

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (91A-141B) MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ (İNCELEME-METİN)

AYGÜL KURT

DANIŞMAN

DOÇ. DR. GÜLAY KARAMAN

BARTIN-2022

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (91A-141B) MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ (İNCELEME-METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aygül KURT

BARTIN-2022

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Gülay KARAMAN danışmanlığında hazırlamış olduğum İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (91A-141B) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ (İNCELEME-METİN)" başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

09.12.2022

Aygül KURT

ÖN SÖZ

Edebiyat; bir milletin, bir kültürün yansımasıdır. Geleneğin, göreneğin sonraki kuşaklara aktarılmasında bir köprü vazifesi görmektedir. Gerek yazılı gerek sözlü edebiyat ürünleri bugün hayatımızın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Ancak yazılı olmayan kaynaklar yazılı olan kaynaklara göre daha çabuk unutulup gitmektedir. Atalarımızın da dediği üzere söz uçup gitmekte yazı ise kalmaktadır. Bu nedenle mecmua geleneği bu noktada büyük önem arz etmektedir. Mürettepler farklı şairlere ait şiirleri bir araya getirerek şiir mecmualarını oluşturmuştur. Bu sayede günümüzde farklı bilim dallarına ışık tutulmuş, kültürel ve milli değerlerin korunmasına katkı sağlanmıştır.

Bu araştırmanın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı toplamda 186 varaktan oluşan bir şiir mecmuası oluşturmaktadır. Bu çalışmada söz konusu mecmuanın 91a-141b varakları arasındaki şiirler çeviri yazıya aktarılarak incelenmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde mecmualar, şiir mecmuaları ve MESTAP hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada kayıtlı olan şiir mecmuası hakkında genel olarak bilgi verilmiştir. Ardından mecmuanın 91a-141b varakları arasındaki şiirlerle ilgili bilgiler verilip şiirlerin şair, nazım şekli, yazıldıkları yüzyıl ve vezinleri hakkında MESTAP'a göre tablo oluşturulmuştur. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise metnin kuruluşunda izlenen yol ve metnin imla özellikleri açıklanmıştır. Şiirler, İsmail Ünver'in "Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" (2008) adlı makalesindeki esaslar doğrultusunda çeviri yazıya aktarılmıştır. Her bir başlık için ayrı tablolar oluşturmak suretiyle şiirler; şairlerine, nazım şekillerine, türlerine, vezinlerine, yazılma yıllarına, muhtevasına göre ayrı ayrı sınıflandırılmıştır. Böylelikle mecmuada en çok şiiri bulunan şair, en çok kullanılan nazım şekli ve vezin tespit edilmiştir.

Çalışmaya konu olan mecmuanın 91a-141b varakları arasında toplamda 88 şair, 173 şiir bulunmaktadır. Bu varak aralığındaki şairlerden 67 tanesi 16. yy'da yaşayan şairlerdir. Mecmuanın genelinde de 16. yy.'a ait şairler bulunmaktadır. Mecmuanın incelenen varaklarında tanınmış şairlerden Bâkî, Hayâlî, Cinânî gibi şairlerin şiirleri de bulunmaktadır. Ayrıca mecmuada bugüne kadar şair kimliğinden çok haberdar olunmayan Nûşî gibi şairler de bulunmaktadır. Mecmua, şair ve şiir yönünden oldukça zengindir. Mecmuada şairlerin, divanlarında bulunmayan şiirleri de tespit edilmiştir. İncelenen bu

şiiirler daha çok klasik Türk şiiir geleneğini yansıtmaktadır. Şiiirlerin tamamı aruz vezniyle yazılmıştır. Sadece 1 şiiir, halk edebiyatı ürünüdür, hece vezniyle yazılmıştır. Mecmuanın incelenen varak aralığında en fazla şiiiri bulunan şair, şiiirlerine yeni ulaşılan Nûşî'dir. Bu durum klasik Türk edebiyatı için önemli bir kazanım olmuştur.

Kemalpaşazâde'nin

Şul haşâda, şeh 'atâda böyledir şavr-ı beşer

Şul beşer âdem şaşar işler haşâ dörder beşer

beytinde ifade ettiğı gibi kusursuz insan yoktur. İyi bir şekilde bilim âlemine sunmaya gayret ettiğimiz mecmua çalışmamızda da kusurlarımız, eksiklerimiz olabilir. Hatalarımızın, eksikliklerimizin hoşgörüle karşılanmasını temenni ederiz.

Gerek lisans ve lisansüstü eğitimimde gerekse tezimin her aşamasında benden yardımını esirgemeyen ve bana hayata dair nasihatler veren kıymetli hocam Doç. Dr. Gülay KARAMAN'a, lisans ve lisansüstü eğitimimde üzerimde büyük emeğı olan, tez konusunu bulmamda yardımcı olan, her yardıma ihtiyacım olduğunda benden yardımını esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz TOP'a, tezime katkıları olan kıymetli jüri hocam Prof.Dr. Gencay ZAVOTÇU'ya ve Doç. Dr. Muhittin TURAN'a teşekkürü borç bilirim.

Doğduğum günden bugüne kadar üzerimden desteğini esirgemeyen kıymetli annem Güllü KURT'a, şu an hayatta olmasa da her zaman okumamı isteyen, okumam için beni teşvik edici sözleri hâlâ kulaklarımda çınlayan rahmetli babam Sami KURT'a, her zaman ve her koşulda yanımda olan kıymetli ablalarım Rukiye ULUZ'a, Havva YAMAN'a ve en büyük destekçim olan ablam Oya KURT'a şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisansım boyunca bıkmadan, usanmadan bütün sorularımı cevaplayan kıymetli hocam Öğr. Gör. Hasan AKGÜL'e, tezimin özetini Türkçeden İngilizceye çeviren kıymetli hocam Öğr. Gör. Öykü MERCAN'a şükranlarımı sunarım. Arapça beyitlerin okunmasında bana yardımcı olan kıymetli hocam Engin İLHAN'a ve Farsça beyitlerin okunmasında bana yardımcı olan değerli öğrencim Ahmat Ferdaws AKBARİ'ye teşekkür ederim.

Aygül KURT

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (91A-141B) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ İNCELEME-METİN

Aygül KURT

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gülay KARAMAN

Bartın-2022, sayfa: 357

Mecmualar, farklı şair ya da yazarların metinlerinin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserlerdir. Mecmualarda çoğunlukla farklı zamanlarda yaşamış yazar ya da şairlere ait metinlere yer verilir. Tek bir yazar ya da şairin eserlerini ihtiva eden mecmua sayısı çok azdır. Mecmualar, içerisindeki metinlere göre gruplara ayrılmaktadır. Bu gruplardan en fazla ön plana çıkan şiiir mecmualarıdır. Edebiyatımız şiiir mecmuaları bakımından oldukça zengindir. Şiiir mecmuaları üzerine yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır ancak mevcut mecmua sayısı, yapılan çalışmaların çok üstündedir. Bugüne kadar tasnif ve tanıtımı yapılmamış bir şiiir mecmuasını konu alan bu çalışma, bu alandaki boşluğa istinaden yapılmıştır. Çalışmaya konu olan şiiir mecmuası, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlıdır. İçinde birden çok şaire ait şiiirin bulunduğu mecmua, toplam 186 varaktan oluşmaktadır. Çalışmada mecmuanın geneli hakkında bilgi verilip nüsha tavsifi yapılmıştır. Ardından mecmuanın 91a-141b varakları arasındaki şiiirler çeviri yazıya aktarılıp incelenmiştir. Çalışma “Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi”ne (MESTAP) göre hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı; bir şiiir mecmuasını bilim âlemine tanıtmak, bugüne kadar hiç duyulmamış şairlere ulaşmak, hakkında sadece tezkirelerde bilgi bulunan şairler hakkında daha fazla bilgi edinmek ve bilim dünyasına yeni bilgiler

kazandırmaktır. İncelenen Şir mecmuasının ilk defa bilim âlemine tanıtılacak olması, alışmanın özgünlüğünü ve önemini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, mecmua, Şir mecmuası, Şir, MESTAP

ABSTRACT

Master Thesis

CLASSIFICATION OF POETRY MECMUAS (91A-141B) REGISTERED WITH NO T743 AT İSTANBUL UNİVERSİTY RARE WORKS LIBRARY ACCORDİNG TO MESTAP

Aygül KURT

Bartın University

Graduate School

Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Gülay KARAMAN

Bartın-2022, page: 357

Journals are works in which texts/parts of texts of different poets or authors are brought together. In journals, mostly texts belonging to writers or poets who lived at different times takes place. The number of journals belonging to a single author or poet is very few. Journals are divided into groups according to the texts in them. Poetry magazines are the most prominent among these groups. Our literature is very rich in terms of poetry magazines. There are many studies on poetry magazines, but the number of existing magazines is far above the studies done. This study, which is about a poetry magazine that has not been classified and promoted until today, has been made with reference to the gap in this field. The poetry journal, which is the subject of the study, is registered in Istanbul University Rare Works Library under number T743. The magazine, in which there are poems belonging to more than one poet, consists of a total of 186 leaves. In this study, information about the general of the journal was given and the manuscript of this journal was described. Then, the poems between the pages 91a-141b of the journal were transcribed and analyzed. The study has been prepared according to the “Systematic Classification of Poetry Magazines Project” (MESTAP). The aim of the study is to introduce a poetry magazine that has not been studied to the world of science, to reach poets that have never been heard before, to reach more

information about poets whose information is only in biographies, and to gain new information to the world of science. The fact that the examined poetry journal will be introduced to the scientific world for the first time increases the originality and importance of the study.

Keywords: Classical Turkish literature, journal, poetry journal, poem, MESTAP

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	iv
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET	viii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
TABLOLAR DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ	xivi
KISALTMALAR	xiii
1. GİRİŞ.....	1
2. İSTANBUL NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITILMASI.....	4
2.1. Mecmuanın 91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin İncelenmesi.....	9
3. İSTANBUL NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ MESTAP'A GÖRE SINIFLANDIRILMASI	26
4. METNİN HAZIRLANIŞINDA İZLENEN YOL.....	119
4.1. Metnin Dil ve Yazım Özellikleri.....	121
4.2. Ayetve Hadîs İktibasları.....	123
5. İSTANBUL NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ KARŞILAŞTIRMALI METNİ.....	126
SONUÇ	305
KAYNAKLAR.....	307
EKLER	313

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
2.1: T743 Numaralı Mecmua	4
2.2: Deri Cilt	5
2.3: Desenli Kâğıt.....	5
2.4: Kahverengi Kâğıt	Error! Bookmark not defined.
2.5: Krem Kâğıt.....	7
2.6: Mecmuadan Derkenar Örneği.....	7
2.7: Karalama	örneği
.....	Error!
Bookmark not defined.	
2.8: Mühür örneği.....	8
2.9: Yaprak Şeklinde Yazılmış Bir Görsel Şiir Örneği	8
2.10: 91a-141b Arasında Şiirlerde Nazım Şekillerinin Kullanım Oranları.....	14
2.11: 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şairlerin, Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Tasnif Edilmesi.....	18

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
2.1: 91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin Nazım Şekilleri Bakımından Tasnifi.....	13
2.2: Şairlerin Mecmuadaki Şiir Sayıları ve Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıl.....	15
2.3: 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şiirlerin Kullanılan Vezinlere Göre Tasnif Edilmesi.....	19
2.4: Mecmuadaki Nazım Şekli Dağılımı.....	21
2.5: Mecmuadaki Nazım Türü Dağılımı.....	24
2.6: Divanında Mecmuada Bulunan Şiirine Rastlanmayan Şairler.....	25
3.1: İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Sınıflandırması.....	26
4.1: Çeviri Yazı Alfabetesi.....	125

EKLER DİZİNİ

Ek

Sayfa

No

No

EK 1. İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 No'lu Şiir Mecmuası'nın Tıpkıbasımı

..... 313

KISALTMALAR

AD	: Âhî Dîvânı (Kaynakçada bk. URL-2).
AHD	: Ahdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Bedestani, 2018).
b.	: ibn
BD	: Behiştî Dîvânı (Kaynakçada bk. Aydemir, 1999).
BAD	: Bâkî Dîvânı (Kaynakçada bk. URL-7).
BR	: Bursalı Rahmî Dîvânı (Kaynakçada bk. URL-11).
bk.	: bak
CD	: Cinânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Okuyucu, 1996).
CED	: Celâlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Arslan, 2013).
DÇ	: Dervîş Çelebi (Kaynakçada bk. URL-5)
ED	: Emîrî Dîvânı (Kaynakçada bk. URL-1).
ESE	: Ebû's-Su'ûd Efendi'nin Nazîresi
FAD	: Fazlî Dîvânı (Kaynakçada bk.Özkat, 2015).
FD	: Figânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Cankurt, 2015).
HAD	: Hayretî Dîvânı (Kaynakçada bk. Gök, 2017).
HD	: Hayâlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Tarlan, 1945).
HİD	: Hilâlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Bahri, 1998).
HÜD	: Hüdâyî-i Kadîm Dîvânı (Kaynakçada bk. Demiralay, 2007).
Hız.	: Hazreti
İD	: İshâk Dîvânı (Kaynakçada bk. Keklik, 2014).
İÜ	: İstanbul Üniversitesi T743 No'lu Şiir Mecmuası
KD	: Kabûlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erdoğan, 2008).
KÜD	: Kemâl Ümmî Dîvânı (Kaynakçada bk. Güzel, 1997).
MAD	: Mânî Dîvânı (Kaynakçada URL-10).
MD	: Medhi Dîvânı (Kaynakçada bk. Seyhan, 2000).
MEAE	: Mecmû'a-i Eş'âr Âlî Efendi
MESTAP	: Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi
MHD	: Mehmed Hân Dîvânı (Kaynakçada bk. URL-6).
MİD	: Mihrî Dîvânı (Kaynakçada bk. Arslan, 2018).

MKM	: Milli Kütüphanedeki Yz A 803 Numaralı Mecmua
MN	: Mecmû'a-i Nezâyir (Kaynakçada bk. Köksal, 2017).
MU	: Muhibbî Dîvânı (Kaynakçada bk. Yavuz, 2016).
ND	: Nev'î Dîvânı (Kaynakçada bk. Tanyeri ve Tulum, 1977).
No.	: numara
ör.	: Örnek
PBM	: Pervâne Bey Mecmuası (Kaynakçada bk. Gıynaş, 2017).
RUD	: Rûhî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erten, 2018).
s.a.v.	: Sallallâhu 'aleyhi ve sellem
TA	: Terâcim-i Ahvâl (Kaynakçada bk. Öztürk, 2019).
trsz.	: tarihsiz
TY	: Taşlıcalı Yahya (Kaynakçada bk. Bozyiğit, 2021).
UBD	: Ubeydî Dîvânı (Kaynakçada bk. Arslan, 2013).
UD	: Ulvî Dîvânı (Kaynakçada bk. Çelik ve Kılıç, 2018).
ÜD	: Ümîdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Selvi, 2008).
vb.	: ve benzeri
VD	: Vahdetî Dîvânı (Kaynakçada bk. Öztürk, 2006).
vr.	: varak
yy.	: Yüzyıl

1. GİRİŞ

Mecmua, içerisinde kimi zaman farklı muhtevalara, farklı türlere, farklı nazım şekillerine, farklı şair veya yazarlara ait eserlerin bulunduğu; kimi zamansa aynı muhteva, aynı tür, aynı nazım şekli, aynı şair ve yazarın bulunduğu bir şiir defteri/yazı defteridir. Mecmua sözcüğünü Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*'ında “toplanılacak yer, kavuşulan yer nokta” olarak ifade etmiştir (Devellioğlu, 2013: 689). Şemseddin Sami ise *Kâmûs-ı Türkî*'de “toplanılıp biriktirilmiş ve tanzim ve tertip edilmiş şeyler heyeti” olarak açıklamıştır (Şemsettin Sami, 2011:156).

Mecmua kavramı kullanıldığı şartlara ve zaman dilimine göre farklılık oluşturmaktadır. Bu farklılıkları şu şekilde ifade etmek mümkündür: Kütüphanecilikle ilgilenen insanlar “mecmua” kavramı yerine “derleme” kavramını kullanmayı tercih etmektedir. Bugün kullandığımız Türkçede mecmua kavramının “dergi” kavramı ile karşılık bulduğu görülmektedir. Çok yakın tarihler itibarıyla ise mecmua için “sürelî yayın” ifadesi kullanılmaya başlanmıştır (Köksal, 2017:134).

Mecmuanın kökeni, Hz. Muhammed (s.a.v.) zamanına kadar uzanır. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hadislerin yazıya aktarılmasına izin vermesiyle mecmua geleneği ortaya çıkmıştır. O dönemde sahâbîler Hz. Muhammed'den öğrendiklerini yazıya aktarmışlar ve hadisleri bir araya toplamışlardır. Hadis mecmualarının en bilindiklerinden bir tanesi de *İlk Hadis Mecmualarından Hemmam b. Münebbih'in Sahîfesi* adıyla Türkçeye çevrilmiş olan mecmuadır (Uzun, 2003:266).

Mecmualar için sınıflandırma çalışmaları da yapılmıştır. Yapılan ilk sınıflandırma çalışması Âgâh Sırrı Levend'indir. Âgâh Sırrı Levend'in sınıflandırması şu şekildedir:

- “1-) Nazire mecmuaları,
- 2-) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları,
- 3-) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- 4-) Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar,
- 5-) Tanınmış kişilerce hazırlanmış birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar” (Levend, 2014:166-167).

Mecmualar üzerine Mehmet Gürbüz'ün de sınıflandırma çalışması vardır. Ancak Mehmet Gürbüz, mecmuaların geneli ile ilgili bir sınıflandırma yapmamıştır. Sınıflandırma çalışmasında sadece şiir mecmualarını ele almıştır (Gürbüz, 2012: 10-14).

Mecmualar üzerine bir diğer sınıflandırmayı yapan kişi Günay Kut'tur. Bu sınıflandırma çalışması Âgâh Sırrı Levend'in sınıflandırmasıyla benzer niteliktedir. Günay Kut, mecmuaların geneliyle ilgili bir sınıflandırma yapmıştır (Kut, 1986:170-174).

Mecmuaların isimlendirilmesinde, içerisinde bulunan aynı muhtevaya ya da aynı nazım şekline sahip eserler dikkate alınmaktadır. Örneğin bir mecmuada şiirlerin tamamı ilahilerden meydana geliyorsa o mecmuanın ismi “mecnû‘a-i ilâhiyât”, fetvalardan oluşturulmuş bir mecmuaysa “mecnû‘a-i fetâvâ”, kasidelerden oluşturulmuş bir mecmuaysa “mecnû‘a-i kasâ‘id”, nazirelerden oluşturulmuş bir mecmuaysa “mecnû‘atü‘n-nezâ‘ir”, şiirlerden oluşan bir mecmuaysa “mecnû‘a-i eş‘âr veya mecmû‘atü‘l-eş‘âr” olarak adlandırılmaktadır. Kimi zaman da mecmuanın ismi, düzenleyicisi yani derleyicisinin ismiyle ifade edilmektedir. *Münşe‘ât-ı Ferîdûn, Pervâne Bey Mecmû‘ası* gibi mecmualar bu tür mecmualara örnektir (Gıynaş, 2011:212).

Şiir mecmuaları; içerisinde farklı şair, farklı yüzyıl, farklı nazım şekli ve türlerine ait şiirlerin bulunduğu şiir defterleridir. Mürettip yani mecmuayı düzenleyen kişi şairine, nazım şekline, nazım türüne, yüzyılına bakmaksızın şiirleri mecmuanın içerisine yerleştirir. Bir varakta hem gazel hem de kaside bulunabilir. Bir varakta aynı anda üç ya da daha fazla şairin şiirine yer verilebilir. Bir varakta hem klasik Türk edebiyatının temsilcisi olan bir şiir/şair hem de halk edebiyatının temsilcisi olan bir şiir/şair yer alabilir. Kimi varaklarda ise tek bir şaire ait şiirler de yer almaktadır. Bu durum tamamıyla mürettibin tutumuna, isteğine bağlı olarak meydana gelmektedir. Bu hususta mecmuaların hiçbir kuralı, sınırlamasının bulunmadığı gözlenmektedir. İçerisinde kimi zaman çok iyi tanınmış şairlerin şiirleri bulunabileceği gibi adı sanı hiç duyulmamış şairlere ait şiirler de bulunabilir. Daha önce adından hiçbir kaynakta bahsedilmemiş olan bir şairin bulunması Türk edebiyatı açısından büyük müjde niteliğinde olmaktadır. Çünkü böyle bir durum edebiyat tarihinin birçok sır perdesini yani bilinmeyi ortaya koymaya yardımcı olacak, çözülemeyen sorulara, sorunlara açıklık getirecektir. Kimi zaman ise mecmua incelenirken çok tanınmış bir şairin bilinmeyen, bugüne kadar hiçbir kaynakta geçmeyen bir şiirine rastlamak da mümkün olmaktadır.

Œiir mecmuası derleyen kiŒiler genellikle kendi yaŒadıkları dönemlere yakın Œairlerin Œiirlerini toplamıŒtır, bir araya getirmiŒtir. Mecmuada yer alan tanınmıŒ Œairler aracılığıyla mecmuanın tertip edildiği dönemi ortaya ıkarmak da mümkün olmaktadır. Bu durum mecmua üzerine alıŒma yapanlar iin de kolaylık oluŒturmaktadır. nk aynı ada/mahlasa sahip pek ok Œair bulunmaktadır. Œiirin hangi Œaire ait olduğunu tespit etmede yüzyıl bilgisi önemli rol oynamaktadır. Yüzyılı belirlenen mecmualar aracılığıyla sadece o dönemin edebiyatına ıŒık tutulmaz; ayrıca dönemin siyaset, sağlık, eğitim, ekonomi ve daha birok durumu hakkında bilgi sahibi olunabilir.

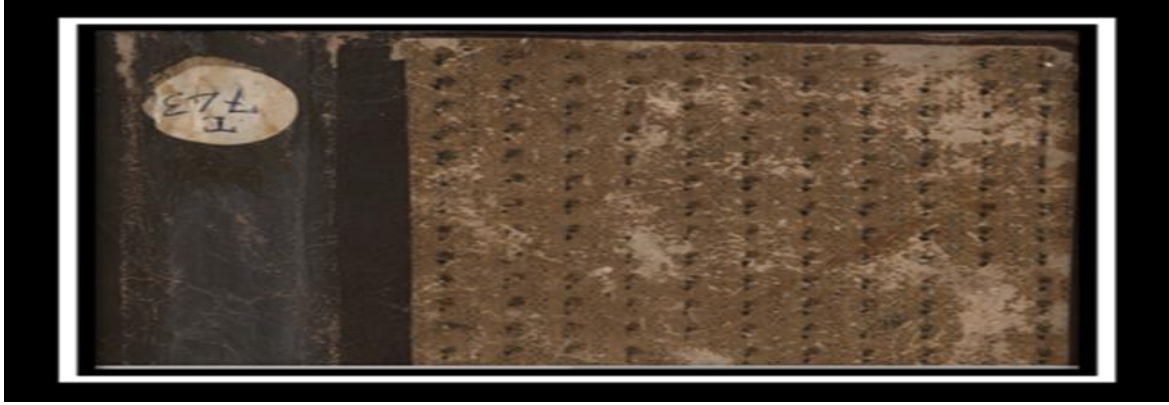
Bu alıŒmada İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 No'lu Œiir mecmuasının Mecmuaların SistematiK Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre sınıflandırması yapılmıŒtır. alıŒma MESTAP'a uygun olarak dzenlenmiŒtir. alıŒmanın temel amacı, mecmuanın tanıtımını yapmak, mecmuayı eviri yazıya aktararak yeni Œairleri, Œiirleri ve bilgileri ortaya ıkarmak, baŒta Türk edebiyatına olmak üzere farklı bilim dallarına ıŒık tutmaktır.

alıŒma oluŒturulurken öncelikle mecmuadaki Œiirler eŒitli kaynaklardaki Œekilleriyle karŒılaŒtırılmak suretiyle eviri yazıya aktarılmıŒtır. Ardından Œiirler iin nazım Œekli, tr vezin, yüzyıl, Œair tablo ve grafikleri oluŒturulmuŒtur. Devamında tespit edilen bilgiler ıŒıęında inceleme yazısı oluŒturulmuŒtur.

2.İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Tanıtılması

Mecmuanın Fiziksel Özellikleri /Nüsha Tavsifi

Çalışmada tanıtımı yapılan mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlıdır. Mecmuada yer alan kopukluklar ve hasarlardan dolayı mecmuanın toplam varak numarasını net bir şekilde söylemek mümkün değildir. Ancak mecmuanın üzerinde yer alan varak numaralarından hareketle mecmuanın tamamının 186 varaktan oluştuğu tahmin edilmektedir. İçerisinde sadece şiirler vardır. Mensur eser bulunmamaktadır. Bu özelliğinden dolayı bu mecmuayı şiir mecmuası olarak nitelendirmek mümkündür. Mecmuadaki şiirler tek bir şaire ait değildir; içerisinde farklı şairlere ait şiirler bulunmaktadır. Mecmua, içerisinde bulunan şair ve şiir sayısı itibarıyla zengin bir mecmuadır. Mecmua mikleblidir ve deri ciltlidir. Dış kapağında desenler bulunmaktadır. Mecmuanın cilt rengi siyahtır ancak dış kapağında desenli kâğıdın bulunduğu bölüm kahverengidir. Dış kapağının üzerinde mecmuanın numarası yazılıdır.

Şekil 2.1: T743 Numaralı Mecmuanın Cildi

Cilt: Miklebli, siyah deri cilt. Dış kapak yüzeyleri desenli kâğıt ile kaplanmış.

Kâğıt: Krem ve kahverengi kâğıt.

Yazı: Şiirlerin başlıkları kırmızı, siyah mürekkepli, harekesiz, ta'lik hat

Varak: 1a-186b, toplamda 186 varak

İstinsah Tarihi: -

Mürettib: -

Sütun: Sütun sayısı varaklara göre değişiklik göstermektedir.

Satır: Satır sayısı varaklara göre farklılık göstermektedir.

Ebad: Dış ölçüleri 197x129 mm, iç ölçüleri değişiklik göstermektedir.

Şekil 2.2: Deri Cilt

Şekil 2.3: Desenli Kâğıt

Mecmuada yer alan şiirlerin başlıkları kırmızı mürekkeplidir; şiirler siyah mürekkeple yazılmıştır. Derkenarlarda yer alan bazı şiirlerde koyu siyah mürekkep kullanılmıştır ve bu şiirlerden bazılarının başlığı da diğer şiirlerden farklı olarak siyah mürekkeple yazılmıştır. Mecmuada başlığı olmayan şiirler de mevcuttur. Bazı varaklarda mürettip şiirin bir diğer sütundan ya da yapraktan devam etmekte olduğunu belirtmek için “ve minhü”, “”ve minhü eyzan” ifadelerini kullanmıştır. Bazen bu başlıkların yer aldığı şiirler bir önceki şiirin devamı olmayıp yeni bir şiir de olabilmektedir. Bazı varaklarda mürettip şiirlerin bittiğini ifade etmek için “temme(t)”, “mim” gibi ifadelere yer vermiştir. Mecmuada ta'lik hat kullanılmıştır. Derkenarlarda yer alan bazı şiirler farklı hat ile yazılmıştır.

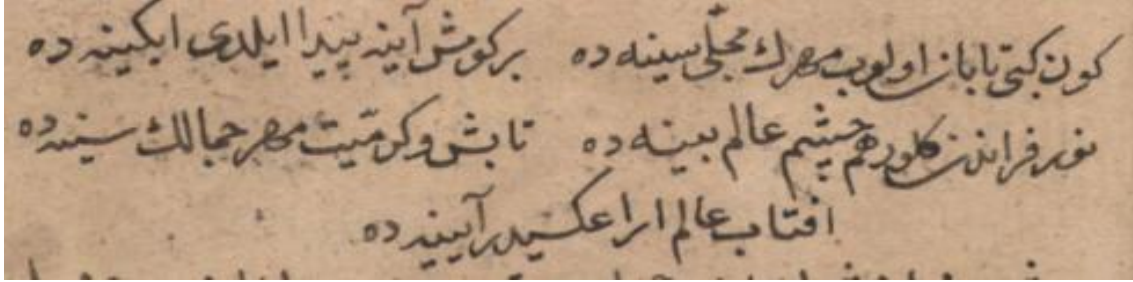
Mecmuada çoğunlukla rakabe kaydı bulunmamaktadır. Mecmuanın tertip tarihi bilinmemektedir; mürettibine dair herhangi bir bilgi mevcut değildir. Mürettip, şiirleri farklı şekillerde yazabilmiştir. Genellikle kaside, muhammes, tahmis ve diğer musammatların düz; gazel, kıt'a, müfred gibi şiirlerin mail yazıldığı görülmektedir. Derkenarlarda yer alan şiirler de mail yazılmıştır (Top, 2019:1067).

Mecmuada bazı varaklarda kopukluklar bulunmaktadır. Bu kopukluklar şu şekildedir: 6. varaktan 8. varağa geçilip 7. varağa yer verilmemiştir. 11. varaktan 13. varağa geçilip 12. varağa yer verilmemiştir. 26. varaktan 30. varağa geçilip 27, 28, 29. varaklara yer verilmemiştir. 32. varaktan 34. varağa geçilip 33. varağa yer verilmemiştir. 36. varaktan 38. varağa geçilip 37. varağa yer verilmemiştir. 46. varağın ise varak numarası görünmemektedir. 70. varaktan 73. varağa geçilip 71 ve 72. varaklara yer verilmemiştir. 120. varaktan 122. varağa geçilip 121. varağa yer verilmiştir. 123. varaktan 125. varağa geçilip 124. varağa yer verilmemiştir. 125. varaktan 127. varağa geçilip 126. varağa yer verilmemiştir. 132. varaktan 138. varağa geçilmiştir. 138a yüzü mecmuada mevcut değildir. 133, 134, 135, 136, 137. varaklar eksiktir.

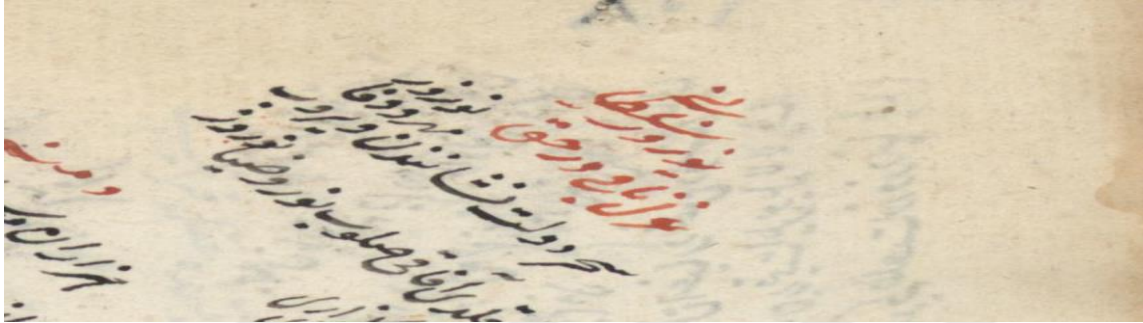
Mecmuada toplamda 18 varak eksiktir. Varak numarası olarak 118 sayısı iki kez verilmiştir. Mecmuada varak numaraları varağın a sayfası üzerine yazılmıştır. Sadece 1 varağın numarası yazılmamış hâldedir. Bu varak 46 numaralı varaktır. Mecmuada hasar görmüş varaklar bulunmaktadır. Bu durum mecmuadaki şiirlerin okunuşunu oldukça zorlaştırmaktadır.

Genellikle mürettipler, mecmuadaki varakların üzerinde numaralandırma yapar. Bu numaralandırmalar mecmualardaki kopuklukları tespit etmek için önemlidir. Ancak bazı durumlarda varak numaraları da kopukların tespit edilmesinde yardımcı olamamaktadır. Çünkü mürettibin dikkatsizliği nedeniyle aynı varak numarası birkaç kez tekrar edilmiş olmaktadır. Müstensihin dikkatsizliğinden kaynaklanan bir başka durum ise varak numarasını atlamasıdır. Bu durum ilk bakışta her ne kadar kopukluk olduğunu düşündürse de şiirin kafiyeye örgüsü, muhtevası, nazım şekli ve vezni şiirin bitmediğini bir sonraki varakta devam ettiğini göstermektedir. Rakabe kaydı da bu hususta önem arz etmektedir. Çalışmayı yapan kişinin rakabe kayıtlarına da dikkat ederek çalışmasını yürütmesi gerekmektedir.

Mecmuada çerçeve ve cetvel bulunmamaktadır. Genelde krem rengi kâğıt kullanılmış olmakla birlikte 13, 14, 118, 119, 139 ve 149. varaklarda kahverengi kâğıt kullanılmıştır.

Şekil 2.4: Kahverengi Kâğıt

Şekil 2.5: Krem Kâğıt

Mecmuada derkenarlar bulunmaktadır. Mecmuada derkenar bulunan varaklar: 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 30, 35, 36, 39, 41, 47, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 61, 63, 65, 70, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 88, 94, 99, 100, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 117, 118, 119, 120, 123, 125, 128, 129, 130, 131, 132, 141, 142, 143, 144, 147, 149, 153, 155, 156, 157, 158, 160, 165, 166, 171, 172, 173, 174, 175 ve 185'tir. 79a, 80b, 81a sayfaları ile 82 ve 83. varaklarda derkenarda yer alan şiirlerin üstü çizilmiştir.

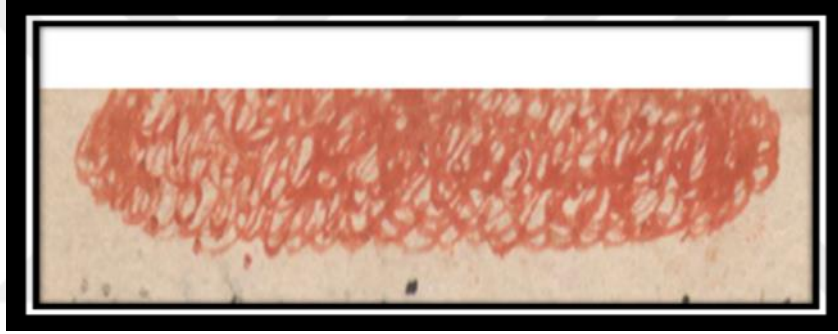

Şekil 2.6: Mecmuadan Derkenar Örneği

Mecmuada yer alan şairlerin büyük bir çoğunluğu 16. yy.'da yaşamış şairlerdir. 15., 17. Ve 18. yy.'da yaşayan şairler de bulunmaktadır. Mecmuanın tertip tarihi bilinmediği için şiirlerde yer alan mahlaslardan yola çıkılarak bu mecmuanın en yakın 18. yy.'da tertip edildiği söylenebilir.

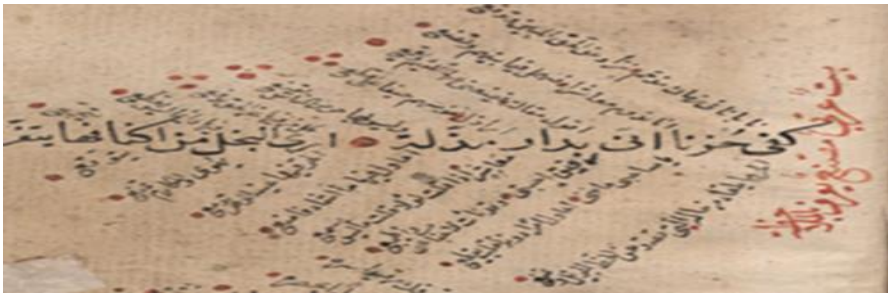
Mecmuada yaprak şeklinde yazılmış şiir örnekleri, karalama örneği ve mühür baskıları mevcuttur. Mecmuanın sadece 8. varağında bir tane karalama örneği bulunmaktadır. Mecmuanın 181. varağında iki tane mühür bulunmaktadır.

Mecmuanın tamamı 186 varaktan oluşsa da yer alan kopukluklar nedeniyle mecmuanın tamamını 160 varak olarak nitelendirebiliriz. Mecmuanın 180.varağında yaprak şeklinde yazılmış Arapça iki şiir de yer almaktadır.

Şekil 2.7: Karalama Örneği

Şekil 2.8: Mühür Örneği

Şekil 2.9: Yaprak Şeklinde Yazılmış Bir Görsel Şiir Örneği

2.1. Mecmuanın 91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin İncelenmesi

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 91a-141b varakları arasındaki şiirler incelenmiştir.

Mecmuanın 91a-141b Varakları Hakkında Genel Bilgiler

Mecmuanın 91a-141b varakları arasında toplam 87 şaire ait 173 şiir bulunmaktadır. Bir yaprakta bazen dört şiir olduğu gibi bazen de bir yaprakta sadece bir şiir bulunmaktadır. Tahmis, müseddes, tesdis gibi musammatlar bir yaprakta tek başına yer almaktadır ya da devamında en az bir adet şiir bulunmaktadır. Gazellerin, kıt'aların, müfredlerin olduğu yapraklarda genellikle iki, üç veya dört sütun hâlinde yazılmış en az üç şiir bulunmaktadır. 91a-141b varakları arasında gazel, kaside, tahmis, müseddes, tesdis, kıt'a, tercî'-i bend, mesnevi, müfred, koşma nazım şekilleri yer almaktadır. Nazım şekilleri ile ilgili detaylı bilgi "91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Tasnif Edilmesi" başlığı altında yer almaktadır.

91a-141b varakları arasındaki şiirler aruz vezniyle yazılmıştır. Sadece 141. varakta yer alan şiir hece ölçüsü ile yazılmıştır. Çalışmada yer alan şiirlerde ayet, hadis ve önemli sözler yer almaktadır. Mecmuada yer alan ayetler tamamıyla değil kısmen iktibas edilerek beyitlerde konumlandırılmıştır.

91a-141b varakları arasında yer alan şairler genellikle 16. yy.'da yaşamış şairlerdir. Bu varak aralığında Bâkî, Hayâlî, Cinânî gibi güçlü şairler de yer almaktadır. Bu mecmua sayesinde şiirlerini tanımış olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi'nin bu varaklar arasında toplam 29 şiiri bulunmaktadır.

91a-141b varakları arasında nazireler de bulunmaktadır. Bir zemin şiire nazire mahiyetinde yazılmış olan 3 ya da 4 şiir bulunmaktadır. Mecmuanın 91b sayfasında Hayâlî'nin gazeline yazılan bir tahmis bulunmaktadır. Hayâlî'nin gazeli Hayâlî Dîvânı'nda tespit edilmiştir. Ancak tahmise ulaşılamamıştır. Bu tahmiste 'Âlî mahlası yer almaktadır. Hayâlî'nin 16.yy. şairi olması sebebiyle bu şairin 16. yy. ve sonrasında yaşamış olduğu düşünülmektedir. Mecmuada

genellikle 16 ve 17. yüzyıl şairlerinin olması nedeniyle bu yüzyıldaki şairlerin şiirleri incelenmiştir ‘Âlî mahlasına sahip 16.yy.’da 14, 17.yy.’da 19 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 92b ve 93a sayfasında “Gazel-i Behiştî Tahmis-i Vahîdî” başlığı yer almaktadır. Ancak Behiştî Dîvânı’nda bu şiir gazel olarak değil tahmis olarak yer almaktadır. Klâsik Türk edebiyatında Vahîdî mahlasını kullanan 9 şair olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan araştırmalarda Vahîdî mahlasıyla yazılmış böyle bir şiire ulaşılamamıştır.

Mecmuanın 93a ve 93b sayfasında Garîbî mahlasıyla yazılmış olan bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir Garîbî’nin Nev’î’ye yazmış olduğu bir tahmistir. Garîbî mahlasıyla şiir yazan 12 şair olduğu düşünülmektedir. Garîbî mahlasıyla kaynaklarda bu şiire ulaşılamamıştır.

Mecmuanın 94a sayfasında “Gazel-i Behiştî Tahmis-i Çeşmî” başlığı yer almaktadır. Ancak Behiştî Dîvânı’nda bu şiir gazel olarak değil tahmis olarak yer almaktadır. Klâsik Türk Edebiyatında Çeşmî mahlasını kullanan 5 şair olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan araştırmalarda Çeşmî mahlasıyla bu şiire ulaşılamamıştır.

Mecmuanın 95b ve 96a sayfasında Zâhirî’ye ait bir tahmis vardır. Ancak bu şiir makalelerde, tezlerde vb. çalışmalarda bulunamamıştır. Bu mahlası kullanan 4 şair olduğu tespit edilmiştir. 16.yy.’da 1 şair, 18.yy.’da 1 şair, 19.yy.’da 1 şair, 20.yy.’da 1 şair Zâhirî mahlasını kullanmıştır. Mecmuanın genelinde 16.yy.’a ait şairler bulunması sebebiyle bu şairin 16.yy.’da yaşamış olduğu tahmin edilmektedir. 16.yy.’da yaşayan Zâhirî’nin dîvânı olup olmadığı bilinmemektedir.

Mecmuanın 96b sayfasında yer alan tahmisin başlığında “Hasan” isimli bir şairden söz edilmiştir. Ancak klasik Türk edebiyatı içerisinde pek çok Hasan isimli şair bulunmaktadır. Mecmuada 16 ve 17. yy.’a ait şiirlerin olması münasebetiyle bu yüzyıllardaki şairlerin şiirleri incelenmiştir. Ancak şiir herhangi bir kaynakta tespit edilememiştir. 16. yy.’da yaşamış olup mahlası “Hasan” olan 34 şair bulunmaktadır. 17. yy.’da yaşamış olup mahlası “Hasan” olan 33 şair bulunmaktadır. 16. ve 17. yy. dışında yaşayan şairlerin şiirleri arasında da bu şiire rastlanmamıştır. Bu tahmisin başlığında ve son bendinde “‘İlmî” isimli bir şairden de söz edilmektedir. 17. yy.’da yaşamış olan İlmî’nin Dîvân’ında bu şiir bulunamamıştır. Klâsik Türk edebiyatında ‘İlmî mahlasını kullanan 18 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 99a sayfasında Âzerî mahlasıyla yazılmış bir müseddes vardır. Ancak bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Klasik Türk edebiyatı içerisinde bu mahlası kullanan 4 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 99b sayfasında Şânî mahlasıyla Hayâlî'nin gazeline yazılmış bir müseddes vardır. Ancak bu şiir bulunamamıştır. Klasik Türk edebiyatı içerisinde bu mahlası kullanan 13 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 99b sayfasında Şanî mahlasıyla Hayâlî'nin gazeline yazılmış bir müseddes vardır. Ancak bu şiir bulunamamıştır. Klasik Türk edebiyatı içerisinde bu mahlası kullanan 13 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 109a sayfasında Cezbî mahlasıyla yazılmış bir nazire vardır. Ancak bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Klasik Türk edebiyatı içerisinde bu mahlası kullanan 3 şair bulunmaktadır.

Mecmuanın 109b sayfasında Hâlisî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Şiirlerinde Hâlisî mahlasını kullanan 2 tane şair olduğu incelenen kaynaklardan tespit edilmiştir. Bu iki şairin de 16.yy.'da yaşadığı bilinmektedir. Mecmuanın genelinde 16.yy.'da yaşayan şairler bulunması sebebiyle bu şiirin sahibinin kaynaklarda belirtilen bu iki şairden biri olma ihtimali yüksektir.

Mecmuanın 116a sayfasında Tâ'ibî Çelebi mahlasıyla yazılmış bir müseddes vardır. Bu şiire ulaşamamıştır. Bu mahlası kullanan 1 şair tespit edilmiştir. Bu şairin 17.yy.'da yaşadığı bilinmektedir.

Mecmuanın 117a sayfasında Rif'atî Çelebi mahlasıyla yazılmış bir müseddes vardır. Bu şiire ulaşamamıştır.16.yy.'da yaşamış olup Rif'atî Çelebi mahlasını kullanan 2 şair olduğu düşünülmektedir.

Mecmuanın 118a sayfasında Harîmî mahlasıyla yazılmış bir tahmis ve bir gazel vardır. Ancak bu iki şiire ulaşamamıştır.15.yy.'da yaşamış olup Harîmî mahlasını kullanan 3 şair, 16.yy.'da

yaşamış olup Harîmî mahlasını kullanan 1 şair, 17.yy.'da yaşamış olup Harimî mahlasını kullanan 1 şair tespit edilmiştir.

Mecmuanın 118b sayfasında Hâşimî mahlasıyla yazılmış bir tarih manzumesi vardır. Bu şiir kaynaklarda tespit edilememiştir. 16.yy.'da yaşamış Hâşimî mahlasını kullanan 3 şair vardır. 1 şairin ise ölüm ve doğum tarihi bilinmemektedir.

Mecmuanın 120a sayfasında Hamîdî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Bu şiir kaynaklarda tespit edilememiştir. 16. yy'da yaşamış Hamîdî mahlasını kullanan 4 şair vardır.

Mecmuanın 120a sayfasında Nesîmî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Bu şiir kaynaklarda tespit edilememiştir.

Mecmuanın 120a sayfasında Sinânî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Bu şiir kaynaklarda tespit edilememiştir. Bu mahlası kullanan 16.yy'da 2 şair, 17.yy'da 1 şair vardır.

Mecmuanın 120b sayfasında Kâmî mahlasıyla yazılmış bir kaside vardır. Mecmuanın 123b sayfasında Refikî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Mecmuanın 123b sayfasında Kânî mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Mecmuanın 125a sayfasında Yahyâ mahlasıyla yazılmış bir gazel vardır. Bu şiirlere ulaşılamamıştır.

Mecmuanın 128b sayfasında Miyânî'nin, 129a sayfasında Sâ'î'nin ve Hamdî'nin, 130b sayfasında Dem'î'nin, 139b sayfasında Şem'î'nin, 118a sayfasında derkenarda Zâtî'nin, 125a sayfasında derkenarda 'Azmi'nin, 125b sayfasında derkenarda Re'îsî'nin şiirleri vardır. Bu şiirler kaynaklarda tespit edilememiştir.

91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Tasnif Edilmesi

91a-141b varak aralığında toplam 173 şiir bulunmaktadır. 13 farklı nazım şekli bulunmaktadır. Bu varak aralığında en fazla kullanılan nazım şekli gazeldir. Toplamda 79 gazel yer almaktadır. Gazelden sonra en çok kullanılan nazım şekli ise tahmistir. Mecmuada toplamda 25 tahmis yer almaktadır. En az kullanılan nazım şekli ise tesmin, nazm, musammat, müsemmen ve koşmadır. Mecmuada bazı şiirlerde yer alan başlıklarda şiirin şairi ile nazım şekline de yer verilmiştir.

Ancak burada yer alan bazı nazım şekli bilgileri genellikle hatalıdır. Bu gibi durumlarda başlıklarda yer alan nazım şekli bilgisi dikkate alınmamıştır. Şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımı Tablo 2.1’de ve Şekil 2.10’da gösterilmiştir.

Tablo 2.1: 91a-141b Varakları Arasındaki Şiirlerin Nazım Şekilleri Bakımından Tasnifi

Nazım Şekli	Toplam Sayı	Şiir Numaraları
Gazel	79	24, 26, 27, 28, 34, 35, 36, 47, 48, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 84, 86, 92, 93, 94, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 142, 147, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 172
Tahmis	25	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 32, 37, 40, 83, 91, 97, 98, 99, 144, 149, 150
Kaside	22	15, 16, 23, 44, 50, 51, 65, 66, 68, 69, 70, 76, 89, 90, 96, 111, 138, 140, 141, 145, 152, 163

Müfred	13	30, 39, 41, 42, 43, 45, 107, 146, 148, 155, 168, 170, 171
Tesdis	11	17, 18, 19, 20, 25, 29, 31, 33, 78, 79, 143
Müseddes	8	22, 81, 82, 118, 120, 122, 124, 126
Kıt'a	5	38, 85, 87, 88, 169
Mesnevi	3	49, 136, 137
Tercî'-i bend	2	80, 151
Nazm	2	46, 167
Tesmin	1	139
Musammat	1	21
Koşma	1	173

Şekil 2.10: 91a-141b Arasında Şiirlerde Nazım Şekillerinin Kullanım Oranları

2.1.1.3. 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayılarına Göre Tasnif Edilmesi

91a-141b varakları arasında toplam 88 şair bulunmaktadır. Bunlardan 67 tanesi 16. yy.'da yaşamış şairlerdir. 7 şair 15.yy.'da, 8 şair 17.yy.'da, 2 şair 18.yy.'da yaşamıştır. 4 şairin yaşadığı yüzyıl hakkında net bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mecmuanın genelinde 16. yy.'da yaşamış şairler olması yönünden bu mecmuanın 17. yy.'da tertip edildiği düşünülmektedir. Ancak içerisinde 18. yy.'a ait şairlerin olması münasebetiyle en erken 18.yy.'da tertip edildiği söylenebilir. Şairlerin yaşadıkları yüzyıl bilgisine çoğunlukla divanlardan, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*¹'nden, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*'nden, Mustafa İSEN editörlüğünde hazırlanan *Şair Tezkireleri* ve Mustafa İSEN'in *Ötelerden Bir Ses Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler* isimli eserinden ulaşılmıştır. Şairlerin yaşadıkları yüzyıl ve şiir sayıları Tablo 2.2'de ve Şekil 2.11'de gösterilmiştir.

Tablo 2.2: Şairlerin Mecmuadaki Şiir Sayıları ve Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıl

Numara	Şairler	Şiir Sayısı	Yüzyıl
1	‘Abdî	2	16
2	‘Adlî	2	16
3	‘Âlî	2	16
4	‘Azmî	1	16
5	‘İlmî	1	16
6	‘Ubeydî	1	16
7	‘Ulvî	8	16
8	Ahdî	3	16
9	Âhî	1	16
10	Âzerî	1	16
11	Bâkî	14	16
12	Behiştî	4	16
13	Bicân	1	15
14	Ca‘fer	1	16
15	Celâlî	4	16
16	Cezbî	1	18
17	Cinânî	6	16

¹ <http://teis.yesevi.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 15.06.2022).

18	Çeşmî	1	16
19	Dem'î	1	15
20	Dervîşî	2	17
21	Ebû's-Su'ûd Efendi	2	16
22	Edirneli Nazmî Çelebi	1	16
23	Emrî	3	16
24	Es'ad	1	17
25	Fazlî	1	16
26	Fevrî	1	16
27	Figânî	1	16
28	Fuzûlî	1	16
29	Garîbî	1	16
30	Hâlisî	1	16
31	Hamdî	1	16
32	Hamîdî	1	17
33	Harîmî	1	16
34	Hürremî	1	16
35	Hasan	1	16
36	Hâşimî	2	16
37	Hayâlî	3	16
38	Hayretî	1	16
39	Hilâlî	1	16
40	Himmetî	1	?
41	Husrevî	1	15
42	Hüdâyî	1	16
43	İzzetî	1	16

44	Kabûlî	1	16
45	Kâmî	2	16
46	Kânî	1	18
47	Kazak Abdal	1	16
48	Kemâl Paşazâde	4	16
49	Kemâl Ümmî	1	15
50	Latîfi	1	16
51	Mânî	1	16
52	Medhî	1	16
53	Mihri	2	16
54	Miyânî	1	?
55	Molla Câmî	1	15
56	Mu'îdî	1	16
57	Muhibbî	2	16
58	Muhyî	1	16
59	Murâdî	1	16
60	Nesîmî	1	15
61	Nev'î	3	16
62	Nizâmî	1	17
63	Nûşî	29	17
64	Rahmî	2	16
65	Re'îsî	1	?
66	Refikî	1	16
67	Rifâtî Çelebi	1	17
68	Rûhî	1	16
69	Sâ'î	1	16
70	Sânî	3	16
71	Selîm	1	16
72	Sinânî	1	16
73	Su'ûdî	1	15
74	Sübûtî	1	16

75	Şairi bilinmiyor	14	?
76	Şânî	1	17
77	Şem'î	1	16
78	Tâ'ibî Çelebi	1	17
79	Taşlıcalı Yahyâ	1	16
80	Ubeydî	1	16
81	Ümîdî	2	16
82	Üsküplü İshâk Çelebi	1	16
83	Vahdetî	2	16
84	Vahîdî	1	16
85	Yahyâ	1	16
86	Zâhirî	1	16
87	Zâtî	2	16
88	Zuhûrî	4	16

Şekil 2.11: 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şairlerin, Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Tasnif Edilmesi

2.1.1.4. 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şiirlerin Kullanılan Vezinlere Göre Tasnif Edilmesi

Mecmuanın 91a-141b varakları arasındaki şiirlerde aruzun 13 farklı kalıbı kullanılmıştır. Bunun dışında 1 şiir 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır. 91a-141b varak aralığında vezin birliği olmayan 2 şiir vardır. Bu şiirler 88 ve 151 numaralı şiirlerdir. Bu varak aralığında vezni tespit edilemeyen 2 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler 107 ve 148 numaralı şiirlerdir. İncelenen varak aralığında en fazla kullanılan vezin “Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün” veznidir. Şiirlerin vezinlerine göre tasnifi Tablo 2.3’te gösterilmiştir.

Tablo 2.3: 91a-141b Varakları Arasında Yer Alan Şiirlerin Kullanılan Vezinlere Göre Tasnif Edilmesi

	Vezin	Sayısı
1	Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün	43
2	Fâ‘ilātün/Fâ‘ilātün/Fâ‘ilātün/Fâ‘ilün	38
3	Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün	36
4	Mef‘ülü/Fâ‘ilātü/ Mefâ‘ilü / Fâ‘ilün	17
5	Fe‘ilātün/Mefâ‘ilün/Fe‘ilün	9
6	Mef‘ülü /Mefâ‘ilü /Mefâ‘ilü /Fe‘ülün	5
7	Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün	5
8	Fâ‘ilātün / Fâ‘ilātün / Fâ‘ilün	5
9	Mefâ‘ilün / Fe‘ilātün / Mefâ‘ilün / Fe‘ilün	4
10	Müfte‘ilün / Mefâ‘ilün / Müfte‘ilün / Mefâ‘ilün	4
11	Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün/Müstef‘ilün	2

12	Mef'ülü / Mefā'ılün / Mef'ülü / Mefā'ılün	2
13	Mefā'ılün / Mefā'ılün / Fe'ülün	1
14	11'li hece ölçüsü	1
15	Vezin hatalı	1

Mecmuanın 91a-141b varakları arasında yer alan şiirlerin şairlerine ve nazım şekillerine göre dağılımı aşağıda Tablo 2.4'te gösterilmiştir. Nazım şekli çeşitliliği en fazla olan şair Nûşî'dir. 91a-141b varakları arasında Nûşî'ye ait şiirlerde 5 farklı nazım şekli tespit edilmiştir. Nûşî'nin hemen ardından 91a-141b varakları arasında, tanınmış şairlerden 'Ulvî ve Bâkî'ye ait şiirlerde 5'er farklı nazım şekli kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2.4: Mecmuadaki Nazım Şekli Dağılımı

Numara	Şairler	Nazım Şekli Sayısı
1	‘Abdî	Tahmis(1) Gazel(1)
2	‘Adlî	Gazel(2)
3	‘Âlî	Tahmis(2)
4	‘Azmî	Kaside(1)
5	‘Ubeydî	Gazel(2)
6	‘Ulvî	Tahmis(2)/ Müseddes(2) / Gazel(2) Tercî-i bend (1) Kaside(1)
7	Ahdî	Tahmis(1) Gazel(2)
8	Âhî	Gazel(1)
9	Âzerî	Tesdis(1)
10	Bâkî	Müfred(1) Gazel(7) Kaside(4) Tahmis(1) Kıt‘a (1)
11	Behiştî	Gazel(3) Tahmis(1)
12	Bîcân	Gazel(1)
13	Ca‘fer	Gazel(1)
14	Celâlî	Gazel(2) Mesnevi(1) Nazm(1)
15	Cezbî	Gazel(1)
16	Cinânî	Tahmis(3) Müseddes(1) Gazel(1) Kaside(1)

17	Çeşmî	Tahmis(1)
18	Dem'î	Gazel(1)
19	Dervîşî	Kaside(1)
20	Ebû's-Su'ûd Efendi	Gazel(1) Kaside(1)
21	Edirneli Nazmî Çelebi	Nazm (1)
22	Emrî	Gazel(3)
23	Es'ad	Gazel(1)
24	Fazlî	Tahmis(1)
25	Fevrî	Gazel(1)
26	Figânî	Kaside(1)
27	Fuzûlî	Kıt'a(1)
28	Garîbî	Tahmis(1)
29	Hâlisî	Gazel(1)
30	Hamdî	Gazel(1)
31	Hamîdî	Gazel(1)
32	Harîmî/	Gazel(1)
33	Hürremî	Tahmis(1)
34	Hasan	Gazel(1)
35	Hâşimî	Kıt'a (1) Müseddes(1)
36	Hayâlî	Gazel(3)
37	Hayretî	Kaside(1)
38	Hilâlî	Gazel(1)
39	Himmetî	Gazel(1)
40	Husrevî	Gazel(1)
41	Hüdâyî	Müseddes(1)
42	İbn-i Kemâl	Müfred(1)
43	İlmî	Tahmis(1)
44	İzzetî	Gazel(1)

45	Kabûlî	Gazel(1)
46	Kâmî	Kaside(1) Tahmis(1)
47	Kânî	Gazel(1)
48	Kazak Abdal	Gazel(1)
49	Kemâl Paşazâde	Kaside(2) Gazel(2)
50	Latîfî	Gazel(1)
51	Mânî	Müseddes(1)
52	Medhî	Tesdis(1)
53	Mihrî	Gazel(2)
54	Miyânî	Müseddes(1)
55	Molla Câmî	Müfred(1)
56	Mu'îdî	Gazel(1)
57	Muhibbî	Gazel(2)
58	Muhyî	Tesmin(1)
59	Murâdî	Gazel(1)
60	Nesîmî	Gazel(1)
61	Nev'î	Gazel(3)
62	Nizâmî	Gazel(1)
63	Nûşî	Kaside(5) Gazel(14) Tesdis(6) Tahmis(3) Kıt'a(1)
64	Rahmî	Tahmis(1) Tercî'-i bend(1)
65	Re'îsî	Gazel(1)
66	Refikî	Gazel(1)
67	Rifâtî Çelebi	Müseddes(1)
68	Rûhî	Gazel(1)
69	Sâ'î	Müseddes(1)
70	Sânî	Gazel(3)

71	Selîm	Gazel(1)
72	Sinânî	Gazel(1)
73	Su'ûdî	Tahmis(1)
74	Sübûtî	Musammat(1)
75	Şairi bilinmiyor	Mesnevi(2) Gazel(1) Koşma(1) Müfred(9) Kaside(2)
76	Şânî	Tesdis(1)
77	Şem'î	Tahmis(1)
78	Tâ'ibî Çelebi	Tesdis(1)
79	Taşlıcalı Yahyâ	Gazel(1)
80	'Ubeydî	Gazel(1)
81	Ümîdî	Gazel(2)
82	Üsküplü İshâk Çelebi	Gazel(1)
83	Vahdetî	Gazel(1) Kıt'a (1)
84	Vahîdî	Tahmis(1)
85	Yahyâ	Gazel(1)
86	Zâhirî	Tahmis(1)
87	Zâtî	Gazel(1) Kaside(1)
88	Zuhûrî	Kaside(1) Gazel(3)

Tablo 2.5: Mecmuadaki Nazım Türü Dağılımı

No.	Nazım Türü	Toplam Sayı	Şiir Numarası
1	Methiye	3	44, 66, 68
2	Nevruziye	3	51, 54, 55

3	Tarih	3	85, 87, 88
4	Na'at	2	15, 21
5	Nasihatname	1	38
6	Mersiye	1	1
7	Nazm	1	46

Mecmuanın 91a-141b varakları arasında yer alan şiirlerin nazım türlerine göre dağılımı yukarıda Tablo 2.5'te gösterilmiştir. 91a-141b varakları arasında 6 farklı nazım türü tespit edilmiştir. En fazla kullanılan nazım türü methiye, nevrüziye ve tarihtir.

Tablo 2.6: Divanında Mecmuada Bulunan Şiirine Rastlanmayan Şairler

No.	Şair	Toplam Sayı	Şiir Numarası
1	Bâkî	1	9
2	Cinânî	1	55
3	'Ulvî	1	151
4	Zâtî	1	160

Mecmuanın 91a-141b varakları arasında tanınmış şairlerden Bâkî, Cinânî, 'Ulvî ve Zâtî'nin şiirleri vardır. Bu şairlerin divanlarında yukarıdaki tabloda şiir numaraları yer alan şiirler bulunamamıştır. İncelenen makale ve tezlerde de bu şiirlere rastlanmamıştır.

3.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ MESTAP'A GÖRE SINIFLANDIRILMASI

3.1. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Sınıflandırılması

Yer Nu.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 No'lu Şiir Mecmuası							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
91a	'Ulvī	'Alī pāşā-yı deryā-dil şuşamış gibi қанına Şehādet şerbetini şundılar rūḥ-ı revānına Koyıldı ² āteşi tūp-ı 'adūya kıydı cānına Ṭayanur ³ şimdi a'dā gerçi tūğ ⁴ -ı ḥūn-feşānına	Yazılsun 'āleme aḥkām-ı sulṭān-ı cihān-ārā 'Asākir cem' olup olsun ṭonanma-ile ⁵ pūr deryā Ne deñlü 'askerin ⁶ yanına dirse 'Ulviyā a'dā Ḥudā'dan isterem ⁷ kim cünd-i İslām eyleye yağmā Öğünsün düşmen öğünsün eger қалursa yanına	Tahmis/6 Bend	Mersiye	.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Taḥmīs-i 'Ulvī der-Ḥaḫḫ-ı 'Alī Pāşā Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır. Kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

² koyıldı: koyılup İÜ.

³ ṭayanur: dayanur UD.

⁴ tūğ: tūğ UD.

⁵ ṭonanma-ile: donanma-ile UD.

⁶ leşkerin: 'askerin

⁷ isterem: dilerem UD.

		Ögünsün düşmen ögünsü eger kalursa yanına					
91b	‘Ālī	Virürse cānı ‘aşkıñ bir Mesīhā saña virmezler Ölürse derd-i hecrüñ Ḥazret-i Loqmān’a virmezler Yoluñda terk-i ser kıлмаğı yüz biñ cānā virmezler Nedür cān kim anı sen nāzenin cānāna virmezler Saña ‘aşık olanlar yoluña cānā ne virmezler	Egerçi ‘Āliyā ümmīd idersen vaşl-ı cānānı Velīkin qorqarum kim derdiñüñ olmaya dermānı Zamīründen tırāş it bu ḥayāl-i ḥāmı şeh-bāzī Ḥayālī ‘aşk-ı Leylā’ya heves kılduñ velī anı Belā deştinde her Mecnūn-ı ser-gerdāna virmezler	Tahmis/5 Bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Ğazel-i Ḥayālī Tahmīs- i ‘Ālī Ğüft Fermāyed. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

91b/92a	Fazlî	Nesîm-i şubḥ esse ⁸ şahn-ı ‘âlem sebzezâr olsa Çiçekler dürlü rengiyle kamu naş- ı niğâr olsa Zemîne dâmen-i güliden kızıl altun nişâr ⁹ olsa Güzellik nev- bahârında cihân bâğı bahâr olsa Bağa ol yüzi gülşensüz gerekmez ger hezâr olsa	Ṭotalum milket-i ‘Oşmân’uñ oldum ¹⁰ Fazlî’yâ şâhı Gerekmez bağa bu dünyâ-yı dünuñ ‘izzet ü ¹¹ câhı Felek de odlara yansun n’ideyin ¹² mihr ile mâhı Başum alup giderdüm ben ‘adem milkine dek Āhî Öte yanında dünyânıñ eger bir reh-güzâr olsa	Tahmis/5 Bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gazel-i Āhî Tahmîs-i Fazlî Fermâyed Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
92a/92b	Rahmî	Olanlar şürete mâ’îl nedür ma’nâyı bilmezler	Beğâ yok Rahmîyâ fânî taşavvur eyle devrânı	Tahmis/5 Bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gazel-i Hayâlî Tahmîs-i Rahmî Güft

⁸ şubḥ esse: şubḥāsâ İÜ.

⁹ nişâr: şumâr İÜ.

¹⁰ oldum:olduñ FAD.

¹¹ ü: - İÜ.

¹² n’ideyin: göreyin FAD.

		<p>Ḥaḳīqat gözlesen māhiyyet-i eşyāyı bilmezler Bu baḥr içre şadefde ol dūr-i yektāyı bilmezler Cihān-ārā cihān içindedür ārayı bilmezler O¹³ mähiler ki deryā içredür deryāyı bilmezler</p>	<p>Gedāya şāh-ı ‘ālemdür¹⁴ anuḡ kim ola ‘ırfanı Ne söyler hūş-ile gūş eylegil dehrün süḡandānı Ḥayālī faḡr şālma¹⁵ çekenler cism-i ‘uryānı Anuḡla faḡr iderler aḡlas [u]¹⁶ dībāyı bilmezler</p>				<p>Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.</p>
92b/93a	Vaḡidī	<p>‘Asker-i ebr-i merḡamet-āşār Ḳulle¹⁷-i kūhsārı itdi ḡişār</p>	<p>Leb-i āb-ı revān u sāye-i bīd Māh-ı ürd-i behişt ü¹⁹ rüz-ı sa‘īd Mey müheyyā elünde ferd ü vaḡīd</p>	Tahmis/5 Bend		<p>..- /.- /..-</p>	<p>Başlık: Ğazel-i Behiştī Tahmīs-i Vaḡidī Fermāyed Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant</p>

¹³ O: Şu İÜ.

¹⁴ şāh-ı ‘ālemdür: şāh ‘ālem deyr İÜ.

¹⁵ şālma: şāhına RD.

¹⁶ u: - İÜ.

¹⁷ ḡulle: ḡal‘a BD.

¹⁹ ü: - İÜ.

		Oldı bād-ı şabā şüküfe-nişār Ravzalarda quruldı bezm ¹⁸ -i bahār Sākiyā ‘ālemüñ güzelligi var	Otururken Behiştîyā nevmîd Hoş sa‘adet degül mi mağdem-i yār				farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
93a/93b	Ġarībî	Ne mümkin oldı ğam-ı firqātünle ülfet idem Ne çäre var talebünden senün ferāğat idem Ne kâdirüm ser-i küyün varup ziyâret idem Ne fırsat oldı saña hālümü ²⁰ hikâyet idem	Yanuşda eyleyüp ağıyār ben gedā-yı Ġarīb Düşürdi rāh-ı beyābān-ı hicre bî-takrīb Ne çäre çünki degülmiş vişālün aña naşīb Qapuşda ölmege Nev’î ’ye māni’ oldı raķīb O seg komadı ki bir laħza istirāhat idem	Tahmis/5 Bend		.-./..-- /..- /..-	Başlık: Ġazel-i Nev’î Tahmîs-i Ġarībî Ġüft Bu şiirde kaynak eser ve mecnua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

¹⁸ bezm: ebr BD.

²⁰ saña hālümü: hāl-i dili ND.

		Ne vüs‘at oldu ki hicrân gâmin rivâyet idem					
93b	‘Âhdî	Sâzumuz diğler felekde Zühre-i zehrâ bizüm Güşe-i zevk u şafâmuzdur bugün dünyâ bizüm Sinemüzde zâhidâ n’eyler gâmi-1 ferdâ bizüm <i>Bezmümüz peymânesidür Kevşer-i me’vâ bizüm Cür‘amuzdan perveriş bulmuş durur Tübâ bizüm</i>	Bunda taḥşîl itmege geldük rıżâ-yı Hâlık’ı Zâyî‘ itdük vâdî-i nisyânda ‘ahd-1 sâbıkı Şânumuz zıkr itmek oldu bu kelâm-1 şâdıkı <i>Ey Behiştî ‘afv olunmazsağ²¹ siyâset lâyıkı Bir alay mücrimlerüz zindânumuz dünyâ bizüm</i>	Tahmis/5 Bend		-.--/-.- /-.-/- .-	Başlık: Gâzel-i Behiştî Tahmîs-i ‘Âhdî Fermâyed Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

²¹ olunmazsağ: olunmaz baş İÜ.

94a	Çeşmî	‘İzârum hem-‘ayâr-ı zer ²² bulunmaz gerçi zerlerde Ne aşşı i‘tibârî ²³ yok miyân-ı sîm-berlerde ‘Aceb mi halka olursa ümîdüm güş-ı dürlerde Lebûñ kandi niçe ²⁴ şîrînce cānâ şekerlerde Vişâlûñ va‘desi çok eyle ²⁵ şatludur haberlerde	Cihânda şimdi rāh-ı ‘adl içinde toğrı yürür yok Şafâsın dürr-i nazmun çesm-i inşâf-ile görür yok Ma‘ârif güşvârını kulağında götürür yok Behiştî i‘tikādum bu senünle pençe urur yok Belâgat kullsin ²⁶ mesken idinen şîr-i nerlerde	Tahmis/5 Bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gâzel-i Behiştî Tahmîs-i Çeşmî Güft Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
-----	-------	---	--	------------------	--	----------------------------	--

²² hem-‘ayâr-ı zer: hem-‘ayârıdır BD.

²³ i‘tibârî: i‘tiyādum BD.

²⁴ niçe: nice BD.

²⁵ eyle: böyle BD.

²⁶ kullsin: bîşesin BD.

94a/94b	Su'ūdī	Bī-bekā buldı felek çün bu harāb-ābādı Geşt ider 'ālemi Mecnūn gibi vādī vādī Kayd-ı ğamdan çekilüp bulmuş-iken āzādı Oldı dil bir büt-i şīrīn-dehenüŋ Ferhādı Aña lālā geçinür Hüsrev ü Şīrīn dādı	Cām-ı hecrini Su'ūdī' ye şunup sākī Cevr-ile başuma teng eyledi bu nüh řākı Baña řa'n eyleme nālem řuta ger āfākı Cevre şatlanmaş olurdı n'idelüm ey Bākī 'Ahd-i ħübān gibi yoř 'ahdümüzüŋ bünyādı	Tahmis/5 Bend		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Ğazel-i Bākī Tahmīs-i Su'ūdī Ğüft Bākī'nin ğazeli <i>Bākī Dīvānı'</i> nda ve diğer kaynaklarda bulunamamıştır. Su'ūdī'nin tahmisi kaynaklarda bulunamamıştır.
---------	--------	---	--	------------------	--	----------------------------	--

94b/95a	Behiştî	Sûzî ²⁷ sâzı yeter nihân eyle Vahtidür kendüñi ‘ıyân eyle Meclis ehlini şâdmân eyle Koma bülbül koma figân eyle ‘Aşkı ‘âlemde dâstân eyle	Ġam-ı ‘aşk itdüğince cânıñı kâr Nice ²⁸ bir künc-i ğamda şabr u karâr Bu du‘âyı Behiştî kıl tekrâr Yâ İlâhî beni de bülbülvâr ‘Amri’yem zâr u nâ-tüvân eyle	Tahmis/5 Bend		..-/.- /..-	Başlık: Ġazel-i ‘Amrî Tahmîs-i Behiştî Fermâyed Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
95a/95b	‘Ubey dî	Rûz [u] şeb dilber-i şûhuñ emrine fermânuz Eşigine yüz sürüp şubh u mesâ‘ ġilmânuz Baħr-ı belâ-yı ġamda derd-i	Lebi vaşfıyla Cinânî gibi olsağ ġüyâ Tûñi-i bâğ mişâli oluruz şekker-ħâ Bize bu tekye-i dehr içre bulınmaz hemtâ Nükte-dânlar geçerüz gerçi ‘Ubeydî ammâ	Tahmis/5 Bend		..-/.- /..- /..-	Başlık: Ġazel-i ‘Ubeydî Tahmîs- i Cinânî Fermayed ‘Ubeydî’nin gazelinin ilk beyti mecmuada bulunmamaktadır. Tahmisin ilk bendi Cinânî’nin tahmisinde bulunmamaktadır. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant

²⁷ Sûzı: Sûz u BD.

²⁸ nice: niçe BD.

		‘aşkuñ-ile ‘ummānuz Çüş ider mevc-i maḥabbet ḥaşret içre der-bānuz Ruḥ-ı şem‘-i dildāre pervāneveş cevlānuz ²⁹	Yārūñ esrār-ı lebin anlamada ḥayrānuz				farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
95b/96a	Zāhirī	Ceyş-i murğ u dile gökden gelür āvāz-ı ḥurūs Kendünji eyleme tezyīn çü mişāl-i ṭāvūs Deyr-i ‘ālemde ne dir diñle şadā-yı nāḳūs Vaḳtidür na‘raların diñle ne dir ṭabl-ile kūs	Er-iseñ pīre-zen-i dehre igen aldanma Zāhiren naḳş görüp anı civāndur şanma Pīr-i dünyā yüzüne güldüğüne aldanma Āteş-i ḥīlesine key şaḳın anuñ yanma Ki olupdur o ‘acūze niçe dāmāda ‘arūs	Tahmis/5 Bend		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Tahmīs-i Zāhirī Sellema’llāh ³⁰ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁹ Tahmisin ilk bendi Cinânî'nin tahmisinde bulunmamaktadır. Bu bendin vezni hatalıdır.

³⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		<p>Çanı Keyhusrev [ü] Dārā çanı yā Keykāvus</p>					
96a	‘Ulvī	<p>Dünyāda baña minnet ile devlet olmasun Bī-minnet aç olup gezeyin ni‘met olmasun Zilletde çalayın baña hīç ‘izzet olmasun Mey gibi ayağa düşeyin hürmet olmasun Tek yirde gökde³¹ zerre çadar minnet olmasun</p>	<p>Bir şāl-ı köhne egnüme ‘Ulvī³² çabā yiter Derviş olana hil‘at-ı şāhī ‘abā yiter Güş it suhanum bir şey’ yoçdur aña yiter Örti döşek Necātī’ye bir būriyā yiter³³ Tek yirde gökde³⁴ zerre çadar minnet olmasun</p>	Tahmis/5 Bend		<p>--./-.- ./.-./- .-</p>	<p>Başlık: Tahmīs-i ‘Ulvī Raḥmetu’llāhi Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.</p>

³¹ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³² egnüme ‘Ulvī: ‘Ulvī egnüme İÜ.

³³ Bu mısra mecmuada “Teslīm idelüm aña bu pendüm tut saña yiter” şeklinde yazılmıştır.

³⁴ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

96b	‘İlmî	Bâğ-ı dehri zeyn iden cānā cemālündür senüñ Lāleye dāğlar uran rūyuñda hālündür senüñ Ġoncaya lāl eyleyen dürr-i lālündür senüñ Serv pāmāl eyleyen nāzuñ nihālündür senüñ Dillere āteş şalan ruhsār-ı ālündür senüñ	Ger kulağ urup bu āh u zār kimdür dir-iseñ Rāh-ı kūyuñda dil-i āvāre kimdür dir-iseñ Eşigüñde ‘İlmî-i pür-yāre kimdür dir-iseñ Āsitānuñda Ġasan bī-çāre kimdür dir-iseñ Ġāk-ı rāhuñ derdmendüñ pāy- māludur senüñ	Tahmis/5 Bend		---/-- /--/-- .-	Başlık: Ġazel-i Ġasan Tahmīs-i ‘İlmî Raḡmetu’llāhi ‘Aleyh Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
97a/97b	Nūşî	[Nezzā] re-i gül- berg-i ter ġāyet güzellendi meger Meşşāta-i feyz-i seḡer ezhāra viridi zīb ü fer	Dā’im taḡiyyāt u selām olsun ilā-yevmi’l-kıyām Ol Şāh’a āline tamām Allāh’dan şām [u] seḡer	Kaside/24 beyit	Na’at	---/-- /--/-- .-	Başlık: Ġaşīde-i Nūşî Efendi der-Ġaḡḡ-ı Faḡr-ı Kā’ināt Ġazret-i Resül ‘Aleyhi’s-Selām Bu şiirde, bazı mısraların başındaki kelimeler sayfanın kesilmiş olması sebebiyle

							okunamıştır. Bazı kısımlarda ise tahminlerde bulunulmuştur. Bu durumlar dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
97b	Nūṣī	Geldi fezā-yı gülşene çün şāh-ı nev-bahār Eşçārı kıldı hıl'at-i sebz-ile kāmār	Elden kıoma ayağı şakın kim müdām ider Şemşīr-i bāde 'asker-i ālāmı tār-mār	Kaside/ 6 beyit		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiirin kafiyesi (aa, xa, xa) şeklindedir. Şiirin kafiyesi ve muhtevasından dolayı kaside olduğu düşünülmektedir. Bu şiirde reddâde kaydı mevcuttur. Bu kayıta "Geldi" yazmaktadır. Ancak 98a yaprağındaki şiir bu şekilde başlamamaktadır.
98a	Medḥi	Benem āşüfte-i sevdā-zede-i zül' [ü] 'izār	Ḳulı ḳurbānı ³⁹ olup Ḥusrev-i 'ālī-şānuṣ ⁴⁰	Tesdis/5 bend		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Müseddes-i Medḥī Raḫmetu'llāhi 'Aleyh ⁴⁶ Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant

³⁹ ḳurbānı: ḳurbān İÜ.

⁴⁰ Bu mısra *Medhi Dīvānı* nda "Ḳulı ḳurbānı olup bir şeh-i 'ālī-şānuṣ" şeklinde yazılmıştır.

⁴⁶ Raḫmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rh kısaltması ile yazılmıştır.

	<p>Yağdı yandurdu beni âteş-i rüy-ı dildâr Başa zulm oldu meded³⁵ Husrev-i ‘âlî-miğdâr Giceler³⁶ şubha degin eyler-idüm âh ile³⁷zâr Bir siyeh-çeşm ü³⁸ siyeh-püş u siyeh- çerde nigâr Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var</p>	<p>Umarın⁴¹ mihrini⁴² dilden o meh⁴³-ı tábânuj Elem ü derd ü cefâ ile⁴⁴ çıkarsa cânıj Medhiyâ nâm-ı şerîfin dime zinhâr anıj Bir siyeh-çeşm [ü]⁴⁵ siyeh-püş u siyeh-çerde nigâr Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var</p>				<p>farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir.</p>
--	---	---	--	--	--	--

³⁵ Mısraıda bu kelimedden sonra “ey” kelimesi de bulunmaktadır. Vezin gereği “ey” kelimesi çıkarılmıştır.

³⁶ giceler: dün gece MD.

³⁷ âh ile: nâle vü zâr MD.

³⁸ ü: - İÜ.

⁴¹ umarım: umaram MD.

⁴² mihrini: mihrin İÜ.

⁴³ meh: mäh İÜ.

⁴⁴ derd ü cefâ ile: hecr ü firâk-ile MD.

⁴⁵ ü: - İÜ.

98b	‘Ulvī	Te‘āla’llāh yed-i kudret ne demde urdu bünyāduḡ Nedendür bilsem ⁴⁷ āyā āb u ḡāk u āteṣ ü bāduḡ Ne bāḡuḡ bāḡ-bānu beslemiṣdür ḡadd-i ṣimṣāduḡ Ne ṣaḡn-ı dil- ḡüṣāda çekdi ḡāmet serv-i āzāduḡ Efendüm ⁴⁸ saḡa kim dirler ne yirdensüḡ nedür aduḡ Cefāyı kimden öḡrendüḡ a ḡālim kimdür üstāduḡ	Müjeḡ ḡaddāre sen bir merdü-m-i ḡaddāre ⁴⁹ beḡzersüḡ Niçe başlar keser ḡanlar döker ḡün-ḡvāre beḡzersüḡ Dil ü cān ḡapmada māhir büt-i ‘ayyāre beḡzersüḡ Dil-i ‘Ulvī’ye raḡm itmez vefāsız yāre beḡzersüḡ Efendüm saḡa kim dirler ne yirdensüḡ nedür aduḡ Cefāyı kimden öḡrendüḡ a ḡālim kimdür üstāduḡ	Tesdis/5 bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Müseddes-i ‘Ulvī Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir.
-----	-------	--	--	------------------	--	----------------------------	---

⁴⁷ bilsem: nicedür İÜ.

⁴⁸ Efendüm: Efendi UD.

⁴⁹ merdü-m-i ḡaddāre: merdü-m-i ‘aceb ḡaddāre İÜ.

99a	Äzerî	<p>Gerçi äyîn-i vefâ uymaz senüñ mu'tâduña Muttaşıl resm-i cefâ ammâ ki düşmez aduña Hâsteñe rahım eylemek bir kerre gelmez yâduña Bî-güneh şemşîr çekmiş 'âşık-ı nâ- şâduñâ Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i bî- dâduña Hüb ta'lim eylemişsün âferîn üstâduña</p>	<p>Äzerî'nün itdügi feryâd [u] âh [u] vâh için Çarha âteşler şalan süz-ı dil-i güm-râh için Mehbiñ-i Rûhü'l-Emîn o şâh-ı 'âlî-câh için Toğrı söyle 'âlemi var eyleyen Allâh için Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze- i bî-dâduña Hüb ta'lim eylemişsün âferîn üstâduña</p>	Tesdis/5 bend		<p>-.--/-.-- /-.--/- .-</p>	<p>Başlık: Müseddes-i Äzerî Güft Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiirin başlığında "müseddes" ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir.</p>
-----	-------	--	--	------------------	--	-------------------------------------	---

99b	Şānī	Ne māhiyyetdür ol mihr-i cihān-ārāyı bilmezler Ne naqş eyler pey- ā-pey ol büt-i tersāyı bilmezler Girer her şekle ol maḥbūb-ı bī- hemtāyı bilmezler Toğar her yüzden ol mihr-i cihān-ğarrāyı bilmezler Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler O ⁵⁰ mähiler ki deryā içredür ⁵¹ deryāyı bilmezler	Sa‘adet burcina lāmi‘ olur her ādemüj cānı İderler ‘iṣ-ile nūṣı şafālar kesb idüp ya‘nī Hevā-yı nefsi terk eyle bu dünyā ‘ākıbet fānī Saṇa pend ü naṣīḥatdür bu şī‘rün aṇla ey Şānī Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler O ⁵² mähiler ki deryā içredür ⁵³ deryāyı bilmezler	Tedis/5 bend	.---/.--- /---/.- --	Başlık: Müseddes-i Şānī Güft ⁵⁴ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir.
-----	------	---	---	-----------------	----------------------------	--

⁵⁰ O: Şu İÜ.

⁵¹ içredür: içre İÜ.

⁵² O: Şu İÜ.

⁵³ içredür: içre İÜ.

⁵⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

100a	Şübütî	<p>Bu ne zîver bu ne pîrâye bu ne hüsn ü cemâl</p> <p>Bu ne ruḥ bu ne cebîn bu ne</p> <p>zeneḥdân bu ne ḥâl</p> <p>Bu ne zülf bu ne ṭurre bu ne lâm bu ne dâl</p> <p>Bu ne la'l bu ne ḡonce bu ne leb bu ne zülâl</p> <p>Bu ne aḡız bu ne ḡande bu ne şehd ü bu ne bâl</p> <p>Bu ne bel bu ne miyân u bu ne mû bu ne ḡayâl</p>	<p>Ruḥlaruḡ şubḡ-ı şafâ ṭurrelerüḡ şabûye şâm</p> <p>‘Ârızuḡ nûrı güneş oldu cebîn mâh-ı tamam</p> <p>Ṭal‘atuḡ görse ḡalur ḡayret- ile ḡaş-ıla ‘âm</p> <p>Ḥaṭṭuḡa Ḥızır u Mesîḡ eyledi la'lüḡe selâm</p> <p>Saḡa ‘âşık⁵⁶ olana vaşluḡ meyı ger ola merâm⁵⁷</p> <p>Bezm-i hecrüḡde leb ü la'lüḡi zıkr itse müdâm</p> <p>Künc-i ḡasretde yiter dâḡ-ı firâḡuḡ aḡa câm</p> <p>Mu‘ciz ü ḡikmet-i ḡabî mi bu nuṭḡ u bu kelâm⁵⁸</p> <p>Zebûr-ı muşḡaf-ı hüsn oldu ‘izâruḡdaki lâm⁵⁹</p>	Musammat/ 5 bend	Na‘at	..--/..-- /..-- /..-	<p>Başlık: Ḳaşîde-i Şübütî der- Ḥaḡḡ-ı Seyyid-i Kâ'inât</p> <p>Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.</p>
------	--------	--	--	---------------------	-------	----------------------------	---

⁵⁶ ‘âşık: ‘aşk İÜ.

⁵⁷ Vezin hatalıdır.

⁵⁸ Vezin hatalıdır.

⁵⁹ Vezin hatalıdır.

		<p>Bu ne serv bu ne 'ar'ar bu ne gülbün bu ne hayāl Bu ne hulq bu ne meşreb bu ne hū bu ne hişāl Bu ne çeşm bu ne hicr bu ne mekr u bu ne āl Bu ne ğamze bu ne hançer bu ne ebrū bu ne hilāl⁵⁵ Bāreka'llāh zihī şun'-ı Hūdā-yı Müte'āl</p>	<p>Revnaq-ı Sidre vü Tūbā mı yoğdur bu hırām⁶⁰ Bāreka'llāh zihī şun'-ı Hūdā- yı Müte'āl</p>				
--	--	---	--	--	--	--	--

⁵⁵ Vezin hatalıdır.

⁶⁰ Vezin hatalıdır.

100b	Hüdây ī	Ey ruḥı bāğ-ı leṭāfetde ⁶¹ gül-i ḥandānum Dutdı bülbül gibi dünyā yüzüni efğānum Az alupdur ıa burc-ı bedenümden cānum Ey lebi derd-i dile ḥikmet-ile Lomān'um	Varayın 'akuḡ-ıla ⁶³ 'āleme destān olayım ⁶⁴ Sāyevē mihrüḡ-ile ⁶⁵ ḥāk-ile yeksān olayım ⁶⁶ Düeyin ağlara Mecnūn gibi 'uryān olayım ⁶⁷ Genc-i 'akuḡla Hüdāyī gibi vīrān olayım ⁶⁸ Bāğ-ı ḥüsn içre ⁶⁹ alın serv ⁷⁰ gibi ey āhum ⁷¹ ulasun yollaruḡı dīde-i ḥūn-efānum	Müseddes/5 bend	..--/..-- /..-- /..-	Balık: Müseddes-i Hüdāyī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh ⁷² Bu iirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanıı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile aıklanmıtır. Bu iirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla aıklanmıtır.
------	------------	--	---	--------------------	----------------------------	--

⁶¹ leṭāfetde: leṭāfetdeki İÜ.

⁶³ 'akuḡ-ıla: derdüḡ-ile: HÜD.

⁶⁴ olayım: olayın HÜD.

⁶⁵ mihrüḡ-ile: mihrüḡe İÜ.

⁶⁶ olayım: olayın HÜD. Bu mısra HÜD'de 5. bendin 4. mısrayken, mecmuada 5. bendin 2. mısraıdır.

⁶⁷ olayım: olayın HÜD.

⁶⁸ olayım: olayın HÜD.

⁶⁹ Bāğ-ı ḥüsn içre: Bāğ bu ḥüsn içre İÜ.

⁷⁰ serv: servi İÜ.

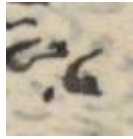
⁷¹ āhum: ḥānum HÜD.

⁷² Raḥmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rh kısaltması ile yazılmıtır

		Şerbet-i vaşluğ ile ⁶² eyle benüm dermānum Düşmesün boynuğa hicrūnle ölürsem қанum					
101a	Nūşī	Konem der-künc-i miḥnet ez-güneh peyveste istiğfār Nedāned kes ki çeşmem tā-seḥer ez- tevbe bīdārīst	Vücūdet mihr-i dehr-efrūz dehr ger ‘izzet-āşārīst Dilet peyveste manzūr-ı Ḥudāvend-i keremkārīst	Kaside/10 beyit		.---/.--- /---/- --	Başlık: Ve minhü
101a	Nūşī	Lāle kühsār üzre cāy itmezdi ḫāğī olmasa Dīdebān olmazdı nergis böyle bāğī olmasa	Eglemezdi gönlümüz bir laḫza gülzār-ı behişt Nūşiyā mey-ḫānenün hergiz bucāğī olmasa	Gazel/5 beyit		-.--/-.- /-.--/- .-	Başlık: Ğazel-i Nūşī Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.

⁶² ile: - İÜ.

101b	Nūṣī	Nūṣ-ı cām itsek bir elden kim ayağı olmasa Bir sebūdan bāde içsek kim çanağı olmasa Görse dil bir mey- fürüşü kim kabağı olmasa Bir görjülle ‘ıyş ü nūş itsek ki dāğı olmasa Bādeyi bir hūmdan içsek kim ferāğı olmasa Bir şarābuḡ mesti olsaḡ kim yasağı olmasa	Nūṣiyā mey-hāne-i ‘ıṣṡ içre olsaḡ cāy-dār Cāmı ⁷³ pūr sāḡiden içsek kim bez(i)mde pāy-dār Cur‘a-rīz olsaḡ şafā meydānın itsek lālezār Mey pey-ā-pey nūş olmsa yār olup bir gül-‘izār Bādeyi bir hūmdan içsek kim ferāğı olmasa Bir şarābuḡ mesti olsaḡ kim yasağı olmasa	Tesdis/5 bend		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Müseddes-i Nūṣī ⁷⁴ Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir. Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelimeler görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
------	------	---	---	------------------	--	----------------------------	--

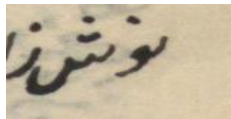
⁷³ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁷⁴ Bu tesdisin nakarat bölümü Şeyhülislām Yahyâ Efendi’nin bir gazelinin matla beytidir (Top, 2021: 115).

102a	Nūṣī	Geçdi cānum neşve- i emlākden esbābdan Geçmedi mestāne dil ammā şarāb-ı nābdan	Fāriğ olmuş t̄a'atinden t̄alib-i dīdār olup Gör imāmı yüz çevürmiş Nūṣiyā mihrābdan	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Gazel-i Nūṣī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh
102a	Nūṣī	Şöyle var mestānelik kim ğonce-i sīr-ābda Gözleri açılmadı şubḥ oldı dā'im ḥvābda	Ṭatlu cānın virse Nūṣī vāṣıl-ı maḫşūd olur La'l-i şīrīnūḡ gibi bir gevher-i nā-yābda	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Gazel-i Nūṣī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh
102a	Nūṣī	'Aks-i sāğardan elūḡ kim pençe-i mercān olur Her biri parmaḡlaruḡ bir ğonce-i ḡandān olur	Reh-nümā elṭāf-ı Yezdān olsa merd-i sālike Menzil-i maḫşūda yitmek Nūṣiyā āsān olur	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Gazel-i Nūṣī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

102b	Nūṣī	‘Azm idüp gül-geṣt- i bāğ [u] rāğa ey serv-i semen Hem-reh itmek düşmen-i bed-ḥvāhı sulṭānum neden Ser-firāz itdünj ‘adū- yı bed-nihādı cümleden Tığ-ı āh-ile anı öldürmez isem işte ben Yanuğa alup raķibi eyledünj seyr-i çemen Yanuğa қalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen	Nūṣī ⁷⁵ -i zārı қаpuңdan dā’imā dūr eyleyüp Ber-murād itdünj қamu a’dāyı mesrūr eyleyüp Dest-i luṭfuñla dil-i ağyārı ma’mūr eyleyüp Ḥāṭır-ı vīrānemi cevrünle mehcūr eyleyüp Yanuğa alup raķibi eyledünj seyr-i çemen Yanuğa қalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen	Tedis/5 bend		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Maṭla‘-ı Bāķī Müseddes- i Nūṣī Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir. Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
------	------	---	--	-----------------	--	----------------------------	---

⁷⁵ Bu kelime mecmuada

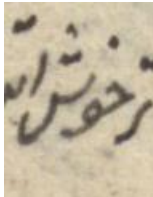

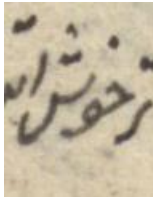
şeklinde yazılmıştır.

102b	?	Uyanmaz pister-i ‘ālemde çeşm-i baht-ı h̄vāb -ālūd Tulū’ itmez dem- ā-dem evc-i ṭālī’ den meh-i maḫşūd		Müfred		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.
103a	Nūşī	Olur [her dem] neşāṭ-engīz meyle cān-fezā meclis Virür erbāb-ı ‘ışka çok şafālar dā’imā meclis Olup sāğarla bir āyīne-i ‘ālem-nümā meclis Güzellerle olupdur dil-ber-i ferruḥ-liḳā meclis Gel ey sākī bulunmaz böyle ‘ālī dil-güşā meclis	Ḥumār-ı ḫasretünle pür-ğam oldı Nūşī -i dil-teng Murādı hīç degüldür senden illā sāğar-ı gül-reng Müşerref kıldı cāy-ı şoḫbeti her dil-ber-i bā-şeng Olup pür cām-ı gülgün ile bezm-i ‘işrete āheng Gel ey sākī bulunmaz böyle ‘ālī dil-güşā meclis Getür cām-ı muşaffāyı kim olsun pür-şafā meclis	Tesdis/5 bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Maṭla’-ı Bāḳī Müseddes- i Nūşī Raḫmetu’llāhi [‘Aleyh] Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir.

		Getür cām-ı muşaffāyı kim olsun pür-şafā meclis					
103b	Nūşī	Cem' olup cümle serā-perde-i āh u zāra Ṭotalum rūy-ı recā mağfiret-i Settār'a Bir qadem başmayalum hıç harem-i ağıyāra Gelünüz yüz ṭotalum bārgēh-i Ġaffār'a Cān u dilden gelelüm tevbe vü istiğfāra	Nūşiyā cān-ı ḥasūdānı sözüñ inletdi Sūḥan āvāzesi güm güm felegi gümletdi Nuṭq-ı şīrīn ü şeker-pāşı 'aceb dinletdi Bākī'yi lezzet-i vaşluñ ṭama'ı söyletđi Ṭūṭiyi şevk-i şekerdür getüren güftāra	Tahmis/ 7 bend		..--/ ..-- / ..-- / ..-	Başlık: Ġazel-i Bākī Tahmīs-i Nūşī Raḥmetu'llāhi ['Aleyh]
104a	Nūşī	Ġam-ı ġīsū-yı nigār- ile gönül zeyn oldı	Nūşiyā sāğar-ı firqat beni bī- hūş itdi	Tesdis/5 bend		..--/ ..-- / ..-- / ..-	Başlık: Maṭla'ı Qabūlī Müseddes-i Nūşī

		Bâ'ıs-i hûn-ı ciger câna ol zülfeyn oldu Kaçarât-ı dem-i eşkümle tenüm zeyn oldu Bâğ-ı hecrinde anuñ dîdelerüm 'ayn oldu Cereyân eyledi gözyaşları bahreyn oldı Mâ-cerâ çok arada yâr ile mâ-beyn oldu	Dem-i 'ıyşî dil-i âşüfte ferâmüş itdi Bâğ-ı miñnetde gönül câm-ı cefâ nüş itdi Cüy-bârı göricek dîde-i ter cüş ⁷⁶ itdi Cereyân eyledi gözyaşları bahreyn oldu Mâ-cerâ çok arada yâr ile mâ- beyn oldu				Bu şiirin başlığında "müseddes" ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir. Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
104b	Nüşî	Şahlar oldu şitâ leşkerine dal kılıç Görinür hûn-ı gül-i sürh-ile bir al kılıç	Nüşî -i zâre hücüm eyledi hayl-i ağıyâr Düşmen üzre ey dest gazab ile şal kılıç	Gazel/5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gâzel-i Nüşî

⁷⁶ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

104b	Nūṣī	<p> Kızarmış ‘arız-ı gül- gūnı yir yir gönçe [al]lanmış Cemāli gülşenin seyr eyledim gāyet güzellenmiş </p>	<p> Şeker yārūñ leb-i şīrinine hem-şireyem dirmiş Anuñ-çün ehl-i diller içre Nūṣī hayli dillenmiş </p>	<p> Gazel/5 beyit </p>	<p> .---/.--- /---/.- -- </p>	<p> Başlık: Gazel-i Nūṣī Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir. </p>
104b	Nūṣī	<p> ‘Aşık ‘azīmet eylese kāṣāne semtine Şūfī şanur ki yüz tuta mey-hāne semtine </p>	<p> Gördüm ḥabābı meclis-i ‘işretde Nūṣiyā Göz dikdi hayli ol gözi mestāne semtine </p>	<p> Gazel/5 beyit </p>	<p> --./-.- ./.-./- .- </p>	<p> Başlık: Gazel-i Nūṣī </p>
105a	Nūṣī	<p> Hecrūñle bir dem idi ki gözyaşı kan idi Eglence göñlüme gice gündüz fiğān idi Cevrūñle dīde şām u seḥer ḥū[n]-feşān idi </p>	<p> Bir demler idi Nūṣī’yi eylerdi hem-ḳadem Gülzārı seyre çıksa o gül-çihre lā-cerem Ḳalmazdı zerre denlü vücūdında tāb-ı gam </p>	<p> Tahmis/5 bend </p>	<p> --./-.- ./.-./- .- </p>	<p> Başlık: Tahmīs-i Nūṣī Efendi Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir. </p>

		<p>Çanlar gözümden ey lebi ğonce revân idi Demler o demler idi zamân ol zamân idi⁷⁷</p>	<p>Gül-geşt-i⁷⁸gülsitân idi her kârı⁷⁹ Demler o demler idi zamân ol zamân idi</p>				
105a	Nüşî	<p>Perde-i 'ırzuñ Ğudâ çâk itmesün dirseñ eger Nüşiyâ 'âlemde gel bir şaşşa bühtân eyleme</p>	<p>Yanlış evzâ'uy eger söylenmesün dirseñ şaşın Kimsenüñ Ğağğında çoğluk sen de kem söz söyleme</p>	Kıt'a / 2 beyit	Nasihât name	-.--/-.- /-.--/- .-	Başlık: Kış'a-i Nüşî
105a	?	<p>Ne yollar düşdi geldüñ ey nesim-i gülşen-i cāvîd</p>		Müfred		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Müfred ⁸⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin hangi

⁷⁷ Bu tahminin nakarat mısrası Meşâmî'nin bir müsebba'ının nakaratında yer almaktadır (Top, 2021: 127).

⁷⁸ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁷⁹ Bu kelime okunamamıştır. Bu kelimenin "dem-be-dem" olduğu düşünölmektedir (Top, 2021: 128).

⁸⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		Açıldı feyż-i ihsānuñla her kez ğonca-i ümmīd					şaire ait olduğu bilinmemektedir.
105b	Nüşī	Ėamuñ vüçüduma ser-māye Ėayrı kārum yoğ Metā‘ mağabbet-i ‘ışkuñdan özge bārum yoğ Ėamuñla faħr iderin ğayrı hīç yārüm yoğ Kemāl ü fazl-ile ‘ālemde iftiħārum yoğ Melāmet eylese ‘ışkuñ cihānda ‘ārum yoğ	Şarāb-ı cām-ı mağabbetle Nüşiyā sākī Şu deñlü eyledi bī-tāb cān-ı müştākı Güzār ider dil-i bī-çāre dā’im āfākı ‘Adem diyārına çoğdan giderdüm ey Bākī Şarāb-ı ‘ışk-ile reftāra iğtidārum yoğ	Tahmis/5 bend		.-./..-- /..- /..-	Başlık: Ėazel-i Bākī Efendi Taħmīs-i Nüşī Efendi Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüñtü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.

105b	?	Olsun hemîşe ‘ömr-i ‘azîzün olup dirâz Kaşr-ı şafâda pencere-i devletün firâz		Müfred		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Müfred ⁸¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.
105b	?	Kaşr-ı iqbâlün mu‘ammer sâğar-ı ‘ayşun müdâm Devletün pâyende bahtun tâze ‘ömrün müstedâm		Müfred		-.--/-.- /-.-/- .-	Başlık: Müfred ⁸² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.
105b	?	Dâ’imâ ‘izzetün ziyâde ola ⁸³ Devletün kapusu güşâde ola		Müfred		..--/-.- /..-	Başlık: Müfred ⁸⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.

⁸¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸³ Vezin hatalıdır.

⁸⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

106a/106b	Fiğāni	Şubḥ-dem alup ‘Uṭārid destine zerrīn qalem Defter-i sīmāb- gūn-ı fāreme çekdi raqam	Sūrlar ile şafā sūr dünye turduqça şehā Ḥānedānuḡ beklesūn elṭāf-ı dādār-ı kıdem	Kasīde/37 beyit	Methiye	---/--- /---/ .-	Başlık: Tahmīs-i Fiğānī Berāy-ı Sultān Süleymān Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Şiirin başlığında "tahmis" ifadesi vardır. Ancak bu şiirin nazım şekli kasidedir.
106b	?	Kişide ‘ayb olan cāhillik ancak		Müfred		---/--- -/---	Başlık: Müfred ⁸⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin

⁸⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		Çeker ise cihān mülkinde sancāk					hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.
107a	Celālī	Ey su'āl iden cevābın al dem-i ‘irfāndan Bu sözi benden işid kim hikmet-i Loḡmān’dan	Mest ü kör bengī ile ceng ü cidāl itmek hemān Fi’l-meşel a‘mā-yile baḡş itmedür elvāndan	Nazm/2 beyit	Nazm	-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Cevāb-ı Ebu’s- su‘ūd Efendi Muḡaddem Yazılmışdur
107a	Celālī	Biḡ cānum eger olsa ⁸⁶ idem yoluḡa ḡurbān Bu dervīşe irşād idüy ⁸⁷ menba‘-ı ‘irfān	Nefsin bilenüy bende-i ⁸⁸ fermānı Celālī İz‘ān-ı nefis eyleyene ⁸⁹ cān- ile ḡurbān	Gazel/8 beyit		--./.-- ./.-- ./.--	Başlık: Cevāb-ı Yahyā Efendi Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
107a	Celālī	Var iki su’ālüm saḡa ⁹⁰ ey menba‘-ı ‘irfān	Ol ḡar’et ⁹¹ iden kendü midür yoḡsa mübāşir	Gazel/5 beyit		--./.-- ./.-- ./.--	Başlık: Su’āl-i Celāl Beg Mu’aḡḡar Yazılmışdur

⁸⁶ olsa: ola İÜ.

⁸⁷ idüy: iden İÜ.

⁸⁸ bende-i: bende vü İÜ.

⁸⁹ nefis eyleyene: nefsin eylese İÜ.

⁹⁰ Bu kelime mecmuada yoktur.

⁹¹ ḡar’et: ḡarā’et İÜ.

		Yaz mes'ele-i müşkilemüz ħalline tıbyān	Māhiyyet iki olmağa ħod yoğ durur ⁹² imkān				Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
107b/108a	Celālī	Nāgehān baħr-ı dil gelüp cūşa İntibāh irdi niçe ħāmūşa	Ĥāk ŧev ħākder tāber ü yed gül ⁹³ Ger beciz nist ħāk mazħar-ı gül	Mesnevi/30 beyit		..-/.- /..-	Başlık: Kelām-ı Celālī Beg Tercī-i Bend Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
108a	Bākī	Cihān bāğına viridi revnağ-ı firdevs-i a'lāyı Temāşā eyle ŧun'-ı Ĥazret-i Bārī Te'alā'yı	Ziyā-baħş olsun āfāka cemāl-i 'ālem-efrūzı Fürüzān eyledükçe tal'at-i nev-rüz dünyāyı	Kaside/11 beyit		.-./.- /.-./.- ---	Başlık: Nev-Güfte-i Bākī Efendi Rh. Raħmetu'llāhi 'Aleyh ⁹⁴ Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

⁹² yoğdur: yoğ durur CED.

⁹³ Vezin hatalıdır.

⁹⁴ Raħmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rh kısaltması ile yazılmıştır

108b	Bākī	Seher devlet nişanından virüp mihir ü vefā nev-rüz Mücellā kıldı āfākı şalup nūr u ziyā nev-rüz	Olup ‘Āli hevādāruş nevāda naşş-ı pür-kāruş Dilinden gitmez edvāruş ider herkes şabā nev-rüz	Kaside/9 beyit	Nevrūzi ye	.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Ğazel-i Bākī der-Ĥaqq-ı Nev-rüz-ı Sultānī Bu şiirde <i>Kur’an-ı Kerim</i> , 91/1. ayetten kısmen alıntı yapılmıştır. Ayetin Türkçe açıklaması dipnot ile verilmiştir.
108b	Zuhūri	Cefādan yüz çevirmez derd ü ğamdan lezzet almışdur Benüm dīvāne gönlüm yüz belādan arta qalmışdur	Ğubār-ı haţţ-ı ‘anber-bāruşı görmüş ‘izāruşda Zemānlardur Zuhūri ‘ālem-i hayretde qalmışdur	Gazel/5 beyit		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Ğazel-i Zuhūri Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
109a	Cezbī	Göñül şeh-bāzı deşt-i ‘aşqda bir şayd almışdur Ki şāhuş gözleri ‘Ankā-yı Kāf’a pençe şalmışdur	Niçe demler durur ⁹⁵ sidre-i qaddi yādına Cezbī Kemend-i vehm ü efkārı toquz eflake şalmışdur	Gazel/6 beyit		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Nażire-i Cezbī Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

⁹⁵ Bu kelimedenden sonra mecmuada “kim” kelimesi vardır. Ancak vezne uymadığı için bu kelime çıkarılmıştır.

109a	Bākī	Göñül Yūsuf gibi çāh-ı zenaḥdānuḡda qalmıřdur Ḥalāř eyle benüm cānum ki zindānuḡda qalmıřdur	Re'īs-i baḥr-i nazm olduḡ bugün 'ālemde ey Bākī Ġazel demek senüñ ṡab'-ı dür-efřānuḡda qalmışdur	Gazel/5 beyit	Nevrūzi ye	.---/.--- /---/.- --	Başlık: Nazīre-i Bākī Efendi Bu şiirin bařlıġında "nazire" ifadesi yer almaktadır. Bu şiir Bākī'nin gazelinin kendisidir. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
109a	Cinānī	Açup gül muřhafın kıldı mübārek fāl-i nev-rūzī Cihān oldu yine devlet ü iqbāl-i nev- rūzī	Gözün qarardı gördükçe gözünġde sürme-i nāzın Hilāl ebrūsına sürme çekerse göresin tozı	Gazel/6 beyit	Nevrūzi ye	.---/.--- /---/.- --	Başlık: [Ġazel-i] Cinānī der- Ḥaqq-ı Nev-rüz ⁹⁶ Bu şiir Cinānī Dīvānı'nda, tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
109b	'Ubey dī	Yāre řerḡ itdükçe dil gülzār-ı sīnem ⁹⁷ dāġını	Qāđī vü müftī ⁹⁹ müderri ¹⁰⁰ cümle dilber ḡastası İy 'Ubeydī bulmadum ben bunlaruḡ bir řaġını	Gazel/5 beyit		-.--/.-- /-.--/- .-	Başlık: Ġazel-i 'Ubeydī Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

⁹⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁹⁷ sīnem: şebnem İÜ.

⁹⁹ "müftī" kelimesinden sonra mecmuada "vü" vardır.

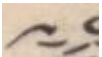
¹⁰⁰ Qāđī vü müftī müderri: řeyḡ ü qāđī vü müderri UD.

		Dir ki lāleyle donatmışıñ maḥabbet bāğını ⁹⁸					
109b	Muḥib bī	Sen serv-ḳadi görmeyeli ey gül-i ra'nā Ta'llāhi le-ḳad ṭāletü'l-eşvāki 'aleynā ¹⁰¹	Yansañ ¹⁰² ne 'aceb şevḳ-i 'izāriyla Muḥibbī Fī-küllī zamānin ğalebe'l- 'ışḳu 'aleynā	Gazel/5 beyit		--./-- ./-- ./--	Başlık: Ğazel-i Muḥibbī Bu şiirde <i>Kur'an-ı Kerim</i> , 12/91. ayetten alıntı yapılmıştır. Ayetin Türkçe açıklaması dipnot yardımıyla verilmiştir. Bu şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
109b	Ḥālişī	Diriğā geçdi vuşlat günleri şām ārām ¹⁰³ ḳaldı Şafā-yı ḥāṭırum	Ğulām-ı Ḥālişī 'yim dergehinde ol şeh-i ḥüsünüñ Felegde ḥālişilik baña anıñ- çün 'alem ḳaldı	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Ğazel-i Ḥālişī ¹⁰⁴ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

⁹⁸ bāğını: dāğını İÜ.

¹⁰¹ " *Ḳālū Ta'llāhi le-ḳad aṣeraka'llāhu 'aleynā ve-in kunnā lehāṭi-în'* *Kur'an-ı Kerim*, 12/91. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şudur: " *Dediler ki: "Yemin olsun ki Allah seni bize üstün kıldı. Gerçekten biz, büyük suç işlemiştik!"* Vezin hatalıdır.

¹⁰² yansañ: yansaḳ İÜ.

¹⁰³ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		gitdi feraḥ yerine ḡam ḡaldı					
110a	Bākī	Ḳaşd eyler aḡzuḡ öpmeḡ-içün dā'imā ḡabaḡ Olur boḡazı iplü degüldür ŧehā ḡabaḡ	Ol vāsıḡayla la'l-i leb-i dil-beri öper Cāmuḡ yüzine ḡülse n'ola Bāḡiyā ḡabaḡ	Gazel/5 beyit		--./-.- ./.-.-/- .-	Başlık: Ḡazel-i Bākī Raḡmetu'llāhi 'Aleyh ¹⁰⁵ Bu ŧiir Bākī Dīvānı'nda 6 beyitlik bir gazeldir. Eksik beytin yeri dipnot yardımıyla gösterilmiştir. Kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
110a	Bākī	Yazdı bahār āyet-i ḡüsnüḡ varaq varaq Ḡül muŧ᧑afından oḡudı bülbül sebaḡ sebaḡ	Bākī iŧiḡi ḡākine düŧmiŧ niyāz ider Miskin fütāde 'āŧıḡ-ı bī-dil babaḡ babaḡ	Gazel/7 beyit		--./-.- ./.-.-/- .-	Başlık: Ḡazel-i Bākī Efendi Bu ŧiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

¹⁰⁵ Raḡmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rḡ

kısaltması ile yazılmıştır

110a	Ümîdî	Âdâb- ı ‘aşkı yazdı gülistân varak varak Etfâl-i ¹⁰⁶ bülbül eyledi ezber sebak sebak	Hûn ¹⁰⁷ -ı ciger Ümîdî gelüp câm-ı dîdeye Yâri ne yüzden itdi temâşâ babağ babağ	Gazel/7 beyit		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Nazîre-i Ümîdî Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır. Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
110b	Mihri	Ben umardum ¹⁰⁸ gele bir ¹⁰⁹ zülf-i perîşân bu gice	Şeb-i yeldâ gicesi Mihri’ye gör n’itdi felek Gör raqîbi ¹¹⁰ getirüp eyledi mihmân bu gice	Gazel/5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gâzel-i Mihri Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh ¹¹¹ Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

¹⁰⁶ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁷ hûn: hân İÜ.

¹⁰⁸ Mecmuada bu kelimedden sonra “ki” vardır. *Mihri Divânı*’nın vezin gereği daha uygun olduğu görülmüştür. Bu sebeple “ki” metne dâhil edilmemiştir.

¹⁰⁹ bir: - İÜ.

¹¹⁰ gör raqîbi: görmez idi MİD.

¹¹¹ Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır.

		Şem‘-i ruhsârına pervâne kılam cân bu gice					dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
110b	Mihri	Bir tabīb oldı bizümle yine hem- dem bu gice Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice	Furşat el virmiş iken büse- kinār it yāri Dā’imā girmez i Mihri ele bu dem bu gice	Gazel/5 beyit		..-/..- /..- /..-	Başlık: Gazel-i Mihri Eyzan Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
110b	Laṭifi	Her dem ehl-i dillerün yanında yāridur kitāb Mūnis-i evḳatı yār-ı ğam-gūsāridur kitāb	Ol kişi buldı cihān içinde yār-ı bī-ḫalel Ey Laṭifi her kimün yanında yāridur kitāb	Gazel/7 beyit		-.-/-. /-./- .-	Başlık: Gazel-i Laṭifi Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
111a/111b	Ḥayret ī	Levḫ-i zemīne yazsa nice faşl u bāb āb Ḥüsnün kitābın eyleyimez intihāb āb	Baḫtuñ cüvān u rāyuñ ola pīr ¹¹² dā’imā Sāyeñde içe rāḫat-ile şeyḫ ü şāb āb	Kaside/39 beyit		-.-/-. ./.-./- .-	Başlık: Kaşide min-Kelām-ı Ḥayretī Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

¹¹² pīr: pīre İÜ.

							dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
112a	Bākī	Hüsnüñ ziyâsı pertevi nür-ı kıdem gibi Rüşen cemâlün âyinesi ¹¹³ şubh-dem gibi	Kesr-i 'adū vü feth-i memâlik 'ale'd-devâm Gürz-i girânı kelle-i düşmende zam gibi	Kaside/13 beyit	Methiye	--./-.- ./.-.-/ .-	Başlık: Kaşîde-i Bākī Berây-ı Sultân Mehemmed Hân Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
112a	Ca'fer Çelebi	Yüzün hayâli kim gözüm üzre vağan tutar Âb içre deste deste gül ü yâsemen tutar	Zindâna şaldı cânı zenehdâni Ca'ferâ Zülfi çıkarup aşmağa anı resen tutar	Gazel/7 beyit		--./-.- ./.-.-/ .-	Başlık: Ve minhü Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
112b	Bākī	Cân virürdüm cevher-i cân ¹¹⁴ istese cânân eger	Nüh 'ömrin virsün Allâh'um haţâdan şaklasun Yıkşa bünyâd-ı sarây-ı 'âlemi tûfân eger	Kaside/15 beyit	Methiy e	---/-.- /-.-/- .-	Başlık: Kaşîde-i Bākī Berây-ı Sultân Mehemmed Hân Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

¹¹³ âyinesi: âyineye İÜ.

¹¹⁴ cân: kân İÜ.

		Bez iderdüm yolına zî-kıymet olsa cân eger					dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
113a/113b	Kemāl Paşazā de	Gün yüzün görmeyeli ey meh- rū Gözüme gelmez olupdur uyhu	Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ İki ‘ālemde murādum senseñ	Kaside/30 beyit		..- / ..- / ..-	Başlık: Kaşīde-i Kemālpaşa- zāde Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh ¹¹⁵ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
113b	Kemāl Paşazā de	Niçün ey ‘arız[ı] mihr ü yüzi māh Ḥāl-i ‘uşşāka degülsin āgāh ¹¹⁶	Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ İki ‘ālemde murādum senseñ	Kaside/8 beyit		.- / ..- / ..-	Başlık: Kaşīde-i Kınalı-zāde Naẓīre-i Kaşīde-i Kemālpaşa- zāde Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
114a	Nüşī Efendi	Güller çemende dil- güşā ‘ālem gülistān- ı İrem Müller dem-ā-dem cān-fezā meclis müheyyā lā-cerem	Āgāz idüp murğ-ı seher āvāz-ı ‘ışka virdi fer Ṭoldı şafādan sīneler gülşende seyr it lā-cerem	Gazel/9 beyit		.- / ..- / ..- / ..- .-	Başlık: Nüşī Efendi Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.

¹¹⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

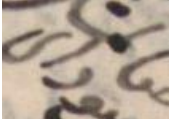
¹¹⁶ Vezin hatalıdır.

114a	Nüşî Efendi	Kilk-i ebrûy ruḥ-ı yâre Gülistân yazar Kâtib-i ḥaṭṭı aḡa âyet-i Ḳur'ân yazar	Bulmayup hecr-i dile cem'iyet-i ḥâṭır Nüşî ¹¹⁷ Zülfün evşâfını şî'inde perîşân yazar ¹¹⁸	Gazel/5 beyit	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Nüşî Raḡmetu'llâhi [‘Aleyh] Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
114b	Nüşî Efendi	Yâr olunca ḡonce- fem bir gül-'izâr olmaḡ gerek Bir semen-ruḡ nâz-perver şîvekâr olmaḡ gerek	Ḥâk-pây-i yâre yüz sürmek dilersen Nüşiyâ Sîne ferş-i reh-güzâr u ḥâk-i reh olmaḡ gerek	Gazel/5 beyit	..--/..-- /..--/- .-	Başlık: Nüşî
114b	Nüşî Efendi	Mîve-i vaşlına her kim ṡama'-ı ḥâma düşer Bâḡ-ı hecrinde felâket gibi bir dâma düşer	Baḡmaz olduḡ şanemâ ḡâline her dem Nüşî Sitem-i ḡamzen-ile ḡancer-i âlâma düşer	Gazel/5 beyit	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Nüşî Raḡmetu'llâhi ‘Aleyh
114b	Nüşî Efendi	Pister-i şivede nâz- ile o yâr	Ḳayuyu ṡuyduḡ ise ey Nüşî	Gazel/5 beyit	..--/..-- /..-	Başlık: Şeyḡ Nüşî

¹¹⁷ Vezin hatalıdır.

¹¹⁸ Gazelin sonunda 5. beyitle ilişkilendirilerek bu beyit yazılıdır.

		Gözlerin süzmiş uyur şanma uyar	Der-i cānāneye yüz sür yalvar				Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
115a	Nūşī Efendi	O meh-rūlar ki bezm-i vuşlata pīrāye şalmışlar Hümālardur ki devlet ‘ālemine sāye şalmışlar	Ḥayāl-i zūlfümüz eglence kıl diyü ol āhūlar Seni ey Nūşī-i miskīn ‘aceb sevdāya ¹¹⁹ şalmışlar	Kaside/10 beyit		.---/.--- /---/- --	Başlık: Kaşīde-i Nūşī Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir.
115a	Nūşī Efendi	Kaçan nezāresi halkuñ ol āfitāba düşer Açar ¹²⁰ niķābın o meh-ṭal‘atüm hiçāba düşer	Yaraşdı ḥil‘at-i devlet o şāha ey Nūşī Libās-ı ḥüsn ü leṭāfet o kām- yāba düşe	Gazel/5 beyit		.-./..-- /.-. /..-	Başlık: Nūşī Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir

¹¹⁹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹²⁰ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

115b	Nūṣī Efendi	Yüregüm yāreleyüp ¹²¹ ḥancer-i cevr-i cānān Gözlerüm ḫutsa ḡam-ı ḥasret-i dil-dār ile ḳan Eṣḡ-i ḥūnīnūmi eylerse ne deṅlü pūyān Yüz çevürmez siteminden o niḡāruṅ dil ü cān Olsa ṣemṣīr-i ḳazāveṣ ne ḳadar ḥūn-efṣān	Ben[i] zār eyleyüp ol ‘arızı berg-i semenüm ¹²² Ṣerḫadan çeṣme-i [ḥūn] olsa ser-ā-ser bu tenüm Ḥancer-i cevr-ile biṅ pāre olursa bedenüm Budur ey Nūṣī -i ṣeydā yine her kez sūḫanüm Olsa ṣemṣīr-i ḳazāveṣ ne ḳadar ḥūn-efṣān Olmayam tiḡ-ı cefāsından anuṅ rū-gerdān	Tedis/5 bend	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Müseddes-i Nūṣī Sellema’llāh Bu şiirin başlığında “müseddes” ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir. Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelime görüntü yardımıyla dipnotta gösterilmiştir
------	----------------	--	--	-----------------	----------------------------	--

¹²¹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹²² Mecmuada bu terkip şeklinde yazılmıştır.

		Olmayam tığ-ı cefâsından anuğ rû-gerdân					
116a	Tâ'ibî Çelebi	Yanalî âteş-i miñnetde dil-i süzânüm Tutalı gökyüzini dûd-ı dil-i nâlânüm Sâķî-i bezmüm olup dîde-i ħûn-efşânüm Ġuşşa-i derd ü ğam- ı hicr olalı yârânüm Nâle ney göz yaşı mey oldı ciger püryânüm Ĥâne-i dilde ĥayâlûğ olalı mihmânüm	Cür'a-i cāmuruñ aġyâr-ı denî nüş ideli Çekeli sîneñi pehlüya der-âğüş ideli Câm-ı hicrûğ içürüp tâ beni bî- hüş ideli Ĥâlet-i bâde-i 'aşkuñ beni medhüş ideli Nâle-i ney göz yaşı mey oldı ciger püryânüm Ĥâne-i dilde ĥayâlûğ olalı mihmanum	Tesdis/5 bend		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Müseddes-i Tâ'ibî Çelebi Fermâyed Raĥmetu'llâhi 'Aleyh ¹²³ Bu şiirin başlığında "müseddes" ifadesi yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli tesdistir. Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

¹²³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

116b/117a	Bursalı Rahmī	Dün görüp dil-beri olsun ¹²⁴ bire ğaddār didüm Gelmedüñ yanuma girdüñ qanı ¹²⁵ ikrār didüm Bülbülün zārın işit ey gül-i gülzār didüm ¹²⁶ ‘Ahd ü peymānuña gel eyleme inkār didüm ¹²⁷	Yiter olduñ Ğamiyā ¹³⁵ hecr-ile ğam-ḥvār ¹³⁶ didi Varasun bekleyesün dār-ile dīvār didi ¹³⁷ Sırrımı ¹³⁸ eyleme tek kimseye iẓhār didi ¹³⁹ Hāne-i kalbünjı teng itmesün efkār didi ¹⁴⁰ Bu gice ‘arz iderin ¹⁴¹ çeşmüñe dīdār didi ¹⁴² Şubḥa dek saña kılam vaşlumu iṣār didi	Tercī-i bend /6 bend	..- / ..- / ..- / ..-	Başlık: Tercī-i Bend-i Ğamī der-Ḥaḫḫ-ı Su’āl-i ‘Aşık u Cevāb-ı Ma’şūḫ Şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
-----------	------------------	---	--	-------------------------	-----------------------------	--

¹²⁴ Dün görüp dil-beri olsun: gördüm ol dil-beri olsun BRD.

¹²⁵ qanı: hani TA.

¹²⁶ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin beşinci mısraıdır.

¹²⁷ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin altıncı mısraıdır.

¹³⁵ Ğamiyā: Raḥmiyā BRD.

¹³⁶ ğam-ḥvār: bīdār İÜ.

¹³⁷ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin beşinci mısraıdır.

¹³⁸ Sırrımı: Sözümi BRD.

¹³⁹ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin dördüncü mısraıdır.

¹⁴⁰ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin ikinci mısraıdır.

¹⁴¹ iderin: iderem BRD.

¹⁴² Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin üçüncü mısraıdır.

	<p>Ne revādur ʔaḫıla sen¹²⁸ güle¹²⁹ her ḫār didüm¹³⁰ İdesin cān u¹³¹ cihāndan beni bīzār¹³² didüm¹³³ Meded Allāh'ı severseḡ meded ey yār didüm Va'de-i vaşla ḫilāf eyleme her bār¹³⁴ didüm</p>	<p>Meded Allāh'ı severseḡ meded ey yār didüm¹⁴³ Va'de-i vaşla ḫilāf eyleme her bār¹⁴⁴ didüm¹⁴⁵</p>				
--	---	---	--	--	--	--

¹²⁸ ʔaḫıla sen: ʔaḫınasıḡ TA.

¹²⁹ güle: gülü TA.

¹³⁰ Bu mısraı TA'da ve BRD'de müsemmenin birinci bendinin üçüncü mısraıdır.

¹³¹ u: - İÜ.

¹³² bīzār: bīdār TA.

¹³³ Bu mısraı TA'da ve BRD'de müsemmenin birinci bendinin dördüncü mısraıdır.

¹³⁴ her bār: zinhār TA.

¹⁴³ didüm: meded BRD.

¹⁴⁴ her bār: zinhār BRD.

¹⁴⁵ didüm: meded BRD.

117a	Rif'atî Çelebi	Nār-ı firāk-ı hecr-ile yanık degül miyen Endüh-ı ğuşşa çekmede fâ'ik degül miyen Cânâ hevâña yoĥsa muvâfık degül miyen 'Aşkuñ yolında kavlüñe şadıķ degül miyen Dil-berler içre ben saña 'aşık degül miyen 'Uşşāk içinde devlete lâyıķ degül miyen	Yiter ğamuñla eyleyeli ķaddümi kemān Şām u seĥerde nāle ile pür olur cihān Cevr ü cefāñı çekdüğüme eyleme gümān Budur cihānda Rif'atî' nüñ her sözi hemān Dil-berler içre ben saña 'aşık degül miyen 'Uşşāk içinde devlete lâyıķ degül miyen	Müseddes/5 bend	--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Müseddes-i Rif'atî Çelebi Güft Raĥmetu'llāhi 'Aleyh ¹⁴⁶ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
------	-------------------	--	--	--------------------	--------------------------	---

¹⁴⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

117b	‘Ulvī	Ber-murād itdi felek gerçi dil-i nā-kāmı Şundi ammā n’ideyin ¹⁴⁷ zehr ile tölu bir cāmı ¹⁴⁸ İrdi cān kulağına peyk-i ‘adem peygāmı Āh kim geldi meded guşşa vü ğam hengāmı Ne ‘aceb tiz geçer zevķ ü ¹⁴⁹ sürür eyyamı Olmadin nışf-ı nehārı irişür aḥşāmı	‘Ulviyā derd ü gam ile ¹⁵⁰ olıcaķ mürde-tenüm Tolıcaķ şıven-i aḥbāb-ile beytü’l-ḥazenüm Yazalar seng-i mezārumda bu ebyāti benüm Baḡa telķin idicek oḡıyalar ¹⁵¹ bu suḥenüm Ne ‘aceb tiz geçer zevķ ü sürür eyyamı Olmadin nışf-ı nehārı irişür aḥşāmı	Müseddes/5 bend	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Müseddes-i ‘Ulvī Fermāyed Raḡmetu’llāhi ‘Aleyh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
------	-------	---	---	--------------------	----------------------------	--

¹⁴⁷ n’ideyin: yine UD.

¹⁴⁸ UD’de “cāmı” kelimesinden önce “bir” kelimesi vardır. Vezin gereği mecmuadaki yazım daha uygun görülmüştür.

¹⁴⁹ ü: - İÜ.

¹⁵⁰ ‘Ulviyā derd ü gam ile: Cān virüp hecr-ile ‘Ulvī İÜ.

¹⁵¹ oḡıyalar: oḡuyıcaķ UD.

118a	Hürre mī	Gün gibi tábān olup mihrüñ mücellā sīnede Bir gümüş āyīne peydā eyledi āb- gīnede Nūr-ı fer andan gelür hem çeşm-i ‘ālem-bīnede Tābiş ü germiyyet-i mihri cemālūñ sīnede Āfitāb-ı ‘ālem-ārā ‘aksidür āyīnede	Hürremī bī-çāre bunca nāle-i şeb-gīr ider Şubḥa dek vaşlın temannā eyleyüp tezkīr ider Gör ne dir qadr-ile şol kim āsumānda yir ider Ol meh-i nā-mihribāna ‘āqıbet te’şīr ider Es‘ad eger meyyit-i mihr ü maḥabbet sīnede	Tahmis/5 bend		---/-- /--/-- .-	Başlık: Ğazel-i Es‘ad Tahmīs-i Ḥarīmī Sellema‘llāh ¹⁵² Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
118a	Ḥarī mī	‘Aşq bir şem‘i fürüzāndur dūn-ı sīnede	Kime yanam yaqılam sūz-ı derūnı Ḥarimī Āteş-i ‘aşq-ıla biryāndur ciger de sīne de	Gazel/5 beyit		---/-- /--/-- .-	Başlık: Ğazel-i Ḥarīmī ¹⁵³ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁵² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁵³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		Şevk bir pertev durur kim berķ urur āyīnede					
118b	Vaħde tī	Eyledi Bākī Efendi ‘azm-i güller-i beķā Luţf-ı Hıaķ olsun refiķi himmet-i merdān-il	Vaħdetī giryān olup ol dem didi tārīhini Bu fenādan Bākī meyl itdi beķāya cān-ile	Kıt‘a/4 beyit	Tarih	---/-- /--/-- .-	Başlık: Ğazel-i Vaħdetī ¹⁵⁴ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
118b	‘Ubey dī	Hızret-i Feyyāz-ı muţlak yād-ı şāh-ı bī-zevāl Kıldı sultān Aħmed’ī şāh-ı cihān bī-irtiyāb	‘Ubedī ¹⁵⁵ tevfiķ olduķda didi tārīhini Şāh-ı mülk-i Rūm sultān Aħmed-i ‘ālī-cenāb	Gazel / 5 beyit		---/-- /--/-- .-	Başlık: Ğazel-i ‘Ubeyd

¹⁵⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁵⁵ ‘Ubedī: ‘Ubeydī kelimesi vezin gereği ‘Ubedī olarak okunmuştur.

118b	Hāşim ī	Feşāhat kişverinüñ hüşrevinden Bākī-i kāmīl Kılup hālī serīrin ehl-i nazmı qodı matemde	İşidüp intikālın Hāşimī dā'ī didi tārīhin ¹⁵⁶ Fenāya virdi cismi Bākī qaldı ismi 'ālemde	Kıt'a / 5 beyit	Tarih	.---/.--- /---/- --	Başlık: Hāşimī ¹⁵⁷ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
118b	Bākī	Mīr-i şadr-i 'ulemā hāzret-i 'Abdü'l- bākī Zīb-i fażl ü hüneri tutmuş idi āfāqı	Kendüye ol dem hıtab idüp dimiş tārīhini Eyledüñ Bākī bugün bu dehr-i fāniden sefer ¹⁵⁸	Kıt'a/6 beyit	Tarih	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gāzel-i Bākī Efendi Bu şiirin 5. ve 6. beytinin vezni "Fā'ilātün / Fā'ilatün / Fā'ilātün / Fā'ilün" dūr.
119a	Ebū's- Şu'ūd Efendi	Belki cümle heykel-i eflāk u evzā'-ı nücüm	Sākī-i devrān baña bir bāde nüş itdürdi kim Üstine cām-ı ecel içsem gelür şerbet gibi ¹⁶¹	Kaside/ 13 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Ve minhü Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde

¹⁵⁶ Vezin hatalıdır.

¹⁵⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁵⁸ Bu beytin vezni Fā'ilātün / Fā'ilatün / Fā'ilātün / Fā'ilün'dür.

¹⁶¹ Bu beyit ESEN'de yoktur.

		‘Älemün şekl-i fenâsın resm ider ¹⁵⁹ hey’et gibi ¹⁶⁰					mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
119a	Dervîş î	Hâkîm-i muṭlaḳuṅ olmazsa ger bir işde taḳdîri Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı ‘aḳluṅ re’y ü tebdîri	Sa’âdet ister-iseṅ ehl-i teslîm ü tevekkül ol Ḳabûl it cân-ile Dervîş pend-i Ḥâzret-i Pîri	Kaside/9 beyit		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Ḳaşıde-i Dervîşî
119b	‘Abdî	Muḥâḳḳaḳdur dilâ nesh olmaz anuṅ naḳş u taḥrîri Degül mümkin ezal aḥkâmınuṅ tebdîl ü taḡyîri Bu iki mıṣra’ı zîbâ dimiş ‘âriflerüṅ pîri	Dilâ ger ‘âḳıl iseṅ iz‘ân u te’emmül ol ¹⁶⁴ Şoṅun gör nâzır-ı aḥvâl-i erbâb-ı taḥammül ol Cefâya şabr idüp ‘ Abdî gibi şâḥib-taḥammül ol Sa’âdet ister iseṅ ehl-i teslîm ü tevekkül ol	Tahmis /5 bend		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Ḳaşıde-i Dervîşî Tahmîs-i ‘Abdî Bu şiirde <i>Kur’an-ı Kerim</i> , Zuhruf Suresi 32. Ayetten alıntı yapılmıştır. Ayetin Türkçe karşılığı dipnot yardımıyla açıklanmıştır. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

¹⁵⁹ resm ider: bildürür ESEN.

¹⁶⁰ Bu beyit ESEN’de 36. beyittir.

¹⁶⁴ Vezin hatalıdır.

		Ḥakīm-i muṭlaḳuṅ olmazsa ¹⁶² ger ¹⁶³ bir işde taḳdīri Müfīd olmaz hezār erbāb-ı ‘aḳluṅ re’y ü tedbiri	Ḳabūl it cān-ile Dervīş ¹⁶⁵ pend- i Ḥazret-i Pīri ¹⁶⁶				dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
119b	Taşlıca lı Yaḥyā	Bu ‘āşık-ı bīmāra raḥm eyle benüm rūḥum Bu derde giriftāra raḥm eyle benüm rūḥum	Yaḥyā saḡa ‘āşıkdur bir yāre muvāfiḳdur ¹⁶⁷ Zulm eyleme yazıḳdur raḥm eyle benüm rūḥum	Gazel / 5 beyit		--./--- /--./-- -	Başlık: Ğazel-i Yaḥyā Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
120a	Ḥamīd ī	Zāhidā gönlüm benüm yār ister aḡyār istemez Yārdan ḡayrı daḡı ‘ālemde diyār istemez	‘Āşık-ı gülzār-ı Ḥayy-ı lā- yemūt olmuş-iken ‘Andelīb-i dil Ḥamīdī ḡayr gülezār istemez	Gazel / 7 beyit		---/--- /---/- .-	Başlık: Ğazel-i Ḥamīdī Sellema’llāh

¹⁶² olmazsa: olmaz ise DÇ.

¹⁶³ ger: Bu kelime DÇ’de yoktur.

¹⁶⁵ Dervīş: Dervīş bu DÇ.

¹⁶⁶ Bu beyit DÇ’nin gazelinde 9. beyittir.

¹⁶⁷ yāre muvāfiḳdur: yār-ı muvāfiḳdur TY.

120a	Nesīm ī	Gönlümün Manşūr[ı] çünkim zülfünjı idindi dār Ya'nī Manşūr olmayan zülfünde ber-dār istemez	Çün lebünj āb-ı hayātıdır Hayātī gönlümün Bu Nesīmī senden özge <i>leyse</i> <i>fi'd-dār</i> ¹⁶⁸ istemez	Gazel /5 beyit	---/--- /---/ .-	Başlık: Nazīre-i Nesīmī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh 169
120a	Sinānī	Oқunur şafha ¹⁷⁰ -i cemālünde haṭuṅ reyhānī haṭ Ḥāller yir yir aṅa beyzer olmuşdur niqāṭ ¹⁷¹	Seyl-i eşküm ṭolanur Bağdād-ı kūyın şubḥ [u] Şām Ey Sinānī muṣṭaribdür қа'ı-ı dilden cūy-ı Şaṭ	Gazel/5 beyit	---/--- /---/ .-	Başlık: Gāzel-i Sinānī Raḥmetu'llāhi ['Aleyh] ¹⁷² Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁶⁸ Bu söz mecmuada kısmen iktibas edilmiştir. Bu sözün tamamı şu şekildedir: "*Leyse fi'd-dār gayruhu deyyâr.*" Anlamı şu şekildedir: "*Evde ev sahibinden başka kimse yok.*" (Şihyeva, 2007: 191).

¹⁶⁹ Raḥmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁷⁰ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁷¹ Vezin hatalıdır.

¹⁷² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

120b	Kāmī	Bi-ḥamdi'llāh umarken ğurre-i ġurrenden istiḳbāl Ṭulū' idüp sa'ādet maşrıķından bedr olup fī'l-ḥāl	Kerīmī ḥiffet-i 'aql-ıla yazma bulduġuñ ḥarfi Ḥazer kıl ḥātır-ı 'aṭırda ola şāyed istiḳbāl	Kaside/22 beyit		.---/.--- /---/--- --	Başlık: Kaşīde-i Kāmī Efendi ¹⁷³ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
122a	Kāmī	Erbāb-ı 'aşka tīr-i müjeñ bā'ış-i ḳatīl Dil ḳān aḳıtdı tīgüñ- ile dem-be-dem çü Nīl Dermānde oldı pādişehum bu ten-i 'alīl Sīnemde zaḥmuñ içre ṭuran penbe-i fetīl Şol yāsemine döndi ki ḳorlar ḳaranfüle	Kāmī şarāb-ı 'aşḳ-ıla zevḳi olur güle Daġıtsa zülfini o şanem bāġda sünbüle Meclisde söz [ü] sāz idicek bülbül ile ¹⁷⁴ Baḳī çemende şīşe-i mey ḳul ḳul ile ¹⁷⁵ Muṭrib terāne başlıyacaḳ olsa bülbüle	Tahmis/2 bend		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Ve minhü Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁷³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁷⁴ Vezin hatalıdır.

¹⁷⁵ Vezin hatalıdır.

122a	‘Ālī	Süzülsün çeşm-i mestüñ devlet-i bī- dārı ¹⁷⁶ görsünler Bozılsun bend-i zülfüñ ¹⁷⁷ bendeler dīdārı ¹⁷⁸ görsünler Çözılsün düğmeler mir’āt-i pür- envārı ¹⁷⁹ görsünler Çıkar pīrāhenüñ tā kudret-i Settār’ı ¹⁸⁰ görsünler Meded rūḥ-ı muşavver nice olur ¹⁸¹ bārı görsünler	O mihr-i baḥt ¹⁸²⁻¹ ‘Ālī gibi ğaddār olmak istemiş Muḥaşşal zulme meyl itmiş cefā-kār olmak istemiş Kırup ‘aşıkların cellād-ı hūn- ḥvār olmak istemiş Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmak istemiş Yitişünler meded üftādeler yalvarı görsünler	Tahmis /5 bend		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Tahmīs-i ‘Ālī Efendi Sellema’llāh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
------	------	--	---	-------------------	--	----------------------------	---

¹⁷⁶ bī-dārı: bī-dār İÜ.

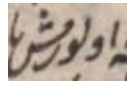
¹⁷⁷ zülfüñ: zülf MEAE.

¹⁷⁸ dīdārı: dīdār İÜ.

¹⁷⁹ envārı: envār İÜ.

¹⁸⁰ Settār’ı: Settār İÜ.

¹⁸¹ Bu kelime mecmuada ve ‘Ālī Efendi’ye yazılan tahmiste

şeklinde yazılmıştır. Vezin gereği “olur” şeklinde okunmuştur.

¹⁸² mihr-i baḥt: mihr ü baḥt: MEAE.

122b	Bākī	Geşt ü ¹⁸³ güzār-ı bāğ ne hoşdur nigār ile Bir nev-resīde ğonca-dehen gül- ‘izār ile Çün tazelendi gülşen-i ‘ālem bahār ile Hoşdur çemende seyr idelüm tāze yār ile Tā düşmenün yüregi yana tāze yār-ıla	Gül gibi şi‘r-i Bākī’ye her dem ¹⁸⁴ kulağun ur Derd-i derūnı bülbül-i şūrīde- hāle şor Çık bir kenāra zevrağ-ı cām-ile geç otur ¹⁸⁵ Şun la’l-i cān-fezāyı ¹⁸⁶ Selīm’e şehā k’olur ¹⁸⁷ Yāruñ şafā-yı vuşlatı būs u kenār ¹⁸⁸ -ile	Tahmis /8 bend	--./-.- ./.-.-/ .-	Başlık: Gazel-i Selīm Tahmīs-i Bākī Efendi Kıddise Sırrıhu’l- ‘Azīz Bu şiirdeki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
------	------	--	--	-------------------	--------------------------	---

¹⁸³ ü: - İÜ.

¹⁸⁴ her dem: bir dem BAD.

¹⁸⁵ Bu mısra BAD’de “Gel bir kenāra meclis-i mihr ü vefāyı kur” şeklindedir.

¹⁸⁶ la’l-i cān-fezāyı: la’lin cān-fezāyı İÜ.

¹⁸⁷ k’olur: vü gör İÜ.

¹⁸⁸ būs u kenār: büse kenār İÜ.

123a	Şānī	Hayl-i ‘uṣṣākı budur dizdügi cānān şaf şaf Geçürür ‘askerini gözden o sultān şaf şaf	Qavm-i ağıyāri helāk eyledi Şānī bir bir Qırdı küfr ehlini güyā şeh-i merdān şaf şaf	Gazel /6 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i Şānī Raḥmetu’llāh
123a	Bākī	Müje haylin dizer ol ğamzesi ¹⁸⁹ fettān şaf şaf Güiyā ¹⁹⁰ cenge girer ¹⁹¹ nīze- güzārān şaf şaf	Qadrünji seng-i muşallāda bilüp ey Bākī Turup el bağlayalar qarşuṅa yārān şaf şaf ¹⁹²	Gazel /7 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i Bākī Naẓīre-i Şānī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.

¹⁸⁹ ğamzesi: ğamze-i BAD.

¹⁹⁰ Güiyā: Güyā İÜ.

¹⁹¹ cenge girer: cenge turur İÜ.

¹⁹² Bu beyit BD’de 9. beyittir.

123a	Şânî	Didüm ol yüzde nedendür haţ-ı reyhân şaf şaf Didi böyle yazılır âyet-i Qur'ân şaf şaf	Bir gün ¹⁹³ ola ki el üzre götürüp ey Şânî ¹⁹⁴ Gide tâbütuş öñince nice yârân şaf şaf ¹⁹⁵	Gazel /7 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i Şânî Nazîre-i Eyzan Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
123b	'Ulvî	Devr idüp 'arız-ı yâri haţ-ı reyhân şaf şaf Yazdılar berg-i güle âyet-i Qur'ân şaf şaf	Rûz-ı mâtem irişüp mâh-ı muharrem geldi Şerhalar sîne-i 'Ulvî'de firāvân ¹⁹⁶ şaf şaf	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: 'Ulvî Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

¹⁹³ Bir gün: Bir zamân MN.

¹⁹⁴ Şânî: Nişânî MN.

¹⁹⁵ Bu beyit MN'de 7. beyittir.

¹⁹⁶ firāvân: olan İÜ.

123b	Ümîdî	Dizilür karşıya erbâb-ı dil ü cân şaf şaf Kâ'be'ye karşı turur ehl-i Hicâzân şaf şaf	Öliceğ halk cenâzem getirüp baş üzre Ey Ümîdî düşeler öjüme yârân şaf şaf ¹⁹⁷	Gazel / 5 beyit	..- / ..- / ..- / ..-	Başlık: Ğazel-i Ümîdî Nazîre-i Eyzan Bu gazel Ümîdî Dîvânı'nda 6 beyittir. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
123b	Refîkî	Nazarına dizer 'uşşakını cânân şaf şaf Çeşm-i nâz-ile ider anları seyrân şaf şaf	Ğara sin içre yatur bende Refîkî dirler Gele Ğur'ân oğuya üstüme yârân şaf şaf	Gazel / 7 beyit	..- / ..- / ..- / ..-	Başlık: Ğazel-i Refîkî Nazîre-i Eyzan ¹⁹⁸ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
123b	Kânî	Dil şarâb u 'aşğ nüşında şafâ bu câm pes Sâkiyâ la'l-i lebüñ zevki bize in'âm pes	Kânîyâ ruhsârî yârün bir tecellî-i şuhufdur ¹⁹⁹ Meh yüzi mağcübına güyâ şaçdı şâm pes ²⁰⁰	Gazel / 5 beyit	-. / -. / -. / -. / -. .-	Başlık: Ğazel-i Kânî ²⁰¹ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁹⁷ ÜD'de bu beyitten önce *Seni seyr itmek için râh-ı ser-i küyünde / Şekl-i sâ'ilde turur eşk-i yetimân şaf şaf* beyti yer almaktadır.

¹⁹⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁹⁹ Vezin hatalıdır.

²⁰⁰ Vezin hatalıdır.

²⁰¹ Mecmuada "Ğazel-i Kânîyâ" şeklinde yazılmıştır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

123b	?	Devlet oldur ki hāşıl ola kārūndan La'net şu devlete ki hāşıl ola kārūndan ²⁰²		Müfred		Vezni belirle neme miştir.	Başlık: Başlık yoktur. Hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.
125a	'Ahdī	İşitdi nükte-i la'lin o verd-i hāndānuş Açılmadı alınup ğoncesi gülistānuş	Hezārī 'Ahdī gibi yaķasuz ķoduş ey gül ²⁰³ Nesīm çāk ideli ğoncedeş girībānuş	Gazel /5 beyit		.-./..-- /..- /..-	Başlık: Nazīre-i 'Ahdī Raħmetu'llāhi 'Aleyh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
125a	Yaħyā	Dil-i maħzūnumı bir dem tesellī itseş olmaz mı	Güneş gibi irişüp āsumāna āsītānuşdan	Gazel / 5 beyit		..-./..- /..-./..- --	Başlık: Ğazel-i Yaħyā Ğuddise Sırrıhu ²⁰⁴

²⁰² Bu beytin hangi şiire ait olduğu tespit edilememiştir. Vezin hatalıdır.

²⁰³ Bu mısra AD'de "Hezārī yaķasuz ķoduş 'Ahdī gibi ey gül" şeklinde yazılmıştır.

²⁰⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		Ṭotalum düşmenüñ oldum müdarā itseñ olmaz mı	Bugün ‘İsā gibi Yahyā ’yı ihyā itseñ olmaz mı				Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
125a	Şānī	Göñül mir’atini şūfī mücellā itseñ olmaz mı Cemāl-i yāri bu yüzden temāşā itseñ olmaz mı	Niçe demdür yatur hāmüş ṭūṭī-i dil-i Şānī Lebüñ kandinī şunsañ anı ihyā itseñ olmaz mı	Gazel /5 beyit		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Nazīre-i Şānī ²⁰⁵ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
125a	‘Azmī	Bir şanem ‘aşkı-yile olmasañ ey dil me’nūs Güşuñ girmez-idi zemzemehā-yı nāḳū	Faẓl-ı Ḥaḳ’dur saña hādī ‘amel [ü] ṭā’ati ḳo ‘ Azmiyā olma yūri faẓl-ı Ḥūda’dan me’yūs	Kaside/9 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Ğazel-i ‘Azmī Sellema’llāhü ‘Aleyh ²⁰⁶ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
125b	İşhāk	Mübtelā-yı derd-i hicrān eyleyen sensüñ meni ²⁰⁷	Ḥāme-i luṭfunla İşhāk adını ²⁰⁹ evvel yazup	Gazel /5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Ğazel-i İşhāk Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh

²⁰⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁰⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁰⁷ meni: beni İD.

²⁰⁹ adını: nāmını İÜ.

		‘Aşık-ı bî-şabr u sāmān eyleyen sensüj meni ²⁰⁸	Defter-i ‘uşşāka ‘unvān eyleyen sensüj meni ²¹⁰				Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
125b	‘Emrī	Öldürüp hāk-ile yeksān eyleyen sensüj meni ²¹¹ Kānlu yaşum içre ğaltān eyleyen sensüj meni ²¹²	Kim aşardı ²¹³ bülbül-i ²¹⁴ güyālīgın gül olmasa ‘Amrī’yem nazm-ile destān eyleyen sensüj meni	Gazel/ 5 beyit		---/-- /--/-- .-	Başlık: Nazīre-i Gazel-i ‘Amrī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.

²⁰⁸ meni: beni İD.

²¹⁰ meni: beni İD.

²¹¹ meni: beni İD.

²¹² meni: beni İD.

²¹³ Kim aşardı: Kimler aşlar İÜ.

²¹⁴ bülbül-i: bülbülj İÜ.

125b	Murād ī	Ehl-i sırruñ ne bilür nüktesini qāl ehli Kimse ħall itmez anı olmıyacaq ħāl ehli	Ey Murādī irilür faqr-ile ‘āleme kim Anı düşünde de seyr idemez iqbāl ehli	Gazel /5 beyit	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i Murādī Sellema’llāh
127a	Nizām ī	Beni yā Rab yine sen milket-i cānāna ilet Mūr-ı mazlūmı güzergāh-ı Süleymān’a ilet	Şād olsun dir iseñ rüñı Nizāmī ’nün eger ²¹⁵ Ĥaber-i zülfini gel mülk-i Karamān’a ilet ²¹⁶	Gazel /5 beyit	..--/..-- /..-- /..--	Başlık: Gazel-i Nizāmī Raĥmetu’llāhi ‘Aleyh ²¹⁷ Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.

²¹⁵ Bu mısraı İÜ’de “Şād olsun eger rüñı Nizāmī dir iseñ” şeklinde yazılmıştır.

²¹⁶ Bu mısraı PBM’de “Bu Kemāl’ün yürü şi’rini Karamān’a ilet” şeklinde yazılmıştır.

²¹⁷ Raĥmetu’llāhi ‘Aleyh: Mecmuada Rĥ kısaltması ile yazılmıştır.

127a	Mu'îdî	İy şabâ ²¹⁸ nâme-i şevküm yûri cânâne ilet Murğ-i dil-ğaste selâmın gül-i ğandâne ilet	Rûm'dan varma tehî-dest varur-iseğ 'Acem'e Gel Mu'îdî ğazeliyyâtını Selmân'a ilet	Gazel /5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Nazîre-i Mu'îdî Rağmetu'llâhi 'Aleyh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
127a	Nev'î	Seni erbâb-ı dil ğadrin bilür bir dilsitân dirler Esîr-i halka-i bezm-i şafâ-yı 'ârifân dirler	Temennâ-yı kenâr eylerse Nev'î bağr-i luğfuğdan N'ola deryâ-yı ihsânuy efendim ²¹⁹ bî-kerân dirler	Gazel /5 beyit		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Ğazel-i Nev'î Rağmetu'llâhi 'Aleyh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.

²¹⁸ İy şabâ: Aħıbbâ' İÜ.

²¹⁹ efendim: efendi ND.

127b	Cinānī	Derdā ki tāb-ı hecr-ile dil nā-tüvān olup aldum esīr-i bend-i belā-yı cihān olup ²²⁰ La’l-i am-ile dīdelerüm dūr-feān olup Bā-ı cihānda cūy-ı siriküm revān olup Bir serv besledüm nie yıl bābān olup Ser-kelik itdi ol daı dāmen-keān olup	Nal-i ad-i bülendine ²²¹ irmez am-ı kemend Mā’il degül esīrine ol ū-ı eh-levend ²²² andum ki sāyesinde olam ben de ercümend Sa’y eyleyüp miāl-i Cinānī -i müstemend ²²³ Bir serv besledüm nie yıl bābān olup Ser-kelik itdi ol daı dāmen-keān olup	Müseddes/5 bend	--./-.- ./.-./- .-	Balık: Müseddes-i Cinānī Rametu’llāhi ‘Aleyh iirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
127b	usrevī	Yeiller giydigünce tūi-i gūyāya bezersün	O gül-rusārı vaf itdün ‘aceb rengin edālarla Sözünde usrevā sen bülbül-i eydāya bezersün	Gazel/5 beyit	.---/.--- /.-./- --	Balık: Gazel-i usrevī Rametu’llāhi ‘Aleyh iirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

²²⁰ Bu mısraı İÜ’de “aldum esīr-i bend-i belā-yı cihān ire revān olup” şeklinde yazılmıştır.

²²¹ ad-i bülendine: bülend-i addine CD.

²²² eh-levend: dil-pesend CD.

²²³ Bu beyit mecmuada “ok sa’y eyleyüp miāl-i Cinānī-i müstemend” şeklinde yazılmıştır.

		Siyeh-püş olduğuça Ka'be-i 'ulyāya beñzersüj					dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
128a	Mānī	Āh kim bilinmedi bī-şabr u ²²⁴ sāmān olduğum Rāh-ı 'aşk-ı yārda hāk-ile yeksān olduğum Olmadı ma'lūmı yārūj ²²⁵ zār u nālān ²²⁶ olduğum Bilmedi la'l-i lebinden mest ü hayrān olduğum	Māniyā ol şeh beni 'aşkında nālān anlamaz ²²⁷ Haste-i miñnet esir-i derd-i hıcrān anlamaz ²²⁸ Çāk beni böyle zebūn u zār ²²⁹ u giryān anlamaz ²³⁰ Hātırım maħzūn olup göñlüm perişān anlamaz ²³¹ Yüzüme bakmaz ne bilsün yār giryān olduğum Hātırım şormaz neden anlar perişān olduğum	Müseddes /5 bend		---/-- /--/-- .-	Başlık: Müseddes-i Mānī Sellema'llāh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

²²⁴ u: - İÜ.

²²⁵ Olmadı ma'lūmı yārūj: Olmadı yārūj yolında İÜ.

²²⁶ nālān: tālān İÜ.

²²⁷ anlamaz: eylemez İÜ.

²²⁸ anlamaz: eylemez İÜ.

²²⁹ zār: zūr MD.

²³⁰ anlamaz: eylemez İÜ.

²³¹ anlamaz: eylemez İÜ.

		Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduğum Hâtırım şormaz neden aňlar perîşân olduğum					
128a	‘Emrî	Hâtt-ı sebz ol şanemüñ la’l-i güher-bârında Beñzer ol ²³² tûñiye sükker tuta minķârında	Vaşf-ı haddün yazalı deftere Emrî okıyan Gül koķusın ²³³ işidür defter-i eş‘ârında	Gazel/5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i ‘Amrî Bu gazel Emrî Dîvânı’nda 6 beyittir. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
128b	Miyânî	Çün ‘âşık olmaduñ ta’n eyleyüp baña n’idersün sen Görüp ben ‘âşık-ı ğamnâkı ağlarken gülersün sen	Helâk itmek muķarrerdür beni hecr-ile cānānum Miyānî fikr(i) ile kılca ķaldı çıķmağa cānum Miyānî kılımadı derd-ile ‘ālemde dermānum	Müseddes/5 bend		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Müseddes-i Miyānî Raķmetu’llāhi ‘Aleyh ²³⁴ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

²³² ol: o ED.

²³³ koķusın: koķusın İÜ.

²³⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		<p>Ta‘accüb eyleyüp ahvālūme başuñ şalarsuñ sen Naşihat başa şimdi kār ider mi zann idersüñ sen Gel ey nāşih қо pendi hāl-i dilden bī-habersüñ sen Beni dīvāne kıldı ol perī bilmem ne dirsüñ sen</p>	<p>Hemān Allāh’a qalmışdur benüm hāl-i perīşānum Gel ey nāşih қо pendı hāl-i dilden bī-habersüñ sen Beni dīvāne kıldı ol perī bilmem ne dirsüñ sen</p>				
128b	Muhib bī	<p>Pend güş itme dilā alma ele ‘ār etegin Qo ne dirlerse disünler dutagör yār etegin</p>	<p>Ey Muhibbī benī-Ādem’de vefā qalmadı hıç Sen dañı²³⁵ Mecnün-şıfat²³⁶ tut yūri tağlar etegin</p>	Gazel/5 beyit		<p>..--/..-- /..-- /..-</p>	<p>Başlık: Ğazel-i Muhibbī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.</p>

²³⁵ Sen de: Sen dañı MUD.

²³⁶ Mecnün-şıfatın: Mecnün-şıfat MUD.

129a	Sā'ī	Fenn-i 'aşkıñda gönül tıflını üstād ideyin Bī-sütūnda leb-i Şīrīn 'üñe Ferhād ideyin Çevirüp başuma cān murğını āzād ideyin Rāh-ı kūyuñda tenüm hākini ber- bād ideyin Bunca feryādum iştüñ dimedüñ dād ideyin Sen ki dād itmeyesüñ ben kime feryād ideyin	Bir gice ḥasret-ile Sā'ī -i zār-ı ğamgīn Kūy-ı yāri tolanup eyler-iken āh u enīn 'Arz-ı ḥüsn eyledi bir gūşeden ol māh-cebīn Ağlayup düşdüm ayāğına didüm ben miskīn Bunca feryādum iştüñ dimedüñ dād ideyin Sen ki dād itmeyesüñ ben kime feryād ideyin	Müseddes/5 bend	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Müseddes-i Sā'ī Sellema'llāh ²³⁷ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
------	------	---	--	--------------------	----------------------------	---

²³⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

129a	Ḥamdī	Görüp güller ‘izāruḡ ey semen-sīmā kulak çekdi Benefşe ḥaṭṭ-ı ‘anber-bāruḡa cānā kulak çekdi	Görüp güller ‘izāruḡ ey semen-sīmā kulak çekdi Benefşe ḥaṭṭ-ı ‘anber-bāruḡa cānā kulak çekdi	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gazel-i Ḥamdī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh ²³⁸
129b	Hāşimī	Dime vişāl fırsat-ı eyyāma baḡlıdur Ḥübānı şayd şöret- ile nāma baḡlıdur Açmak o şūḡı bāde- i gül-fāma baḡlıdur İrmek murāda bir sehil ārāma baḡlıdur Yārūḡ vişāli el virür ikdāma baḡlıdur	Var kūy-ı yāre anda idūḡ mesken [ü] maḡal Cānuḡ çıkınca bekle ḡapusını gitme gel İkdām imiş vişāl-i nigāra hemān ‘amel Duydı ḡapuyı Haşimī açmaz ḡo bir seh(i)l Yārūḡ vişāli el virür ikdāma baḡlıdur Elbette fetḡ-i bāb olur ibrāma baḡlıdur	Müseddes/5 bend		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Müseddes-i Hāşimī ²³⁹ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.

²³⁸Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh: Mecmuada Rh kısaltması ile yazılmıştır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²³⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

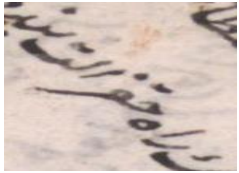
		Elbette feth-i bāb olur ibrāma bağlıdır					
129b	‘Ulvī	Hağ bu kim özge şafā yoğ mı mey-i hamrāda Olsa ²⁴⁰ meclisde huşūşā o gül-i ra’nā da	Sāyeveş hāke düşersem ne ‘aceb ey ‘Ulvī Oldı ²⁴¹ bir serv-i hūrāmāna gönül üftāde	Gazel/5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gazel-i ‘Ulvī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
130a	‘Adlī	Yoğ durur zülme rızāmuz ‘adle biz mā’illerüz Gözlerüz Hağğ’uñ rızāsın emrine qā’illerüz	Püte-i ‘aşğ içre ‘Adlī qalb ²⁴² edelden kalbümüz Ğıll ü ğışdan hāliyüz ‘ālemde şāfi-dillerüz	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Sulţān Meħemmed Hān ‘Adlī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

²⁴⁰ Olsa: Ola UD.

²⁴¹ Oldı: Düşdi İÜ.

²⁴² qalb: qāl MHD.

130a	Himm etī	Ḥāzret-i sultān-ı 'adlūñ kavline kâ'illerüz Sālik-i rāh-ı Ḥaḫuz ilet ²⁴³ bende- i mā'illerüz ²⁴⁴	Şām u Bağdād'a varup 'adl-ile ābād eylerüz Himmetī şāḫdan şafāyı çünki biz sâ'illerüz	Gazel/5 beyit		---/--- /---/ -	Başlık: Nazīre-i Himmetī Raḫmetu'llāhi 'Aleyh ²⁴⁵ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
130a	Bīcān	La'lūñ saḫa ḫātemdür şevketle Süleymān ol 'İyş ile neşāt-ile çün Āşaf-ı devrān ol	Bu düny-e-i fānīye meyl itme şaḫın Bīcān Baḫ naḫş u nigārına naḫḫāşına ḫayrān ol	Gazel/5 beyit		--./--- /--./--- -	Başlık: Ġazel-i Bīcān ²⁴⁶ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
130b	Rūḫī	Gelmez o şūḫdan vefā kim revīşī yaman ola	Rūḫī 'ye dir o ğonca-fem būlbūl-i ğülşen-i elem Ḳaşdı budur ki dem-be-dem işi anuñ fiġān ola	Gazel/5 beyit		---/--- /---/ -	Başlık: Ġazel-i Rūḫī Nazīre-i Bākī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

²⁴³ bu kelime mecmuada bu şekilde yazılmıştır.

²⁴⁴ Vezin hatalıdır.

²⁴⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁴⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		‘Aşıkā eyleyüp cefā ğayrıya mihribān ola					dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
130b	Bākī	Müşkil imiş ki dil- rübā tıfl ola dilsitān ola ‘Aşık-ı zār u mübtelā pīr ola nā- tūvān ola	Bākī ’ye sākīyā ferāh vir ki ²⁴⁷ fenā bula terah Şol meyi şun ki bir kadeh pīr içe nev-cevān ola	Gazel/5 beyit		-.-/.-/ /.-./.- .-	Başlık: Gazel-i Bākī Efendi Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
130b	‘Adlī	Hayf ola pīr-i nā- tūvān mürteşī-i zamān ola Hırş [u] tama’la her zamān mübtezeli-i cihān ola	‘ Adlī -i ‘adl-perverüz dāver-i dād-güsterüz Bu sözi aña söyle zor anlaya nüktedān ola	Gazel/5 beyit		-.-/.-/ /.-./.- .-	Başlık: Nazīre-i ‘Adlī Meḥemmed Hān
130b	Vaḥde tī	Hayf degül mi şāhumuz cā’iz ide tebāhumuz	Vaḥdetiyā murādumuz nūr ide hep sevādumuz ²⁴⁹ Zīkr olunursa adumuz sırr-ı sūḥan ‘ıyān ola ²⁵⁰	Gazel/5 beyit		-.--/--/ /--/--/ .-	Başlık: Nazīre-i Vaḥdetī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla

²⁴⁷ vir ki: virsene İÜ.

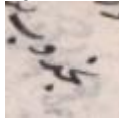
²⁴⁹ Vezin hatalıdır.

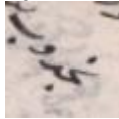
²⁵⁰ Vezin hatalıdır.

		Ḳadd dū-tā āhumuz tīr ola hem kemān ola ²⁴⁸					açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
130b	Dem'ī	Caḥīm-i hecr içinde yirümi nār eyleyen ṭālī' Cinān-ı vuşlata göz irmeyüp zār eyleyen ṭālī	Ne ḳanlar aḡlada daḡı saḡa 'ālemde ey Dem'ī Beni bu rāh-ı 'aşḡ içre dil-efḡār eyleyen ṭālī'	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Ğazel-i Dem'ī ²⁵¹ Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır.
131a	?	Türke şordum anı didi e be hey bāyum ādem Ne idüp ²⁵² n'eyleyeyüm derd- ile ḳaldum pür-nem	Sevdüğüm çünki senürle sevimiz var ezeli Seni kimden şorayn söyle güzeller güzeli	Mesnevi/7 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Ve minhü Eyzan ²⁵³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.

²⁴⁸ Bu beyit VD'de gazelin 4. beytidir.

²⁵¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁵² Ne idüp: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

²⁵³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

131a	Muhyî	Gel ey dil cāy-ı rāhat şanma bu dehr-i ğam-ābādı Binā bünyādın urma bu fenā mülkinde Şeddādî	Du‘ā-i hayr umarsañ evliyādan himmet istersen Resûl-ile Hudā’dan şefkat- ile rahmet istersen	Mesnevi/10 beyit	.---/.--- /---/.- --	Başlık: Tercî-i Bend-i Muhyî Sellema’llāh Bu şiir tezlerde, makalelerde vb. kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiirin başlığında “Tercî-i Bend” ifadesi vardır. Ancak bu şiirin nazım şekli mesnevidir.
131b	Zādî	Meclis-i ‘irfānda ‘ālim ü kāmil ²⁵⁴ Yirini bilür tedebbür ider ²⁵⁵	Lā ya‘rifü zü’lfazlü illā zevühü ²⁵⁶ Zādî kalbümüzi tenevvür ider	Kaside/12 beyit	..--/.-- /..-	Başlık: Ğazel-i Zādî Güft ²⁵⁷ Bu şiir Zâtî Dîvânı’nda, tezlerde ve makalelerde bulunamamıştır.
131b	Muhyî	Bu dünyā-yı denīden rāhat-ile rıhlet istersen	Olursuñ devlet-ile ger ser-ā-ser ‘āleme sultān Hulāşa pençe-i şîre Haleb’dan yoğ durur dermān	Tesmin/3 bend	.---/.--- /---/.- --	Başlık: Ve minhü Eyzān ²⁶⁰ Bu şiirinn ilk bendinde dört mısraı eksiktir.

²⁵⁴ Vezin hatalıdır.

²⁵⁵ Vezin hatalıdır.

²⁵⁶ Vezin hatalıdır.

²⁵⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁶⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		İki ‘ālemde maḫṣūd u merāma vuṣlat istersen Eger dūnyāda ‘izzet āhiretde rif‘at istersen Cihān mülkinde ṣāhum pīṣe eyle ‘adl-ile dādı ²⁵⁸	Şular kim ‘āleme olmuşlar yedi ṣāh-ı ‘ālī-ṣān ²⁵⁹ Yaturlar cür‘aveş ḥāk içre şimdi bī-ser ü sāmān Bu miḥnet-ḥānede ‘ākıl olan hiç ola mı ṣādān Nice mā’ıl olur Muḥyī cihāna bilmezin insān Niçe ṣāh-ı felek-rif‘at olupdur ḥāk-ile yeksān İrişdürse kişi Zātī yiridür göge feryādı				Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
131b	Zuhūrī	Dilā zevḳ al belādan çün görürsün çarḥ-ı gerdānı	Erāzıl nazm-ı pāk ü nükte-i rengin-ile n’eyler Ne alsun kūr-ı māder-zād olan kuḥl-ı Şıfāhān’ı	Kaside/5 beyit	.---/.--- /---/.- --	Başlık: Nazīre-i Zuhūrī der-Ḥaḳḳ-ı Resūlu’llāh Şallallāhu ‘Aleyhi ve Sellem ²⁶¹	

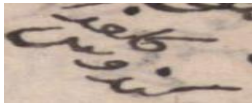
²⁵⁸ Bu bendin 4 mısraı eksiktir.

²⁵⁹ Vezin hatalıdır.

²⁶¹ Şallallāhu ‘Aleyhi ve Sellem: Mecmuada “Am.” kısaltması ile verilmiştir.

		Leked-küb cefā itmekdedür erbāb-ı ‘irfānı					
132a	Nūṣī	Geldi zamān-ı ‘ıyş ü şafā mevsim-i ʔarab Dür olmasun elüñden ebed cām-ı hoş-güvār	Hem-vāre cām-ı devleti ber- kām Nūṣiyā Peyveste ʔaşr-ı ‘izzet ü iclāli pāy-dār	Kaside/12 beyit		--./-.- ./.-./- .-	Başlık: Ve Minhü Eyzān
132a	Nūṣī	Dil-ber odur ki dā’imā şūh ola şīvekār ola Ġonce-i la’li dil- güşā kendüsi ²⁶² gül- ‘izār ola	Nūṣī ’ye nuql-i cān ola ‘ıyş-ile şād-mān ola Sākī-i nev-cüvān ola bāde-i hoş-güvār ola	Gazel/5 beyit		-.-./.-.- /-.-./.- .-	Başlık: Ġazel-i Nūṣī Efendi Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelimeler görüntü yardımıyla dipnotta verilmiştir.
138b	Nūṣī	Oldı ‘ālemde ol cihān güzeli	Nūṣiyā la’li dilsitān ancağ Rūh-ı zībāsı gülsitān ancağ	Tedis/5 bend		..-./.-.- /..-	Başlık: Bu şiirn başlığı yoktur.

²⁶² Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

		Şun'ı hâtır-güşâ-yı Lem-yezelî Didiler aña tal'at ehli belî Aña virmiş bu ânı Hağ ezeli Hil'at-i hüsn ü ânı nâdirdür Nedür ammâ nedür ne fâhirdür	Güherî câna ağızı kân ancak Leb-i cân-bağışı nağd-i cân ancak Hil'at-i hüsn ü ânı nâdirdür Nedür ammâ nedür ne fâhirdür				Bu şiirde okunuşundan emin olunmayan kelimeler görüntü yardımıyla dipnotta verilmiştir.
139a	?	'Aşk içinde olan ser- encâmı Halka bir bir tırup beyân ideyin	Bile tâ şu kamu havâş u 'avâm Olayın 'aşkla cihânda be-nâm	Tahmis olduğu tahmin edilmektedir		..--/.-- /..-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Mecmuadaki kopukluk nedeniyle sadece 2 beyti vardır.
139a	?	Gelün ey ehl-i dil du'â eyleğ Cânib-i Vâcib'e nidâ eyleğ	Ehl-i hâlün bilürsüz ahvâlin Dil-i bî-hâli bir yağa eyleğ	Kaside/7 beyit		..--/.-- /..-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.
139a	?	Himmet eyleğ bi- Hağ-ı Rabb-i Kadîr Beni bu derd içinde komağ esîr		Müfred		..--/.-- /..-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.

139a	Fevrî	Fevriyâ bezm-i ‘aşk içinde müdâm Ele al cām-ı bâde-i gül-fâm	Ki hilâf-ı murâduñ üzre olup Dileyem dehr-i gerdiş-i eyyâm	Gazel/7 beyit	..-/.- /..-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur.
139a	?	Umaruz vaşl olasun ol şâha Yüri eyle tevekkül Allâh’a		Müfred	Vezni belirle neme miştir.	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.
139b	Cinānî	Bilürin inciniyor her kişi efgānumdan Her gören ²⁶³ nem kapıyor dīde-i giryānumdan Gerçi hālî degülem ²⁶⁴ ta‘ne-i yārānumdan Beni men‘ eyleme nāsih ²⁶⁵ yüri cānānumdan	‘Aşk kim cism-i Cinānî -i hevesnāki yaçar Ne ‘aceb āteş olur bâda virüp hāki yaçar Şanma kim yirde hemān hār ile hāşāki yaçar Şem‘iyā dil uzadup her gice eflāki yaçar Nār-ı āhum ki çıkar sīne-i süzānumdan	Tahmis/5 bend	..-/.- /..- /..-	Başlık: Gazel-i Şem‘î Tahmīs-i Cinānî Raḫmetu’llāhi ‘Aleyhimā Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki bendlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.

²⁶³ Her gören: Seyr iden İÜ.

²⁶⁴ degülem: degülüz İÜ.

²⁶⁵ nāsih: naşūh CD.

		Göz göre ayrılayın mı varayın cānumdan					
139b/140a	Cinānī	Dilā bākī degüldür ²⁶⁶ şevket-i Dārā'yı n'eylersün Libās-ı 'āriyetdür aṭlas u ²⁶⁷ dībāyı n'eylersün Ġam-ı 'azline degmez manşib-ı a'lāyı n'eylersün Çün āhir qor gidersiz devlet-i dünyāyı ²⁶⁸ n'eylersün	Cinānī çün sever 'arz-ı niyāzı hāzret-i 'izzet Demidür ağla hālün gāfil olma geçmesün fırsat Cihāndan cürm ile ālūde iken eyleyüp rıḥlet Müsī' ü muḥsine ta'yīn olunca dūzaḥ u ²⁶⁹ cennet 'Aceb ol demde Fevrī sen dil-i şeydāyı n'eylersün	Tahmis/6 bend		.---/.--- /.---/.- --	Başlık: Gazel-i Fevrī Tahmīs-i Cinānī Sellema'llāhü Te'ālā Bu şiirde bazı mısraların başında kopukluklar vardır. Kopuklukların olduğu bölümlerde kaynak eser dikkate alınmıştır. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.

²⁶⁶ degüldür: degül çün İÜ.

²⁶⁷ u: - İÜ.

²⁶⁸ devlet-i dünyāyı: devlet-i Dārā'yı İÜ.

²⁶⁹ u: - İÜ.

		Riyāset ‘add idüp bu hāḳ-ile ğavgāyı n’eylersün					
140a/140b	‘Ulvī	Düşelden şevḳ-ile ‘aşḳ āteşine bu dil-i süzān İrişdi göklere feryād u āh u nāle vü efġān Şāh iken Maḥmūd’u ḳul itdün Ayāz’a nā- gehān Varāḳa’nuḡ Gülşāh içün rūḥunu itdün revan Ne gedā buldı rehā senden ne ḥod şāh-ı cihān Hep senün-çündür cihānda şūr-ı ğavgā her zamān	Vāmıḳ’uḡ ‘Azrā ğamıyla bağrını ḥün eyledün Şūr u Şirīn-ile hem Ferhād’ı mağbūn eyledün Derd-i Leylā’ya düşürdün Ḳays’ı Mecnūn eyledün Bu ‘Ul(i)vī’nün daḡı ḥālin diğer-gün eyledün ‘Āḳıbet derdin bunuḡ anlardan efzūn eyledün Gönliḡ alduḡ bir gözi fettāna meftūn eyledün Ḳırmenine ehl-i derdün od şalan sensün ‘ayān El-emān ey ‘aşḳ-ı ‘ālem-süz elinden el-emān	Tercī’-i bend/5 bend		---/--- /---/ .-	Başlık: Tercī’-i Bend-i ‘Ulvī Fermāyed ²⁷⁰ Bu şiir Ulvī Dîvânı’nda, tezlerde ve makalelerde bulunamamıştır. Bu tercī’-i bendin ilk beyti Mefā’îlün /Mefā’îlün / Mefā’îlün / Mefā’îlün kalıbıyla yazılmıştır.

²⁷⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		<p>Ĥirmenine ehl-i derdüñ od şalan sensüñ ‘ayān El-emān ey ‘aşq-ı ‘ālem-süz elinden el-emān</p>					
141a/141b	‘Ulvī	<p>Dest-i kudret şanemā kaşlaruñ itdükde kemān Tır-i müjgānuña karşu hedef oldı niçe cān²⁷¹</p>	<p>Tırveş toğrı olanlar saña meydān alsun Egrilük eyleyenüñ qaddini Ĥaqq ide kemān²⁷²</p>	<p>Kaside/35 beyit</p>		<p>..--/..-- /..-- /..-</p>	<p>Başlık: Kaşide-i ‘Ulvī der-Ĥaqq-ı Tır [ü] Kemān fi-Remz-i Selīm Ĥān Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.</p>

²⁷¹ niçe cān: dil ü cān UD.

²⁷² Bu beyit UD’de 37. beyittir.

94b(derkenar)	Nev'î	İdüp kaç'-ı ta'alluk tîğ-i hecr-ile gedâlardan Neden düşdi kesildi ²⁷³ pâdişâhum âşinâlardan	Gönül hercâ'î dilberden şakınur ²⁷⁴ n'eylesün Nev'î Şikâyet bî-vefâlardan şikâyet bî-vefâlardan	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Be-Gazel-i Nev'î Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
97b(derkenar)	Kemâl Ümmî	İy her kime ²⁷⁵ kim rü'yet-i dîdâr ²⁷⁶ gerekdür Her ²⁷⁷ lahza anuñ gözleri bî-dâr gerekdür	Baykuşlara vîrâne gerek karğaya cife Tütüye şeker bülbüle gülzâr gerekdür ²⁷⁸	Gazel/5 beyit		--/.-- ./-- ./--	Başlık:(...) Kemâl Ümmî Ümmî Kemâl'in der-kenâra yazılan bu şiirinde varağın yırılması sebebiyle eksiklikler vardır. Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu

²⁷³ Kesildi: kesildüñ ND.

²⁷⁴ dilberden şakınur: dilber bî-ħaķıķat ND.

²⁷⁵ Mecmuada bu kısım varağın yırtılması nedeniyle eksiktir ve okunamamaktadır. Bu şekilde olduğu tahmin edilmektedir.

²⁷⁶ dîdâr: dîzâr KÜD.

²⁷⁷ Her: Mecmuada bu kelime varağın yırtılması nedeniyle eksiktir ve okunamamaktadır. Bu şekilde olduğu tahmin edilmektedir.

²⁷⁸ Bu beyit KÜD'de 8. beyittir.

							durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
99b(derkenar)	?	Çazāya rāzī olmağ kār-ı zebān-ı tevekküldür Mükāfatıñ viren Hak çāresi şabr [u] taħammüldür		Müfred		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.
109b(derkenar r)	Hilālī	Şikest olsa şurāhī cām-ı meclis ber- karār olmaz Meşeldür sākīyā baş gitse ayak pāydār olmaz	Hādeng-i ğamzesi tenden geçüp kār eyledi cānā Hilālī ol kemān-ebrūya benzer ğamzekār olmaz	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gazel-i Hilālī Sellema'llāh Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
110a(derkenar r)	Zuhūrī	<i>Gülşen-i Rāz-ı</i> ħakā'ikden şu kim aldı sebağ	Dāğlarca āteşünden bir şerer izhār kıl İy Zuhūrī sine-i sūzānuña biñ dāğ ²⁷⁹ yağ	Gazel/5 beyit		---/--- /---/--- .-	Başlık: Nazīre-i Zuhūrī

²⁷⁹ Farsça dāğ kelimesi mecmuada şeklinde yazılmıştır.

		Çeşmine mir'ât-ı şun'ı Hâk görünür her varak					
111b(derkenar)	Zuhûrî	‘Aşıkam gün yüzünüñ naqşına şâhum ²⁸⁰ ezeli Seni naqqâş-ı ezel kudret eliyle yazalı	İy Zuhûrî kamu yârâna yürü var haber it Böyle rindâne disünler diyicek her gâzeli	Gazel/5 beyit		..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Gâzel-i Zuhûrî Bu şiir şairin divanında bulunamamıştır. Milli Kütüphanedeki Yz A 803 numaralı mecmuada tespit edilmiştir. Bu şiirde mecmua ve kaynak eserdeki beyitlerin sıralanışı farklılık göstermektedir. Bu durumlar dipnotlar ile açıklanmıştır.
116a(derkenar)	Qazak Abdâl	Bir yoluk nâ-sâz- meşreb bir mücerred nâ-tırâş Bir yonulmaduk dıraht diküp dü-tâ şalık ‘arak	Kendüsi bir nev-niyâz lemmâ yanında sâyevar Bir Qazak Abdâlî var el-hâk ‘aceb kavlaq ‘arak	Gazel/5 beyit		-.--/-.-- /-.--/- .-	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁸⁰ şâhum: mâhum Z. Bu şiir şairin divanında bulunamamıştır. Milli Kütüphanedeki Yz A 803 numaralı mecmuada tespit edilmiştir.

118a(derkena r)	Zātī	Ey kitāb-ı hüsne kaşı besmele Hağ budur kim 'aşk müşkil mes'ele	Tuħfe iletünj Zātī dil-ħasteyi ²⁸¹ Ol řabīb-i cāna řāyed hoş gele	Gazel/7 beyit		---/--- /-.-	Başlık: Ğazel-i Zātī ²⁸² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
119a(derkena r)	Kemāl paşa- zāde	Gözlerüm yaşına raħm it yā Raħīm Sā'ili redd eylemez hergiz Kerīm	Ķoma bizi nefis elinde dālīn İhdinā yā Rāb řırāřa'l- müstaķīm	Gazel/6 beyit		---/--- /-.-	Başlık: Kemālpařa-zāde ²⁸³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
119b(derkena r)	'Abdī	Dehānuj çeřme-i āb-ı ħayāt-ı zindegānīdür Dudağnuj mażhar- ı nuřk u kelām-ile ma'ānīdür	Te'āla'llāh zihī iħsān [u] rif'at-i ħaz(i)ret-çün Kelāmuñ 'Abdiyā her dem anuñ vird-i zebānıdur	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Ğazel-i 'Abdī ²⁸⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiirde Necm Suresi 17. Ayetten alıntı yapılmıştır. Ayetin Türkçe karşılığı dipnot yardımıyla açıklanmıştır.

²⁸¹ Vezin hatalıdır.

²⁸² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁸³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁸⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

120b(derkenar)	?	Metâ‘-ı nazm-ı bî- hâletle beyhüde fiğân itmek Cihân bâzârı içre ḥvâcelenmek gibidür dellâl	Devâm-ı devletüñ dergâh-ı Hak‘dan olalar râcün ²⁸⁵ Ser-â-ser âdem ü hâtem-i dün-ı ehl-i sırr [u] hâl	Kaside/7 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.
125b(derkenar)	Re‘îsî	Ey perî hâk-ile yeksân eyleyen sensüñ meni Kâkülüñ gibi perîşân eyleyen sensüñ meni	Ruğlarıñla gözlerüm yaşını deryâ eyleyüp Çün Re‘îsî ‘ışka mihmân eyleyen sensüñ meni	Gazel/ 5 beyit		---/--- /---/--- .-	Başlık: Gâzel-i Re‘îsî ²⁸⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
128a(derkenar)	Qabûlî	Dil alsa gördüğüñ ²⁸⁷ demde dil-ârâda kemâl ²⁸⁸ olsa	Qabûlî mâh-rûlarda vişâle va‘de olmasa Dem-i vaşl-ı dil-ârâ her dem ü her mâh sâl olsa	Gazel/5 beyit		.---/.--- /---/.- --	Başlık: Gâzel-i Qabûlî bî-Nuqa‘ Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları

²⁸⁵ râcün: râci‘ün kelimesi vezin gereği râcün şeklinde yazılmış ve okunmuştur.

²⁸⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

²⁸⁷ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

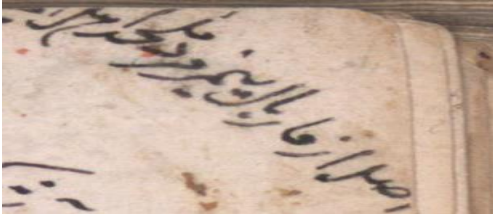
²⁸⁸ kemâl: mihmân KD.

		Murādun anlaşsa ‘ālemde dildār ehl-i hāl olsa					dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
128b(derkenar)	‘Ahdī	Serverüm serv-i dil- ārāmum dilā Mālik-i mülk-i dil olursa revā	Medḥ-i vird-i la’l-i u ḥamd-i dilem Der-kelām āmed kemāl-i ‘Ahd-i mā	Gazel/5 beyit		---/--- /---	Başlık: Gazel-i bī-Nuḳaṭ-ı ‘Ahdī Şiirde kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılıkları dipnotlar yardımıyla açıklanmıştır.
129a(derkenar)	Edirne li Nazmī Çelebi	Ṭālī‘ün sa‘d ola ‘ālemde dilā Hem-dem olursa eger ol meh saḡa	Maḥrem olur mül müdām ehl- i dile Hem-dem ol gel var dilā her dem aḡa	Nazm/3 beyit		---/--- /---	Başlık: Murabba‘-ı bī-Nuḳaṭ-ı Edirneli Nazmī Çelebi ²⁸⁹ Bu gazelin tamamı 5 beyittir. Ancak mecmuada sadece 3 beyti mevcuttur.
129a(derkenar)	?	Kaşı naḡşı cebīni zīnet-i Çīn Baḡışı ŧen nazīfe-ten büt-i Çīn		Müfred		---/--- /---	Başlık: Bir ŧan‘at-ı Menḡūṭa Bu ŧiir kaynaklarda bulunamamıştır. ŧiirin kime ait olduḡu bilinmemektedir.

²⁸⁹ Bu gazelin tamamı 5 beyittir. Ancak mecmuada sadece 3 beyti mevcuttur.

129b(derkena r)	Fuzûlî	Olsa zâtında kişinüj eger âşâr-ı küfr İştilâhât-ı ‘ulüm- ile Müselmân olmaz	Ṭūṭiye eyleseler ta‘lîm edâ-i kelimât Sözi insân olur ammâ özi insân olmaz	Kıt‘a	..--/..-- /..-- /..-	Başlık: Kıt‘a ²⁹⁰ Mecmuada bu şiirin başlığının üzerinde okunabildiği kadarıyla şöyle bir ibare yazmaktadır: Aşl-ı ezhâr-ı balyemez merd-i mülhid ehl (...) ²⁹¹
129b(derkena r)	İbn-i Kemâl	Gönül yıkmak hârâb itmek durur bir ²⁹² beyt-i ma‘mûrî Velî yapmak hezârân Ka‘be bünyâd itmeden yegdür		Müfred	.---/.--- /..---/..- --	Başlık: Müfred Beyitteki kaynak eser ve mecmua arasındaki varyant farklılığı dipnot yardımıyla açıklanmıştır.
129b(derkena r)	Molla Câmî	Ka‘be bünyâd-ı Ḥalîl-i Azerest		Müfred	-.---/-.--- /-.-	Başlık: Müfred

²⁹⁰ Mecmuada bu başlığın üzerinde okunabildiği kadarıyla şöyle bir ibare yazmaktadır: Aşl-ı ezhâr-ı balyemez merd-i mülhid ehl (...)

²⁹¹ derkenarda Fuzûlî’ye ait şiirin başlığının üzerinde bu ifade yer almaktadır.

²⁹² itmek durur bir: itmek gibidir İK.

		Dil nazargāh-ı Celil-i Ekberest					
132a(derkenar)	Kemāl Ümmī	İkrār koyup elden ü inkār tutanlar İnkār gerekmez ere ikrār gerekdür	Ol yāri Kemāl Ümmī dilerseñ ki göresin Gönlün evi ‘aşk ile pür-envār gerekdür	Gazel/4 beyit		--./.-- ./.-- ./.--	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
141a/141b(de rkenar)	?	Çokdur rāhat-ı harābātda sefil Be-her hāl iletür ‘adūdan hayfuñ Hātırın şorarsañ bu ehl-i keyfün Afyonum devhātüm yoğ diyü ağlar	(...) virür bekriler görince meyi (...) hem kıumāşuñ kıağısı eyi (...) kıahveciler kıahtı oldı diyü Fāriķ-i fincānum yoğ diyü ağlar	Koşma/7 dōrtlük		11’li hece ölçüsü	Başlık: Bu şiirin başlığı yoktur. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.Bu şiirin kime ait olduğı bilinmemektedir.Bu şiirin bazı mısralarının başında varaktaki yırtık nedeniyle bazı eksiklikler vardır.

4. Metnin Hazırlanışında İzlenen Yol

1. Şiirler mecmuadaki sıralamasına göre metnin içerisinde ve MESTAP tablosunda konumlandırılmıştır.
2. Mecmuadaki şiirler çeviri yazıya aktarılırken EAT dil özellikleri dikkate alınmıştır.
3. Metinde yer alan “vâv-ı ma‘dûle”ler “v” sembolüyle gösterilmiştir.

Ör: ħ ăce (109a)

Ör: ħ ăb (94a)

4. Metinde olmayan ama vezin gereği gerekli görülen “vâv-ı atfı” [u] şeklinde metne dâhil edilmiştir.
5. Metinde b harfiyle yazılmış olan “-ip,-up” zarf fiil ekleri “p” şeklinde okunmuştur.
6. Vasıta eki olarak ya da bağlaç olarak metnin içinde yer alan “ile” metinde kelimedenden ayrı olarak yazılmışsa çeviri yazıda da ayrı olarak yazılmıştır. Ancak mecmuada bitişik yazılması münasebetiyle (-) işaretiyle birlikte yazılmıştır.

Ör: ‘aşkuŋ-ıla (100b)

7. Metinde nida kelimesi olarak “ey” kullanılmıştır:

Ör: ey Bâkî (105b)

8. Metinde ünsüz sertleşmesi olan kelimelerde kelimenin orijinal hâli yazılmıştır. Ünsüz sertleşmesi kuralına uyulmamıştır.

Ör: gitdi (109b)

9. Şiirler kaynak eserlerle karşılaştırılarak çeviri yazıya aktarılmıştır. Mecmuanın geneli ve Şeyh Nûşî Efendi’nin şiirleri hakkında Yılmaz TOP’un yazmış olduğu Bir Şiir Mecmuası Vasıtasıyla Şiirlerinden ve Şairliğinden Haberdar Olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi adlı bildiriden ve Şeyh Nûşî Efendi ve Şiirleri isimli kitaptan yararlanılmıştır.

10. Mecmua ve kaynak eserler arasında karşılaştırma yapılırken mecmuada bulunan şiirlerin mısraları, beyitleri ve bentleri ile kaynak eserdeki şiirlerin mısraları, beyitleri ve bentlerinin sıralanışının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumda mecmuadaki sıralama dikkate alınmıştır. Dipnotlarda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

10. Mecmua ve kaynak eserlerin karşılaştırılması yapılırken bazı kelime farklılıkları olduğu gözlenmiştir. Bu durumda beytin veznine ve anlam dünyasına en uygun olan kelime metne

alınmıştır. Daha az uygun olduğu ya da hiç uygun olmadığı düşünülen kelime ise kaynağıyla birlikte dipnotta belirtilmiştir.

11. Vezin gereği zihâf yapılan yerlerde kelimenin orijinal hâli yazılmıştır.

Ör: H̄vān-ı vişāl-i Leylī'de iller şafā sürüp

Mecnūn içerdı zehr-i belāyı çanak çanak

12. Mecmuada şiirlerin başlıkları için kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Ancak metin oluşturulurken şiirlerin başlıkları ve vezinleri siyah mürekkeple koyu olarak yazılmıştır.

13. Şiirler tarafımızdan Latin harfleriyle numaralandırılmıştır.

14. Şairlerin mahlasları koyu işaretlenerek gösterilmiştir.

15. Şiirlerdeki beyit ve bentler tarafımızdan numaralandırılmıştır.

16. Bentlerin numaralandırılmasında romen rakamları kullanılmıştır.

17. Mecmuadaki varak numaraları köşeli parantez [] ile gösterilmiştir.

18. Mecmuanın bazı sayfalarında yırtıkların olması ve mürekkep akması nedeniyle okunamayan yerleri göstermek için sıralı noktalar (...) kullanılmıştır.

19. Beyitlerde eksik bırakılıp, yazılmayıp, unutulup vezin gereği sonradan eklenen kelimeler köşeli parantez [] içinde yazılmıştır.

20. Vezin problemi olan beyitler dipnotlarda gösterilmiştir.

21. Şiirlerde geçen özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılmıştır ve büyük harflere gelen ekler kesme işaretiyle (') ayrılmıştır.

22. Derkenarlarda yer alan şiirler, metnin tamamı çeviri yazıya aktarıldıktan sonra "Der-kenâr" başlığı altında verilmiştir.

23. Şiirlerde geçen eser isimleri italik olarak yazılmıştır.

24. Okunuşunda tereddüte düşülen kelimeler ekran görüntüsü yöntemiyle dipnotta gösterilmiştir.

25. Mecmuada şiirlerin beyitlerinin arasında bulunan "ve minhü", "ve minhü eyzan" ifadeleri metne dâhil edilmiştir.

26. Metinde ikileme olarak yer alan kelimelerin arasına kısa çizgi (-) konulmuştur.

Ör: dem-be-dem (114a)

Ör: ser-te-ser (96b)

27. Allah lafzı ve harf-i cerler kesme işareti (') kullanılarak yazılmıştır.

Ör: Raḥmetu'llāhi (103a)

Ör: Sellema'llāhü (125a)

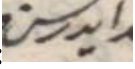
28. Metinde Arapça terkipler yazılırken kısa çizgi(-) ve kesme işareti (') kullanılmıştır.

Ör: 'Aleyhi's-selām (97a)

27. Metin çeviri yazıya aktarılırken İsmail Ünver'in Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler (2008) makalesindeki esaslar göz önünde bulundurulmuştur.
28. Metin çeviri yazıya aktarılırken Tablo 4.1'de yer alan "Çeviri Yazı Alfabetesi" kullanılmıştır.

4.1. Metnin Dil ve Yazım Özellikleri

1. Şiirler çeviri yazıya aktarılırken müstensihin "nazal n(ñ)" ve "nun" harflerini karıştırdığı gözlemlenmiştir. Hatalı yazımlar düzeltilerek metin kurulmuştur. Dipnotta bu hususta bir bilgilendirme yapılmamıştır.

Ör: idersen (91b)

2. Metin kurulurken ses düşmeleri, kesme işaretiyle (') gösterilmiştir.

Ör: n'ideyin (91b)

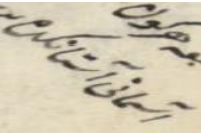
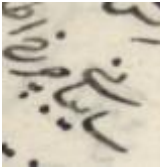
3. Mürettibin, kelime ortasındaki hemzeleri "ـَـ" (ye) ile göstermiştir. Metin kurulurken kelimeler aslına uygun olarak "hemze" ile yazılmıştır.

Ör: nefâ'isden (106a)

4. Mürettibin bazen "sîn" yerine "sad" kullandığı görülmüştür. Hatalı yazımlar düzeltilmiştir. Dipnotta belirtilmemiştir.

Ör: sûret (106a)

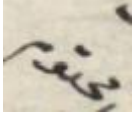
5. Farsça tamlamalardaki "-i"nin mecmuada belirtme hâl eki olarak gösterildiği görülmektedir.

Ör: Āsumān-ı āsitānuḡda (106a) Sāyebān-ı çarḡ (106a)

6. Bazı kelimeler, vezin gereği asli şekillerinden farklı okunmuştur. Dipnotta belirtilmiştir.

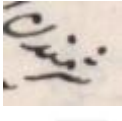
Ör: Dellāl kelimesi delāl şeklinde okunmuştur (107b).

7. Mürettibin, noktalı harflerin yazımında kimi zaman eksik kimi zaman da fazla nokta koymuştur. Kelime, aslına uygun olarak yazılmıştır.

Ör: mahtüm (107b)

8.Mürettibin, bazen “ha” yerine “hı” kullandığı görülmüştür. Hatalı yazımlar düzeltilmiştir. Dipnotta belirtilmemiştir.

9.İlgi ekleri “nazal n” olması gerekirken “nun” harfiyle yazılmıştır. “Nazal n” olarak düzeltilmiştir.

Ör: şermünden (111b)

10.Mürettip, “t” harfi ile yazılması gereken kelimelerde “d” harfini kullanmıştır.

Ör: tursa>dursa (112b)

11.Mürettip, “dal” harfi ile yazılması gereken kelimelerde “ṭ” harfini kullanmıştır.

Ör: ṭağlar (96b)

12.Karşılaştırılan kaynak eserlerin bazılarında dil özelliklerine dikkat edilmeden yapılmış okumalar mevcuttur. Bunlar bir farklılık olarak görülmemiştir. Bu sebeple dipnotlarda da verilmemiştir.

Ör: didi>dedi (111a) Ör: didüm>dedüm (116b) Ör: idesin>edesin (107a)

13.Kelime sonlarındaki hemzeler mecmuada genellikle düşürülmüştür. Metin oluşturulurken düşürülen hemzeler gösterilmemiştir.

Ör: Gıdā (131a)

14.Mürettibin bazen “peltek se” yerine “sin” kullandığı görülmüştür. Hatalı yazımlar düzeltilmiştir. Dipnotta belirtilmemiştir.

Ör: eşer (118a)

15.Mürettibin bazen “ze” yerine “peltek ze” kullandığı görülmüştür. Hatalı yazımlar düzeltilmiştir. Dipnotta belirtilmemiştir.

Ör: zehī (131a)

4.2. Ayet ve Hadîs İktibasları

Şiirlerde ayet ve hadislerin sadece belirli bir kısmı geçmektedir. Metinde iktibas olunan ayet ve hadislerin tamamı bulunarak açıklamalarıyla birlikte dipnotta verilmiştir. Ayet, hadis ve önemli sözler metinde italik olarak yazılmıştır.

1. “*Ķālū Ta ‘llāhi le-ĵad āşeraka ‘llāhu ‘aleynā ve-in kunnā lehāti-în*” Kur’an-ı Kerim, 12/91. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şudur: “*Dediler ki: “Yemin olsun ki Allah seni bize üstün kıldı. Gerçekten biz, büyük suç işlemiştik!”*”

2. “*Levlāke levlāke le-mā-ĵalaĵtu ‘l-eflāk*”: “*Sen olmasaydın sen olmasaydın felekleri (kā ‘ināti) yaratmazdım.*” hadisinden kısmen iktibas edilmiştir (Yıldırım, 2018: 50).

3. “*Ve-inneke le ‘alā ĵuluĵın ‘azīmin*”: “*Sen elbette yüce bir ahlāk üzeresin*” ayeti Kalem Suresi’nin 4. ayetinden kısmen iktibas edilmiştir (Kur’an-ı Kerim Meâli, 2011: 565).

4. “*İĵterabeti-ssā ‘atu ve ‘n şaĵĵa ‘l-ĵamer*” : “*Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.*” ayeti Kamer Suresi’nin 1. ayetinden kısmen iktibas edilmiştir. (Kur’an-ı Kerim Meâli, 2011: 565).

5. Hz. Ali için söylendiği rivayet edilen sözden kısmen alıntı yapılmıştır. “*Lā fetā illā Alī, lā seyfe illā zülfiĵār*”. Anlamı şu şekildedir: “*Zülfiĵar’dan keskin kılıç, Ali’den büyük yiğit yoktur*”

6. Kur’an-ı Kerim, 68/1. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı ve anlamı şu şekildedir: *Nūn vel ĵalemi ve mā yesturūn*: “*Nūn. Kalem ve kalem ehlinin satıra dizdikleri ve dizecekleri hakkı için,*”

7. “*Ben, ondan daha hayırlıyım, beni ateşten yarattın.*” Kur’an-ı Kerim, 7/12. ayetten ve 38/76. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

8. “*Veşşemsi ve duḥaha*”: *Kur’an-ı Kerim*, 91/1. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şu şekildedir: “*Güneşe ve onun aydınlığına andolsun,*”

9. “*Ḳālū Ta’llāhi le-ḳad āşeraka’llāhu ‘aleynā ve-in kunnā leḥāfi-īn*” *Kur’an-ı Kerim*, 12/91. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şudur: “*Dediler ki: “Yemin olsun ki Allah seni bize üstün kıldı. Gerçekten biz, büyük suç işlemiştik!”*

10. *Kur’an-ı Kerim*, Zuhuf Suresi 32. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*E hüm yaksimune rahmete rabbik nahnü kaseмна beynahüm meyšeteḥüm fil hayatid dünya ve rafa’na ba’dahüm fevka ba’dın deracatil li yetteḥize ba’duḥüm ba’dan suhriyya ve rahmetü rabbike hayrum mimma yecmeun*”. Ayetin Türkçe karşılığı ise şu şekildedir: “*Rabbi’nin rahmetini onlar mı taksim ediyorlar? Onların o dünya hayatında aralarındaki geçimlerini biz taksim ettik ve bir kısmını derecelerle diğerinin üstüne çıkardık ki, bazısı bazısını tutup çalıştırsın. Rabbi’nin rahmeti ise, onların toplayıp durdukları şeylerden daha hayırlıdır (Yazır, 2002:492).*

11. *Kur’an-ı Kerim*, Zuhuf Suresi 32. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*E hüm yaksimune rahmete rabbik nahnü kaseмна beynahüm meyšeteḥüm fil hayatid dünya ve rafa’na ba’dahüm fevka ba’dın deracatil li yetteḥize ba’duḥüm ba’dan suhriyya ve rahmetü rabbike hayrum mimma yecmeun*”. Ayetin Türkçe karşılığı ise şu şekildedir: “*Rabbi’nin rahmetini onlar mı taksim ediyorlar? Onların o dünya hayatında aralarındaki geçimlerini biz taksim ettik ve bir kısmını derecelerle diğerinin üstüne çıkardık ki, bazısı bazısını tutup çalıştırsın. Rabbi’nin rahmeti ise, onların toplayıp durdukları şeylerden daha hayırlıdır (Yazır, 2002:492).*

12. “*Rabbenâ vec’alnâ muslimeyni leke ve min zurriyyetinâ ummeten muslimeten leke ve erinâ menâsikenâ ve tub aleynâ, inneke entet tevvâbur rahîm(rahîmu)*” *Kur’an-ı Kerim*, 2/128. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şu şekildedir: “*Ey Rabbimiz, biiz yalnız senin için boyun eğen Müslüman yap ve soyumuzdan yalnız senin için boyun eğen bir Müslüman ümmet oluştur. Bizlere ibadetimizin yollarını göster ve tövbe ettikçe üzerimize rahmetinle bak. Tövbeleri en fazla kabul eden, en çok merhamet eden ancak sensin sen!”* (Yazır, 2002:21).

13. Bu ifade *Fatiha Suresi* 7. ayetten kısmen alınmıştır. Ayetin tamamı şu şekildedir: “Sıratallezine en'amte aleyhim gayril magdubi aleyhim ve lad dallin.” Ayetin anlamı şu şekildedir: “O kendilerine nimet verdiğin bahtiyarların yoluna; ne o gazap edilenlerin, ne de sapmışların!” (Yazır, 2002:2).

14. Bu ifade *Fatiha Suresi* 6. ayetten kısmen alınmıştır. Ayetin tamamı şu şekildedir: “İhdinas sıratel mustakim.” Ayetin anlamı şu şekildedir: “Bizi doğru yola ilet.”(Yazır, 2002:2).

15. Bu ifade *Necm Suresi* 17. ayetten kısmen alınmıştır. Ayetin tamamı şu şekildedir: “Mā zāga-lbasaru vemā taḡā” Ayetin anlamı şu şekildedir: “Göz, ne şaştı, ne aştı” (Kur'an-ı Kerim Meâli, 2011:527).

Tablo 4.1: Çeviri Yazı Alfabeti

ا (â)	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	'	ص	Ş, ş
ب	B, b, P, p	ض	Đ, đ, Ž, ž
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	'
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	H, h	ك	K, k, G, g, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	V, v; o, ö, u, ü; ū ō
ژ	J, j	ه	H, h; a, e
س	S, s	ی	Y, y; ı, i; î

**5.İSTANBUL NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA
KAYITLI ŞİİR MECMUASININ KARŞILAŞTIRMALI METNİ**

1

[91a]

Tahmīs-i ‘Ulvī der-Ḥaḫḫ-ı ‘Alī Pāšā

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

I

‘Alī pāšā-yı deryā-dil şuşamış gibi ғанına

Şehādet şerbetini şundılar rūḥ-ı revānına

Ḳoyıldı²⁹³ āteşi ṭop-ı -ı ‘adūya kıydı cānına

Ṭayanur²⁹⁴ şimdi a‘dā gerçi tūḡ²⁹⁵-ı ḥūn-feşānına

Öḡünsün düşmen öḡünsü eger ḳalursa yanına

II²⁹⁶

Dil-āverlik idüp gerçi serinden geçdi ol²⁹⁷server

Hemān dünyāda şāḡ olsun şehen-şāh-ı zafer-reh-ber

Cünūd-ı Müslimīne ḡālib oldum şanmasun²⁹⁸ kāfir²⁹⁹

Egerçi ḳıldı ḡāret niçe şemşīr ü niçe ḥancer

Öḡünsün düşmen öḡünsün eger ḳalursa yanına

III³⁰⁰

Ne deñlü ḡāret itse leşker³⁰¹-i düşmen ṭonanmayı³⁰²

Hücūm-ı seyl-i bārān şanma taḡyīr ide deryāyı

Ṭayanmasun³⁰³ bu ṭārāca unutmasun bu yaḡmāyı

²⁹³ ḳoyıldı: ḳoyilup İÜ.

²⁹⁴ ṭayanur: dayanur UD.

²⁹⁵ tīḡ: tūḡ UD.

²⁹⁶ Bu bend ÜD’de üçüncü benddir.

²⁹⁷ ol: çok İÜ.

²⁹⁸ şanmasun: dimeyesün İÜ.

²⁹⁹ kāfir: ḳāfer UD.

³⁰⁰ Bu bend ÜD’de ikinci benddir.

³⁰¹ leşker: ‘asker UD.

³⁰² ṭonanmayı: donanmayı UD.

³⁰³ ṭayanmasun: dayanmasun UD.

*Ṭotalum yanına taḳmış gider birkaç ḳadırḡayı
Öḡünsün düşmen öḡünsün eger ḳalursa yanına*

IV 304

Huzūr-ı Hāḳḳ'a varmak hoş³⁰⁵ sa'ādetdür şehādetle
Huşūşan bu ḡazāda cān viren 'āşık şadāḳatle
Maḡabbet³⁰⁶ bādesin nūş idelüm cām-ı şecā'atle³⁰⁷
Ḳızıl elmayı almaḳ isterüz dest-i hidāyetle
Öḡünsün düşmen öḡünsün eger ḳalursa yanına

V³⁰⁸

Ḳazā çevḡānına ṭop oldı gerçi niçe ser şimdi
Ḳabāb-ı hūn-ı eşküme gibi deryāda yüzer şimdi
Lisān-ı ḡāl-ile dirler 'adūya yazalar şimdi
Ne ḡam yaḡmalanursa kīse kīse sīm ü³⁰⁹ zer şimdi
Öḡünsün düşmen öḡünsün eger ḳalursa yanına

VI

Yazılsun 'āleme aḡḳām-ı sulṭān-ı cihān-ārā
'Asākir cem' olup olsun ṭonanma-ile³¹⁰ pür deryā
Ne deḡlü 'askerin³¹¹ yanına dirse 'Ulviyā a'dā
Ḳudā'dan isterem³¹² kim cünd-i İslām eyleye yaḡmā
Öḡünsün düşmen öḡünsün eger ḳalursa yanına

2

[91b]

Ḡazel-i Ḳayālī Taḡmīs-i 'Alī Ḡüft Fermāyed
Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

I

Virürse cānı 'aşḳuḡ bir Mesīḡā saḡa virmezler

³⁰⁴ Bu bend ÜD'de beşinci benddir.

³⁰⁵ hoş: ḡod İÜ.

³⁰⁶ Maḡabbet: Mehābet UD.

³⁰⁷ şecā'atle: miḡnetle İÜ.

³⁰⁸ Bu bend ÜD'de dördüncü benddir.

³⁰⁹ ü: - İÜ.

³¹⁰ ṭonanma-ile: donanma-ile UD.

³¹¹ leşkerin: 'askerin

³¹² isterem: dilerem UD.

Ölürse derd-i hecrüñ Hâzret-i Loğmân'a virmezler
Yoluñda terk-i ser kılmığı yüz biñ cānā virmezler
Nedür cān kim anı sen nāzenīn cānāna virmezler
Sağa 'aşıq olanlar yoluña cānā ne virmezler

II

Lebi 'aksini hergiz ummasun çeşm-i nigeħdāruñ
Ĥayāl-i la'li gitmez dīdeden bir laħza dildāruñ
Ĥaṭ-ı pīrūzesi germ itmedi hecr-ile bāzāruñ
Lebi sevdāsı göñlümde yaraşur zāhidā yārūñ
Bu bir la'li-i muşaffādur anı her kāna virmezler

III

Gözüm merdümleri kim kūy-ı yārūñ oldu dermānı
'Aşā-yı sīmi şundi destine eşk-i firāvānı
Değişmez işigünle cān u dil evreng-i ĥāķānı
Ĥarābāt erleri bir seng-i bālīn itseler anı
Serīr-i devlet üzre mesned-i sulṭāna virmezler

IV

Cefāya şabr idüp cānı ġamuñla āşinā kıldı
Dem-ā-dem kārını Ya'ķübveş şit u şadā kıldı
Vefā pīrāhenin dest-i melāmetden rehā kıldı
Züleyhāsın³¹³ şu kim tuġyān-ı nefsinden cüdā kıldı
Anuñ Mışr-ı vücūdu³¹⁴ Yūsuf'un³¹⁵ zindāna virmezler

V

Egerçi 'Āliyā ümmīd iderseñ vaşl-ı cānānı
Velīkin kōrķarum kim derdiñüñ olmaya dermānı
Zamīrūñden tırāş it bu ĥayāl-i ĥāmı şeh-bāzī
Ĥayālī 'aşķ-ı Leylā'ya heves kılduñ velī anı
Belā deştinde her Mecnūn-ı ser-gerdāna virmezler

³¹³ Züleyhāsın: Züleyhāveş İÜ.

³¹⁴ Vücūdu: vücūdun İÜ.

³¹⁵ Yūsuf'un: Yūsuf'a İÜ.

Gazel-i Āhī Tahmīs-i Fazlī Fermāyed

Mefā‘lün/Mefā‘lün/Mefā‘lün/Mefā‘lün

I

Nesīm-i şubḥ esse³¹⁶ şaḥn-ı ‘ālem sebzezār olsa
 Çiçekler dürlü rengiyle kamu naqş-ı nigār olsa
 Zemīne dāmen-i gülden kızıl altun nişār³¹⁷ olsa
Güzellik nev-bahārında cihān bāğı bahār olsa
Başa ol yüzi gülşensüz gerekmez ger hezār olsa

II

[92a]

Geyüp gül-bünī nev-rüzī kabā her gonce-i ra‘nā
 Nihāl-i işvede olmuş³¹⁸ ser-ā-ser bülbül-i güyā
 Çemende şalınurlar serv gibi nāzla tenhā
Lebi gonce beli ince güzeller çok durur ammā
Öpülse der-meyān olsa çoçulsa der-kenār olsa³¹⁹

III

Bu fānī ‘işret-ābādı degüldür ‘unşur-ı pākün
 Ḥarāb olmuş misāfür-ḥānesidür ehl-i idrākün
 Temāşāgāhıdur şanma bunu her ḥār u ḥāşākuḅ³²⁰
Ne zībā cāy-idi el-ḥaḵ zümürred kaçrı eflākün³²¹
Bināsı pāydār olsa āsāsı³²² üstivār olsa

IV

Belinde māh-ı neyden ḥançeri var bir sipāhıdür
 Başında şa‘şa‘a şorgucu mihr anuḅ külāhıdur
 Bu toḵuz ḥayme-i vālā münakkaş bārgāhıdur

³¹⁶ şubḥ esse: şubḥāsā İÜ.

³¹⁷ nişār: şumār İÜ.

³¹⁸ olmuş: olmuşdur FD.

³¹⁹ AD’de bu mısraı “Çoculsa der-miyān olsa öpülse der-kinār olsa” şeklinde yazılmıştır.

³²⁰ FAD’da bu mısraı “Temāşā-gāhıdur şanma bu mahir ḥār u ḥāşākuḅ” şeklinde yazılmıştır.

³²¹ AD’de bu mısraı “Ne zībā kaçrı idi el-ḥaḵ zümürred-rengi eflākün” şeklinde yazılmıştır.

³²² āsāsı: esāsı AD.

Ƙamer gibi yüzi beñlü güzeller pād-şāhıdur³²³

Benüm mäh-ı siyeh-çerdem ‘aceb mi ħaldār olsa

V

Ʀıtalum milket-i ‘Osmān’uñ oldum³²⁴ **Fazlı’yā** şāhı

Gerekmez baña bu dünyā-yı dünüñ ‘izzet ü³²⁵ cāhı

Felek de odlara yansun n’ideyin³²⁶ mihr ile mähı

*Başum alup giderdüm ben ‘adem milkine dek **Āhı***

Öte yanında dünyānuñ eger bir reh-güzār olsa

4

Ğazel-i Ħayālī Tahmīs-i Rahmī Güft

Mefā‘ılün/Mefā‘ılün/Mefā‘ılün/Mefā‘ılün

I

Olanlar şürete mā’il nedür ma’nāyı bilmezler

ĦaĦıĦat gözleseñ māhiyyet-i eşyāyı bilmezler

Bu bañr içre şadefde ol dūr-i yektāyı bilmezler

Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler

O³²⁷ mähiler ki deryā içredür deryāyı bilmezler

II

‘İbādetden ‘ubūdiyyet durur maĦşūd ey ‘ābid³²⁸

ĦaĦıĦī Ka‘be’ye secde ider ma’nīde³²⁹ her sācid

Ezelden mest Ħılmışken şarāb-ı şem‘-ile şāhid

Ħarābāt ehline dūzahı ‘azābın añma ey zāhid

Ki bunlar ibn-i vaĦt oldı ħam-ı ferdāyı bilmezler

III

[92b]

MaĦabbet cāmını nüş itdi geçdi niçe fā’iĦler

Bu bezme mest olan gelsün yaraşmaz bunda ayıĦlar

³²³ AD’de bu mısraı “Ƙamer yüzli kara beñlü güzeller pād-şāhıdur” şeklinde yazılmıştır.

³²⁴ oldum:olduñ FAD.

³²⁵ ü: - İÜ.

³²⁶ n’ideyin: göreyin FAD.

³²⁷ O: Şu İÜ.

³²⁸ Mecmuada bu mısraı “‘İbādetten ‘ubūdiyyetdür maĦşūd ey ‘ābid” şeklinde yazılmıştır.

³²⁹ ma’nīde: ma’nāda RD.

Yağasın şubhveş çāk eyleyüp mestâne şādıklar
Şafağ-gün kan içinde dāğını seyr itse ‘aşıklar
Güneşde³³⁰ zerre görmezler felekde ayı bilmezler

IV

Maḥabbet³³¹ deştini geşt eyleyüp ḥayretle mecnūnlar
Gedā oldu bu yolda niçe Dārā vü³³² Ferīdūnlar
Fenā ser-menzilinde dīdelerden dōkdiler ḥūnlar³³³
Ḥamīde ḳadlerine rişte-i eški taḳup bunlar
Atarlar tīr-i maḳşūdı nedendür yayı bilmezler

V

Beḳā yok Raḥmiyā fānī taşavvur eyle devrānı
Gedāya şāh-ı ‘ālemdür³³⁴ anuḡ kim ola ‘irfānı
Ne söyler hūş-ile gūş eylegil dehrūḡ sūḥandānı
Ḥayālī faḳr şālına³³⁵ çekenler cism-i ‘uryānı
Anuḡla faḥr iderler aḡlas [u]³³⁶ dībāyı bilmezler

5

Gazel-i Behiştī Taḥmīs-i Vaḥīdī Fermāyed

Fe‘ilātūn/Mefā‘ilūn/Fe‘ilūn

I

‘Asker-i ebr-i merḥamet-āşār
Ḳulle³³⁷-i kūhsārı itdi ḥişār
Oldı bād-ı şabā şükūfe-nişār
Ravzalarda ḳuruldı bezm³³⁸-i bahār
Sāḳiyā ‘ālemūḡ güzelligi var

II

Yumağa ḡam ḡubārını mül-ile

³³⁰ güneşde: güneşden İÜ.

³³¹ Maḥabbet: melāmet RD.

³³² vü: - İÜ.

³³³ dōkdiler ḥūnlar: doldılar ḥarbler İÜ.

³³⁴ şāh-ı ‘ālemdür: şāh ‘ālem deyr İÜ.

³³⁵ şālına: şāhına RD.

³³⁶ u: - İÜ.

³³⁷ ḳulle: ḳal‘a BD.

³³⁸ bezm: ebr BD.

Bāğa vardukça bir yüzi gül-ile
Bir lebi ğonca zülfi sünbül-ile
Ney ne lâzım şadā-yı bülbül-ile
Gönlün egler çemende ‘aşık-ı zār³³⁹

III

Şu ki ‘aşk-ile ‘āleme tıldı
Yüzi berg-i ħazān³⁴⁰ gibi şoldı
‘Ākıbet maṭlabına yol buldı
Himmetünđe yeli yegin oldı
N’ola āhum felekde kılsa qarār

IV

[93a]
Oldı fürkat ṭarīk-ı vuşlata sed
Yüri ħavf itme kıl bu pendı sited
Muttaşıldur qabüle āḫır red
Şalınup nāz-ile o bālā-kaç
Serv-i gülzāra öğredür reftār

V

Leb-i āb-ı revān u sāye-i bīd
Māh-ı ürd-i behişt ü³⁴¹ rüz-ı sa‘īd
Mey müheyyā elünđe ferd ü vaḫīd
Otururken Behiştıyā nevmīd
Ĥoş sa‘ādet degül mi mağdem-i yār

6

Ġazel-i Nev‘ī Taḫmīs-i Ġarībī Ġüft
Mefā‘ilün/Fe‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün

I

Ne mümkin oldı ğam-ı firqātünle ülfet idem
Ne çāre var ṭalebünnden senün ferāġet idem

³³⁹ Bu mısraı mecmuada “Gönlüni çemende egler ‘aşık-ı zār” şeklinde yazılmıştır.

³⁴⁰ Berg-i ħazān: berg-i ħazīn BD.

³⁴¹ ü: - İÜ.

Ne kâdirüm ser-i küyuñ varup ziyâret idem
Ne fırsat oldu saña hâlümü³⁴² hikâyet idem
Ne vüs'at oldu ki hicrân gâmin rivâyet idem

II

Hemîşe olmada mümted zamân-ı guşşa vü gam
Hemîşe derd ü elem bî-şümâr u râhat kem
Ne bir qarîn-i muvâfık var olmağa hem-dem
Ne bir şehenşeh-i 'âdil bulundu kim varam
Bu zulmi 'âdet iden şâhdan şikâyet idem

III

Ne bād-ı âh-ile ol servi eyledün meyyâl
Ne eyledi eşer ol mû-miyâna kıl-ile kâl
Şalâhkâr-ise şimden girü hayâl-i muhâl
Ne 'arz-ı hâle meded var ne dilde şabra mecâl
Ne çâre n'eyleyeyin bilmezem ne hâlet idem

IV

Murâd-ı dilber için nâ-murâd olup dâ'im
Gönül vilâyetine 'aşkı eyledüm hâkim
Bu kâra şanma ben ey müdde'î olam nâdim
Murâdı çün beni güldürmemekdür ol zâlim
Revâ budur ki hemân ağlamağı 'âdet idem

V

[93b]

Yanunđa eyleyüp ağıyâr ben gedâ-yı garîb
Düşürdi râh-ı beyâbân-ı hacre bî-taqrîb
Ne çâre çünki degülmüş vişâlün aña naşîb
Kapunđa ölmege Nev'î'ye mâni' oldu raķîb
O seg komadı ki bir laħzaistirâhat idem

7

Gazel-i Behiştî Tahmîs-i 'Ahdî Fermâyed

³⁴² saña hâlümü: hâl-i dili ND.

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

I

Sāzumuz diñler felekde Zühre-i zehrā bizüm
Gūşe-i zevk u şafāmuzdur bugün dünyā bizüm
Sīnemüzde zāhidā n’eyler ğam-ı ferdā bizüm
Bezmümüz peymānesidür Kevşer-i me’vā bizüm
Cür‘amuzdan perveriş bulmuş durur Tūbā bizüm

II

İrmedi rüz-ı ecel³⁴³ meşhürken el-vaktü seyf
Bunca yıllar ‘ömrümüz derd ü belāda geçdi heyf
Ger şorarsañ şimdiki ahvālümüzden kemm u keyf
Dildeki buhrānumuzdan bir eşerdür şuver şayf
Bād-ı āh-ı serdümüzden kışşadur³⁴⁴ sermā bizüm

III

Şerbet-i tıbdan idersen kâse-i gerdünü pür
Cānı yokdur sīnemüzden def‘ ola mānend-i zorr
‘İşümüz şöyle olupdur fūrkat-i telh-ile mür³⁴⁵
Ġam deminde dīdemüzden hāke düşmiş kaṭredür
Ṭağlarca mevc peydā eyleyen deryā bizüm

IV

Jeng-i efkārı yüzünden³⁴⁶ dāmen-i sa‘y-ile sil
Nūr-ı ‘aşk-ile derūnuñ hānesin tābende³⁴⁷ kıl
Hālümüzden ger haber bilmek dilersen bilmiş ol³⁴⁸
Biz haḳāḳat defterinde mürdeyüz ey zinde-dil
Üstümüzde türbemüzdür künbed-i ḥaḍrā bizüm

V

Bunda taḥşil itmege geldük rızā-yı Hālık’ı

³⁴³ ecel: ezel BD.

³⁴⁴ kışşadur: kalmadır BD.

³⁴⁵ mür: pür BD.

³⁴⁶ yüzünden: gözünden BD.

³⁴⁷ hānesin tābende: hāne-i tābende BD.

³⁴⁸ bilmiş ol: şöyle bil BD.

Zāyi‘ itdük vādī-i nisyānda ‘ahd-ı sâbıķı
Şānumuz zıkr itmek oldı bu kelām-ı şādıķı
Ey Behiştī ‘afv olunmazsak³⁴⁹ siyāset lāyıķı
Bir alay mücrimlerüz zindānumuz dünyā bizüm

8

[94a]

Gazel-i Behiştī Tahmīs-i Çeşmī Güft

Mefā‘lün /Mefā‘lün/Mefā‘lün/Mefā‘lün

I

‘İzārum hem-‘ayār-ı zer³⁵⁰ bulunmaz gerçi zerlerde
Ne aşşı i‘tibārı³⁵¹ yok miyān-ı sīm-berlerde
‘Aceb mi halka olursa ümīdüm gūş-ı dürlerde
Lebüñ kandi niçe³⁵² şīrīnse cānā şekerlerde
Vişālūñ va ‘desi çok eyle³⁵³ tatludur haberlerde

II

Firāk odına yakduķca beni ol zālīm-i bi-dād
Derūn-ı dilden eylersem ‘aceb mi nāle vü feryād
Fiğāne mā-teķaddemden olur³⁵⁴ erbāb-ı ğam mu‘tād
Bir āh-ı sūznāk itmiş ezel kūhsārda Ferhād
Anuñ te‘şīridür pinhān olan āteş hacerlerde

III

Gice tā şubħa dek bezm-i raķībe hālvet eylersiñ³⁵⁵
Sözüm şıdkına çeşm-i pür humāruñla ‘alāmetsiñ
Beni ķo gel sen inşāf eyle çün ehl-i şadāķatsiñ
Niçün nergis gibi ey gül harīş-i h‘āb-ı ğafletsin
Şabā gibi gülistān seyrin itmezsiñ seherlerde

IV

³⁴⁹ olunmazsak: olunmaz baķ İÜ.

³⁵⁰ hem-‘ayār-ı zer: hem-‘ayārıdur BD.

³⁵¹ i‘tibārı: i‘tiyādum BD.

³⁵² niçe: nice BD.

³⁵³ eyle: böyle BD.

³⁵⁴ olur: olup BD.

³⁵⁵ hālvet eylersiñ: şem‘-i hālvetsin BD.

Be vâ'iz kendüni muhkem yine çekmiş çevirmişsin
Mürâ'iler libâsıyla 'acâ'ib şekle girmişsin
İşitdüm ta'n idüp 'uşşâka haylî herze yirmiştir
Nazar kılmak kişi şer'î degül maḥbûba dirmişsin
Nazar kılmak degül körlüğüne bil ki severlerde

V

Cihânda şimdi rāh-ı 'adl içinde toğrı yürür yok
Şafâsın dürr-i nazmuḡ çeşm-i inşâf-ile görür yok
Ma'ârif güşvârını kulağında götürür yok
Behiştî i'tikâdum bu senünle pençe urur yok
Belâğat kullerin³⁵⁶ mesken idinen şîr-i nerlerde

9

Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Su'ûdî Güft³⁵⁷

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

I

Bî-beḡâ buldı felek çün bu ḡarâb-âbâdı
Geşt ider 'âlemi Mecnûn gibi vâdî vâdî
Ḳayd-ı ḡamdan çekilüp bulmuş-iken âzâdı
Oldı dil bir büt-i şîrîn-dehenün Ferhâdı
Aḡa lâlä geçinür Hüsrev ü Şîrîn dâdı

[94b]

II

Sende bu cezbe vü bu ḡâlet-i dîdâr nedür
Söyle luḡ it bize şol nâz-ile güftâr nedür
Meded öldüm diye ol l'al-i güher-bâr nedür
Billâh ey naḡl-i ter ol şîve-i reftâr nedür
Serv-i âzâduḡa ḡul eyledün şimşâdı

III

³⁵⁶ kullerin: bîşesin BD.

³⁵⁷ Bu şiir BAD'da ve diğer kaynaklarda bulunamamıştır.

Gördüm iy bād seni kūy-ı nigāra gitdün
Hāl-i ‘uṣṣākı perīṣān idüp āh incitdün
Zülfine ‘āşıkı bend eylemegi öğretdün
Ey şabā zülf-i dil-āvīzini taḥrīk itdün
Bu kadar fitne vü āşūba sen olduḡ bādī

IV

Zülf-i şeb-dīz-i nigāra olalı beste gönül
Āh dir āh işidür derd-ile peyveste gönül
‘Aceb üns eylemiş ol hāl-ile doste gönül
Hem-demimdür şeb-i firḡatde diyü ḡaste gönül
Bir gice göge çıkardı ögerek feryādı

V

Cām-ı hecrini **Su‘ūdī**’ye şunup sākī
Cevr-ile başuma teng eyledi bu nüh ḡākı
Baḡa ḡa’n eyleme nālem ḡuta ger āfākı
Cevre ḡatlanmaḡ olurdu n’idelüm ey Bākī
‘Ahd-i ḡübān gibi yoḡ ‘ahdümüzün bünyādı

10

Ġazel-i ‘Amrī Taḡmīs-i Behiṣṡi Fermāyed
Fe‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün

I

Sūzı³⁵⁸ sāzı yeter nihān eyle
Vaḡtidür kendünḡi ‘iyān eyle
Meclis ehlini şādmān eyle
Ḡoma bülbül ḡoma fiḡān eyle
‘Aşkı ‘ālemde dāstān eyle

II

Āşinālık ḡarīḡine aşalum
Eski derdün ‘işābesin eşelüm

³⁵⁸ Sūzı: Sūz u BD.

Bağrumuz başını biraz deşelüm
Kaçma bizden senünle dilleşelüm
Niyedür nâlişün beyân eyle

III

[95a]

Ehl-i ‘aşka harîf ü hem-râz ol
Âhveş âsmânda mümtâz ol
Murğ-ı dil şaydın eyle şeh-bâz ol
Alçağ³⁵⁹ uçma bülend-pervâz ol
‘Arşa çık anda âşiyân eyle

IV

Nâle³⁶⁰ kıl³⁶¹ güş iden şafâ bulsun
Ney-zenün benzi reşk-ile şolsun
Şeh-perün şıytı ‘âleme ÷olsun
Cilvegâhuñ fezâ-yı kuds olsun
‘Azm-i şahrâ-yı lâ-mekân eyle

V

Ġam-ı ‘aşk itdügince cânuñ kâr
Nice³⁶² bir künc-i ğamda şabr u qarâr
Bu du‘âyı **Behiştî** kıl tekrâr
Yâ İlâhî beni de bülbülvâr
‘Amri’yem zâr u nâ-tüvân eyle

11

Ġazel-i ‘Ubeydî Tahmîs-i Cinânî Fermayed³⁶³

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

I

³⁵⁹ alçağ: alçaq BD.

³⁶⁰ nâle: nâleñi BD.

³⁶¹ Bu kelime BD’de bulunmamaktadır.

³⁶² nice: niçe BD.

³⁶³ ‘Ubeydî’nin gazelinin ilk beyti mecmuada bulunmamaktadır. Bu beyit şu şekildedir:

“Ne Süleymân-ı zamânuz ne Cem-i devrânuz
Gel ħarâbâta bizi gör ki nice sultânuz”

Rûz [u] şeb dilber-i şūhuḡ emrine fermānuz
Eşigine yüz sürüp şubḡ u mesā ğilmānuz
Baḡr-ı belā-yı ğamda derd-i ‘aşkuḡ-ile ‘ummānuz
Çüş ider mevc-i maḡabbet ḡaşret içre der-bānuz
Ruḡ-ı şem ‘-i dildāre pervāneveş cevlānuz³⁶⁴

II

ḡam-ı çevġān-ı ser-i zūlfüḡe kılduġda naḡar
‘Arş-a-i ‘aşġda ṡop eyledi başın niçeler
Biz de meydān-ı maḡabbetde koyup cān-ile ser
Zekānuḡ ṡopına karşı boyun³⁶⁵ egsek³⁶⁶ n’ola ger³⁶⁷
Dest-i şāh-ı ğam-ı ‘aşkuḡda senüḡ çevġānuz

III

Ġam-ı dünyā dil-i ‘uşşāka ḡasāvet virmez
Yārdan ğayrı bize kimse melāmet virmez
Luṡṡ ṡab‘ ehli olan ḡalbe kesāfet virmez
Seyl-i bārān-ı belā bize küdüret virmez
Degme nesne bizi taġyīr idemez ‘ummānuz³⁶⁸

[95b]

IV

Demidür³⁶⁹ dünyede ³⁷⁰bir³⁷¹ künc-i ferāġat bulavuz
Anda rāh-ı³⁷² ‘adem[i] sālīk olunca ḡalavuz
Ehl-i tecrīd gibi terk-i ‘alā’ıḡ ḡılavuz
Ne için³⁷³ ḡayd-ı ta‘alluḡla muḡayyed olavuz
Bir iki ġün bu fenā tekyede ḡod miḡmānuz³⁷⁴

V

³⁶⁴ Tahmisin ilk bendi Cinānī’nin tahmisinde bulunmamaktadır. Bu bendin vezni hatalıdır.

³⁶⁵ boyun: bŷyın UD.

³⁶⁶ egsek: eksik UD.

³⁶⁷ ger: kim UD.

³⁶⁸ ‘Ubeydī’nin gazelinde bu beyit dördüncü beyittir.

³⁶⁹ Demidür: Dilerüz CD.

³⁷⁰ dünyede: dünyāda İÜ.

³⁷¹ bir: biz CD.

³⁷² rāh:mŷlk CD.

³⁷³ Ne için: Neyiçün UD.

³⁷⁴ Bu beyit ‘Ubeydī’nin gazelinde üçüncü beyittir.

Lebi vaşfiyla Cinānī gibi olsağ gūyā
Ṭūṭī-i bāğ mişāli oluruz şekker-ḥā
Bize bu tekye-i dehr içre bulunmaz hemtā
Nükte-dānlar geçerüz gerçi 'Ubeydī ammā
Yārūñ esrār-ı lebin anlamada ḥayrānuz

12

Tahmīs-i Zāhirī Sellema'llāh³⁷⁵

Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlün

I

Ceyş-i murğ u dile gökden gelür āvāz-ı ḥurūs
Kendünj eyleme tezyīn çü mişāl-i ṭāvūs
Deyr-i 'ālemde ne dir diñle şadā-yı nākūs
Vaḳtidür na'raların diñle ne dir ṭabl-ile kūs
Ḳanı Keyḥusrev [ü] Dārā ḳanı yā Keykāvus

II

Mürğ-ı cān-bāz-ı ecelden bulunmaz istiḥlāş
Ṭās-ı pür-zehrin içre bu felegün 'āmm ile ḥās
Yoğ ecelden kişi ḳurtulmağa bir cāy-ı menāş
Olımadı ḳılıcından ecelünj Zāl ḥalāş
Bulmadı marāz-ı mevte şifā Cālīnūs

III

Dime ḥükm eylemişem dehre dil-āverlik ilen
Ṭutmuşam 'ālemi başdan başa serverlik ilen
Server oldur ki geçe 'ömri ḳalenderlik ilen
Er degüldür o ki dünyāyı ṭuta erlik ilen
Er olan pīre-zen ü dehr-ilen olmaz me'nūs

IV

Bülbül-i ḳudsī iken cāna ḳafes oldı bu ten
Anı āzād idegör kesr-i ḳafes eyleyüben
Ḳır emel şāḥını ṭut Sidre bāğında vaṭan

³⁷⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Sen melekden ulu insān-iken o gökde vü sen

Hāk-i süflide qalasın qanı ‘ār u nāmūs

[96a]

V

Er-iseñ pīre-zen-i dehre³⁷⁶ igen aldanma

Zāhiren naqş görüp anı civāndur şanma

Pīr-i dünyā yüzüne güldüğüne aldanma

Āteş-i hīlesine key şağın anuñ yanma

Ki olupdur o ‘acūze niçe dāmāda ‘arūs

13

Tahmīs-i ‘Ulvī Raḥmetu ‘Ilāhi

Mef‘ülü / Fā‘ilātü / Mefā‘ilü / Fā‘ilün

I

Dünyāda baña minnet ile devlet olmasun

Bī-minnet aç olup gezeyin ni‘met olmasun

Zilletde qalayın baña hiç ‘izzet olmasun

Mey gibi ayğa düşeyin hürmet olmasun

Tek yirde gökde³⁷⁷ zerre kadar minnet olmasun

II

Hırş āteşine bağrumı yaqmam kebābveş

Her nā-kesün ta‘āmına düşmem zübābveş

Başum göge irürse eger³⁷⁸ āftābveş

Arz u semāda mesken idinmem seḥābveş

Tek yirde gökde³⁷⁹ zerre kadar minnet olmasun³⁸⁰

III

Mağrūr-ı māl u devlet olan dūna baqmazın

Şükrüm Ḥudā’yadur kefi Qārūn’a baqmazın

³⁷⁶ Er-iseñ pīre-zen-i dehre: Er iseñ pīrezen ü dehre İÜ.

³⁷⁷ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³⁷⁸ eger: dağı UD.

³⁷⁹ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³⁸⁰ Bu bend UD’de 3. benddir

Çarh-ı berîne³⁸¹ atlaş-ı gerdüna bakmazın
Şāh-ı gül üzre ğonce³⁸²-i gül-gūna bakmazın
Tek yirde gökde³⁸³ zerre kadar minnet olmasun³⁸⁴

IV

Her kimseden ki eyledüm³⁸⁵ ey dil recā kerem³⁸⁶
Bir kerre eylese kerem eyler niçe sitem
Şabr it cefāya hātırūña gelmesün elem
Teslīm eyle kendüñi taqdīre çekme ğam
Tek yirde gökde³⁸⁷ zerre kadar minnet olmasun

V

Bir şāl-ı köhne egnüme ‘Ulvī³⁸⁸ kabā yiter
Dervīş olana hīl‘at-ı şāhī ‘abā yiter
Gūş it suhanum bir şey’ yokdur aña yiter
Örti döşek Necātī’ye bir büriyā yiter³⁸⁹
Tek yirde gökde³⁹⁰ zerre kadar minnet olmasun

14

[96b]

Ġazel-i Ḥasan Tahmīs-i ‘İlmī Raḥmetu’līlāhi ‘Aleyh³⁹¹
Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

I

Bāĝ-ı dehri zeyn iden cānā cemālüñdür senüñ
Lāleye dāĝlar uran rüyüñde hālüñdür senüñ
Ġoncayı lāl eyleyen dürr-i lālüñdür senüñ
Serv pāmāl eyleyen nāzuñ nihālüñdür senüñ

³⁸¹ Çarh-ı berîne: Dehr-i denī: UD.

³⁸² ğonce: efser UD.

³⁸³ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³⁸⁴ Bu bend UD’de 2. benddir.

³⁸⁵ her kimseden ki eyledüm: her kimden eylesem İÜ.

³⁸⁶ recā kerem: recā vü kerem İÜ.

³⁸⁷ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³⁸⁸ egnüme ‘Ulvī: ‘Ulvī egnüme İÜ.

³⁸⁹ Bu mısraı İÜ’de “Teslīm idelüm aña bu pendüm tüt saña yiter” şeklinde yazılmıştır.

³⁹⁰ yirde gökde: yirde vü gökde İÜ.

³⁹¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Dillere âteş şalan ruhsâr-ı âlündür senün

II

Dün gice seyrimde ol mâha kafâdâr olmuşam
Cân-ıla kâlâ-yı vaşlına hârîdâr olmuşam
Şubh-dem gördüm o mâh çünki bîdâr olmuşam
Didüm ey mihr ü hayâlümde saña yâr olmuşam
Didi miskîn ko bu fikri o hayâlündür senün

III

Gülşen-i dehrin idelden ser-te-ser geşt [ü] güzer
Çoq bil-i serv-i bülend-i ser-keş itdüm ben kemer
Koyalum sevdâ-yı hâmanı ki budur toğrı haber
Aña kim el irmeye güç yitmeye ey naql-i ter³⁹²
Var-ise ol mîve-i bâğ-ı vişâlündür senün

IV

Ol mehün seyr-i sülûki dâ'imâ ağyâr-ile
Âh kim geçdi günüm 'âlemde âh u zâr-ile
Gitdi hîç vuşlat müyesser olmadı dildâr-ile
Dime düşvâr oldı işim derd-i hicr-i yâr-ile
Tâ ezelden ey dil-i şeydâ bu hâlündür senün

V

Ger kulaq urup bu âh u zâr kimdür dir-iseñ
Râh-ı küyuñda dil-i âvâre kimdür dir-iseñ
Eşigünde 'İlmî-i pür-yâre kimdür dir-iseñ
Âsitânuyda Hasan bî-çâre kimdür dir-iseñ
Hâk-ı râhuñ derdmendün pây-mâluñdur senün

15

[97a]

**Kaşide-i Nüşî Efendi der-Hâk-ı Fahr-ı Kâ'inât Hazret-i Resül 'Aleyhi's-Selâm
Müstef'ilün/Müstef'ilün/Müstef'ilün/Müstef'ilün**

³⁹² naql-i ter: naql ü ter İÜ.

1.[Nezzā] re-i gül-berg-i ter ğāyet güzellendi meger
Meşşāta-i feyz-i seher ezhāra virdi zīb ü fer

2. [Sā]zende bülbül ğoncedür sākī-i la‘līn-sā‘idi³⁹³
Bezm-i çemende ‘ıyş için nergis tutar bir cām-ı zer

3. (...) ³⁹⁴ ‘arūs-ı gülşene āvīzelerdür yāsemen
Zülf-i nigār olmuş şacı ruhsāresidür verd-i ter

4. (...) ³⁹⁵ dem ‘ıyş ü tarab şahrālar oldı tāze hep
Tenhā-nişīn olmaş şaķın sālūs aħmaķdan beter

5. (...) ³⁹⁶ [şa] fāya gelmeyüp şahrāyı seyr itse ne ğam
Olsun mı hīç şūfi-i seg h‘vān-ı ³⁹⁷ tarabdan behreder

6.Rindānı sākīnūñ sözi ol deñlü medhūş itdi kim
İy zāhid-i nā-dān eger pend itseñ olmaz kārger

7. ‘Arz eyleyüp şāh-ı güle gülşende cūlar mā-cerā
Hāk-i harīm-i luţfına şām [u] seher yüzler sürer

8. Zanbaķ yed-i beyzā açup ‘İsī-dem oldı bād-ı şubħ
Nār itdi gör kim gülleri peydā olup aħzar seher

9. Serv-i sehī tūĝın çeküp ķurdı şanavberler otaĝ

³⁹³ bu kelime mecmuada bu şekilde yazılmıştır. Birleşik sıfatta bulunan bu kelimenin sākīyi anlatması sebebiyle “sā‘id” olduğu düşünülmektedir (Top, 2021: 74).

³⁹⁴ Bu kelime mısraının başındaki sayfanın kesilmiş olması sebebiyle okunamamıştır.

³⁹⁵ Bu kelime mısraının başındaki sayfanın kesilmiş olması sebebiyle okunamamıştır.

³⁹⁶ Bu kelime mısraının başındaki sayfanın kesilmiş olması sebebiyle okunamamıştır. Okunamayan bu kelimenin “bezm-i” olduğu tahmin edilmektedir (Top, 2021: 75).

³⁹⁷ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

‘Asker-keş olup şāh-ı gül kim çeyş-i nevdür gonceler

10. Güller nişār itmek diler ‘arz-ı ‘ubūdiyyet kılup

Ḥāk-i der-i gülzārına la‘līn ṭabaqdan verd-i ter

11. Ser-çeşme-i feyz-i ezel manzūr-ı Şāh-ı lem-yezel

Ol pādīşāh-ı bī-ḥalel ol server-i ‘ālī-naẓar

12. Sālār-ı ḥayl-i enbiyā şāh-ı sipāh-ı aşfiyā

Ser-dār-ı cünd-i etkīyā şāhen-şeh-i ³⁹⁸ -hüner

13. Feyz-i kemāl-i fazlıdur şavb-ı vefā-yı luṭfıdur

Gül-güne-i bāğ-ı şafā meşşāṭa-i gül-berg-i ter

14. Ḥāk-i ḥarīm-i luṭfına ruḥsārınun şevķinedür

‘Azm-i nesīm-i şubḥ-dem āvāze-i murğ-ı seḥer

15. Şeb-dīz-i ‘izz ü ḳadrinün na‘line mīḥ olmuş nücüm

Māh-ı nev olsun eşheb-i iḳbāline bir na‘l-i zer

[97b]

Ve minhü Eyzan

16. Murğ-ı ḥarīm-i ‘izzet ü iclālīdür peyk-i Ḥudā

Güncişķ-i bāğ-ı nūrıdur sīmurğ-ı zerrīn-bāl ü per

17. Furķān aṇa pīrāyedür ‘arş-ı Ḥudā hem-sāyedür

Hem-vāre berter-pāyedür ol pādīşāh-ı nāmver

³⁹⁸ Bu kelime okunamamıştır. Okunamayan bu kelimenin “vālā” olduğu tahmin edilmektedir (Top, 2021: 76).

18. Hoş pāye şāh-ı kadrine me'vā 'arūs-ı 'ilmine
Mağşüre-i 'arş-ı Hudā ma'müre-i sırr-ı kader
19. Eyvān-ı āyīni anuñ görmez fenā eyyāmdan
İrmez serāy-ı dīnine ʈop-ı havādisden zarar
20. *Levlāk*³⁹⁹ aña bir pāyedür eflāk esās olmaz aña
Oldı o şāh-ı kāmile kaşr-ı hidāyet müsteķarr
21. Haddüñ degüldür midḥati küstāhlıķdur evvelā
Yezdān aña meddāḥ iken ey Nûşī-i evfā-hüner
22. Medḥ itse zātın müstahak dā'im 'alā-ḥuluķın 'azīm⁴⁰⁰
Engüşti vaşfın kılsa ger şāyeste *ve'n şakķa'l-kamer*⁴⁰¹
23. Rāyāt-ı dīn ü şer'ati olsun sa'adetde 'alem
Ser-beste olduķca anuñ āyātına ḥabl-i zafer
24. Dā'im taḥiyyāt u selām olsun ilā-yevmi'l-kıyām
Ol Şāh'a āline tamām Allāh'dan şām [u] seḥer

16⁴⁰²

Mef'ülü/Fā'ilätü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Geldi fezā-yı gülşene çün şāh-ı nev-bahār

³⁹⁹ "*Levlāke levlāke le-mā-ḥalaķtu'l-eflāk*": "*Sen olmasaydın sen olmasaydın felekleri (kā'ināti) yaratmazdım.*" hadisinden kısmen iktibas edilmiştir (Yıldırım, 2018: 50).

⁴⁰⁰ "*Ve-inneke le'alā ḥuluķın 'azīmin*": "*Sen elbette yüce bir ahlāk üzeresin*" ayeti *Kalem Suresi*'nin 4. ayetinden kısmen iktibas edilmiştir (Kur'an-ı Kerim Meâli, 2011: 565).

⁴⁰¹ "*İķterabeti-ssā'atu ve'n şakķa'l-kamer*" : "*Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.*" ayeti *Kamer Suresi*'nin 1. ayetinden kısmen iktibas edilmiştir. (Kur'an-ı Kerim Meâli, 2011: 565).

⁴⁰² Mecmuada bu şiirin başlığı yoktur. 97b'de reddāde kaydı bulunmaktadır. Bu kayıta "Geldi" kelimesi yer almaktadır. Ancak 98a'da bulunan şiirin ilk kelimesi ile uyumlu değildir. Aynı zamanda 98a sayfasında yeni bir şiir başlamaktadır. Bu durum mecmuanın 97. varağından sonra bir kopukluğun meydana geldiğini göstermektedir. Kafiye örgüsünden (aa, xa, xa) ve muhtevasından dolayı bu şiirin kaside olduğu düşünülmektedir. Nûşī'nin mahlasını 6. beyitten sonra kullanmaya başlaması bu şiirin Nûşī'ye ait olabileceğini düşündürmektedir (Top, 2021: 78).

Eşçarı kıldı hil'at-i sebz-ile kâmkâr

2. Tırdı ayağa serv-i ser-efrâz idüp du'â
Açdı elin şenâya yine sū-be-sū çenâr
3. Emr itdi şahın-ı gülşeni pāk itmege tamām
Ferrâş-ı rûzgâra Hüdâvend-i Kirdigâr
4. Bir tıfl-ı nâ-şüküfte iken gonce açılup
Âşüfte oldı şivesine 'andelîb-i zâr
5. Sürdi şafâ-yı kalb-ile şâm [u] seher yüzün
Şâh-ı gülün ayağına gülşende cüy-bâr
6. Elden koma ayağı şakın kim müdâm ider
Şemşîr-i bâde 'asker-i âlâmı târ-mâr

[98a]

17

Müseddes-i Medhî Rahmetu'llâhi 'Aleyh⁴⁰³

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

I

Benem âşüfte-i sevdâ-zede-i zülf [ü] 'izâr

Yağdı yandurdı beni âteş-i rûy-ı dildâr

Başa zulm oldı meded⁴⁰⁴ Husrev-i 'âlî-miğdâr

Giceler⁴⁰⁵ şubha degin eyler-idüm âh ile⁴⁰⁶zâr

Bir siyeh-çeşm ü⁴⁰⁷ siyeh-püş u siyeh-çerde nigâr

⁴⁰³ Rahmetu'llâhi 'Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır.

⁴⁰⁴ Mısraıda bu kelimedden sonra "ey" kelimesi de bulunmaktadır. Vezin gereği "ey" kelimesi çıkarılmıştır.

⁴⁰⁵ giceler: dün gece MD.

⁴⁰⁶ âh ile: nâle vü zâr MD.

⁴⁰⁷ ü: - İÜ.

Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

II

Begler ol hūnī bizüm bağrumuzı hūn itdi
Göz göre gözlerümüz yaşını Ceyhūn itdi
Neyled'ise başa⁴⁰⁸ ol kāmēti mevzūn itdi
Doğrusı⁴⁰⁹ bu hele her vech-ile meftūn itdi
Bir siyeh-çeşm ü⁴¹⁰ siyeh-pūş u siyeh-çerde nigār
Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

III

Görinür çeşm ü zer⁴¹¹ başuma çün kadd-i nigār
Bir gümiş serv bitürmiş yine şahn-ı gülzār
Pâyüñe yüz süre geldüm nitekim cūy-ı bahār
Ġarazum saña şikāyet degül eyā⁴¹² hūnkār
Bir siyeh-çeşm ü⁴¹³ siyeh-pūş u siyeh-çerde nigār
Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

IV

Nazarı olmadı dil hānesi vīrān oldı⁴¹⁴
Şoyunup tekke⁴¹⁵-i ġamda göñül 'üryān oldı
Görüp esrār-ı leb-i la'lüñe hayrān oldı
'Aql u fikr ü dil ü⁴¹⁶ cān cümlesi tālān⁴¹⁷ oldı
Bir siyeh-çeşm ü⁴¹⁸ siyeh-pūş u siyeh-çerde nigār⁴¹⁹
Dün yolum başdı benüm yağmaladı her ne ki var

V

⁴⁰⁸ başa: bize: MD.

⁴⁰⁹ Doğrusı: Țoğrusı MD.

⁴¹⁰ ü: -İÜ.

⁴¹¹ çeşm ü zer: çeşm-i derüm MD.

⁴¹² eyā: ammā MD.

⁴¹³ ü: - İÜ.

⁴¹⁴ Bu mısraı *Medhi Dīvānı*'nda "Ġhāne-i dil nazarı olmadı vīrān oldı" şeklinde yazılmıştır.

⁴¹⁵ tekke: tekye MD.

⁴¹⁶ ü: - İÜ.

⁴¹⁷ tālān: nālān MD.

⁴¹⁸ ü: - İÜ.

⁴¹⁹ Müstensih bu mısraıda kelimelerin sıralanışında bir farklılık yapmıştır. Mecmuada bu mısraı şu şekilde yazılmıştır: "Bir siyeh-pūş u siyeh-çeşm ü siyeh-çerde nigār"

uli urbānı⁴²⁰ olup usrev-i ‘ālī-ānu⁴²¹
Umarın mihrini⁴²² dilden o meh⁴²³-ı tābānu
Elem ü derd ü cefā ile⁴²⁴ ıarsa cānu
Mediyā nām-ı erīfin dime zinhār anu
Bir siyeh-em ü⁴²⁵ siyeh-pū u siyeh-erde nigār⁴²⁶
Dūn yolum badı benüm yamaladı her ne ki var

[98b]

18

Müseddes-i ‘Ulvī

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

Te‘āla ‘llāh yed-i udret ne demde urdı bünyādu
Nedendür bilsem⁴²⁷ āyā āb u hāk u āte ü bādu
Ne bāu bā-bānı beslemidür add-i imādu
Ne an-ı dil-güāda ekdi āmet serv-i āzādu
Efendüm⁴²⁸ saa kim dirler ne yirdensü nedür adu
Cefāyı kimden öğrendü a zālīm kimdür üstādu

II

Kimü ta‘līmine düdü ‘aceb ey once-leb mazar
Cefā fennini⁴²⁹ ıldu nev-resīde⁴³⁰ ıfl-iken ez-ber
Zihī iz‘ān-ı pāk u ‘al-ı evvel ab‘-ı nāzük-ter
Saa virmi bu denlū ābiliyyet āni‘ ü ekber
Efendüm⁴³¹ saa kim dirler ne yirdensü nedür adu

⁴²⁰ urbānı: urbān İÜ.

⁴²¹ Bu mısra *Medhi Dīvānı* ‘nda “uli urbānı olup bir eh-i ‘ālī-ānu” eklinde yazılmıtır.

⁴²² mihrini: mihrin İÜ.

⁴²³ meh: māh İÜ.

⁴²⁴ derd ü cefā ile: hecr ü firā-ile MD.

⁴²⁵ ü: - İÜ..

⁴²⁶ Müstensih bu mısraıda kelimelerin sıralanıında bir farklılık yapmıtır. Mecmuada bu mısraı u ekilde yazılmıtır: “Bir siyeh-pū u siyeh-em ü siyeh-erde nigār”

⁴²⁷ bilsem: nicedür İÜ.

⁴²⁸ Efendüm: Efendi UD.

⁴²⁹ fennini: fennini UD.

⁴³⁰ nev-resīde: nā-resīde UD.

⁴³¹ Efendüm: Efendi UD.

*Cefāyî kimden öğrendüñ a zālîm kimdür üstāduñ*⁴³²

III

Ne gülzāruñ nesīmidür hevā-yı ‘unşur-ı pāküñ
Ne şem‘üñ şu‘lesidür tāb⁴³³-ı ruhsār-ı ‘araqnāküñ
Ne hilqatsüñ⁴³⁴ ki kırsañ halkı yoqdur kimseden bāküñ⁴³⁵
Ne nehrüñ şuyıdur ābuñ ne yir toprağıdur hāküñ⁴³⁶
*Efendüm*⁴³⁷ *şağa kim dirler ne yirdensüñ nedür aduñ*
Cefāyî kimden öğrendüñ a zālîm kimdür üstāduñ

IV

Ruñuñ ‘arz it bize ey hüsñ ilinüñ⁴³⁸şāhı⁴³⁹ luţf eyle
Şafā-bağş olsun āfāka cemālüñ māhı⁴⁴⁰ luţf eyle
Ḥabībüm⁴⁴¹ şorduğum ‘ayb olmasun bi’llāhi luţf eyle⁴⁴²
Cefā vü cevre gāhı kâ’il olup⁴⁴³ gāhı luţf eyle⁴⁴⁴
*Efendüm*⁴⁴⁵ *şağa kim dirler ne yirdensüñ nedür aduñ*
Cefāyî kimden öğrendüñ a zālîm kimdür üstāduñ

V

Müjeñ ğaddāre sen bir merdüm-i ğaddāre⁴⁴⁶ beñzersüñ
Niçe başlar keser qanlar döker hün-ḥvāre beñzersüñ
Dil ü cān qapmada māhir büt-i ‘ayyāre beñzersüñ
Dil-i ‘Ulvı’ye raḥm itmez vefāsız yāre beñzersüñ
Efendüm şağa kim dirler ne yirdensüñ nedür aduñ
Cefāyî kimden öğrendüñ a zālîm kimdür üstāduñ

⁴³² Bu bend UD’de dördüncü benddir.

⁴³³ tāb: nār İÜ.

⁴³⁴ hilqatsüñ: milletsin UD.

⁴³⁵ UD’de bu mısraı 2. bendin 4. mısraıyken, mecmuada 3. bendin 3. mısraıdır.

⁴³⁶ UD’de bu mısraı 2. bendin 3. mısraıyken, mecmuada 3. bendin 4. mısraıdır.

⁴³⁷ Efendüm: Efendi UD.

⁴³⁸ ey hüsñ ilinüñ: ey mülk-i hüsñüñ UD.

⁴³⁹ şāhı: şāh İÜ.

⁴⁴⁰ māhı: māh İÜ.

⁴⁴¹ Ḥabībüm: Kerem kıl İÜ.

⁴⁴² UD’de bu mısraı 3. bendin 4. mısraıyken, mecmuada 4. bendin 3. mısraıdır.

⁴⁴³ olup: olduğ UD.

⁴⁴⁴ UD’de bu mısraı 3. bendin 3. mısraıyken, mecmuada 4. bendin 4. mısraıdır.

⁴⁴⁵ Efendüm: Efendi UD.

⁴⁴⁶ merdüm-i ğaddāre: merdüm-i ‘aceb ğaddāre İÜ.

[99a]

19

Müseddes-i Äzeri Güft⁴⁴⁷

I

Fā'ilätün/ Fā'ilätün / Fā'ilätün / Fā'ilün

Gerçi äyîn-i vefâ uymaz senüñ mu'tâduña
Muttaşıl resm-i cefâ ammâ ki düşmez aduña
Hasteñe rahm eylemek bir kerre gelmez yâduña
Bî-güneñ şemsîr çekmiş 'âşık-ı nâ-şâduña
Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i bî-dâduña
Hüb ta'lîm eylemişsün âferîn üstâduña

II

Gözlerüñ hün-rîzlik fennini tekmiñ eylemiş
Mübtelâlar şanıñ dökmekde ta'cîl eylemiş
Hışmını efzün idüp luğfını taklîl eylemiş
Yok kuşürî mekteb-i hüsn içre tağşîl eylemiş
Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i bî-dâduña
Hüb ta'lîm eylemişsün âferîn üstâduña

III

Bendeñe lâyıķ görüp derd ü belâdan ğayrısın
Eylemezdüñ düşmene cevır ü cefâdan ğayrısın
Görmez-idi ehl-i dil zevķ ü şafâdan ğayrısın
Eyler-idi 'âşıkâ mihr ü vefâdan ğayrısın
Sen mi öğretdüñ cefâyı ğamze-i bî-dâduña
Hüb ta'lîm eylemişsün âferîn üstâduña

IV

İşigünñden redd idüp äğyârıñı mehcür tüt
'Âşık-ı dil-ğasteden derd ü belârı dür tüt
Kullarıñ ğam çekmesün dâ'im gehî mesrür tüt

⁴⁴⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Pādişāhum şorduğum ‘ayb olmasun ma‘zūr tūt
Sen mi öğretdün cefâyı ğamze-i bî-dāduña
Hüb ta’lîm eylemişsün âferîn üstāduña

V

Āzerî’nün itdügi feryād [u] āh [u] vāh için
Çarha āteşler şalan sūz-ı dil-i güm-rāh için
Mehbiṭ-i Rūhü’l-Emîn o şāh-ı ‘ālî-cāh için
Toğrı söyle ‘ālemi var eyleyen Allāh için
Sen mi öğretdün cefâyı ğamze-i bî-dāduña
Hüb ta’lîm eylemişsün âferîn üstāduña

[99b]

20

Müseddes-i Şānî Güft⁴⁴⁸

Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün

I

Ne māhiyyetdür ol mihr-i cihān-ārāyı bilmezler
Ne naqş eyler pey-ā-pey ol büt-i tersāyı bilmezler
Girer her şekle ol maḥbūb-ı bî-hemtāyı bilmezler
Toğar her yüzden ol mihr-i cihān-ğarrāyı bilmezler
Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler
O⁴⁴⁹ mähiler ki deryā içredür⁴⁵⁰ deryāyı bilmezler

II

Bu rengîn perde içre görinen nev-be-nev emşāl
Ruḥ-ı ebkār-ı ma’nîdür degül bār lücce-i eṭfāl
Muşavver bir elifdendür ḥurūf-ı muḥtelif-eşkāl
Ḥayāl-i zılde zāhirdür kemāl-i şan‘at-ı Fa‘‘āl
Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler
O⁴⁵¹ mähiler ki deryā içredür⁴⁵² deryāyı bilmezler

⁴⁴⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁴⁴⁹ O: Şu İÜ.

⁴⁵⁰ içredür: içre İÜ.

⁴⁵¹ O: Şu İÜ.

⁴⁵² içredür: içre İÜ.

III

Ulu'l-ebşāra rüşendür bu kim ecrām-ı mevcūdāt
Olupdur cilve envār-ı zātuña müncelī mir'āt
Dil ağız mü-be-mü esrār-ı vaḥdet şerḥine ğāyāt
Ne bürhendür mübeyyendür mu'ayyen ehl-i māhiyyāt
Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler
O⁴⁵³ mähiler ki deryā içredür⁴⁵⁴ deryāyı bilmezler

IV

Vücūdun zılldür imkān aña peyveste rāci'dür
Olur fer' ašla tābi' bu meşel 'ālemde şāyī'dür
Şuver ma'nāya nisbet pertev-i hürşide lāmi'dür
Eger ğayrıyı işbāt itse cānlar ğayr-ı vāķī'dür
Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler
O⁴⁵⁵ mähiler ki deryā içredür⁴⁵⁶ deryāyı bilmezler

V

Sa'adet burcına lāmi' olur her ādemün cānı
İderler iş-ile nüşı şafālar kesb idüp ya'nī
Hevā-yı nefsi terk eyle bu dünyā 'ākıbet fānī
Saña pend ü naşihatdür bu şi'rün anla ey **Şānī**
Cihān-ārā cihān içindedür ārāyı bilmezler
O⁴⁵⁷ mähiler ki deryā içredür⁴⁵⁸ deryāyı bilmezler

[100a]

21

Kaşide-i Şübütī der-Haḫḫ-ı Seyyid-i Kā'ināt ⁴⁵⁹

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

I

⁴⁵³ O: Şu İÜ.

⁴⁵⁴ içredür: içre İÜ.

⁴⁵⁵ O: Şu İÜ.

⁴⁵⁶ içredür: içre İÜ.

⁴⁵⁷ O: Şu İÜ.

⁴⁵⁸ içredür: içre İÜ.

⁴⁵⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Bu ne zīver bu ne pīrāye bu ne ḥüsn ü cemāl
Bu ne ruḥ bu ne cebīn bu ne zeneḥdān bu ne ḥāl
Bu ne zülf bu ne ṭurre bu ne lām bu ne dāl
Bu ne la'l bu ne ḡonce bu ne leb bu ne zülāl
Bu ne aḡız bu ne ḥande bu ne ṣehd ü bu ne bāl
Bu ne bel bu ne miyān u bu ne mū bu ne ḥayāl
Bu ne serv bu ne 'ar'ar bu ne ḡülbün bu ne ḥayāl
Bu ne ḥulḳ bu ne meṣreb bu ne ḥū bu ne ḥiṣāl
Bu ne çeṣm bu ne hicr bu ne mekr u bu ne āl
Bu ne ḡamze bu ne ḥançer bu ne ebrū bu ne hilāl⁴⁶⁰
Bāreka 'llāh zihī ṣun'-ı Ḥudā-yı Müte'āl

II

Ḳāmetüm çeng başum riṣtelerin eyledi tār
Neydügin bildi benüm kıldı firāḳuñ beni zār
'Adüveṣ yaḳdı tenüm reṣk-i viṣālünj nite nār
Ben de berbaṭ gibi kılsam n'ola biñ nār ṣi'ār
Bülbülün ḡülṣen-i kūyuñda ne var olsa ḳarār
Sen ḡülünj luṭfını vaṣf eylemege geldi bahār
Rūḥ-ı ḳuds-i nefesünj mürde diri kılsa ne var
Perçemünj ṣerḫini ger ḥalkā disem kıṣṣa uzar
Bu ne kākül bu ne 'arız bu ne sünbül bu ne 'izār⁴⁶¹
Bu ne ṣeng⁴⁶² bu ne reyḥān bu ne ḥaṭ bu ne ḡubār
Bāreka 'llāh zihī ṣun'-ı Ḥudā-yı Müte'āl

III

Raḡbet ol ṣaḥṣa ki ḳapuñda ola gedā⁴⁶³
Devlet ol başa ki 'ālemde ḡulām ola saḡa
'Ömr-i sermed bula ṣol cān ki ola yoluñda fedā⁴⁶⁴

⁴⁶⁰ Vezin hatalıdır.

⁴⁶¹ Vezin hatalıdır.

⁴⁶² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴⁶³ Vezin hatalıdır.

⁴⁶⁴ Vezin hatalıdır.

Ƙanı ol dem ki çeküp hışm-ile tıgün řanemā
Gel helāl eyle diseñ luřf-ile şanımı baña
‘Ařıkuñ olmaya derdine ğamuñ gibi devā
Lezzet-i cevrüñe bilse n’ola ben cāna řafā
Derĝehüñ çākeridür bende-şıfat bay u gedā
Ne baht irişe müjdegānuña sezā⁴⁶⁵
Mülk virsem göricek ğün yüzüñ ey şem’-i Ğudā
Bāreka ‘llāh zihī şun’-ı Ğudā-yı Müte‘āl

IV

Ƙařlaruñ nün u elif řāmetüñ ey serv-i revān
Kākülüñ cīm ruħuñ beñleridür noķta-i cān
Nām-ı hıızruñ hař-ı pervīzüñi buldı revān
Sen bu la’l-ile Mesihā anılursañ ne ğümān
Nesl-i Ādem’de melekdür didiler bir yüce řān
Sen perī olduĝuñ oldu baña ğün gibi ‘ayān
Yūsuf-ı Mıřr-ı leřāfetsiñ eyā cān-ı cihān
Diseler zātuña lāyık şeh-i nāruñ bed-nān
Beñdeřüñ görmedi ey Muřavir-i dev(i)rān
Ğalka ‘ibret yaradupdur seni Ğādir Sübhān
Bāreka ‘llāh zihī şun’-ı Ğudā-yı Müte‘āl

V

Ruħlaruñ řubh-ı řafā řurrelerüñ řabūye řām
‘Ārižuñ nūrı ğüneř oldu cebīn māh-ı tamam
Ta’latuñ görse şalür hayret-ile hāř-ıla ‘ām
Ğařtuña Ğıızr u Mesih eyledi la’lüñe selām
Saña ‘ařık⁴⁶⁶ olana vařluñ meyi ger ola merām⁴⁶⁷
Bezm-i hecrüñde leb ü la’lüñi zıkr itse müdām
Künc-i şasretde yiter dāĝ-ı firākuñ aña cām
Mu’ciz ü ğikmet-i ğabī mi bu nuşk u bu kelām⁴⁶⁸

⁴⁶⁵ Vezin hatalıdır.

⁴⁶⁶ ‘aşık: ‘aşık İÜ.

⁴⁶⁷ Vezin hatalıdır.

⁴⁶⁸ Vezin hatalıdır.

Zebür-ı muşhaf-ı hüsn oldı ‘izāruñdaki lām⁴⁶⁹
*Revnağ-ı Sidre vü Tübā mı yoğdur bu hırām*⁴⁷⁰
Bāreka ‘llāh zihī şun ‘-ı Hudā-yı Müte‘āl

[100b]

22

Müseddes-i Hüdāyī Raḥmetu ‘llāhi ‘Aleyh: ⁴⁷¹

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

I

Ey ruḥı bağ-ı leṭāfetde⁴⁷² gül-i ḥandānum
Dutdı bülbül gibi dünyā yüzüni efgānum
Az ƣalupdur ƣıƣa burc-ı bedenümnden cānum
Ey lebi derd-i dile ḥikmet-ile Loğmān’um
*Şerbet-i vaşluğ ile*⁴⁷³ *eyle benüm dermānum*
Düşmesün boynuğa hicrünle ölürsem ƣanum

II

Niçe bir dür döke bu dīde-i terler niçe bir
Niçe bir zāyī‘ ola bunca güherler niçe bir
Āh idem ḥasret-ile şām u seherler niçe bir
Nār-ı ğamda niçe bir yana cigerler niçe bir
*Ƥutdı āfāƣı meded derd-i*⁴⁷⁴ *dil-i sūzānum*
*Ĝarazuğ cevri-ise yeter bağa a şulṭānum*⁴⁷⁵

III

Ben senüñ pādişāhum bende-i fermānuğ olam
Pāymāl-i ser-i ğisū-yı perīşānuğ olam
Ƥaşlaruğ yayına biğ cān-ile ƣurbānuğ olam
Bir iki ğün bu fenā tekyede mihmānuğ olam

⁴⁶⁹ Vezin hatalıdır.

⁴⁷⁰ Vezin hatalıdır.

⁴⁷¹ Raḥmetu ‘llāhi ‘Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır.

⁴⁷² leṭāfetde: leṭāfetdeki İÜ.

⁴⁷³ ile: - İÜ.

⁴⁷⁴ derd-i: dūd-ı HÜD.

⁴⁷⁵ Bu mısraı HÜD’de “Ĝarazuğ cevri ü cefā-yise yeter şulṭānum” şeklinde yazılmıştır.

Saḡa lāyık mıdur ey ḡusrev-i ‘ālī-ṣānum
Baḡa ḡulm eyleyesiḡ çarḡa çıḡa efgānum

IV

N’ola yanuḡda senüḡ sehv-ile itdümse ḡünāḡ
Baḡa baḡıṣla ḡüzel baṣuḡ-içün eyle niḡāḡ
Ḳul ḡünāḡ itse dem olur ki baḡıṣlar anı ṣāḡ
Merḡamet⁴⁷⁶ eyler-iseḡ raḡmet ide saḡa İläḡ
Dest-i luḡfuḡla yapılsun bu dil-i vīrānum⁴⁷⁷
Yüzüme bir ḡüle⁴⁷⁸ baḡ tā ki sevinsün cānum⁴⁷⁹

V

Varayın ‘aşḡuḡ-ıla⁴⁸⁰ ‘āleme destān olayım⁴⁸¹
Sāyeveṣ mihrüḡ-ile⁴⁸² ḡāk-ile yeksān olayım⁴⁸³
Düşeyin ḡaḡlara Mecnün gibi ‘uryān olayım⁴⁸⁴
Genc-i ‘aşḡuḡla **Hüdāyī** gibi vīrān olayım⁴⁸⁵
Bāḡ-ı ḡüsn içre⁴⁸⁶ ṣalın serv⁴⁸⁷ gibi ey ṣāḡum⁴⁸⁸
Ṣulasun yollaruḡı dīde-i ḡün-efṣānum

[101a]

23

Ve minhü

Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün

1. Konem der-künc-i miḡnet ez-ḡüneḡ peyveste istiḡfār
Nedāned kes ki çeṣmem tā-seḡer ez-tevbe bīdārīst

⁴⁷⁶ Merḡamet: Baḡa raḡm HÜD.

⁴⁷⁷ Bu mısraı HÜD’de 4. bendin 6. mısrayken, mecmuada 4. bendin 5. mısraıdır.

⁴⁷⁸ Yüzüme bir ḡüle: Yoluma bir gele HÜD.

⁴⁷⁹ Bu mısraı HÜD’de 4. bendin 5. mısrayken, mecmuada 4. bendin 6. mısraıdır.

⁴⁸⁰ ‘aşḡuḡ-ıla: derdüḡ-ile: HÜD.

⁴⁸¹ olayım: olayın HÜD.

⁴⁸² mihrüḡ-ile: mihrüḡe İÜ.

⁴⁸³ olayım: olayın HÜD. Bu mısraı HÜD’de 5. bendin 4. mısrayken, mecmuada 5. bendin 2. mısraıdır.

⁴⁸⁴ olayım: olayın HÜD.

⁴⁸⁵ olayım: olayın HÜD.

⁴⁸⁶ Bāḡ-ı ḡüsn içre: Bāḡ bu ḡüsn içre İÜ.

⁴⁸⁷ serv: servi İÜ.

⁴⁸⁸ ṣāḡum: ḡānum HÜD.

2. Çe güyem der-ḥuzūr-ı ‘izzeteş k’ez ḥancer-i evzār
Tenem efgār u dil bed-kār u cānem zār u bīmārīst
3. Recā kerdem ze luḫf-ı ān meh-i vālā ki der-‘ālem
Be-mihr-i behcet-ārāy-ı roḫeş Cevzā ḥarīdārīst
4. Bedel cüz ḥizmeteş ‘izzet ne-dārem ez der-i aġyār
Ki bār-ı minnet-i dūnān keşīden vaż‘-ı bed-kārīst
5. Dem-ā-dem dīde ḥūn-pāş u ciger pūr-ḥūn sebeb īn-rā
Ḥadeng-i ġayret-i akrān u tīg-ı ta‘n-ı aġyārīst

Ve minhü

6. Ferāġat kerdem ez-eṭvār-ı nā-hem-vār-ı āşār
Torā ‘afv u aṭā şāyed ki evzā derd-i ebrārīst
7. Kef-i deryā yesāret mevc-i luḫf u himmet-efşānest
Hemīşe ḥāk-i pāyet kām-baḫş u dādeş emmārīst
8. Çerā mihrī nebāyed zerre-i nāçiz īn dil-rā
Ki ṭab‘-ı dādeş efzāyet ḫoş aḫlāk [u] ḫoş eṭvārīst
9. Dil-i Nūşī ze ezkār-ı du‘āyet çün şevd ḫālī
Ki elṭāfet beved maḫşad-firāz-ı ḫāṭır-ı zārīst
10. Vücūdet mihr-i dehr-efrūz dehr ger ‘izzet-āşārīst
Dilet peyveste manzūr-ı Ḥudāvend-i keremkārīst

24

Ġazel-i Nūşī

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1. Lāle kühsār üzre cāy itmezdi ṭaġı olmasa

Didebân olmazdı nergis böyle bâğî olmasa

2. Câm-ı la'lin lâlenüñ görmezdi bir dem gözleri

Gülşen içre nergisün rüşen çerâğî olmasa

3. Bir güzel sevsek ki bîzâr ol[ma]mıñ ağıyardan

Bir gülistânı güzâr itsek ki zâğî olmasa

4. Seyr iderdi tal'atın eţfâl-i ezhârüñ⁴⁸⁹ gözi

Lâleden gonce 'arûsınüñ tuvağî olmasa

5. Eglemezdi gönjümüz bir lahza gülzâr-ı behişt

Nüşiyâ mey-ĥânenüñ hergiz bucağî olmasa

[101b]

25

Müseddes-i Nüşî⁴⁹⁰

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

I

Nüş-ı câm itsek bir elden kim ayağî olmasa

Bir sebûdan bâde içsek kim çanağî olmasa

Görse dil bir mey-fürüşî kim kabağî olmasa

Bir gönjülle 'ıyş ü nüş itsek ki dâğî olmasa

Bâdeyi bir ĥumdan içsek kim ferâğî olmasa

Bir şarâbuñ mesti olsağ kim yasağî olmasa

II

Bir güzelle hem-nişîn olsağ idüp 'ıyş-ı müdâm

Destümüzden düşmese meclisde câm-ı lâle-fâm

⁴⁸⁹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹⁰ Bu tesdisin nakarat bölümü Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin bir gazelinin matla beytidir (Top, 2021: 115).

Görmesek bir dem humarı neş'e⁴⁹¹-dār olsağ tamām
Bir dükenmez sāğar ister gönlümüz her şubḥ u şām
Bādeyi bir humdan içsek kim ferāğı olmasa
Bir şarābuḡ mesti olsağ kim yasağı olmasa

III

Bir gül-endāmuḡ yanından dem-be-dem dūr olmasağ
Sözlerin tutsağ ilüḡ emriyle me'mūr olmasağ
Bir kadeḡden bāde-keş olsağ ki maḡmūr olmasağ
Bir Cem-ile cāmı nüş itsek ki mehcūr olmasağ
Bādeyi bir humdan içsek kim ferāğı olmasa
Bir şarābuḡ mesti olsağ kim yasağı olmasa

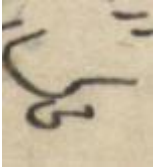
IV

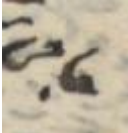
Derd-i eyyāmu bugün çekdikse yarın çekmesek
Mey-keşā⁴⁹²olsağ dem-ā-dem ġuşsa bārın çekmesek
Bir güzel sevsek ki hicrān ile zārın çekmesek
Bir tolu peymāne çeksek kim humārın çekmesek
Bādeyi bir humdan içsek kim ferāğı olmasa
Bir şarābuḡ mesti olsağ kim yasağı olmasa

V

Nüşiyā mey-ḡāne-i ıışğ içre olsağ cāy-dār
Cāmı⁴⁹³ pür sākīden içsek kim bez(i)mde pāy-dār
Cur'a-rīz olsağ şafā meydānın itsek lālezār
Mey pey-ā-pey nüş olınsa yār olup bir gül-ıızār

⁴⁹¹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹³ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

*Bādeyi bir humdan içsek kim ferağı olmasa
Bir şarābuñ mesti olsağ kim yasağı olmasa*

[102a]

26

Ġazel-i Nūşī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Geçdi cānum neşve-i emlākden esbābdan
Geçmedi mestāne dil ammā şarāb-ı nābdan
2. Rūşen eyler 'āşıkun çeşmin anuñ-çün nīk görür
Hāk-pāyün zerresin hürşid-i 'ālem-tābdan
3. Sākī-i devrün ayağına yüzün sürme şakın
Nūş idersin āb-ı zehri kāse-i türābdan
4. Rüstem-i Destān iseñ çokluğ da mağrūr olma kim
Zāl-i dehrün geçdi tiri sīne-i Sührābdan
5. Fāriğ olmuş t̄a'atinden t̄alib-i dīdār olup
Gör imāmı yüz çevürmiş Nūşiyā mihrābdan

27

Ġazel-i Nūşī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şöyle var mestānelik kim ğonce-i sīr-ābda
Gözleri açılmadı şubḥ oldu dā'im h'vābda
2. Söyleşilmez ebruvānuñ t̄akını seyr eylesün
Şimdi sulṭānum imāmuñ arkası mihrābda
3. Şu'le-i āhum yiter 'arz itmesün envārını

Zerre denlü hāre ğayret var-ise meh-tābda

4. Sen bizi men' eyleyüp pā-māl idersin 'arzumuz
Özge keyfiyyet var ey vā'iz şarāb-ı nābda
5. Tatlu cānın virse **Nūşī** vāşıl-ı maqşūd olur
La'l-i şīrīnün ğibi bir gevher-i nā-yābda

28

Ġazel-i Nūşī Raḫmetu'llāhi 'Aleyh

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. 'Aks-i sāğardan elün kim pençe-i mercān olur
Her biri parmaqlaruñ bir ğonce-i ḫandān olur
 2. Zülfüne ağyār ulaşmasuñ ki çok serler gider
Nūş iderse sāğar-ı la'lün 'adūlar ḫan olur
 3. Gözi yaşı 'aşıkuñ şu virse sen kork ey rakīb
Her biri kirpüklerün bir ḫancer-i bürrān olur
 4. Ağlasam hecr-i mey-i la'liyle yārün ḫışm idüp
Ġamzesi bir tiĝ-ı tiz ü tiĝ-ı ḫün-efşān olur
 5. Reh-nümā elṭāf-ı Yezdān olsa merd-i sālike
Menzil-i maqşūda yitmek **Nūşiyā** āsān olur
- [102b]

29

Maṭla'-ı Bāķī Müseddes-i Nūşī

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

I

'Azm idüp ğül-ğeşt-i bāĝ [u] rāĝa ey serv-i semen
Hem-reh itmek düşmen-i bed-ḫvāhı sulṭānum neden

Ser-firāz itdüñ ‘adū-yı bed-nihādı cümleden
Tığ-ı āh-ile anı öldürmez isem işte ben
Yanuğa alup raķibi eyledüñ seyr-i çemen
Yanuğa qalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen

II

İltifātuñla dil-i zārum ser-efrāz itmedüñ
Ğonce-i řab‘um nem-i luřfuñla mümtāz itmedüñ
Seyr idüp illerle tenhā luřfuñı az itmedüñ
‘Āşık-ı şeydāyı hergiz maħrem-i rāz itmedüñ
Yanuğa alup raķibi eyledüñ seyr-i çemen
Yanuğa qalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen

III

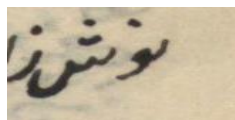
Ĥaķ te‘ālā řaķlasuñ dirken yavuz yilden seni
Pāy-māl itdüñ ğam-ı hecrüñle incitdüñ beni
Virmez iken sābıķan a‘dāya bir kez dāmeni
Geşt idersin ğimdi ağyār-ile řaħn-ı ğülşeni
Yanuğa alup raķibi eyledüñ seyr-i çemen
Yanuğa qalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen

IV

İy güzellerden güzel ey ğonce-i bāğ-ı ezel
Şoldurur bir ğün řaķın ter ğüllerüñ bād-ı ĥalel
Düşmen-i ğüm-rāħ hem-rāħ itmege ğördüñ maħal
Devlet el virdi velī yaķlaşdı ĥıřm-ı Lem-yezel
Yanuğa alup raķibi eyledüñ seyr-i çemen
Yanuğa qalur mı ey serv-i sehī seyr eyle sen

V

Nūşī⁴⁹⁴-i zārı ķapuñdan dā‘imā dūr eyleyüp
Ber-murād itdüñ ķamu a‘dāyı mesrūr eyleyüp
Dest-i luřfuñla dil-i ağyārı ma‘mūr eyleyüp

⁴⁹⁴ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

Hâtır-ı vîrânemi cevrünle mehcür eyleyüp
Yanuğa alup raķibi eyledün seyr-i çemen
Yanuğa kalur mı ey serv-i sehî seyr eyle sen

30

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

1. Uyanmaz pister-i 'âlemde çeşm-i baht-ı h'vâb -âlûd
Tulû' itmez dem-â-dem evc-i t'âlî'den meh-i maķşûd

[103a]

31

Maţla'-ı Bâķi Müseddes-i Nüşî Raĥmetu'llâhi ['Aleyh]
Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

I

Olur [her dem] neşâţ-engîz meyle cân-fezâ meclis
Virür erbâb-ı 'ışkâ çok şafâlar dâ'imâ meclis
Olup sâġarla bir âyîne-i 'âlem-nümâ meclis
Güzellerle olupdur dil-ber-i ferruĥ-liķâ meclis
Gel ey sâķî bulunmaz böyle 'âlî dil-güşâ meclis
Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis

II

Yürüt bezm-i şafâda zevraķ-ı cām-ı gül-endâmı
Dükendi rûzgâruĥ derdi geldi 'ışret eyyâmı
Şafâ hengâmı irdi al dem-â-dem destüġe cāmı
İçilsün bâde-i nüşîn elüġden bezme vir kāmı
Gel ey sâķî bulunmaz böyle 'âlî dil-güşâ meclis
Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis

III

Şafâ-baĥş ol dil-i 'uşşâķa her dem 'ömrümün varı
Yitişdür mevsim-i 'ıyş u tarabdur cām-ı zer-kârı
Güzeller tutdı bezm-i pür-şafâ-yı şaĥn-ı gülzârı
Kenâr-ı cüy-bârı cây idüp seyr it çemenzârı
Gel ey sâķî bulunmaz böyle 'âlî dil-güşâ meclis

Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis

IV

Maķām-ı ıŖŖa āheng eyleyüp bülbül fiġān eyler
Hezār aĥvālin[i] ehl-i hevānuġ dāstān eyler
Dem-ā-dem ġonce-femler ĥāl-i ıuŖŖāķı beyān eyler
Ŗafā bezminde rengīn sözleri her laĥza cān egler
Gel ey sākī bulunmaz böyle ıālī dil-ġüŖā meclis
Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis

V

Ĥumār-ı ĥasretünle pür-ġam oldu NüŖī-i dil-teng
Murādı ĥiġ degüldür senden illā sāġar-ı ġül-reng
MüŖerref kıldı cāy-ı Ŗoĥbeti her dil-ber-i bā-Ŗeng
Olup pür cām-ı ġülgün ile bezm-i ıŖrete āheng
Gel ey sākī bulunmaz böyle ıālī dil-ġüŖā meclis
Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis

32

[103b]

Ġazel-i Bākī Taĥmīs-i NüŖī Raĥmetu'llāhi [ıAleyh]

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

I

Cem' olup cümle serā-perde-i āh u zāra
Ṭıtalum rüy-ı recā maġfıret-i Settār'a
Bir ķadem baŖmayalum ĥiġ ĥarem-i aġyāra
Gelünüz yüz ṭıtalum bārgeh-i Ġaffār'a
Cān u dilden geledüm tevbe vü istiġfāra

II

ıAķluġı zā'il ider ĥikmet-i Ŗun'-ı Yezdān
Hey'et-i ıālem-i imkāna da olsaġ nigerān
Felegün ķarıġa ķıl zerre ķadar bir im'an
Ġarĥ-ı kec-revde olur ıaķl-ı mühendis ĥayrān

Bir yirin beşzedimez cedvel ile pergāra

III

Lehv olup t̄a‘at-i Mevlā diyü zu‘m itdügümüz
Nice olur pest ise bālā diyü zu‘m itdügümüz
‘Amel-i şālih [ü] a‘lā diyü zu‘m itdügümüz
‘Aceb ol t̄a‘at ü taḳvā diyü zu‘m itdügümüz
Varıcaḳ n’olsa gerekdür nazār-ı Cebbār’a

IV

Alur elbette Ḥudā sālik-i Ḥaḳḳ’uñ elini
Bağlasun tek o hemān rişte-i şıdḳa belini
İrgürür menzil-i maḳşūdına Mevlā ḳulını
Ṭotalum Ka‘be-i tevfiḳ-i İlähî yolını
Bu beyābānda ‘abeş gezmeyelüm āvāre

V

Bu ‘amel gülşeni bî-hāşıl olursa nic’ olur
Mîve-i bāğ-ı emel zā’il olursa nic’ olur
Mā-haşal ḥālün eger müşkil olursa nic’ olur
Bu taşavvurlar eger bâṭıl olursa nic’ olur
Ḳatı ḥayret yiridür aç gözünji bî-çāre

VI

Çekmedük şarşar-ı ālām-ı felekden zaḥmet
Virdi peyveste şafā cāna nesīm-i ‘işret
Rūzgār itdi vefā itmedi aşlā şiddet
Ḳatı el virdi hevā ḡāyet açılduḳ ḡāyet
İşümüz ḳaldı kemāl-i kerem-i Settār’a

VII

Nūşiyā cān-ı ḥasūdānı sözüñ inletdi
Sūḥan āvāzesi güm güm felegi gümlletdi
Nuḳḳ-ı şīrīn ü şeker-pāşı ‘aceb dinletdi
Bāḳī’yi lezzet-i vaşluñ ṭama’ı söyletdi
Ṭūfiyi şevḳ-i şekerdür getüren güftāra

Maṭla‘-ı Kābūlī Müseddes-i Nūṣī

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

I

Ġam-ı ġīsū-yı nigār-ile gönül zeyn oldı
 Bā‘ış-i hūn-ı ciger cāna o zülfeyn oldı
 Kaṭarāt-ı dem-i eşkümle tenüm zeyn oldı
 Bāğ-ı hecrinde anuḡ dīdelerüm ‘ayn oldı
Cereyān eyledi gözyaşları bahreyn oldı
Mā-cerā çok arada yār ile mā-beyn oldı

II

Āteş-i ġam dil-i sūzānı kılup hākister
 Tende bād-ı sitem itdi tenümi zīr ü zeber
 Yüregüm pāreleyüp hancer-i hecr-i dil-ber
 Tılıcağ sine-i mecrūha dilā hūn-ı ciger
Cereyān eyledi gözyaşları bahreyn oldı
Mā-cerā çok arada yār ile mā-beyn oldı

III

İncinüp söylemez oldı baḡa ol şūh-ı cihān
 Sā’il-i eşküm olupdur kaḡasında giryān
 İdicek kaḡan-ile pür cānumı la‘l-i cānān
 Çeşme-i çeşmüm olup firkaṭ-ile hūn-efşān
Cereyān eyledi gözyaşları bahreyn oldı
Mā-cerā çok arada yār ile mā-beyn oldı

IV

Her ġüzeştüm kaṭı çok yoğ eyi tafşile maḡāl
 Şadme-i firkaṭ-ile oldı vücūdum pā-māl
 Oldı çün dīde-i dil emvāc-ı ḡayāl
 Olıcağ çeşm-i terüm nāzır-ı deryā-yı vişāl
Cereyān eyledi gözyaşları bahreyn oldı
Mā-cerā çok arada yār ile mā-beyn oldı

Nūṣiyā sāğar-ı firkat beni bî-hūṣ itdi
 Dem-i ʿıyşî dil-i āşüfte ferāmūṣ itdi
 Bağ-ı miḥnetde gönül cām-ı cefā nūṣ itdi
 Cüy-bārı göricek dīde-i ter cūṣ⁴⁹⁵ itdi
Cereyān eyledi gözyaşları bahreyn oldı
Mā-cerā çok arada yār ile mā-beyn oldı

[104b]

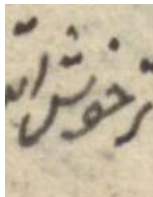
34

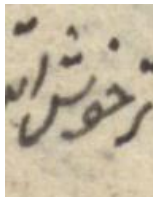
Ġazel-i Nūṣî

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

1. Şāḥlar oldı şitā leşkerine dal kılıç
Görinür ḥūn-ı gül-i sürḥ-ile bir al kılıç
2. Lālezār eyledi şahrāyı dem-i ʿālem ile
Görmedüm ḥancer-i ğamzenḡ gibi ḡattāl kılıç
3. Ḥūn-ı aʿdā-y-ile bir pence-i mercān eyle
Geldi ey şāḥ-ı dil-āver elüḡe al kılıç
4. Zerd iken cāmesini luṭf ile gül-gūn eyle
ʿĀşık-ı bî-dile sulṭān-ı kerem çal kılıç
5. Nūṣî-i zāre hücūm eyledi ḡayl-i aġyār
Düşmen üzre ey dest ġazab ile şal kılıç

35

⁴⁹⁵ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Ġazel-i Nūṣī

Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün

1. Kızarmış 'arız-ı gül-günü yir yir gönçe [al]lanmış
Cemāli gülşenin seyr eyledim ġāyet güzellenmiş
2. Raķīb ol gönçe-i cānuġ bahār-ı 'arız-ı ali
Beni mestāne ķıldı diyü aġyār içre dillenmiş
3. Şurāhī ġürmet ister ehl-i dilden ġayli ser-keşdür
Anuġ-çün gelmez oldu meclise zīrā gönjüllenmiş
4. Elüġ çek olmak istersen çihān bāġında ber-ġürdār
Olursa dil-rübānuġ mīve-i bostānı⁴⁹⁶ allanmış
5. Şeker yārüġ leb-i şīrīnine hem-şīreyem dirmiş
Anuġ-çün ehl-i diller içre Nūṣī ġayli dillenmiş

36

Ġazel-i Nūṣī

Mef'ülü / Fā'īlātü / Mefā'īlü / Fā'īlün

1. 'Aşık 'azīmet eylese kāşāne semtine
Şūfī şanur ki yüz tuta mey-ġāne semtine
2. Peymāna ŗurmayup yalnız yār-i bī-vefā
Oldı revāne ġāne-i peymāne semtine
3. Şūfī şafā-yı neşve-i rindānı görse ger
Küp küp düşeydi sevķ-ile ġum-ġāne semtine

⁴⁹⁶ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

4. ‘Uşşāka bakmaz ol gözi āhūyı seyr idün
‘Azm itdi çin-seher yine mey-ḥāne semtine

5. Gördüm ḥabābı meclis-i ‘ışretde Nūşiyā
Göz dikdi ḥayli ol gözi mestāne semtine

37

[105a]

Tahmīs-i Nūşī Efendi Raḥmetu ‘llāhi ‘Aleyh
Mef‘ülü / Fā‘ilātü / Mefā‘ilü / Fā‘ilün

I

Hecrünle bir dem idi ki gözyaşı kan idi
Eglençe gönlüme gice gündüz fiğān idi
Cevrünle dīde şām u seher ḥū[n]-feşān idi
Ḳanlar gözümde ey lebi ḡonce revān idi
Demler o demler idi zamān ol zamān idi⁴⁹⁷

II

‘Al-ile gönüm almış-idi yār-ı gül-‘izār
Ḳan eylemişdi bu cigerüm cevr-i cān-güzār
Gülzār-ı ‘ışka gözlerüm olmuşdı cūy-bār
Şahrāyı ḥūn-ı eşk-ile eylerdi lālezār
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

III

Zerrīn ḳadeḥle lāle-şifat ‘ıyş idüp müdām
Sāḳī şunardı şevḳ-ile bir la‘l-i ḡonce-fām
Geçmişdi devr-i cām-ı gül-endām-ile tamām
Dil ‘ıyş ü nūş iderdi güzellerle şubḥ u şām
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

IV

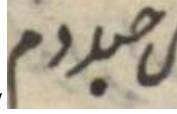
Mihrüm o meh-cebīni ḳuşatmışdı hāleveş

⁴⁹⁷ Bu tahminin nakarat mısrası Meşâmî’nin bir müsebbâ‘ının nakaratında yer almaktadır (Top, 2021: 127).

Ser-geştesiydi bu dil-i miskîn külâleveş
Cānumda dāğ-ı tāze sür(ü)h-idi lāleveş
Tolmuşdı hūn-ı eşk-ile sīnem piyāleves
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

V

Bir demler idi Nūşī'yi eylerdi hem-ḳadem
Gūlzārı seyre ḳıksa o gül-ḳihre lā-cerem
Ḳalmazdı zerre deḳlū vūcūdında tāb-ı ḡam

Gül-geşt-i⁴⁹⁸gūlsitān idi her kāri ⁴⁹⁹

Demler o demler idi zamān ol zamān idi

38

Ḳıṭ'a-i Nūşī

Fā'ilatūn / Fā'ilatūn / Fā'ilatūn / Fā'ilūn

1. Perde-i 'ırzuḡ Ḥudā ḳāk itmesūn dirseḡ eger

Nūşiyā 'ālemde gel bir şaḡşa bühtān eyleme

2. Yanlıḡ evzā'uḡ eger söylenmesūn dirseḡ şaḡın

Ḳimsenūḡ ḡaḳḳında ḳoḳluḳ sen de kem söz söyleme

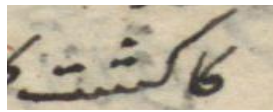
39

Müfred⁵⁰⁰

Mefā'ilūn / Mefā'ilūn / Mefā'ilūn / Mefā'ilūn

Ne yollar düşdi geldūḡ ey nesīm-i gülşen-i cāvīd

Açıldı feyz-i iḡsānuḡla her kez ḡonca-i ümmīd

⁴⁹⁸ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴⁹⁹ Bu kelime okunamamıştır. Bu kelimenin "dem-be-dem" olduğu düşünülmektedir (Top, 2021: 128).

⁵⁰⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Ġazel-i Bākī Efendi Tahmīs-i Nūşī Efendi
Mefā'ilün / Fe'ilātün / Mefā'ilün / Fe'ilün

I

Ġamuñ vücūduma ser-māye ġayrı kārüm yoġ
Metā' maġabbet-i 'ıŝkuñdan özge bārüm yoġ
Ġamuñla faġr iderin ġayrı hıç yārüm yoġ
Kemāl ü faẓl-ile 'ālemde iftiġhārüm yoġ
Melāmet eylese 'ıŝkuñ cihānda 'ārüm yoġ

II

Ġıyās itme ben[i] gel sen ey şanem Ġays'a
Ġamı ziyāde ġodum men çü peyk-ġadem Ġays'a
Ṭarīķi öġredürüm çünki dem-be-dem Ġays'a
Hezār mertebe 'ıŝkuñda ġālibem Ġays'a
Nihāyet ey şanem ol derlü iŝtiġhārüm yoġ

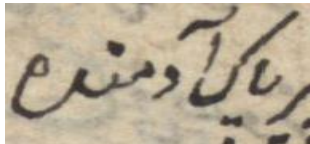
III

Gönül ġalup ġarem-i pīr-i pāk-dāmende⁵⁰¹
'İzār-ı cevher-i 'irfānum oldu tābende
Bu genc-i ma'rifet itdi zuhūr çün bende
Ĥuzūr-ı pīre iriŝdüm egerçi her ġande
Velī güzelleri sevmekde iġtiyārüm yoġ

IV

Gönül ne resme ġazānuñ ŝafāsını bulsun
Ne ġüne gül gibi ġülzārı seyr idüp ġülsün
Yüzine şeb-nem-i ŝādānī nice ŝaçılsun
Çemende ġonce-i dil nice ġülsün açılsun
Yanumda sencileyin ŝüh-ı ġül-izārüm yoġ

⁵⁰¹ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

Şarāb-ı cām-ı maḥabbetle **Nūşiyā** sākī
 Şu derlü eyledi bī-tāb cān-ı müştākı
 Güzār ider dil-i bī-çāre dā'im āfākı
*'Adem diyārına çoğdan giderdüm ey **Bākī***
Şarāb-ı 'ışık-ile reftāra iktidārum yok

41

Müfred⁵⁰²**Mef'ülü / Fā'ilätü / Mefā'ilü / Fā'ilün**

Olsun hemīşe 'ömr-i 'azīzün olup dirāz
 Kaşr-ı şafāda pencere-i devletün firāz

42

Müfred⁵⁰³**Fā'ilätün / Fā'ilätün / Fā'ilätün / Fā'ilün**

Kaşr-ı iqbālün mu'ammer sāğar-ı 'ayşuñ müdām
 Devletün pâyende bahtuñ tāze 'ömrün müstedām

43

Müfred⁵⁰⁴**Fe'ilätün / Mefā'ilün / Fe'ilün**

Dā'imā 'izzetün ziyāde ola⁵⁰⁵
 Devletün kapusu güşāde ola

44

[106a]

Tahmīs-i Fiğānī Berāy-ı Sultān Süleymān**Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilün**⁵⁰² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.⁵⁰³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.⁵⁰⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.⁵⁰⁵ Vezin hatalıdır.

1. Şubh-dem alup ‘Uṭārid destine zerrīn ḳalem
Defter-i sīmāb-gün-ı ṭāreme çekdi raḳam
2. Emr-i şāhī yazdı bildürdi emīr-i çarḫa kim
Cem’ ola Kerrūbiyān ḫvānında şāhuṅ bīş ü kem
3. Sūr-ı şāha oḳımaḡa⁵⁰⁶ encüm ü⁵⁰⁷ seyyareyi
Tevsen-i gerdūna bindi şāh-ı ḫāver şubh-dem⁵⁰⁸
4. Aṭlas-ı gerdūnı ḳat ḳat eyleyüp nūr-ı Zuḫal⁵⁰⁹
Ḫāk-i pāy-i raḫş-ı şāha itmege ferş-i ḳadem⁵¹⁰
5. Altun üsküflü⁵¹¹ güneş derbān-ı sūr-ı şāh idi
Virdi sancaḳ ḳal’a-i mīnā-nümāya⁵¹² lā-cerem⁵¹³
6. Zıll-i Yezdān dāver-i sulṭān Süleymān-ı zamān
Ḫüsrev-i Īrān [u] Tūrān vālī-i vālā-himem⁵¹⁴
7. Ḳahramān-heybet Ferīdūn-saṭvet İskender-şıfat
Sencer [ü] Dārā-şalābet Keyḳubād u Cem-ḫaşem

Ve minhü

8. ‘Arşayı ḫālī bulup yilmiş yüpürmiş bādveş
Rüstem ü İsfendiyār u Zāl ü Sām u⁵¹⁵ Güstehem

⁵⁰⁶ oḳımaḡa: oḳu bāḡa İÜ.

⁵⁰⁷ encüm ü: encüm-i FD.

⁵⁰⁸ Bu beyit FD’de altıncı beyittir.

⁵⁰⁹ nūr-ı Zuḫal: yıḡdı Zuḫal FD.

⁵¹⁰ Bu beyit mecmuada Figānî Dîvânı’nda üçüncü beyittir.

⁵¹¹ üsküflü: üsküfle FD.

⁵¹² mīnā-nümāya: mīnā-nümāyı İÜ.

⁵¹³ Bu beyit FD’de dördüncü beyittir.

⁵¹⁴ Bu beyit FD’de beşinci beyittir.

⁵¹⁵ u: - İÜ.

9. Midhāt-i tığuñ şehā lā seyfe illā zü'l-fikār⁵¹⁶

Vaşf-ı şān-ı tır ü kavşün⁵¹⁷ āyet-i nūn ve'l-ķalem⁵¹⁸

10. Hādīm-i kemter ķapuñda Mısr sulţānı şehā

Āsitānuñ ķullarından Hüsrev-i mülk-i 'Acem

11. Salţanat gülzārınuñ nev-res nihāl-i servisün

Ġonceāsā baş açup eyler du'ā bunca ümem⁵¹⁹

12. Halka her dem⁵²⁰ ittibā'ı emrün irşād itmege

Āsumān-ı āsitānuñda yidi kevkeb ħadem

13. Şol Süleymān'suñ ki İbrāhīm olupdur Āşaf'uñ

Enbiyānuñ⁵²¹ himmeti üstünde ħāzır dem-be-dem

14. Muştāfā'nuñ sünneti devründe cārīdür şehā

Ehl-i İslām'a du'ā-yı devletün farz-ı a'am

Ve minhü

15. 'Arşāsā ķurduğuş her ħayme At Meydānı'na

Sāyebān-ı çarħ-ı aţlas aña nisbet pest⁵²² ü kem⁵²³

16. Her birisi bir şüküfe şān dıraħt-ı ħāşşadur⁵²⁴

⁵¹⁶ Hz. Ali için söylendiği rivayet edilen sözden kısmen alıntı yapılmıştır. "Lā fetā illā Alī, lā seyfe illā zülfikār". Anlamı şu şekildedir: "Zülfikār'dan keskin kılıç, Ali'den büyük yiğit yoktur" (Öz, 2013: 554).

⁵¹⁷ vaşf-ı şān-ı: vaşf ü şān-ı FD.

⁵¹⁸ Kur'an-ı Kerim, 68/1. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı ve anlamı şu şekildedir: Nūn vel ķalemi ve mā yeşurūn: "Nūn. Kalem ve kalem ehlinin satıra dizdikleri ve dizecekleri hakkı için,"

⁵¹⁹ ümem: a'am FD.

⁵²⁰ dem: gün İÜ.

⁵²¹ Enbiyānuñ: Evliyānuñ İÜ.

⁵²² pest: pış İÜ.

⁵²³ FD'de bu beyitten önce iki beyit daha yer almaktadır.

⁵²⁴ ħāşşadur: ravzadan FD.

‘Ays u ‘işret kıлмаğa⁵²⁵ altında ğılmān-ı İrem

17. Başka başka cümle maħlūkı kōnuqladur ũehā⁵²⁶

Oldılar ħvānuđda envā⁵²⁷-ı ni‘amdan muğtenem

18. Mihr ü meh kuruş oldu nuql encüm simātı heft çarĥ

Yayılpdur yinmege sūruđda envā⁵²⁸-ı ni‘am⁵²⁸

19. Şöyle sīr itdūđ nefā’isden cihān ĥalkıđ ũehā⁵²⁹

Mā’ideğde aş yirerdi iřtiĥāya her řikem⁵³⁰

20. Cümle maħlūkāta řofrađdan nevāle baĥř olur⁵³¹

Ger nemek olsa yitişmez mařbaĥuđda heft yem

21. Kařre-i řebnemce gelmez rūz-ı sūruđda řehā

Çeşme-i mihr olsa şerbet kāseler eflāk hem

[106b] Ve minĥü

22. Nīze-i zerrīn elūđde Ĥūsrevā⁵³² evreng-i çarĥ

Nīze-bāz olmuř öđüđde ey řeh-i gerdūn-ĥařem

23. Dikdi bir zerrīn kabaķ meydān-ı gerdūna niřān

Tīr atar yir yir řihāb idüp kemān-ı çarĥı ĥam

24. Daķınup Mıřrī kılıç kullarūđ itse cündilik

Mūř olur ol bezmde řīr-i jiyān bebr-i dijem

⁵²⁵ kıлмаğa: itmege FD.

⁵²⁶ řehā: - İÜ.

⁵²⁷ envā⁵²⁷: elvān İÜ.

⁵²⁸ Bu mısraı mecmuada “Yayılpdur ni‘meti ĥvānuđda elvān-ı ni‘am” şeklinde yazılmıştır.

⁵²⁹ Bu mısraı FD’de “Şöyle sīr itdūđ cihān ĥalkıđ simātuđdan řehā” şeklinde yazılmıştır.

⁵³⁰ Bu mısraı FD’de “İřtiĥāya aş yirerdi mā’ideğde her şikem” şeklinde yazılmıştır.

⁵³¹ baĥř olur: kasm olup FD.

⁵³² Ĥūsrevā: Ĥūsrev-i: FD.

25. Hüsrevâ bezmün neşâından zebân-ı hâl ile
Sâzlar her sū neğam-sâz⁵³³ olup iderler neğam

26. Od saçarken her yaña⁵³⁴ ağzından ey şâh-ı cihân
Cânı yokdur ejdehânun kim ura önünde dem⁵³⁵

27. Şâh-ı hâver havfdan çıkdı⁵³⁶ hîşâr-ı çâruma
Asumâniler burûc-ı çarha çün dikdi ‘alem⁵³⁷

28. Zîn-i zerrîn-i hilâli⁵³⁸ mîr-i âhûr-ı kazâ
Hînk-i çarha urdı koşmağa koşunda şubh-dem

Ve minhü

29. Kan kaşanur tevsen-i gerdün anı şanma şafağ
Heybetinden rahşunun ey Hüsrev-i gerdün haşem⁵³⁹

30. ‘Arşa-i nazm içre şâh ögdül virürse baña ger⁵⁴⁰
Rahş-ı tab‘um eyleye iki cihânı bir kadem⁵⁴¹

31. Yaşam âh-ı âteşinümle⁵⁴² sipihrün dâmenin
Dest-i miñnetden **Figânî** ger alınmazsa yaşam

32. Bağrumı biñ päre itdi fâka şemşîri⁵⁴³ şehâ

⁵³³ sū neğam-sâz: sū’ ğam-sâz İÜ.

⁵³⁴ Her yaña: dem-be-dem FD.

⁵³⁵ FD’de bu beyitten önce iki beyit daha yer almaktadır.

⁵³⁶ çıkdı: kaçdı FD.

⁵³⁷ FD’de bu beyitten önce üç beyit daha yer almaktadır.

⁵³⁸ hilâli: hilâle İÜ.

⁵³⁹ Hüsrev-i gerdün haşem: Hüsrev-i mülk-i ‘Acem FD. Bu beyit *Figânî Dîvânî*’nda 31. beyittir. Müstensih daha önce atlamış olduğu beyti burada yazmıştır.

⁵⁴⁰ baña ger: sâğara İÜ.

⁵⁴¹ Bu beyit FD’de 32. beyittir. Müstensih daha önce atlamış olduğu beyti burada yazmıştır.

⁵⁴² âteşinümle: âteş-ile İÜ.

⁵⁴³ şemşîri: şemşîr İÜ.

Gözlerüm yaşı anuñ-çün bağladı reng-i baķam

33. Bu meşel meşhürdür ellerde mañsib dest-māl
Birini eyle ‘ināyet gözlerüm yaşın silem

Ve minhü

34. Yeter ağladuñ yaşıñdan mā-cerā ma‘lūmdur
Destüñi ķaldur du‘āya cümleden oldur ehem

35. Eyle ol şāha du‘ā kim cümle eylerler du‘ā
Zā’ir-i eknāf-ı Ka‘be sākin-i şaħn-ı Harem

36. Nitekim⁵⁴⁴ burc-ı ķılā‘-ı tarem üstinde ola
Şehriyār-i çār-bāliş şāhib-i tavl ü ‘alem

37. Sūrlar ile şafā sür dünye tırduķça şehā
Hānedānuñ beklesün eltāf-ı dādār-ı ķıdem

45

Müfred⁵⁴⁵

Mefā‘lün / Mefā‘lün / Fe‘ülün

Kişide ‘ayb olan cāhillik ancaķ

Çeker ise cihān mülkinde sancāķ

46

[107a]

Cevāb-ı Ebu’s-su‘ūd Efendi Muķaddem Yazılmışdur

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1. Ey su‘āl iden cevābın al dem-i ‘irfāndan

⁵⁴⁴ nitekim: niçe kim İÜ.

⁵⁴⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Bu sözi benden işid kim hikmet-i Loḡmān'dan

2. Mest ü kör bengī ile ceng ü cidāl itmek hemān
Fi'l-meşel a'mā-yile baḡş itmedür elvāndan

47

Cevāb-ı Yaḡyā Efendi

Mef'ülü / Mefā'ülü / Mefā'ülü / Fe'ülün

1. Biḡ cānum eger olsa⁵⁴⁶ idem yoluḡa ḡurbān
Bu dervīşe irşād idüḡ⁵⁴⁷ menba'ı 'irfān

2. Ḥaḡ 'ālim ü ḡul 'ārif olur dimiş ulular
Birdür didiler rūḡa nazar 'ārif-i Ḳur'ān

3. Sā'il didüḡi mes'eleler şüreti müşkil
Maḡmūr olanuḡ ḡall olur derdine dermān

Ve minhü

4. Fi'l-ḡāl döner ḡulle-i ḡamr ḡürmeti ḡalle
Döndüḡi gibi ḡürmet ü 'izzet⁵⁴⁸ bulur ol ān

5. İ'rāzı bulur⁵⁴⁹ cevheri olan nazar itmez
Bāzāra girenler⁵⁵⁰ bir olur mı ola 'aynān

6. Biz mübtediyüz mekteb-i dünyāda muḡaḡḡaḡ⁵⁵¹
Ḳur'ān-ıla 'ārifdür⁵⁵² olan müşkile tibyān

⁵⁴⁶ olsa: ola İÜ.

⁵⁴⁷ idüḡ: iden İÜ.

⁵⁴⁸ 'izzet: zillet CED.

⁵⁴⁹ bulur: bilür CED.

⁵⁵⁰ girenler: girenler de İÜ.

⁵⁵¹ Bu beyit CED'de "Dil mübtedidür mekteb-i 'aşḡ muḡaḡḡaḡ" şeklinde yazılmıştır.

⁵⁵² 'ārifdür: 'ārifüdür CED.

7.‘Aşk içre henüz *Emsile* okur müderris⁵⁵³
Tebdîl idünüz dersin eger var-ise imkân

8.Nefsin bilenüñ bende-i⁵⁵⁴ fermânı Celâlî
İz‘ân-ı nefis eyleyene⁵⁵⁵ cân-ile qurbân

48

Su‘âl-i Celâl Beg Mu‘aḥḥar Yazılmışdur

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü /Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

1.Var iki su‘âlüm saḥa⁵⁵⁶ ey menba‘-ı ‘irfân
Yaz mes‘ele-i müşkilemüz ḥalline tibyân

2.Zer gibi gerek ḥall⁵⁵⁷ idesin şübhe-i ḳalbi
Ser-levḥa-i ebvâb-ı kitâba yaza Rıḍvân

3.Ḥall ḥamr olıcaḳ meyli teraḳḳiye tenezzül
Ḥamr olsa eger ḥall ne ḥalel idelüm iz‘ân

4.Bir daḥı bu kim ḳar‘et⁵⁵⁸ Ḳur‘ân ide bir cân
Bir maşlahata gönli mübâşir ola ol ân

5.Ol ḳar‘et⁵⁵⁹ iden kendü midür yoḥsa mübâşir
Mâhiyyet iki olmaḡa ḥod yoḳ durur⁵⁶⁰ imkân

49

[107b]

Kelâm-ı Celâlî Beg Tercî‘-i Bend

⁵⁵³ Vezin hatalıdır.

⁵⁵⁴ bende-i: bende vü İÜ.

⁵⁵⁵ nefis eyleyene: nefsin eylese İÜ.

⁵⁵⁶ Bu kelime mecmuada yoktur.

⁵⁵⁷ ḥall: ḥalle İÜ.

⁵⁵⁸ ḳar‘et: ḳırā‘et İÜ.

⁵⁵⁹ ḳar‘et: ḳırā‘et İÜ.

⁵⁶⁰ yoḳdur: yoḳ durur CED.

Fe'ilatün /Mefā'ilün /Fe'ilün

1.Nāgehān baħr-ı dil gelüp cūşa

İntibāh irdi niçe ħāmūşa

2. Sāhil-i baħra⁵⁶¹ şaldı iki şadef

Biri gevher birisi dürr-i Necef

3. Kıldı izhār ya'ni iki su'al

Ruķ'a-i dil-firīb olup dellāl

4. İtdi izhār ħalka idrāküm

İktizā-yı qarīħa-i pāküm

5. Biri sırr-ı su'alümünj mektüm

Müħr-i misk-i ħitām-ile maħtüm

6. Biri cā'iz olursa ħalka beyān

Şerħ olunmasa daħı ehle 'ayān

7. Bu idi 'adet⁵⁶² ol su'al-i ħarīb

Ehl-i ħikmet ħatında 'aķla ħarīb

Ve minhü

8. 'Aşr-ile ħāşıl olsa mā-i ineb

Ba'zı ħall olsa ba'zı sekre sebeb

9. Veyā ħod ħamra ħall olup tebdil⁵⁶³

Farażi olsa ħamra ħal taħvıl⁵⁶⁴

⁵⁶¹ Sāhil-i baħra: Şāhib-i baħr İÜ.

⁵⁶² 'adet: ħālib CED.

⁵⁶³ tebdil: taħvıl CED.

⁵⁶⁴ taħvıl: tebdil CED.

10. Bu iki hāl kaṭ‘-ı pāye durur
İkisi gerçi aṣla⁵⁶⁵ māye durur

11. Kaṅkısıdur teraḳḳīye kābil
Kaṅkısıdur tenezzüle mā’il⁵⁶⁶

12. İrdi bu kıṭ‘a ehle nā-ehle
‘İlmi⁵⁶⁷ aldı kimi kimi cehle

13. Cehl-ile varṭaya düşüp nā-geh
Olmamışlar bu nükteden āgeh

14. Kaṅda varsun cevāb-ı nazma ‘avām
Bil ki fehmi olmamış nizām-ı kelām

Ve minhü

15. Muṭṭali‘ olmayup ṭabi‘atdan
Düşdiler baḥse ḥall ü ḥürmetden

16. Sū-i zanna düşüp ‘avāmü’n-nās
Oldı ḥıḳd u ḥasedleri vesvās

17. Şandılar sā’ili degül vāḳıf
Cehl olur mı tecāhülü’l-‘arīf

18. Lāzım oldı cevāb-ı istifsār⁵⁶⁸
Vācib oldı izāle-i inkār

⁵⁶⁵ aṣla: aṣl-ı CED.

⁵⁶⁶ mā’il: kābil CED.

⁵⁶⁷ ‘ilmi: ‘ilme CED.

⁵⁶⁸ cevāb-ı istifsār: cevābü’l-istifsār İÜ.

19.Ehle āsān egerçi eş'arı

Fehm iden fehm ider bu esrārı

[108a]

Ve minhü

20.Ĥazz alan iktizā-yı ĥikmetden

Çār-‘unşurdaki tabī‘atden

21. Tab‘-ı ĥamruĥ bilür ĥarāretdür

Ĥall-i ĥāzıķ bilür bürüdetdür⁵⁶⁹

22.Gerçi şeklen ikisi ābīdür

Biri nārī biri türābīdür

23.Geldük imdi beyān-ı ‘irfāna

Zulumāt içre āb-ı ĥayvāna

24.Ĥamr vardı hevā-yı İblīs’e

Mā’il oldı⁵⁷⁰ şıfāt-ı telbīse⁵⁷¹

25.Tab‘-ı ĥall oldı ĥilķat-i Ādem

Ĥāk āteşden oldı ĥod ekrem

26.Ādem-i ĥākdür olan mescūd

Tab‘-ı nārı degül midür merdūd

Ve minhü

27.Gerçi bi’-‘tab‘ ĥamr elťāfdur

Ĥall ni‘me’l-idām eşrefdür

⁵⁶⁹ Bu mısraı CD’de “Ĥall-i ĥāzıķ ne şekk bürüdetdür” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁷⁰ oldı: olurdu İÜ.

⁵⁷¹ telbīse: İblīs’e İÜ.

28. Bunda neh(i)y⁵⁷² şıfât-ı şeytândur

Naşş-ı kâti‘ beyân-ı Furkân’dur

29. Tañ midur dirse ehl-i istikbâr

*Ene hayrun halâktenî min-nâr*⁵⁷³

30. Hâk şev hâkder tâber ü yed gül⁵⁷⁴

Ger beciz nist hâk mazhar-ı gül

50

Nev-Güfte-i Bâkî Efendi Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh: ⁵⁷⁵

Mefâ’lün/ Mefâ’lün/ Mefâ’lün/ Mefâ’lün

1. Cihân bâğına virdi revnağ-ı firdevs-i a’lâyı

Temâşâ eyle şun‘-ı Hâzret-i Bârî Te‘âlâ’yı

2. Uyandur çeşm-i cânı h̄vâb-ı ğafletden⁵⁷⁶ seḥer-ḥîz⁵⁷⁷ ol

Çemen bülbülleriyle şubḥa dek⁵⁷⁸ zikr eyle Mevlâ’yı

3. Cihâna zîb ü fer virdi yine meşşâta-i kudret

‘Arūs-ı nev gibi ârâyış itdi köhne dünyâyı

4. İrişdi hâkden bûy-ı bahûr-ı Meryem eflâke

Mu‘aḥḥar eyledi göklerde dāmân-ı Mesîhâ’yı

⁵⁷² neh(i)y: menhî CED.

⁵⁷³ “Ben, ondan daha hayırlıyım, beni ateşten yarattın.” Kur’an-ı Kerim, 7/12. ayetten ve 38/76. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁵⁷⁴ Vezin hatalıdır.

⁵⁷⁵ Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır.

⁵⁷⁶ ğafletden: rāḥatdan BAD.

⁵⁷⁷ seḥer-ḥîz: seḥer-çîz İÜ.

⁵⁷⁸ şubḥa dek: şubḥ-dem BAD.

5. Zamâne hâl-i Hindû-yı benefşe zînetin görsün
Nişâr itsün Sitanbül'a⁵⁷⁹ Semerķand ü Buḥārâ'yı
6. Gülünj pîrâhen-i Yûsuf gibi dâmânı çâk oldı⁵⁸⁰
Nesîm-i perde-der kıldı meġer mekr-i Zeliḥâ'yı⁵⁸¹
7. Ne mümkin dest-res dâmân-ı vaşl-ı yâre ey **Bâķi**
Felek nâ-mihrbân aġyâr düşmen dost hercâ'ı⁵⁸²
8. Ṭalup ġavvâş-ı dil kıaldı derûn-ı baḥr-i ḥayretde
Şanur arayı arayı bulam ol dürr-i yektâyı
9. Sözin lü'lü'-i lâlâdan zamâne tıtdı zî-kıymet
Neden şâh-ı cihân bî-kıymet eyler böyle lâlâyı
10. Meḥemmed Ḥân-ı Ġâzî Âl-i 'Oşmân'ı uḡ ser-efrâzı⁵⁸³
Cihânı uḡ kâr-sâzı ol sezâ-yı kâr-fermâyı
11. Ziyâ-baḡş olsun âfâķa cemâl-i 'âlem-efrûzı
Fürûzân eyledükçe ṭal'at-i nev-rûz dünyâyı
[108b]

51

Ġazel-i Bâķi der-Ḥaķķ-ı Nev-rûz-ı Sultânî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Seḡer devlet nişânından virüp mihr ü vefâ nev-rûz
Mücellâ kıldı âfâķı şalup nûr u ziyâ nev-rûz
2. Feraḡnâk oldı ma'şûķı ruḡı güldürdi gülzârı

⁵⁷⁹ Sitânbül'a: Sitânbül'la İÜ.

⁵⁸⁰ oldı: olmuş BAD.

⁵⁸¹ Bu mısraı İÜde "Nesîm-i perde-der meġer dilâ mekr-i Zeliḥâ'yı" şeklinde yazılmıştır.

⁵⁸² Bu mısraı BAD'da "Felek nâ-mihrbân düşmen ķavî dildâr her-câyî" şeklinde yazılmıştır.

⁵⁸³ ser-efrâzı: ser-firâzı İÜ.

Teferrüc kıldı ‘aşıklar anı virdi şafâ nev-rüz

3. Budur ol gün ki sünbül den yüzine turreler şalmış
Bu demdür hem niķāb açmış gül ey şāhib-liķā nev-rüz

4. Budur ol faşl-ı nūrānī ki taḥşīl-i kemāl eyler
Bu demdür aşl-ı rūḥānī k’ider feyz ü ‘aṭā nev-rüz

5. Du‘alar olsun ol aḥbāba kim yār-ı maḥabbetdür
İşi ḥulķ u kerāmetdür yüzi *Şems ü Duḥā*⁵⁸⁴ nev-rüz

Ve minhü

6. Hezārān mevsim-i gül ‘ömri bāğından ‘ıyān olsun
Revānına revān olsun nitekim müntehā nev-rüz

7. Bize luṭf oldı tābından mey ü cām u cenābından
Gözüme ḥāk-i pāyından getürdüm tütüyā nev-rüz

8. İlä yā eyyühe’s-sākī getür cām-ı mey-i **Bākī**
Tesellī eyle ‘uşşākı çün olduḡ aşinā nev-rüz

9. Olup ‘Ālī hevādāruḡ nevāda naķş-ı pür-kāruḡ
Dilinden gitmez edvāruḡ ider herkes şabā nev-rüz

52

Ġazel-i Zuhūrī

Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün

1. Cefādan yüz çevirmez derd ü ġamdan lezzet almışdur
Benüm dīvāne gönjüm yüz belādan arta ḳalmışdur

⁵⁸⁴“Veşşemsi ve duḥaha”: *Kur’an-ı Kerim*, 91/1. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şu şekildedir: “Güneşe ve onun aydınlığına andolsun,”

2.El urmuş burc-ı Sevr'e hāke yıkmış kânı gerdūnı
Peleng-i 'aşk tā gāv-ı zemīne pençe şalmışdur

3.Degil kıocmaķ müyesser belde iken tīg-ile hancer
Bir iki hūnī ol bī-vefā yanına almışdur

4. Senüñ lü'lü' dişüñ vaşında bir söz bulmamış gitmiş
Şular kim niçe demler lücce-i efkāra dalmışdur

5. Ğubār-ı haţţ-ı 'anber-bāruñı görmüş 'izāruñda
Zemānlardur **Zuhūrī** 'ālem-i hayretde kıalmışdur

[109a]

53

Nażire-i Cezbī

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1.Gönül şeh-bāzı deşt-i 'aşķda bir şayd almışdur
Ki şāhuñ gözleri 'Anķā-yı Kıāf'a pençe şalmışdur

2. 'Aceb şanma eger dürr-i murādın destine alsa
Şu kim ğavvāşveş şevķ-ile baħr-ı 'aşķa dalmışdur

3.Mü'essir olmadı herģiz dil-i bī-mihrine yārüñ
Maħabbet kim il içre söylenür bir adı kıalmışdur

4.Ser-i kūy-ı muğānda niçe biñ şūħ-ile şūfnüñ
O kıāfir şīşe-i nāmūs-ı nāmın şaşa çalmışdur

5.İriş ey Hızr-ı haţ girdāb-ı ğamda kıoma müstağraķ
Ğarīķ-i baħr-ı hicrānuñ elin al kim buñalmışdur

6.Niçe demler durur⁵⁸⁵ sidre-i kıaddi yādına **Cezbī**

Kemend-i vehm ü efkārı toķuz eflāke Şalmışdur

54

Nazīre-i Bākī Efendi

Mefā'ılūn / Mefā'ılūn / Mefā'ılūn / Mefā'ılūn

1. Gōnūl Yūsuf gibi ĉāh-ı zenaħdānuńda ķalmıřdur
Halāř eyle benūm cānum ki zindānuńda ķalmıřdur

2. Metā'ı-ı vařluńa cāndan ĥarīdār olmaķ ister dil
Hemān ey ĥvāce ancaķ řübhe hicrānuńda ķalmıřdur

3.Begūm merdūmlık it kendū ciger-gūřeń gibi besle
Yařum tıfl-ı yetīmūndūr ki dāmānuńda ķalmıřdur

4.Benūm'ĉūn acıyup aęlar gōrenler zaħm-ı řemřirūń
Bańa itdūklerūń ey ĥūnī hep yanuńda ķalmıřdur

5.Re'īs-i baħr-i nazm olduń bugūn 'ālemde ey **Bākī**
Ĝazel dimek senūń řab'-ı dūr-efřānuńda ķalmıřdur

55

[Ĝazel-i] Cinānī der-Ĥaķķ-ı Nev-rūz⁵⁸⁶

Mefā'ılūn / Mefā'ılūn / Mefā'ılūn / Mefā'ılūn

1.Aĉup gūl muřħafın kıldı mūbārek fāl-i nev-rūzī
Cihān oldu yine devlet ü iķbāl-i nev-rūzī⁵⁸⁷

2. Bahār u bād-ı sīm-efřān getir cām-ı zer-endūzı
Gidersūn sākīyā ĥāřırdan evhām-ı ĝam-endūzı

⁵⁸⁵ Bu kelimeden sonra mecmuada "kim" kelimesi vardır. Ancak vezne uymadığı için bu kelime çıkarılmıştır.

⁵⁸⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁵⁸⁷ Vezin hatalıdır.

3. Nesīm-i sūnbūl [ū] enfās-ı gül bŷy-ı reyāhın pes
Oda ur ŧımdıdeŷ ŧoŷra buhūr-ı micmer-efrŷzı
4. Dikiŧ tŷtmazdı āk-ı sīne-i bŷlbŷl ger olmasa
Nihāl-i verd-i bāķuŷ sŷzine hār-ı ciķer-dŷzı
5. Ne muzmerdŷr zamīr-i ķoncada her gŷl feh(i)m itmez
Cinānī murķķ-ı zīrek hŷrudedān aŷlar bu mermŷzı
6. Gŷzŷŷ karardı gŷrdŷke gŷzŷŷde sŷrme-i nāzın
Hilāl ebrŷsına sŷrme ekerse gŷresin tozı

[109b]

56

azel-i Ūbeydī

Fā'īlātŷn/Fā'īlātŷn /Fā'īlātŷn /Fā'īlŷn

- 1.Yāre ŧerh itdŷke dil gŷlzār-ı sīnem⁵⁸⁸ dāķını
Dir ki lāleyle donatmıŧıŧıŷ maħabbet bāķını⁵⁸⁹
- 2.Ol boyı serv-i revānı⁵⁹⁰ der-kenār idem diyŷ
Bāķ-ı dehre sŷ-be-sŷ ŧaldum yaŧum ırmaķını
- 3.Amaķa ķam kiŧverini sīnemŷŷ ŧaħrāsına
ŧāh-ı dil dikdi duħān-ı āhdan sancaķını
4. Ruħlaruŷ ŧem'ine karŧı her gice cānā gŷŷŷl

⁵⁸⁸ sīnem: ŧebnem İŪ.

⁵⁸⁹ bāķını: dāķını İŪ.

⁵⁹⁰ revānı: kenārın UB.

Müm idüp yanmak⁵⁹¹ diler bezmünde⁵⁹² bağırı yağını

5. Kāḍī vü müftī⁵⁹³ müderris⁵⁹⁴ cümle dilber hastası

İy ‘Ubeydī bulmadum ben bunların bir şağırını

57

Gazel-i Muḥibbī

Mef‘ülü / Mefā‘ilü / Mefā‘ilü / Fe‘ülün

1. Sen serv-ḳadi görmeyeli ey gül-i ra‘nā

Ta‘llāhi le-ḳad ṭāletü‘l-eşvāḳi ‘aleynā⁵⁹⁵

2. Ben ḥasteyi ḡamzeḡ niçe bir öldürür⁵⁹⁶ ey dost

Mevlāye fe-kem taḳtüle ‘aynāke ḳatīlā

3. Şordum leb-i la‘lünḡi görüp böyle mi olur⁵⁹⁷

Men evda‘a fī fī-ke ma‘e‘r-rīḳa raḥīḳā

4. Kūyundan ıraḡ eyledi dil cānını teslīm

Men māte ḡarīben hüve ḳad māte şehīdā⁵⁹⁸

5. Yansaḡ⁵⁹⁹ ne ‘aceb şevḳ-i ‘izārıyla **Muḥibbī**

Fī-küllī zamānin ḡalebe‘l-‘ıḡḳu ‘aleynā

58

⁵⁹¹ yanmak: yakmak İÜ.

⁵⁹² bezmünde: bezmüm İÜ.

⁵⁹³ “müftī” kelimesinden sonra mecmuada “vü” vardır.

⁵⁹⁴ Kāḍī vü müftī müderris: Şeyḡ ü ḳāḍī vü müderris UD.

⁵⁹⁵ “*Ḳālū Ta‘llāhi le-ḳad āşeraka‘llāhu ‘aleynā ve-in kunnā leḡāṭi-in*” Kur‘an-ı Kerim, 12/91. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şudur: “*Dediler ki: “Yemin olsun ki Allah seni bize üstün kıldı. Gerçekten biz, büyük suç işlemiştik!”*” (Yayla, 2002: 247). Vezin hatalıdır.

⁵⁹⁶ öldürür: öldürdi MUD.

⁵⁹⁷ olur: alur MUD.

⁵⁹⁸ “*Men māte ḡarīben māte şehīden*” hadîs-i şerifinden iktibas olunmuştur. Anlamı şu şekildedir: “*Gurbette ölenler şehitlerdir.*”

⁵⁹⁹ yansaḡ: yansaḡ İÜ.

Ġazel-i Ĥāliŝi⁶⁰⁰

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1. Dirīġā geĉdi vuşlat gŭnleri ŝām ārām⁶⁰¹ aldı

Ŝafā-yı ĥātırım gitdi feraĥ yerine ġam aldı

2. Ŝafā āyinesi ŝınmıŝ ŝafā cāmı şikest olmış

Bu devr-i bī-ŝebāt iĉre ne İskender ne Cem aldı

3. Nesīm-i himmet esmez ġonce-i maĥŝŭdum aĉılmaz

Ne iĥsāna muĥarrık var ne bir kān-ı kerem aldı

4. Bahār-ı ĥŭsnŭġ iĉindŭr dŭkilen ŝebnem-i eŝkŭm

Benŭm ey tāze gŭl sensiz cihān bāġında nem aldı

5. Ġulām-ı ĥāliŝiyim dergehinde ol şeh-i ĥŭsnŭġ

Felegde Ĥāliŝilik baġa anıġ-ĉŭn 'alem aldı

[110a]

59

Ġazel-i Bākī Raĥmetu'llāhi 'Aleyh⁶⁰²

Mef'ŭlŭ/Fā'ilātŭ/Mefā'ılŭ/Fā'ilŭn

1. aŝd eyler aġzuġ ŧpmek-iĉŭn dā'imā abaĥ

Olur boġazı iplŭ degŭldŭr ŝehā abaĥ

2. Bezm-i ġamuġda şanma abaĥ minnetin ĉekem

Eŝkŭm ŝarāb u dīdelerŭmdŭr baġa abaĥ⁶⁰³

3. Bezmŭnde gerĉi sāġar-ı ŝahbāya baş eger

⁶⁰⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁰¹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁶⁰² Raĥmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rĥ kısaltması ile yazılmıştır.

⁶⁰³ BAD'da bu beyitten ŧnce bir beyit daha bulunmaktadı.

Bedr⁶⁰⁴-i münire dil uzadur dil-berā kabak

4. Āşık hadīs-i cām-ı lebünj alsa ağızına
Meclisde çok lakırdamasun sākiyā kabak

5. Ol vāsıtayla la‘l-i leb-i dil-beri öper
Cāmuñ yüzine gülse n’ola **Bākiyā** kabak

60

Ġazel-i Bāki Efendi

Mef‘ülü/Fā‘ilätü/Mefā‘lü/Fā‘lün

1. Yazdı bahār āyet-i ħüsnünj varak varak
Gül muşhafından okudu bülbül sebak sebak
2. Rāh-ı gamuñda⁶⁰⁵ bulmadı dil emn ü rāhatı
Tātār-ı çeşmünj⁶⁰⁶ eyledi yağmā konak konak
3. Yād-ı lebünjle ‘işret için büstānlara
Allāh çekildi bāde-i gül-gün kabak kabak
4. Dün gice ol ġazāli kaçurmuş rakīb-i seg
İtler gibi aradı bulınca yatak yatak
5. Kaddünj nihāli ruħlaruñ alı gerek bize
Gül deste deste tāze fidanlar kucağ kucağ
6. Mesken ŧutalı ol ħam-ı ebrüda çeşm-i yār
Āşüb u⁶⁰⁷ fitne gizlenüp oldu bucağ bucağ

7. **Bāki** işigi ħākine düşmiş niyāz ider

⁶⁰⁴ bedr: bezm İÜ.

⁶⁰⁵ Rāh-ı gamuñda: ‘aşkuñ yolında BAD.

⁶⁰⁶ Tātār-ı çeşmünj: Tātār-ı gamzeñ BAD.

⁶⁰⁷ u: - İÜ.

Miskin fütāde ‘āşık-ı bī-dil babak babak

61

Nazīre-i Ümīdī

Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

1. Ādāb- ı ‘aşkı yazdı gülistān varak varak

Etfāl-i⁶⁰⁸ bülbül eyledi ezber sebak sebak

2. Bezm-i bahār⁶⁰⁹-ı bāğa lebün yādına bugün

Cām-ı şarāb-ı nāb çekildi kabağ kabağ

3. Peykānı tīr-i sīne-güzārın yetürmese

Dil hānesin müjeñ aramazdı bucağ bucağ⁶¹⁰

4. H̄vān⁶¹¹-ı vişāl-i Leylī’de iller şafā sürüp

Mecnūn içerdı zehr-i belāyı çanağ çanağ⁶¹²

5. Meh-rūlar aldı destine zerrīn⁶¹³-piyāleler

Güyā çemende güller açıldı budak budak

6. Yüz sürmege ayağına ol serv-i ser-keşün

Seyl-āb-ı dīde şehri tōlandı⁶¹⁴ şokağ şokağ

7. H̄vūn⁶¹⁵-ı ciger Ümīdī gelüp cām-ı dīdeye

Yāri ne yüzden itdi temāşā babak babak

[110b]

⁶⁰⁸ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁶⁰⁹ bahār: nihāl İÜ.

⁶¹⁰ Bu beyit Ümīdī Dîvânı’nda gazelin 4. beytidir.

⁶¹¹ H̄vān: H̄vūn ÜD.

⁶¹² Bu beyit Ümīdī Dîvânı’nda gazelin 3. beytidir.

⁶¹³ zerrīn: rengin ÜD.

⁶¹⁴ tōlandı: tōlanur ÜD.

⁶¹⁵ h̄vūn: h̄vān İÜ.

Ġazel-i Mihri Raḥmetu'llāhi 'Aleyh⁶¹⁶

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ben umardum⁶¹⁷ gele bir⁶¹⁸ zülf-i perīṣān bu gice
Şem'-i ruḥsārına pervāne kılam cān bu gice

2. Nā-gehān girdi içerü bir niçe bed-rüy didüm⁶¹⁹
Bunda mı şaldı Süleymān dīvi yek-sān⁶²⁰ bu gice

3. Bir bölük aşmalular geldi bir⁶²¹ araya bu dem
Kanda bulına 'aceb bunlara urġan bu gice

4. Kimi keldür kimi kördür kimi sāķıt bularuġ⁶²²
Kimlere kıldı muşāhib bizi devrān bu gice

5. Şeb-i yeldā gicesi **Mihri**'ye gör n'itdi felek
Gör raķībi⁶²³ getürüp eyledi mihmān bu gice

Ġazel-i Mihri Eyzan

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1. Bir řabīb oldı bizümle yine hem-dem bu gice
Dil-i bīmārumuza eyledi emsem bu gice

2. Yārelenmişdi ciger ġamzesi peykānlarla

⁶¹⁶ Raḥmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rḥ kısaltması ile yazılmıştır.

⁶¹⁷ Mecmuada bu kelimedden sonra "ki" vardır. *Mihri Dīvānı*'nın vezin gereġi daha uygun olduġu görülmüştür. Bu sebeple "ki" metne dāhil edilmemiştir.

⁶¹⁸ bir: - İÜ.

⁶¹⁹ Vezin hatalıdır.

⁶²⁰ dīvi yek-sān: dīv-yeksān İÜ.

⁶²¹ bir: bu İÜ.

⁶²² Vezin gereġi "bunlaruġ" kelimesi bu şekilde okunmuştur.

⁶²³ gör raķībi: görmez idi MİD.

La'ı virdi⁶²⁴ yine ol yāreye merhem bu gice

3.Rūzgāruñ elemin çekmiş-idük bunca⁶²⁵ zamān

Ḥamdü li'llāh bizi yār eyledi bī-ğam bu gice

4.Meclisinde şanemüñ rāḥat olup şubḥa degin

Biñ şafā ile geçildi hele bir⁶²⁶ dem bu gice

5.Furşat el virmiş iken buse-kinār it yāri

Dā'imā girmez i **Mihri** ele bu dem bu gice

64

Ġazel-i Laṭīfī

Fā'ilatün / Fā'ilatün / Fā'ilatün/ Fā'ilün

1.Her dem ehl-i dillerüñ yanında yārıdur kitāb

Mūnis-i evkātı yār-ı ğam-gūsarıdur kitāb

2.Nitekim eglencesidür māl u cāhı cāhilüñ

Ehl-i 'irfānun da⁶²⁷ māl-ı bī-şümarıdur kitāb

3.Yeg durur biñ kān-ı zerden ehl-i fazla bir varağ

Cāhil almaz bir pula ne'tsin ne kārıdur kitāb

4.Kenz-i lā-yefnāya irer pādişāh-ı vağt olur

Her kimüñ gencine vü gencine-dārıdur kitāb

5.Gel berü ey zulmet içre āb-ı ḥayvān isteyen

Bu sevād içre o 'aynuñ çeşme-sārıdur kitāb

⁶²⁴ La'ı virdi: La'li urdı MİD.

⁶²⁵ bunca: ḥayli MİD.

⁶²⁶ bir: bu İÜ.

⁶²⁷ 'irfānun da: 'irfānda İÜ.

6. Ğonceveş dil-teng⁶²⁸ olanuñ ğöñlin açar ğül ğibi
Şan ğül-i şad-berg-i faşl-ı nev-bahārīdür kitāb

7. Ol kişi buldı cihān içinde yār-ı bī-ħalel
Ey **Latīfi** her kimün yanında yārıdur kitāb

[111a]

65

Kaşīde min-Kelām-ı Ğayretī

Mef'ülü / Fā'ilātü / Mefā'ilü / Fā'ilün

1. Levħ-i zemīne yazsa nice faşl u bāb āb
Ğüsnün kitābın eyleyimez intihāb āb

2. Tahrire başlasam kaçan evşāf-ı Ğüsnünji
Odlara tutuşup қalem olur kitāb āb

3. Ger 'arızuñdan ey yüzi ğül dāne-i 'arak
Ṭamsa virürdi 'āleme büy-ı ğülāb āb

4. La'lün firāķı-yile aķan ğözlerüm yaşı
Deryāya düşse ola 'aķıķ-i müzāb āb

5. Bir қatre aĝzı yarını ṭamzursa yire yār
Esrār olup ğubār ola şāfi şarāb āb

6. Deryāya düşse pertev⁶²⁹-i mihr-i cemāl-i dost
Virürdi kā'ināta ğüneş ğibi tāb āb

7. Sen meh-liķānuñ işideli şuya ğirdüĝin
Lerzān olur kaçan ki ğöre āfitāb āb

⁶²⁸ Ğonceveş dil-teng: Ğonce-i dil teng İÜ.

⁶²⁹ pertev: zerre HAD.

Ve minhü

8.Yüz buldı-yise dilemiş ola⁶³⁰ muķābele

Āyīne-i 'izāruņa ey āfitāb āb

9.Gördi şafā-yı 'arızuņı ğaşy olup hemān⁶³¹

Düşdi yüzünüň üstine itdi hiçāb āb

10. Bī-ihtiyār vālih olup gitdi kendüden

Dīdār-ı yāri⁶³² seyr ideli bī-niķāb āb

11.Başumda āhum odını yaşumla dir gören

Bir sāyebān-ı āteşe olmuş tınāb āb

12.Bencileyin fiġānlar idüp devr⁶³³ elinden āh

Döker hemīşe dīdelerinden tōlāb āb

13.Bahtum sitāresini nuķūsetde görelı

Aķıtdı şubħa dek gice 'ayn-ı şihāb āb

14.Bir ħaddeyem ki sīm ü zerüň adın aņdılar

Aķıtdı yüzüm üzre gözüm bī-ħisāb āb

Ve minhü

15.Sā'il görüp gözüm yaşını rüy-ı luţf-ile

Virdi⁶³⁴ bu ħasteye yine şāfi cevāb āb

⁶³⁰ ola: ide HAD.

⁶³¹ hemān: revān HAD.

⁶³² yāri: İÜ' de yoktur.

⁶³³ devr: dehr İÜ.

⁶³⁴ virdi: virüp HAD.

16.Didi yüzüni şu gibi bir⁶³⁵ āsitāna⁶³⁶ sūr

Kim buldı aña irmek-ile fetḥ-i bāb āb

17.Pāṣā-yı a‘zām ol ki ese bād-ı luṭfı ger⁶³⁷

La‘l ola kara taş ola dürr-i hoş-āb āb

18.Çün adın aṅdı cūṣ idüben şu gibi revān

Okıdı uşbu maṭla‘ı idüp ḥitāb⁶³⁸ āb

19.Eyledi āsitānuña çün intisāb āb

Buldı şafā-yı kalb oluben kāmyāb āb

20.Yüz⁶³⁹ süreli işigüne bir kadre irdi kim

Yıllarla çursa gitmege itmez şitāb āb

21.Keffüñ cihāna şol kadar eyler nişār sīm

Rüy-ı zemīne şaçmaz o deñlü seḥāb āb

[111b]

Ve minhü

22.Keff-i kerīm-ile olımaz bir le‘im eli

Feyz itmede cihānda olur mı serāb āb

23. Qahrıñ odı irişse yaқardı hevāda nār

Luṭfuñ nesīmi esse olurdı türāb āb

24.Tiğün ‘adū vilāyetini şöyle yıқdı kim

⁶³⁵ bir: bu İÜ.

⁶³⁶ āsitāna: āsitāneye İÜ.

⁶³⁷ Bu mısraı HAD’da “Pāṣā-yı a‘zām ol k’ese luṭfı nesīmi ger” şeklinde yazılmıştır.

⁶³⁸ ḥitāb: ḥisāb İÜ.

⁶³⁹ Yüz: Yol İÜ.

Şan mülk-i Kaydafâ⁶⁴⁰ durur itdi ħarâb âb

25. Ey pîr olası tâze cüvân tîğün olmasa

Nüş eylemezdi râĥat-ile şeyĥ ü şâb âb

26. Tîğün durur bu çarĥı koyan⁶⁴¹ çarĥa dâ'imâ

Dönmezdi bulmayaydı eger âsiyâb âb

27. Tahrîk-i bād-ile n'ider idi zırîĥ geyüp

Tîğünden itmeyeydi eger ictinâb âb

Ve minhü

28. Şemşîr-i 'adlünge tayanup arĥalanmasa⁶⁴²

Yatmazdı şırtı üstine bî-ictinâb⁶⁴³ âb

29. 'Adlün şü resmedür ki zamānuĥda Ĥusrevâ

Hergiz ĥabâb ĥānesin itmez ĥarâb âb

30. Başsaĥ rikâba vaĥt-i ġazab pây-ı ĥışmuĥı

Olurdu heybetünden eriyüp rikâb âb

31. Ger yiryüzinde ĥurasın otaĥ-ı ĥadrünĥi

Şermünden eriyüp ola bu nüh kıbâb⁶⁴⁴ âb

32. Gerçi ki başdı geçdi yüce âsitānuĥı

Alçaĥa düşdi çekdi niçe ıztırâb âb

⁶⁴⁰ Kaydafâ: ĥâİÜ.

⁶⁴¹ koyan: koyup İÜ.

⁶⁴² arĥalanmasa: arĥalamasa HAD.

⁶⁴³ bî-ictinâb: bî-ıztırâb İÜ.

⁶⁴⁴ kıbâb: ĥabâb HAD.

33.Deryāda kaçresin idemez haşre dek beyān
Medhūn risālesin yaza ger bāb bāb āb

Ve minhü

34.Söylerse Hayretī n'ola⁶⁴⁵ eş'ār-ı ābdār
'Ādet durur hemīşe aқıdur türāb āb

35.Bir būstān-ı serv durur bu kaçıde kim
Uğrar kenārına şanasın bī-hisāb āb

36.Ĥalk-ı cihāna olmaқ-ıçün⁶⁴⁶ bā'ış-i hayāt
Ĥulk-ı me'ānide⁶⁴⁷ ola 'ayn-ı mi'zāb⁶⁴⁸ āb

37.Yaқmaya nār saņa hevādār olanları
Maşşerde şuna ellerine Bū-Türāb āb

38.Şu қoya düşmen ocağına tiğ-i ābdār
Eyleye zulm esāsını yıқup ĥarāb āb

39.Baĥtuñ cüvān u rāyuñ ola pīr⁶⁴⁹ dā'imā
Sāyeñde içe rāĥat-ile şeyĥ ü şāb āb

66

[112a]

Kaşıde-i Bāķi Berāy-ı Sulţān Meĥammed Ĥān

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1.Ĥüsnün ziyāsı pertevi nūr-ı kıdem gibi

⁶⁴⁵ n'ola: ne var HAD.

⁶⁴⁶ olmaқ-ıçün: olmuş iken HAD.

⁶⁴⁷ me'ānide: mu'ānide HAD.

⁶⁴⁸ mi'zāb: 'azāb HAD. Bu kelime İÜ'de şeklinde yazılmıştır.

⁶⁴⁹ pīr: pīre İÜ.

Rüşen cemâlün âyinesi⁶⁵⁰ şubh-dem gibi

2. Ālem harīm-i Ka'be⁶⁵¹-i kūyunda muhterem

Vaşluñ harāmı⁶⁵² 'aşıka şayd-ı Harem gibi

3.Çeşmüm devāt-ı surha dönüp hün-ı eşk-ile

Cismüm boyandı kana ser-ā-pā kalem gibi

4.Derdüm hisāba gelmedi kıldum muhāsebe

Gözyaşı dāne dāne dökildi raqam gibi

5.Sen sağ ol ey vişāli hayāt-ı cihān⁶⁵³ olan

Ben bu firāka döymeyem āhir ölem gibi

6.Bāķī ne gam penāhuñ ola rüzgārda

Sultān Mehemmed ol şeh-i şahib-kerem gibi

7.Meşhūr bezm-i devlet-i şah-ı yegānede

Tab'uy şafā-yı⁶⁵⁴ meşreb-ile cām-ı Cem gibi

Ve minhü

8.Ol şeh-süvār-ı 'arşa-i iķbāl ü baht kim

Şāhān-ı dehr atı öñince hadem gibi

9.Ķadr-i bülend ü cāh-ile mümtāz u⁶⁵⁵ ser-firāz

Hayl-i mülük-i 'ālem içinde 'ālem gibi

⁶⁵⁰ âyinesi: âyineye İÜ.

⁶⁵¹ Ka'be: hürmet BAD.

⁶⁵² harāmı: harām BAD.

⁶⁵³ hayāt-ı cihān: cenāb-ı cihād İÜ.

⁶⁵⁴ şafā-yı: şafası İÜ.

⁶⁵⁵ u: - İÜ.

10. Haḫ'dan niyāzum ol ki 'adūsı zamānede
Rāhat yüzünü⁶⁵⁶ bulmaya kūy⁶⁵⁷-ı 'adem gibi

11. Āsīb-i rūzgār-ı ḫazāndan emīn ola
Gülzār-ı 'ömr-i devleti bāğ-ı İrem gibi

12. Pā-māl esb ü⁶⁵⁸ devleti küffār-ı ḫāksār
Ḥāḫān-ı Çīn muṭī' ola şāh-ı 'Acem gibi

13. Kesr-i 'adū vü feth-i memālik 'ale'd-devām
Gürz-i girānı kelle-i düşmende zām gibi

Ve minhü

67

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Yüzüñ ḫayāli kim gözüm üzre vaṭan ṭutar
Āb içre deste deste gül ü yāsemen ṭutar

2. Ağzuñ dişüñ nümünesidür ḡonca jāleden
Yāḫüt ḫoḫḫa içre ki dürr-i 'Aden ṭutar

3. Dil naḫdini diler k'ide hindü-yı zülfi⁶⁵⁹ cer
Elde tekellüf itmege sīb-i zeḫan⁶⁶⁰ ṭutar

4. Ṭūṭī lebüñi bāğ-ı cemālünđe⁶⁶¹ görelī
Gülzār içinde bülbül-i gūyā vaṭan ṭutar

⁶⁵⁶ yüzünü: yirini BAD.

⁶⁵⁷ kūy: kevn İÜ.

⁶⁵⁸ Pā-māl esb ü: Pā-māl-i esb-i BAD.

⁶⁵⁹ hindü-yı zülfi: hindü-zülfi İÜ.

⁶⁶⁰ sīb-i zeḫan: sīb ü zeḫan İÜ.

⁶⁶¹ cemālünđe: kemālünđe İÜ.

5. Sen meh-liḳaya hizmet için her⁶⁶² seher şehā
Ḥurşid āfitābe vü gerdūn legen tatar

6. Gird-i lebünde ḥaṭṭuṅı gördi vü reşk idüp
Pırūze⁶⁶³ içre ḡonca ‘aḳıḳ-i Yemen tatar

7. Zindāna şaldı cānı zeneḥdānı **Ca‘ferā**
Zülfi çıkarup aşmaḡa anı resen tatar

[112b]

68

Ḳaşıde-i Bāḳi Berāy-ı Sulṭān Meḥemmed Ḥān
Fā‘ilatün/ Fā‘ilatün/ Fā‘ilatün/ Fā‘ilün

1. Cān virürdüm cevher-i cān⁶⁶⁴ istese cānān eger
BezI iderdüm yolına zī-ḳıymet olsa cān eger

2. Īd ü⁶⁶⁵ gül hem-şohbet oldı cām-ı zer şundı hilāl
Göklere çıḳsa yiridür na‘re-i mestān eger

3. Aldanurdum gül-bün-i ‘ömrün yüze güldüğine
‘Ahdine tursa zamāne dönmeşe devrān eger

4. Ḥvār⁶⁶⁶ u zār olmazdı bülbül ḡāre yār olmazdı gül
‘Aksine devr itmeyeydi günbed-i gerdān eger

5. Ağlamazdum zaḡm-ı ḡārından bu fānī ḡülşenün

⁶⁶² her: dehr İÜ.

⁶⁶³ pırūze: firūze İÜ.

⁶⁶⁴ cān: kān İÜ.

⁶⁶⁵ ü: - İÜ.

⁶⁶⁶ Ḥvār u zār: ‘azv-i zār Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Bir güle baksa hele ol gonca-i handān eger

Ve minhü

6.Cū' u zillet derdidür⁶⁶⁷ eṭfāli⁶⁶⁸ giryān eyleyen

Ağlamazdı ṭıfl-ı dil olsa elinde nān eger

7.Çarḫ kim bī-rahm ola mevcūd olan nā-būd olur

Mālik olsa fi'l-meşel maḥşül-i baḫr-i kān eger⁶⁶⁹

8. Lā-cerem bir gün zemīn⁶⁷⁰-i ḫuşk olur deryā-yı Nīl

Menba'ında⁶⁷¹ yağmasa bir niçe dem bārān eger

9.Derd ü miḫnet çekme dergāhında ey Bākī yüri

'Arz kıl bilmezse ḫālünḫ Hāzret-i Sulṭān eger

10.Ol ki ḫürşīd⁶⁷²-i cihān-tāba⁶⁷³ zekāt-ı zer virür

Kāse-gerdān olsa şehrinde meh-i tābān eger

Ve minhü

11.Feyz-i envār-ı kef-i zer-baḫşı beşdür 'āleme

Aḫmaz olsa çeşme-i ḫürşīd-i nūr-efşān eger

12. Kaşr-ı kaḫrünḫ āsmān eyler olursa dest-gīr

Himmet-i vālā-yı şāhenşāh-ı 'ālī-şān eger

⁶⁶⁷ cū' u zillet derdidür: cū'-ı zillet der-be-der İÜ.

⁶⁶⁸ eṭfāli: şibyān İÜ.

⁶⁶⁹ Bu beyit BAD'da şu şekildedir: ḫārc kim bī-daḫl ola mevcūd olan nā-būd olur

Olsa mālünḫ fi'l-meşel maḥşül-i baḫr u kān eger

⁶⁷⁰ zemīn: dehen İÜ.

⁶⁷¹ Menba'ında: Menba'ından BAD.

⁶⁷² ḫürşīd: ḫürşīde İÜ.

⁶⁷³ cihān-tāba: cihān-bānı

13. Biz gedā⁶⁷⁴ mihmānıyuz lāyık görürse hüküm anuñ
İşiginde nāne muhtāc olduğın mihmān eger

14. Gelmeye bir dağı mişli dehre biñ sa'y itseler
Heft ahter nüh felek yanınca çār⁶⁷⁵ erkān eger

15. Nüh 'ömrin virsün Allāh'um haţādan şaklasun
Yıkşa bünyād-ı sarāy-ı 'ālemi tūfān eger

[113a]

69

Kaşide-i Kemālpaşa-zāde Raḫmetu'llāhi 'Aleyh⁶⁷⁶

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

1. Gün yüzün görmeyeli ey meh-rū
Gözüme gelmez olupdur uyhu

2. Serv-i reftāruñı kanlu yaşum
Cüst ü cū eyleyüp arar her sū

3. Ğam-ı hecrün dimege derd-i dile
Cismüm üstinde zebānum her hū

4. Sen gülersün beni ağlar göricek
Hüb-rülarda bu midur hep hū

5. Dil-rübālar yüzine ey yüzi gül
Dide baқmaduğına hikmet bu

6. Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ

⁶⁷⁴ Biz gedā: Pür-güher İÜ.

⁶⁷⁵ çār: kār: İÜ.

⁶⁷⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

İki ‘ālemde murādum senseñ

Ve minhü

7. Deli göñlüm ğam-ı hicrān ister

Elemi kendüye yārān ister

8. ‘İd-i vişāli içün ol kaşı kemān⁶⁷⁷

Cān-ı mecrūhumı kırbān ister

9. Nev-bahārum gül-i ħüsnine müdām

Gözlerüm yaşını bārān ister

10. Kıandesün rūĥ-ı revānum ki seni

Görmege dāde-i giryān ister

11. Ne görünür gözüme bu dünyā

Ne göñül seyr-i gülistān ister

12. Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ

İki ‘ālemde murādum senseñ

Ve minhü

13. Şabr-ı ğam cāna cefādur sensüz

Ağlasam baña revādur sensüz

14. Oluben künc-i ğam-ı ‘aşķ içre

Şağlık çünki ħaḫādur sensüz

15. Ḥaste-i ‘aşķuñ olaldan rūḫum

Her devā cāna belādur sensüz

⁶⁷⁷ Vezin hatalıdır.

16. Nice an aqlamasun iki gzm
Derd  gm cmle baadur sensz

17.Gl-i nev-rz-ı cihn bgnı
Gzme hr u ‘andur sensz

18.Dn [] gn fikrm  ydum sense
ki ‘lemede murdum sense

[113b]

Ve minh

19.Her aan yzne basam glerin
Gzmn anlı yaını silerin

20.Yine kyundan esen geldi ab
Getrr mi ki ‘ıbarn hberin

21.Daı ram itmese iki gzm
Nie demdr gm-ı hecrn ekerin

22.Yrisem dilde hyln fikri
Sylesem vaf-ı dehnn iderin

23.ıkmadum baa gm-ı zlfn ile
Geri odan bu hevda yilerin

24.Dn [] gn fikrm  ydum sense
ki ‘lemede murdum sense

Ve minh

25.Bir gice bister-i minetde maam
Eylemidm gzme geldi niym

26.Nā-gehān gördüm o mäh-i meh-rū
Gelüben virdi işāretle selām

27. Deheni nāz-ile güftārla gelüp
Didi ey ‘āşık-ı rüsvā-yı ‘avām

28. Sezerin terk-i maḥabbet itdün
Cām-ı ‘aşkı idüben cāna ḥarām

29.Ağlayup düşdüm ayağına hemīn
Ḥāşaa’llāh didüm ey meyl-i ḥurām

30. Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ
İki ‘ālemde murādum senseñ

70

Kaşide-i Kınalı-zāde Nazire-i Kaşide-i Kemālpaşa-zāde

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

1. Niçün ey ‘arız[ı] mihr ü yüzi mäh
Ḥāl-i ‘uşşāka degülsin āgāh⁶⁷⁸

2.Ḥasretünden bet ü āh oldı nesīm
Raḥm kıl ḥālüme gel oldı tebāh

3.Sen begüm ḥüsn ilinün şāhısın
Kalb-i ‘uşşāk durur baña sipāh

4.Şanma imdi dil-i ‘uşşāk kim
Şunsa leşker idimez begligi şāh

⁶⁷⁸ Vezin hatalıdır.

5. Felege irdi gamuñdan āhum
Āsitānuña daħı irmedi āh

6. Dil ħayāl ü ki ħayālün gelesi
Ķomadı ħayr-ı ŧanem fikr nāh

7. Sevdigüm baña günāh ise seni
Yer ü gök derlü durur bende günāh

8. Dün [ü] gün fikrüm ü yādum senseñ
İki ‘ālemde murādum senseñ
[114a]

71

Nūŧi Efendi

Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün /Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün

1. Güller çemende dil-güşā ‘ālem gülistān-ı İrem
Müller dem-ā-dem cān-fezā meclis müheyyā lā-cerem

2. Elṭāf-ı Yezdānī[yi] gör nev-rüz-ı sulṭānī[yi] gör
Dillerde ŧādānī[yi] gör gülzāra ‘azm it ŧubḫ-dem

3. Bāğun cemālin seyr iden ‘azm-i gülistān eyleyen
Güftār-ı ‘ıyŧi söyleyen eyler gönüldeñ def‘-i ħam

4. Zāhid sözi virdi kesel güleşen güzellerden güzel
Nūŧ eyle cām-ı ‘ıyŧi gel gitsün vücuduñdan elem

5. Āğāz idüp murğ-ı seḫer āvāz-ı ‘ıŧḫa virdi fer
Ṭoldı ŧafādān sīneler güleşende seyr it lā-cerem

Ve minhü eyzan

6. Güller ṭutup zerrīn ḫadeḫ yārāna virdi çok ferāḫ

Gitdi gönüllerden teraḥ ‘azm-i kenār it dem-be-dem

7.Yüz gösterüp güller⁶⁷⁹ bugün zār oldı [bül]büller bugün

Eylerse ğulğuller bugün almaz gönülde derd ü ğam

8.Gör nergisi şām u seḥer zerrīn adeḥle ‘ıyş⁶⁸⁰ ider

utmuş elinde lāleler bir cām-ı zer mānend-i Cem

9.Nūşī gözin an eylesün bülbüller efgān eylesün

Geşt-i gülistān eylesün ol gül-‘ızār-ı ğonce-fem

72

Nūşī Raḥmetu’llāhi [‘Aleyh]

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün /Fe‘ilün

1.Kilk-i ebrūy ruḥ-ı yāre Gülistān yazar

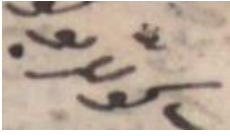
Kātib-i ḥaṭṭı aḡa āyet-i ur’ān yazar

2.Ḥāme-i urre-i müşġini⁶⁸¹ o gül-ruḥsāruḡ

Şafḡa-i la‘line gāhī ḡaṭ-ı reyḡān yazar

3.Ḥāl-i Hindūsını gör şafḡa-i ruḥsārında

Benzer ol bir Ḥabeşī ıfla ki Bostān⁶⁸² yazar

⁶⁷⁹Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁶⁸⁰ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır

⁶⁸¹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁶⁸² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

4. Dil-periřān olan eglence için 'iřkuŋda
Kimi mecmū'alar eyler kimi dīvān yazar

5. Nūřiyā 'iřka iriřmek atı gūcdür yoĥsa
Menzil-i zühde yitişmek atı āsān yazar

6. Bulmayup hecr-i dile cem'iyet-i ĥātır Nūřī ⁶⁸³
Zūlfūŋ evřāfını ři'rinde periřān yazar⁶⁸⁴

[114b]

73

Nūřī

Fā'ilatūn/ Fā'ilatūn / Fā'ilatūn / Fā'ilūn

1. Yār olunca ġonce-fem bir gūl-'izār olma gerek
Bir semen-ruĥ nāz-perver řīvekār olma gerek

2. Mā'il olsun baa ol serv-i sehī dirseŋ eger
Gözlerūŋ yařıyla yollar cūy-bār olma gerek

3. Seyre gelsūn dirseŋ ol gūl yūzlü yāri dem-be-dem
Eřk-i ĥūnīnūŋle ĥāneŋ lālezār olma gerek

4. Her řeb ol māh-ı dil-efrūřı getürmek isteseŋ
Āh-ı pür-sūzuŋ yolında řu'le-dār olma gerek

5. Ĥāk-pāy-i yāre yūz sürmek dilerseŋ Nūřiyā
Sīne ferř-i reh-gūzār u ĥāk-i reh olma gerek

74

Nūřī Raĥmetu'llāhi 'Aleyh

⁶⁸³ Vezin hatalıdır.

⁶⁸⁴ Gazelin sonunda 5. beyitle ilişkilendirilerek bu beyit yazılıdır.

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

- 1.Mīve-i vaşlına her kim ʔama‘-ı hāma düşer
Bāğ-ı hecrinde felāket gibi bir dāma düşer
- 2.Gerçi düşmez baña gülzār-ı maḥabbetde vişāl
Gönül ammā o gül-endām u dil-ārāma düşer
- 3.Aṭlas-ı ḥüsn ser-ā-ser yaraşur ol şāha
Ḥil‘at-i behcet o Dārā-yı gül-endāma düşer
- 4.Şubḥ-dem şeb-neme beñzer gül-i ḥandān üzre
Dil-i üftāde ki cām-ı ʔarab-encāma düşer
- 5.Bağmaz olduḡ şanemā ḥāline her dem **Nūşī**
Sitem-i ġamzeñ-ile ḥancer-i ālāma düşer

75

Şeyḥ Nūşī

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

- 1.Pister-i şīvede nāz-ile o yār
Gözlerin süzmiş uyur şanma uyar
2. Biñ niyāz eyler iseñ yüz virmez
Eyler ammā ile ‘arz-ı ruḥsār
- 3.Nīze-i⁶⁸⁵ sine-güzāruñ gönder
Aña cān üzre yir eyler dil-i zār
4. Kendini ḳāmetüñe beñzetmiş

⁶⁸⁵ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Olmasun şāh-ı çemen ber-ḥūrdār

5. Kayuyı tıyduḡ ise ey Nūṣī

Der-i cānāneye yüz sür yalvar

76

[115a]

Kaşīde-i Nūṣī

Mefāʿlün / Mefāʿlün / Mefāʿlün / Mefāʿlün

1.O meh-rūlar ki bezm-i vuşlata pīrāye şalmışlar

Hümālardur ki devlet ʿālemine sāye şalmışlar

2.Ol āhū-yı Ḥotenle çin-seḡer gül-geşt idüp bāḡı

Raḡīb-i seg-sirişti ehl-i dil şahrāya şalmışlar

3.Güzeller ʿalʿat-ı ḡurşīdi maḡv itsün diyü ey māḡ

Cemālün şuʿlesin mihr-i cihān-ārāya şalmışlar

4.Metāʿ-ı seyri tārāc itmeḡe Tātār ḡamzeyle

Belā cāsūsını mülk-i dil-i şeydāya şalmışlar

5. Kenār itmek olur diyü o dūrri rūzgār-ile

Vücūdı ehl-i dil deryā-yı istiḡnāya şalmışlar

Ve minhü

6.İdüp ḡamz ol gül-i raʿnā şalar ferdāya ʿuşşāḡı

Raḡīb-i ḡārı ol bī-çāreler Mevlāʿya şalmışlar

7.O māḡuḡ ḡaşr-ı bālāsın temāşā⁶⁸⁶ ḡılmaḡa ʿuşşāḡ

Kemend-i ʿışḡı ḡaḡ-ı ḡārem-i mīnāya şalmışlar

⁶⁸⁶ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

8.Rakīb ālāyını ğamzen perīşān eylemiş şan kim
İki ğurrende şīri leşker-i a‘dāya şalmışlar

9.Gönjöl ğavvāşını bulmağa ol dürr-i dil-ārāyı
Kemālāt ehli ey dil lücce-i ārāya şalmışlar

10.Hayāl-i zülfümüz eglence kıl diyü ol āhūlar
Seni ey **Nūşī**-i miskīn ‘aceb sevdāya⁶⁸⁷ şalmışlar

77

Nūşī

Mefā‘ilün / Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

1.Kaçan nezāresi halkuñ ol āfitāba düşer
Açar⁶⁸⁸ niķābın o meh-ţal‘atüm hiçāba düşer

2. Kızardı la‘l-i dil-āvīz-i yāri gördüği dem
Hiçābı ol leb-i nābuñ meğer şarāba düşer

3.Dökildi ğoncenüñ üstine şanki şeb-nemler
‘Araķlar ey lebi nūşīn o la‘l-i nāba düşer

4. Cefā sitem saña düşmez o vaz‘-ı nā-hemvār
Cihānı iñleden ol çarķ-ı pür-şitāba düşer

5. Yaraşdı hil‘at-i devlet o şāha ey **Nūşī**
Libās-ı ğüsn ü leţāfet o kām-yāba düşer

⁶⁸⁷ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁶⁸⁸ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Müseddes-i Nūşī Sellema'illāh

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

I

Yüregüm yāreleyüp⁶⁸⁹ hancer-i cevr-i cānān
 Gözlerüm çutsa ğam-ı hasret-i dil-dār ile kan
 Eşk-i hūnīnūmi eylerse ne derlü pūyān
 Yüz çevürmez siteminden o nigāruñ dil ü cān
Olsa şemşīr-i kazāveş ne kadar hūn-efşān
Olmayam tiĝ-ı cefāsından anuñ rū-gerdān

II

Na'ller kesse dil-i zāre o tiĝ-ı ser-tīz
 İtmeyem zerre kadar bezm-i belāsında sitīz
 Eylemez zaħm-ı ğamından dil-i şad-pāre gürīz
 Şerhalar kesse ten-i zāra o çeşm-i hūn-rīz
Olsa şemşīr-i kazāveş ne kadar hūn-efşān
Olmayam tiĝ-ı cefāsından anuñ rū-gerdān

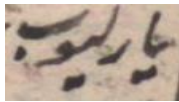
III

Lālezār eylese yaşumla bütün dünyāyı
 Yād ider dil yine ol la'l-i hayāt-efzāyı
 Yüz tutar ışkına gör cān-ı belā-peymāyı
 Eylese cevr-ile biñ pāre dil-i şeydāyı
Olsa şemşīr-i kazāveş ne kadar hūn-efşān
Olmayam tiĝ-ı cefāsından anuñ rū-gerdān

IV

Hoş gelür göñlüme yārūñ sitem-i vālāsı
 İllerūñ pür-ĝam ider cām-ı sürūr-encāmı
 Sīnemi yāreleyüp ğamze-i hūn-āşāmı

⁶⁸⁹ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

Çāk çāk eylese hışm-ile dil-i nā-kāmı
Olsa ŝemŝir-i kazāveŝ ne kadar hūn-efŝān
Olmayam tiĝ-ı cefāsından anuŝ rū-gerdān

V

Ben[i] zār eyleyüp ol ‘arızı berg-i semenüm⁶⁹⁰
ŝerhadan çeŝme-i [hūn] olsa ser-ā-ser bu tenüm
Hancer-i cevri-ile biŝ pāre olursa bedenüm
Budur ey Nūŝi-i ŝeydā yine her kez sūhanüm
Olsa ŝemŝir-i kazāveŝ ne kadar hūn-efŝān
Olmayam tiĝ-ı cefāsından anuŝ rū-gerdān

[116a]

79

Müseddes-i Tā‘ibī Çelebi Fermāyed Raĥmetu‘llāhi ‘Aleyh⁶⁹¹
Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

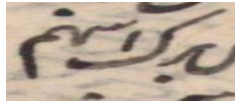
I

Yanalı āteŝ-i miĥnetde dil-i sūzānum
Tutalı gökyüzini dūd-ı dil-i nālānum
Sākī-i bezmüm olup dīde-i hūn-efŝānum
Ĝuŝŝa-i derd ü ĝam-ı hicr olalı yārānum
Nāle ney göz yaşı mey oldı ciger püryānum
Hāne-i dilde ĥayālün olalı miĥmānum

II

Olalı cān u gönül āteŝ-i miĥnetle kebāb
Cāmlar dīdelerüm oldı ciger qanı türāb
şeb-i hicründe senün girmeyeli dīdeŝe ĥvāb
Çeng olup kām-et-i ĥam küşte vü hem sīne rebāb
Nāle ney göz yaşı mey oldı ciger püryānum

⁶⁹⁰ Mecmuada bu terkip

şeklinde yazılmıştır.

⁶⁹¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Hâne-i dilde hayâlün olalı mihmānum

III

Hasret-i la'lün-ile dīdelerüm hūn olalı
Fikr-i haṭṭunla senün hāl dige-gün olalı
Künc-i firḳatde göjül hicr-ile maḥzūn olalı
Leylī-i zūlfün esīri-yile Mecnūn olalı
Nāle ney göz yaşı mey oldı ciger püryānum
Hâne-i dilde hayâlün olalı mihmānum

IV

Şalalı cān evini āteş-i hicrān-ile od
Āteş-i ḥasret-ile sīnemi yaḳduḳca çü 'ūd
Çehre-i çarḫı siyāh eyleyeli dūd-ı kebūd
Bezm-i aḡyārda sen nāz-ile ḳılduḳca sürūd
Nāle ney göz yaşı mey oldı ciger püryānum
Hâne-i dilde hayâlün olalı mihmānum

V

Cür'a-i cāmuḡı aḡyār-ı denī nūş ideli
Çekeli sīneḡı pehlūya der-āḡūş ideli
Cām-ı hicrūḡ içürüp tā beni bī-hūş ideli
Hālet-i bāde-i 'aşḳuḡ beni medhūş ideli
Nāle-i ney göz yaşı mey oldı ciger püryānum
Hâne-i dilde hayâlün olalı mihmanum

[116b]

80

Tercī-i Bend-i Ğamī der-Ḥaḳḳ-ı Su'al-i 'Āşıḳ u Cevāb-ı Ma'şūḳ
Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

I

Dün görüp dil-beri olsun⁶⁹² bire ğaddār didüm
Gelmedüñ yanuma gitdün ğanı⁶⁹³ ikrār didüm
Bülbülün zārın işit ey gül-i gülzār didüm⁶⁹⁴
‘Ahd ü peymānuña gel eyleme inkār didüm⁶⁹⁵
Ne revādur tağıla sen⁶⁹⁶ güle⁶⁹⁷ her hār didüm⁶⁹⁸
İdesin cān u⁶⁹⁹ cihāndan beni bīzār⁷⁰⁰ didüm⁷⁰¹

Meded Allāh’ı seversen meded ey yār didüm
Va‘de-i vaşla hilāf eyleme her bār⁷⁰² didüm

II

Ķahr idüp döndi baña hışm-ile ol yār didi
Ki⁷⁰³ senün-çün baña çok ta‘n ider⁷⁰⁴ aĝyār didi⁷⁰⁵
Bene virdiñ almazsun şü baña var didi⁷⁰⁶
Varayın hāneñe bir şeb yiter ol zār didi
Şunayın⁷⁰⁷ aĝzuña hoş la‘l-i şeker-bār didi
Dehenün den bu haber çıkmaya zinhār didi

Meded Allāh’ı seversen meded ey yār didüm
Va‘de-i vaşla hilāf eyleme her bār⁷⁰⁸ didüm

III

⁶⁹² Dün görüp dil-beri olsun: gördüm ol dil-beri olsun BRD.

⁶⁹³ ğanı: hani TA.

⁶⁹⁴ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin beşinci mısraıdır.

⁶⁹⁵ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin altıncı mısraıdır.

⁶⁹⁶ tağıla sen: tağınasıñ TA.

⁶⁹⁷ güle: gülü TA.

⁶⁹⁸ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin üçüncü mısraıdır.

⁶⁹⁹ u: - İÜ.

⁷⁰⁰ bīzār: bīdār TA.

⁷⁰¹ Bu mısraı TA’da ve BRD’de müsemmenin birinci bendinin dördüncü mısraıdır.

⁷⁰² her bār: zinhār TA.

⁷⁰³ Ki: BRD’de yoktur.

⁷⁰⁴ ta‘n ider: ta‘yīn ider TA.

⁷⁰⁵ Bu mısraı BRD’de müsemmenin ikinci bendinin üçüncü mısraıdır.

⁷⁰⁶ Bu mısraı BRD’de “Yā ne virdün alamazsun şü baña(?) var didi” şeklinde yazılmıştır. Bu mısraı BRD’de müsemmenin ikinci bendinin ikinci mısraıdır.

⁷⁰⁷ Şunayın: Şunayım TA.

⁷⁰⁸ her bār: zinhār BRD. ve TA.

Ey lebi mül şacı sünbül yüzi gülzâr⁷⁰⁹ didüm
Başuma itdi⁷¹⁰ ğamuñ memleketi⁷¹¹ t̄âr⁷¹²didüm

Çekerem çünki senüñ cevruñi bisyâr didüm
Hizmetünde⁷¹³ kuluñam bir dilegüm var didüm
Hasretüñ eylemeden cân u dile kâr didüm
Merhem-i sîneñi ben h̄asteñe⁷¹⁴ bir⁷¹⁵ şar didüm

Meded Allâh'ı severseñ meded ey yâr didüm
Va'de-i vaşla h̄ilâf eyleme her bâr didüm⁷¹⁶

IV

Beni gerçek sever-iseñ bire bî-kâr didi
Göndere saña beni şâyed o ber-dâr⁷¹⁷ didi⁷¹⁸
Seg rakibe dilek eyle beni⁷¹⁹ yalvar didi⁷²⁰
Göresin meyl-i vefâ⁷²¹ kanda olısar⁷²² didi⁷²³
Yâ h̄od öldür ol iti sen beni kırtar didi⁷²⁴
Nice şayd olur-imiş 'âşıka dildâr didi

Meded Allâh'ı severseñ meded ey yâr didüm⁷²⁵
Va'de-i vaşla h̄ilâf eyleme her bâr didüm⁷²⁶

⁷⁰⁹ gülzâr: gül-nâr BRD.

⁷¹⁰ Başuma itdi: BRD'de bu kısım şeklinde yazılmıştır.

⁷¹¹ memleketi: dünyeleri BRD.

⁷¹² t̄âr: hem t̄âr İÜ.

⁷¹³ Hizmetünde: Kademünde BRD.

⁷¹⁴ h̄asteñe: h̄aste-dile BRD.

⁷¹⁵ Bir: BRD'de yoktur.

⁷¹⁶ didüm: meded BRD.

⁷¹⁷ ber-dâr: murdar BRD.

⁷¹⁸ Bu mısraı BRD'de müsemmenin dördüncü bendinin üçüncü mısraıdır.

⁷¹⁹ beni: yüri BRD.

⁷²⁰ Bu mısraı BRD'de müsemmenin dördüncü bendinin ikinci mısraıdır.

⁷²¹ meyl-i vefâ: mihr ü vefâ BRD.

⁷²² olısar: ol yâr İÜ.

⁷²³ Bu mısraı BRD'de müsemmenin dördüncü bendinin beşinci mısraıdır.

⁷²⁴ Bu mısraı BRD'de "Yâ h̄od ol iti sen öldür beni kırtar didi" şeklinde yazılmıştır. Bu mısraı BRD'de müsemmenin dördüncü bendinin dördüncü mısraıdır.

⁷²⁵ didüm: meded BRD.

⁷²⁶ didüm: meded BRD.

[117a]

V

Söylesem ‘aşkuñ-ile ta‘n⁷²⁷ mıdur eş‘ār didüm
‘Āşıkūñ⁷²⁸ kārı degüldür güzelüm ‘ār didüm
Künc-i ḥasretde benem⁷²⁹ derd-ile bīmār didüm
Vaşl-ile eyler-iseñ ben kula⁷³⁰ tīmār didüm
Gelesün seni diyü⁷³¹ cān kıatı umar didüm
Gözlerüm şubḥa degin derd-ile⁷³² bīdār didüm

Meded Allāh’ı severseñ meded ey yār didüm⁷³³

Va‘de-i vaşla ḥilāf eyleme her bār didüm⁷³⁴

VI

Yiter olduñ Ğamiyā⁷³⁵ hecr-ile ğam-ḥvār⁷³⁶ didi

Varasun bekleyesün dār-ile dīvār didi⁷³⁷

Sırrumı⁷³⁸ eyleme tek kimseye izḥār didi⁷³⁹

Ḥāne-i ḳalbünjı teng itmesün efkār didi⁷⁴⁰

Bu gice ‘arż iderin⁷⁴¹ çeşmüñe dīdār didi⁷⁴²

Şubḥa dek saña kılam vaşlumı işār didi

Meded Allāh’ı severseñ meded ey yār didüm⁷⁴³

⁷²⁷ ta‘n: Bu kelime İÜ’de şeklinde yazılmıştır.

⁷²⁸ ‘Āşıkūñ: ‘İşkuñuñ BRD.

⁷²⁹ benem: yatur BRD.

⁷³⁰ ben kula: derdüme BRD.

⁷³¹ seni diyü: diyü seni İÜ.

⁷³² derd-ile: her gice BRD.

⁷³³ didüm: meded BRD.

⁷³⁴ didüm: meded BRD.

⁷³⁵ Ğamiyā: Raḥmiyā BRD.

⁷³⁶ ğam-ḥvār: bīdār İÜ.

⁷³⁷ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin beşinci mısraıdır.

⁷³⁸ Sırrumı: Sözümi BRD.

⁷³⁹ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin dördüncü mısraıdır.

⁷⁴⁰ Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin ikinci mısraıdır.

⁷⁴¹ iderin: iderem BRD.

⁷⁴² Bu mısraı BRD’de müsemmenin altıncı bendinin üçüncü mısraıdır.

⁷⁴³ didüm: meded BRD.

Va‘de-i vaşla hilâf eyleme her bār⁷⁴⁴ didüm⁷⁴⁵

81

Müseddes-i Rif‘atı Çelebi Güft Raḫmetu‘llāhi ‘Aleyh⁷⁴⁶

Mef‘ülü / Fā‘ilätü / Mefā‘lü / Fā‘ilün

I

Nār-ı firāk-ı hecr-ile yanık degül miyen
Endüh-ı ğuşşa çekmede fā‘ik degül miyen
Cānā hevāña yoḫsa muvāfık degül miyen
‘Aşkuñ yolında kavlüñe şādık degül miyen
Dil-berler içre ben saña ‘āşık degül miyen
‘Uşşāk içinde devlete lāyıık degül miyen

II

Nār-ı cefā-yile ideli yüregüm kebāb
Mülk-i vücudumu ğam-ile itmeden ḫarāb
Bezm-i belāda dīde kabağı tolu şarāb
‘İyş [u] şafādan eyler-isek n’ola ictināb
Dil-berler içre ben saña ‘āşık degül miyen
‘Uşşāk içinde devlete lāyıık degül miyen

III

Ey āfitāb-ı burc-ı şeref itmesen vefā
Seyl-i sirişk-i dīde ider ‘arz-ı mā-cerā
Yoқdur felekde ḫüsnüñe ey meh-liķā bahā
Lāyıık mıdur ki eylesün cānuma cefā
Dil-berler içre ben saña ‘āşık degül miyen
‘Uşşāk içinde devlete lāyıık degül miyen

IV

‘Aşkuñ cihānda gün gibi meşhūr eyledün
Ḥalk-ı cihānı mihr-ile mesrūr eyledün

⁷⁴⁴ her bār: zinhār BRD.

⁷⁴⁵ didüm: meded BRD.

⁷⁴⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Derd-i firāk-ile beni mehcür eyledün
Ben bendeni efendi n' için dūr eyledün
Dil-berler içre ben saña 'āşık degül miyen
'Uşşāk içinde devlete lāyık degül miyen

V

Yiter gamunla eyleyli kıddümi kemān
Şām u seherde nāle ile pür olur cihān
Cevr ü cefānı çekdüğüme eyleme gümān
Budur cihānda **Rif'atı**'nün her sözi hemān
Dil-berler içre ben saña 'āşık degül miyen
'Uşşāk içinde devlete lāyık degül miyen
[117b]

82

Müseddes-i 'Ulvī Fermāyed Raḥmetu'llāhi 'Aleyh
Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

I

Ber-murād itdi felek gerçi dil-i nā-kāmı
Şundı ammā n'ideyin⁷⁴⁷ zehr ile tolu bir cāmı⁷⁴⁸
İrdi cān kulağına peyk-i 'adem peygāmı
Āh kim geldi meded guşsa vü gam hengāmı
Ne 'aceb tiz geçer zevk ü⁷⁴⁹ sürür eyyāmı
Olmadın nişf-ı nehārı irişür aḥşāmı

II

Niçeler 'ālem-i⁷⁵⁰ 'uqbāya revān olmaḳda
Kudret ü⁷⁵¹ ḥayl u⁷⁵² ḥaşem cümle yalan olmaḳda⁷⁵³
Niçeler hırş ile sulṭān-ı cihān olmaḳda⁷⁵⁴

⁷⁴⁷ n'ideyin: yine UD.

⁷⁴⁸ UD'de "cāmı" kelimesinden önce "bir" kelimesi vardır. Vezin gereği mecmuadaki yazım daha uygun görülmüştür.

⁷⁴⁹ ü: - İÜ.

⁷⁵⁰ 'ālem-i: - İÜ.

⁷⁵¹ ü: - İÜ.

⁷⁵² u: - İÜ.

⁷⁵³ Bu mısraı UD'de dördüncü bendin üçüncü mısraıdır.

⁷⁵⁴ Bu mısraı UD'de dördüncü bendin ikinci mısraıdır.

Sā‘at-i ‘ömr-ise her dem güzerān olmaḳda
Ne ‘aceb tiz geçer zevę ü sürür eyyāmı
*Olmadın nışf-ı nehārı irişür aḫřāmı*⁷⁵⁵

III

Yāri aęyār-ile gördüm ğam ile geçdi günüm
Halk ‘id itdi benüm mātem ile geçdi günüm
Siper-i ta‘ne olup derhem ile geçdi günüm
şeb-i ğamda elem-i ‘ālem ile geçdi günüm
Ne ‘aceb tiz geçer zevę ü sürür eyyāmı
*Olmadın nışf-ı nehārı irişür aḫřāmı*⁷⁵⁶

IV

Zevę-i vuşlatda iken irdi firāk āfātı
Künc-i miḫnetde geğürdük ğam-ile evķātı⁷⁵⁷
Dem-i fırsatda kaçā idemedük mā-fātı⁷⁵⁸
Rūzumuz eyledi tīre⁷⁵⁹ řeb-i ğam zūlmātı
Ne ‘aceb tiz geçer zevę ü sürür eyyāmı
*Olmadın nışf-ı nehārı irişür aḫřāmı*⁷⁶⁰

V

‘Ulviyā derd ü ğam ile⁷⁶¹ olıcaķ mürde-tenüm
Tolıcaķ řīven-i aḫbāb-ile beytū‘l-ḫazenüm
Yazalar seng-i mezārumda bu ebyātı benüm
Baņa telķin idicek oķıyalar⁷⁶² bu suḫenüm
Ne ‘aceb tiz geçer zevę ü sürür eyyāmı
Olmadın nışf-ı nehārı irişür aḫřāmı

[118a]

⁷⁵⁵ Bu bend UD’de dördüncü benddir.

⁷⁵⁶ Bu bend UD’de ikinci benddir.

⁷⁵⁷ Bu mısra UD’de üçüncü bendin üçüncü mısraıdır.

⁷⁵⁸ Bu mısra UD’de üçüncü bendin ikinci mısraıdır.

⁷⁵⁹ tīre: tīr İÜ.

⁷⁶⁰ Bu bend UD’de üçüncü benddir.

⁷⁶¹ ‘Ulviyā derd ü ğam ile: Cān virüp hecr-ile ‘Ulvi İÜ.

⁷⁶² oķıyalar: oķuyıcaķ UD.

Gazel-i Es'ad Tahmīs-i Hürremī Sellema'llāh⁷⁶³

Fā'ilātün / Fā'ilatün / Fā'ilātün / Fā'ilün

I

Gün gibi tábān olup mihrün mücellā sīnede
 Bir gümüş āyīne peydā eyledi āb-gīnede
 Nūr-ı fer andan gelür hem çeşm-i 'ālem-bīnede
Tābiş ü germiyyet-i mihr-i cemālün sīnede
Āfitāb-ı 'ālem-ārā 'aksidür āyīnede

II

Düşmeyem hūbān-ı şehriñ pāyine bir vech-ile
 Baķmayam sensüz sipihriñ ayına bir vech-ile
 Nāzır olmam zāhidün ĥod-rāyına bir vech-ile
Sīneme olmaz ber-ā-ber āyīne bir vech-ile
Zāhir ü bātin keder yok sīne-i bī-kīnede

III

Gitmedi bir gün melāli ķalb-i fersüdemün⁷⁶⁴
 Tođduđı yokdur felekde řalı'-i mes'ūdumuñ
 İstimā' eyle revācın gevher-i maķşūdumuñ
ķadrin anla kıymetin bil eşk-i ĥün-ālūdumuñ
La'l bu gerekdür bulunmaz degme bir gencīnede

IV

Gerdişe gelmiş felekler ay u yıl eyler güzer
 Gün gelür sā'at geķer hīķ ķalbiñe gelmez keder
 Her ne deñlü ĥurde-dān-ı ĥür-bīn olsañ eger
Aflas u dibā-yı ķarķa bir kez eylerseñ naķar
Fā'ide itmez giresiñ ĥırķa vü peşmīnede

V

Hürremī bī-ķāre bunca nāle-i şeb-gīr ider
 Şubĥa dek vaşlın temannā eyleyüp tezkīr ider

⁷⁶³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁶⁴ Vezin hatalıdır.

Gör ne dir qadr-ile şol kim āsumānda yir ider
Ol meh-i nā-mihribāna ‘āqıbet te’şir ider
Es‘ad eger meyyit-i mihr ü maḥabbet sīnede

84

Ġazel-i Ḥaremī⁷⁶⁵

Fā‘ilātün / Fā‘ilatün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1.‘Aşq bir şem‘i fūrüzāndur dūn-ı sīnede
Şevk bir pertev durur kim berq urur āyīnede

2.Pāk-meşreb ‘aşıqam āyīneveş giydüm nemed
Ġill ü ğışdan bir eşer yok sīne-i bī-kīnede

3.La‘l-i nābuñdan ḥaber yok kân-ı imkân içre hıç
Dür dişüy⁷⁶⁶ vaşfın aradum bulmadum gencīnede

4.Nāzır olma aṭlas u dībāsına ḥalkuñ yūri
Ki kerāmet var dimişler ḥırqa vü peşmīnede

5.Kime yanam yaqılam sūz-ı derūnı **Ḥarimī**
Āteş-i ‘aşq-ıla biryāndur ciger de sīne de
[118b]

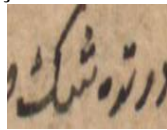
85

Ġazel-i Vaḥdetī⁷⁶⁷

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1.Eyledi Bākī Efendi ‘azm-i güller-i beqā
Luṭf-ı Ḥaḥ olsun refīki himmet-i merdān-ile

⁷⁶⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁷⁶⁶ Dür dişüy: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁷⁶⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

2. Bilmiş-idi ‘ālem-i fānī beķāsız olduğın
İtdi ‘azm-i yār-i Bākī dīde-i giryān-ile

3.Yüz ũutup dergāh-ı Hāķķ’a idicek dūnyāyı terk
‘Avn-i Hāķķ-ile geĉince dehrden īmān-ile

4.Vahdetī giryān olup ol dem didi tārīhini
Bu fenādan Bākī meyl itdi beķāya cān-ile

86

Ĝazel-i ‘Ubeydī

Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilūn

1.Hāzret-i Feyyāz-ı muũlaķ yād-ı ũāh-ı bī-zevāl
Ķıldı sultān Aĥmed’ī ũāh-ı cihān bī-irtiyāb

2.Āl-i ‘Oũmān iĉre bir zāt-ı hūmāyūn-ķadr idi
Eyledi ũeh-zādeler iĉinde anı intiĥāb

3.Aĉılıp bāb-ı ĥazā’in bezl olup māl u menāl
Ķullarına baĥũiũ-i in‘ām Ķıldı bī-cenāb

4. Hāķ te‘ālā salũanat taĥtında ide ber-devām
‘Adl ü dād-ile ola devrinde herkes kām-yāb

5.‘Ubedī⁷⁶⁸ tevfiķ olduķda didi tārīhini
ũāh-ı mülk-i Rūm sultān Aĥmed-i ‘ālī-cenāb

87

Hāũimi⁷⁶⁹

Mefā‘ilūn / Mefā‘ilūn / Mefā‘ilūn / Mefā‘ilūn

⁷⁶⁸ ‘Ubedī: ‘Ubeydī kelimesi vezin gereği ‘Ubedī olarak okunmuũtur.

⁷⁶⁹ Bu ũiir kaynaklarda bulunamamıũtır.

- 1.Feşāhat kişverinüñ husrevinden Bākī-i kāmīl
Kılıp hālī serīrin ehl-i nazmı kodı mātemde
- 2.Bulunmaz hem-‘ayār-ı nazm-ı kāmīl zer gibi anuñ
Vücūdı cevher-i ferd olmış-ıdi nev‘-i Ādem’de
- 3.Fenā bulmaz ölüp Bākī Mesīhāveş okunduğca
Kelāmı mürdeler ihyā ider haqqā ki her demde
- 4.İlāhī dā‘imā şahn-ı cinānda rūhı şād olsun
Ehibbā olduğunca mātemiyle güşe-i ğamda
- 5.İşidüp intikālın **Hāşimī** dā‘ı didi tārīhin⁷⁷⁰
Fenāya viridi cismi Bākī kaldı ismi ‘ālemde

88

Ġazel-i Bākī Efendi⁷⁷¹

Fe‘ilātün / Fe‘ilatün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

- 1.Mīr-i şadr-i ‘ulemā hazret-i ‘Abdü’l-bākī
Zīb-i fażl ü hüneri tutmuş idi āfākı
2. İntikāl eyledi ihyā ide Hāyy-i Bākī
Raḥmetiyle anı ihyā ide Hāyy-i Bākī
- 3.Dā‘imā hizmet-i hāşı ide hūr u ğilmān
Cām-ı kevşer içire bezm-i cinānda Bākī
- 4.Hātif-i ğayb didi **‘İzzetiyā** tārīhin
Şadr-ı cennetde mü’ebbed ola dā‘im Bākī

⁷⁷⁰ Vezin hatalıdır.

⁷⁷¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiirin başlığında Bâkî yazmaktadır. Ancak şiirde İzzeti mahlası vardır. Dolayısıyla bu şiir İzzet’e aittir.

5.Cān [u] dilden meyl idüp Bākī ḥuzūr-ı ḥazrete
Gitmege ḥazırlanurken oldı nā-geh muḥtazır⁷⁷²

6. Kendüye ol dem ḥiṭāb idüp dimiş tārīḥini
Eyledüñ Bākī bugün bu dehr-i fāniden sefer⁷⁷³

[119a]

89

Ve minhü

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Belki cümle heykel-i eflāk u evzā'-ı nücüm
'Älemün şekl-i fenāsın resm ider⁷⁷⁴ hey'et gibi⁷⁷⁵

2. 'Äleme beyhüde bakma eyle im'ān-ı nazar
Şun'-ı üstād-ı ezelde nāzır-ı 'ibret gibi⁷⁷⁶

3. Her biri zerrāt-ı ekvānuñ lisān-ı ḥāl-ile⁷⁷⁷
Keşf ider sırr-ı cihānı nāṭıq-ı ḥikmet gibi⁷⁷⁸

4. Meskenet tācını⁷⁷⁹ iksīr⁷⁸⁰-i sa'adet bil şaḥın
Eyleme cāh u celāle meyl ü yā rağbet gibi⁷⁸¹

5. Zīnet-i dünyāya meftün olma 'ālī-kıymet ol
Nā-kese baş egme zerrece minnet gibi⁷⁸²

⁷⁷² Bu beytin vezni Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün'dür.

⁷⁷³ Bu beytin vezni Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün'dür.

⁷⁷⁴ resm ider: bildürür ESEN.

⁷⁷⁵ Bu beyit ESEN'de 36. beyittir.

⁷⁷⁶ Bu beyit ESEN'de 39. beyittir.

⁷⁷⁷ ḥāl-ile: ḥāliyle ESEN.

⁷⁷⁸ Bu beyit ESEN'de 40. beyittir.

⁷⁷⁹ tācını: ḥālātını İÜ.

⁷⁸⁰ iksīr: ekşer İÜ.

⁷⁸¹ Bu beyit ESEN'de 41. beyittir.

⁷⁸² Bu beyit ESEN'de yoktur. Vezin hatalıdır.

6.Vâkıf olmaz bârgâh-ı ‘âlemün tertibine

Bilmeyen şaff-ı ni‘âli mesned-i ‘izzet gibi⁷⁸³

7.Maḥfil-i üns ü vaḳâr ehli hevâya yeltenüp

Rif‘at-i dünyâ hevâsın eylemek ḥiffet gibi⁷⁸⁴

8. Sa‘y kıll fehm-i rumûz-ı kâ’inâta gerçi kim

Küh-i esrârına irmez ‘aql u yâ fikret gibi⁷⁸⁵

9.İlm ü ‘irfân mesleginde eyledüm sa‘y-ı cemîl

İtdüm erbâb-ı himem itdükleri himmet gibi⁷⁸⁶

10.Keşf-i estâr⁷⁸⁷-ı ḥaḳâyıḳda⁷⁸⁸ besî çekdüm ‘anâ

İtmedüm ol bâbda ihmâl ü yâ ḡaflet gibi⁷⁸⁹

11. Maṭraḥ-ı efkâr⁷⁹⁰ oldu ḡâh evc ü geh ḥazîz

Cüst ü cûda işler itdüm ḥâriḳ-i ‘âdet gibi⁷⁹¹

12.‘Âḳıbet ḥayretden özge nesne taḥşîl itmedüm

Müntehâ-yı râh-ı ‘irfân ‘âlem-i ḥayret gibi⁷⁹²

13.Sâḳî-i devrân baḡa bir bâde nüş itdürdi kim

Üstine câm-ı ecel içsem gelür şerbet gibi⁷⁹³

90

⁷⁸³ Bu beyit ESEN’de 42. beyittir.

⁷⁸⁴ Bu beyit ESEN’de yoktur.

⁷⁸⁵ Bu beyit ESEN’de 43. beyittir.

⁷⁸⁶ Bu beyit ESEN’de 44. beyittir.

⁷⁸⁷ estâr: esrâr ESEN.

⁷⁸⁸ ḥaḳâyıḳda: daḳâyıḳda ESEN.

⁷⁸⁹ Bu beyit ESEN’de 45. beyittir.

⁷⁹⁰ maṭraḥ-ı efkâr: merşad-ı enzâr⁷⁹⁰ ESEN.

⁷⁹¹ Bu beyit ESEN’de 46. beyittir.

⁷⁹² Bu beyit ESEN’de yoktur.

⁷⁹³ Bu beyit ESEN’de yoktur.

Kaşıde-i Dervîşî

Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün

1. Hâkîm-i muṭlaḳuṅ olmazsa ger bir işde taḳdîri
Müfid olmaz hezâr erbâb-ı 'aḳluṅ re'y ü tedbîri
2. İnâyet eylese bir bendesine Hâzret-i Mevlâ
Şavâb olur ḫaṭâsı hep kemâl-i maḫz taḳşîri
3. Hâzer men'î-i ḳader ḳılmaz ne deṅlü güşiş eylersen
Ḳazâ-yı mübremüṅ mümkün degül sa'y-ile taḡyîri
4. Hezârân cevşen-i pülâd-ile ḳat ḳat zirih giyse
Kişi def' idemez ḳavs-i ḳazâdan atılan tîri
5. Muḳarrerdür ḡinâ vü faḳr u nîk ü bed elem çekme
Nedür *nahnü ḳasemnâ*⁷⁹⁴ âyetinüṅ aṅla tefsîri
6. Mü'essirdür muḫaḳḳaḳ fâ'il-i Muḫtâr her işde
Kevâkible felekden ey müneccim bilme te'sîri
7. Ne naḳş itdiyse üstâd-ı ezel bî-'aybdur cümle
Kemâl-i şun'ına eyler delâlet ḫüsn-i taşvîri
8. 'Alâ'ikden mücerred ol ki ḫurşîd-i cihânâsâ
Tecerrüdden Mesîḫ'üṅ oldı çarḫ-ı çârümîn yiri

⁷⁹⁴ *Kur'an-ı Kerim*, Zuhuf Suresi 32. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*E hümm yaksimune rahmete rabbik nahnü kasemna beynahüm meyšeteḫüm fil hayatid dünya ve raḫa'na ba'dahüm fevka ba'dın deracatil li yetteḫize ba'duhüm ba'dan suḫriyya ve rahmetü rabbike ḫayrum mimma yecmeun*”. Ayetin Türkçe karşılığı ise şu şekildedir: “Rabbi'nin rahmetini onlar mı taksim ediyorlar? Onların o dünya hayatında aralarındaki geçimlerini biz taksim ettik ve bir kısmını derecelerle diğerinin üstüne çıkardık ki, bazısı bazısını tutup çalıştırsın. Rabbi'nin rahmeti ise, onların toplayıp durdukları şeylerden daha hayırlıdır (Yazır, 2002: 492).

9.Sa‘adet ister-iseñ ehl-i teslīm ü tevekkül ol

Kabül it cān-ile **Dervīş** pend-i Ḥāzret-i Pīri

[119b]

91

Kaşīde-i Dervīşī Taḥmīs-i ‘Abdī

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

I

Muḥakkaḳdur dilā nesh olmaz anuñ naḳş u taḥrīri

Degül mümkin ezel aḥkāmınuñ tebdil ü tağyīri

Bu iki mışra‘ı zībā dimiş ‘ariflerüñ pīri

Ḥakīm-i muṭlaḳuñ olmazsa⁷⁹⁵ ger⁷⁹⁶ bir işde taḳdīri

Müfīd olmaz hezār erbāb-ı ‘aḳluñ re’y ü tedbīri

II

Kişi olsa hevā-yı nefsine ol merd-i bī-pervā

Tefekkür kılmasa dünyāsını ‘uqbāsını aşlā

Günāhı cürmünüñ pāyān u ḥaddi yoğ-iken farzā⁷⁹⁷

‘Ināyet eylese bir bendesine Ḥāzret-i Mevlā

Şavāb olur ḥaṭāsı hep kemāl-i maḥz taḳşīri

III

Sefer müşkil seferdür diyü incinme sitem çekme

Ne dem ki bār-ı miḥnet gelse şabr eyle nedem çekme

Sevinme devletüñ iḳbāline idbāra ğam çekme

Muḳarrerdür ğinā vü faḳr u nīk ü bed elem çekme⁷⁹⁸

Nedür naḥnü ḳasemnā⁷⁹⁹ āyetinüñ anḳla tefsīri⁸⁰⁰

⁷⁹⁵ olmazsa: olmaz ise DÇ.

⁷⁹⁶ ger: Bu kelime DÇ’de yoktur.

⁷⁹⁷ farzā: Farzā kelimesi vezin gereği farzā okunmuştur.

⁷⁹⁸ Bu mısra mecmuada “Muḳarrerdür ğinā vü nīk ü bed faḳra elem çekme” şeklinde yazılmıştır.

⁷⁹⁹ *Kur’an-ı Kerim*, Zuhur Suresi 32. ayetten kısmen iktibas edilmiştir. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*E hümm yaksimune rahmete rabbik nahnü kaseмна beynahüm meşşetehüm fil hayatid dünya ve rafa’na ba’dahüm fevka ba’dın deracatil li yettehize ba’duhüm ba’dan suhriyya ve rahmetü rabbike hayrum mimma yecmeun*”. Ayetin Türkçe karşılığı ise şu şekildedir: “Rabbi’nin rahmetini onlar mı taksim ediyorlar? Onların o dünya hayatında aralarındaki geçimlerini biz taksim ettik ve bir kısmını derecelerle diğerinin üstüne çıkardık ki, bazısı bazısını tutup çalıştırsın. Rabbi’nin rahmeti ise, onların toplayıp durdukları şeylerden daha hayırlıdır. (Yazır, 2002: 492).

⁸⁰⁰ Bu beyit DÇ’nin gazelinde 6. beyittir.

IV

Cihānda bir apunun nef'i yok bi kerre sylenen
Der-i Ha'a tevekkl ıl murāda irişem dirsen
Dilā benden eger Ha'a ne nuş u pend istersen
*Hazer men'-'i ader ılmaz ne denl gşiş eylesen*⁸⁰¹
*azā-yı mbremn mmkin degl sa'y ile tayir*⁸⁰²

V

Dilā ger 'āıl isen iz'ān u te'emml ol⁸⁰³
şonun gr nāzır-ı avāl-i erbāb-ı taamml ol
Cefāya şabr idp 'Abd gibi řāhib-taamml ol
Sa'adet ister isen ehl-i teslm i tevekkl ol
*abl it cān-ile Derviş*⁸⁰⁴ *pend-i Hazret-i Piri*⁸⁰⁵

92

azel-i Yahyā

Mef'l / Mefā'ln / Mef'l / Mefā'ln

1. Bu 'āřı-ı bīmāra ram eyle benm rum
Bu derde giriftāra ram eyle benm rum
2. Bu hatır gāmnāke bu gzleri nemnāke⁸⁰⁶
Bu snesi şad-āke⁸⁰⁷ ram eyle benm rum
3. Bir vālih i hāyrānam bir āteř-i szānam
Bir bende-i fermānam ram eyle benm rum

⁸⁰¹ eylesen; eylerse D.

⁸⁰² Bu beyit D'nin gazelinde 3. beyittir.

⁸⁰³ Vezin hatalıdır.

⁸⁰⁴ Derviş: Derviş bu D.

⁸⁰⁵ Bu beyit D'nin gazelinde 9. beyittir.

⁸⁰⁶ nemnāke: gāmnāke TY.

⁸⁰⁷ snesi şad-āke: sne-i şad-āke İ.

4.Yā vaşluñ ile güldür yā cevrüñ ile öldür
Senden dilegüm budur raħm eyle benüm rüħum

5.Yahyā saña ‘aşıķdur bir yāre muvāfıķdur⁸⁰⁸
Zulm eyleme yazıķdur raħm eyle benüm rüħum

93

[120a]

Gazel-i Ĥamīdī Sellema ‘llāh

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1.Zāhidā göñlüm benüm yār ister aġyār istemez
Yārdan ġayrı daħı ‘ālemde bir yār⁸⁰⁹ istemez

2.Şöyle mest itdi beni cām-ı şarāb-ı ‘aşķı kim
‘Aķl-ı bī-hüşem daħı olmaġa hoş yār istemez

3.Vāķıf-ı esrār olur dінде abdāl-ı ‘aşķ
Tekye-i ‘ālemde hergiz ġayr esrār istemez

4.Zıkr-i Ĥaķķ’ı kendüzine kār iden şāh-ı cihān
Başdan tācını terk eyler daħı kār istemez

5.Dār-ı dünyā-yile aldanmaz dilā Mañşūr-ı ‘aşķ
Cānib-i Ĥaķķ’ı kıomaz ber-dār olur dār istemez

6.Derd-i dildār-ile dā’im derdmend olan kışı
Cān u başın terk ider derdine tīmār⁸¹⁰ istemez

⁸⁰⁸ yāre muvāfıķdur: yār-ı muvāfıķdur TY.

⁸⁰⁹ bir yār: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁸¹⁰ tīmār: Bu kelime mecmuada bīmār şeklinde yazılmıştır.

7. Āşık-ı gülzâr-ı Hayy-ı lâ-yemût olmuş-iken
‘Andelîb-i dil **Ĥamîdî** ġayr gülzâr istemez

94

Nazîre-i Nesîmî Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh⁸¹¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

1. Gönjümünj Manşür[1] çünkim zülfünj idindi dâr
Ya‘nî Manşür olmayan zülfünde ber-dâr istemez

2. Ben kesildüm mâsivâ’llâhdan begü ey müneķâ⁸¹²
Vâĥid oldum yâr-ile ‘âşık olan ‘âr istemez

3. Bu dil-i bîmâr şordum kim nedür didi ki yâr
Dilberünj la‘linden özge hîç dermân istemez

4. Bu gönjül şehrini çünki ‘ışkuñ vîrân eyledi⁸¹³
Gel ki senden ayru dil mihmân istemez⁸¹⁴

5. Çün lebünj âb-ı ĥayâtıdur **Ĥayâtî** gönjümünj
Bu **Nesîmî** senden özge *leyse fi‘d-dâr*⁸¹⁵ istemez

95

Ėazel-i Sinânî Raĥmetu’llâhi [‘Aleyh]⁸¹⁶

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

⁸¹¹ Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh: Mecmuada Rĥ kısaltması ile yazılmıştır.
Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸¹² Müneķķâ: Bu kelime vezin gereġi müneķâ şeklinde okunmuştur.

⁸¹³ Vezin hatalıdır.

⁸¹⁴ Vezin hatalıdır.

⁸¹⁵ Bu söz mecmuada kısmen iktibas edilmiştir. Bu sözün tamamı şu şekildedir: “*Leyse fi‘d-dâr ġayruhu deyyâr.*” Anlamı şu şekildedir: “*Evde ev sahibinden başka kimse yok.*” (Şihıyeva, 2007: 191).

⁸¹⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

1.Okunur şafha⁸¹⁷-i cemālünde haṭuṇ reyḥānī haṭ
Ḥāller yir yir aṇa beṇzer olmuşdur niḳāṭ⁸¹⁸

2.Ḥaṭṭ-ı yāḳūti ğubār-ı ḥaṭṭ-ı la'liün kıldı nesh
Muşḥaf-ı ḥüsnünde cīm oldı muḥaḳḳaḳ ḥüsn-i haṭ

3.Dil kenār itse miyānuṇ ey serv-i revān⁸¹⁹
Çün meşeldür *rastī lā ḥayra illā fi'l-vasaṭ*

4.Güşe-i ğamda baṇa sensüz gülistān-ı cihān
Bāĝ-ı cennetden ğaraz cānā cemālüñdür faḳaṭ

5.Seyl-i eşküñ tolanur Baĝdād-ı küyün şubḥ [u] Şām
Ey **Sinānī** mużṭaribdür ḳa'r-ı dilden cüy-ı Şaṭ

[120b]

96

Ḳaşīde-i Kāmī Efendi⁸²⁰

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1.Bi-ḥamdi'llāh umarken ğurre-i ğurreñden istiḳbāl
Ṭulū' idüp sa'adet maşrıḳından bedr olup fi'l-ḥāl

2.Kemāl-i zātuṇa nisbet mu'aḥḥar vāḳi' olmuşdur
Ḥuşül-i devletünde gerçi nādān aṇlar isti'cāl

3.Fezā-yı 'arş olursa menzil-i evvel ba'īd olmaz
Semend-i devletünden aldı çün dest-i ḳazā enkāl

⁸¹⁷ şafha: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁸¹⁸ Vezin hatalıdır.

⁸¹⁹ Vezin hatalıdır.

⁸²⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

4. Hıyām-ı rif‘atün zeylin temāşā eylese cā’iz
Ġubār-ı pāyüñi iden dil ü cān çeşmine keḥḥāl
5. ‘Aceb olmaz irişse her nefesde ‘id-ı maḳşūda
Feleklerde iden na‘l-i semend-i ğurreñ istihlāl
6. ‘Adūnuñ dīde-i cānı n’ola bārān-ı ğam dökse
İrişdi şarka ğarba ra‘d-ı ğurreñ eyleyüp ḥalḥāl
7. Olupdur maṭla‘-ı mihr-i sa‘ādet rif‘at-i şānuñ
N’ola zıll-i Ḥudā’dan bulsa zāt-ı ‘izzetün iclāl
8. N’ola tarz-ı kadem üslüb-ı te’ḥīr olsa ger merfū‘
Zuhūr eyler ḥuşuş-ı zātuñuz çün emr-i isti‘lāl
9. Zamīr-i enver-i ḥazretten olmuşdur kabes cem‘ā
‘Ulūm-ı evvelīn ü āḥirīn tafşıl ü ger icmāl
10. Ḥadīs-i nükte-i remzüñ durur tefsīr-i Faḥrū’r-rāz
Kelām-ı rūḥ-baḥşuñdan yazar *İḥyā’* sını Ġazzāl
11. Mu‘āşır olmağa şān-ı şerīfe kaçdı Sa‘dü’d-dīn
Zuhūra gelmek emrüy-çün kıldı isti‘cāl⁸²¹
12. Zamānen Ḥazret-i Seyyid muḳaddem geldüğü ya‘nī
Sizüñ şehr-i vücūda gelmeñüz-çün itdi istiḳbāl
13. Niçe ebkār-ı ma‘nā-yı eḥaşşa cedd-i a‘lāsız
Kemāl oğlına nisbet olsa göz n’ola Ebü’l-Kemāl

⁸²¹ Vezin hatalıdır.

14. İrişse sem'ine yahşî kelâmuñ ger Tâtâr hânun
 Çapunđa yüz tümen cânla ıulun olur-idi fi'l-hâl
15. Olursa nâib-i bâbuñ ba'îd olmaya kâğihân
 Çumâş-ı fażluña bezzâzi olsa ğam degül dellâl
16. Hülâsâ dâ'î-i maħlaş olurdı cân-ıla bî-şek
 Nesîm-i fażluñ olsa merķadine bâr-ıla irsâl
17. Göreydi Hüsrev-i şâhib-ğurer elfâz-ı dürer-bârun⁸²²
 İderdi lücce-i baħr-ı ğam-ı bî-ħadde istiķbâl
18. Uşul-i 'ilm-i zâtuñda şu deñlü var tefâvüt kim
 Fütâdeye nice ta'riz idüp yazmağ olur işkâl
19. İmâm olup olurduñ muķtedâ ehl-i nedâmet-çün
 Vücûda gelmeñüzde olmasa te'hîr ile imhâl
20. Hüşüş-ı medhünüzde gösterüpdür nice cünbişler
 Olup meydân-ı şevķünđe semend-i cân u dil cevâl
21. Komadı hâme⁸²³-i dest-i ķader taħrîre sevķ itdi
 Ne deñlü eyledümse vaşf-ı medhün yazmada ihmâl
22. **Kerîmî** ħiffet-i 'aql-ıla yazma bulduğun ħarfi
 Hazer kı l hâtır-ı 'âtırda ola şâyed istiķbâl

[122a]

⁸²² Vezin hatalıdır.

⁸²³ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Ve minhü

Mef'ülü / Fā'ilätü / Mefā'ilü / Fā'ilün

I

Erbāb-ı 'aşka tır-i müjeñ bā'ış-i katıl
Dil kân ağıtdı tığün-ile dem-be-dem çü Nıl
Dermānde oldı pādişehum bu ten-i 'alıl
Sīnemde zaḥmuñ içre tıran penbe-i fetıl
Şol yāsemine döndi ki qorlar qaranfüle

II

Kāmī şarāb-ı 'aşk-ıla zevki olur güle
Dağıtsa zülfini o şanem bāğda sünbüle
Meclisde söz [ü] sāz idicek bülbül ile⁸²⁴
Bāḳī çemende şīşe-i mey kul kul ile⁸²⁵
Muṭrib terāne başlıyacaḳ olsa bülbüle

98

Tahmīs-i 'Ālī Efendi Sellema'llāh

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün

I

Süzülsün çeşm-i mestün devlet-i bī-dārı⁸²⁶ görsünler
Bozilsun bend-i zülfün⁸²⁷ bendeler dīdārı⁸²⁸ görsünler
Çözilsün dügmeler mir'āt-i pūr-envārı⁸²⁹ görsünler
Çıkar pīrāhenün tā kudret-i Settār'ı⁸³⁰ görsünler
Meded rūḥ-ı muşavver nice olur⁸³¹ bārı görsünler

II

Lebünden büse almaḳ mürde cān bulmaḳ kadar vardur

⁸²⁴ Vezin hatalıdır.

⁸²⁵ Vezin hatalıdır.

⁸²⁶ bī-dārı: bī-dār İÜ.

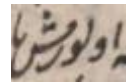
⁸²⁷ zülfün: zülf MEAE.

⁸²⁸ dīdārı: dīdār İÜ.

⁸²⁹ envārı: envār İÜ.

⁸³⁰ Settār'ı: Settār İÜ.

⁸³¹ Bu kelime mecmuada ve 'Ālī Efendi'ye yazılan tahmiste gereği "olur" şeklinde okunmuştur.

şeklinde yazılmıştır. Vezin

Şaçunı omak ayāt-ı cāvīdān bulmak adar vardur
Miyānu ucmacu⁸³² genc-i nihān bulmak adar vardur
Vişālū cāna alma rāygān bulmak adar vardur
Ne var bir himmet it şeydālar ol āşārı gōrsūnler⁸³³

III

Ruunı ‘aksini⁸³⁴ gōsterdū ıyāmetden nişānsunı sen
Ser-ā-pā dehri⁸³⁵ vīrān eyleyen genc-i nihānsunı⁸³⁶ sen⁸³⁷
Gūnū maribde tomıř fitne-i āır-zemānsunı sen⁸³⁸
Ne māhiyyetsūn āyā yā neden nā-mihribānsunı sen
Mūneccimler osunlar ayrı sen mekkārı gōrsūnler⁸³⁹

IV

Meger bir⁸⁴⁰ kāse-i pūr-mūřk⁸⁴¹-i terdūr ırz iun cānı ⁸⁴²
Yāud mūlk-i melāat řāhınu tū-ı perīřānı
onupdur bařunı yāud hūmā-yı evc-i sultānı
İnanmaz gōrmeyen ı⁸⁴³ başdan ey řāh-ı cihān anı
‘Araq-inū ıar ol tırra-i tarrārı gōrsūnler

V

O mihr-i bat⁸⁴⁴-ı ‘Ālī gibi addār olma istermiş
Muaşşal zulme meyl itmiş cefā-kār olma istermiş
ırup ‘ařıkların cellād-ı hūn-vār olma istermiř
Kerem semtinden el ekmiş sitemkār olma istermiş
Yitiřsūnler meded ūftādeler yalvarı gōrsūnler

[122b]

⁸³² ucmacu: ucmak İÜ.

⁸³³ *Mecmū‘a-i Eř‘ār*‘da yer alan ‘Ālī Efendi‘ye yazılan tahmisin 3. bendidir.

⁸³⁴ ‘aksini: zūlf ire MEAE.

⁸³⁵ dehri: dehr İÜ.

⁸³⁶ nihānsunı: nihālsūnı MEAE.

⁸³⁷ *Mecmū‘a-i Eř‘ār*‘da yer alan ‘Ālī Efendi‘ye yazılan tahmisin 3. bendinin 3. mısraıdır.

⁸³⁸ *Mecmū‘a-i Eř‘ār*‘da yer alan ‘Ālī Efendi‘ye yazılan tahmisin 3. bendinin 2. mısraıdır.

⁸³⁹ *Mecmū‘a-i Eř‘ār*‘da yer alan ‘Ālī Efendi‘ye yazılan tahmisin 3. bendidir.

⁸⁴⁰ bir: kim MEAE.

⁸⁴¹ kāse-i pūr-mūřk: kāse ire misk MEAE.

⁸⁴² ırz iun cānı: verd-i andānı MEAE.

⁸⁴³ ı: ā MEAE.

⁸⁴⁴ mihr-i bat: mihr ū bat: MEAE.

Ġazel-i Selīm Taḥmīs-i Bākī Efendi Ḳuddise Sırrıhu'l-‘Azīz
Mef‘ülü / Fā‘ilātü / Mefā‘ilü / Fā‘ilün

I

Geşt ü⁸⁴⁵ güzār-ı bāğ ne hoşdur nigār ile
Bir nev-resīde ġonca-dehen gül-‘izār ile
Çün tazelendi gülşen-i ‘ālem bahār ile
Hoşdur çemende seyr idelüm taze yār ile
Tā düşmenüñ yüregi yana taze yār-ıla

II

Erkân-ı ‘aşka zerḳ u riyādan ḫalel virüp
Zühd adın anıma ṭab‘a n’idersüñ kesel virüp
Bāğ-ı bihişt çünki alınmaz⁸⁴⁶ bedel virüp
Naḳd-i cinān⁸⁴⁷ degül mi bu kim devlet el virüp
Vaşl-ı ḫabībe fırsat ola nev-bahār ile

III

Terk eyle zühdi⁸⁴⁸ mezheb-i rindān-ı ‘aşka gir
Naḳd-i revānı bir büt⁸⁴⁹-i zībā-cemāle vir
Bir kaç piyāle bāde çeküp deyr-i bāğa ir
Bülbül kitābın⁸⁵⁰ almış ele pendı bu ki dir
Hoşdur piyāle bir şanem-i gül-‘izār ile

IV

Ḫāṭır ḫarāb ‘aḳl⁸⁵¹ müşevveş sen irmesen
Gülzār-ı cennet olmaya dil-keş sen irmesen
Güller çemende görünür āteş sen irmesen
Ey nev-bahār-ı ḫüsn Ḫızırveş sen irmesen
Gülşen gözüme düzaḫ olur intizār-ile

V

⁸⁴⁵ ü: - İÜ.

⁸⁴⁶ alınmaz: bulunmaz İÜ.

⁸⁴⁷ cinān: ḫayāt İÜ.

⁸⁴⁸ zühdi: zühd İÜ.

⁸⁴⁹ büt: put İÜ.

⁸⁵⁰ kitābın: kitābı İÜ.

⁸⁵¹ Ḫāṭır ḫarāb ‘aḳl: Ḫāṭır ḫarāb u ‘aḳl BAD.

Virmiş 'izār-ı yāra şafā ḥaṭṭ-ı dil-güşā
Yazmış ruḥında sūre-i *Ve'ş-şemsi Ve'd-ḍuḥā*
Bulmuş cemāli āyīnesi māhveş cilā
Mir'āt-ı ḥüsne şanma keder irişe dilā
*Nūr āyeti yazılsa ḥaṭ-ı müşg-bār-ile*⁸⁵²

VI

Olsun hezār-ı zār dil-efgār⁸⁵³ çākerün
Kılsun fiğān u nāleler üftāde-i derün⁸⁵⁴
Dellāl-i ḥüsni mürğ-i çemendür gül-i terün
İncinme āh-ı 'aşıka cānā ki güllerün
*Artar cemāli revnaķı āh-ı hezār*⁸⁵⁵-ile⁸⁵⁶

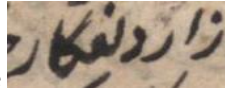
VII

Seyl-āb gibi belā leşkeri şaldı aķın⁸⁵⁷
Tır-i kazāya oldı ber-ā-ber ırak yakın
Seng-i belāya⁸⁵⁸ çaldı hevā şabr zevraķın⁸⁵⁹
*Ṭa'n itme emr-i Ḥaķķ'a yūri var*⁸⁶⁰ şaķın⁸⁶¹
Aḥvāl-i aşķ çünki degül ihtiyār-ile

VII

Gül gibi şı'r-i **Bāķi**'ye her dem⁸⁶² kulağın ur
Derd-i derūnı bülbül-i şūrīde-ḥāle şor
Çıķ bir kenāra zevraķ-ı cām-ile geç otur⁸⁶³

⁸⁵² BAD'da 6. benddir.

⁸⁵³ zār dil-efgār: Bu kelime İÜ'de şeklinde yazılmıştır.

⁸⁵⁴ üftāde-i derün: üftādelerün İÜ.

⁸⁵⁵ āh-ı hezār: āh u hezār İÜ.

⁸⁵⁶ BAD'da 5. benttir.

⁸⁵⁷ Bu mısraı BAD'da "Seyl-āb gibi şaldı belā leşkeri aķın" şeklinde yazılmıştır. Bu mısraın vezni hatalıdır.

⁸⁵⁸ belāya: fenāya BAD.

⁸⁵⁹ şabr zevraķın: şabr u zevraķın İÜ.

⁸⁶⁰ var: müdde'î BAD.

⁸⁶¹ Vezin hatalıdır.

⁸⁶² her dem: bir dem BAD.

⁸⁶³ Bu mısraı BAD'da "Gel bir kenāra meclis-i mihr ü vefāyı ķur" şeklindedir.

Şun la'l-i cān-fezāy⁸⁶⁴ Selīm'e şehā k'olur⁸⁶⁵

Yāruḡ şafā-yı vuşlatı būs u kenār⁸⁶⁶-ile

[123a]

100

Ġazel-i Şānī Raḡmetu'llāh

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

1. Hıyl-i 'uşşākı budur dizdügi cānān şaf şaf

Geçürür 'askerini gözden o sulţān şaf şaf

2. Şu'le-i şem'i ruḡuḡ şevķine mescidde gice

Yaķdı kandīleri āteş-i sūzān şaf şaf

3. Vaşf-ı ḡaṭṭuḡla diyen şi'rini mışra' mışra'

Bāġbāndur ki diker ġulşene reyḡān şaf şaf

4. Müje şanmaḡ görinen ġamze-i ḡün-rīzinde

Terkeşe oķlarını dizdi o fettān şaf şaf

5. Şeh-süvārum sen o sulţān-ı cihānuḡ yaraşur

Atuḡ öñince piyāde gide ḡübān şaf şaf

6. Kāv-m-i aġyārı helāk eyledi **Şānī** bir bir

Ķırdı küfr ehlini ġüyā şeh-i merdān şaf şaf

101

Ġazel-i Bāķī Nazīre-i Şānī

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

1. Müje ḡaylin dizer ol ġamzesi⁸⁶⁷ fettān şaf şaf

⁸⁶⁴ la'l-i cān-fezāyı: la'lin cān-fezāyı İÜ.

⁸⁶⁵ k'olur: vü gör İÜ.

⁸⁶⁶ būs u kenār: büse kenār İÜ.

⁸⁶⁷ ġamzesi: ġamze-i BAD.

Güyyā⁸⁶⁸ cenge girer⁸⁶⁹ nīze-güzārān şaf şaf

2. Seni seyr itmek-içün reh-güzer-i gülşende

İki cānibde  turur serv-i h r m n şaf şaf

3. Gökde ef g n iderek şanma geçer h yl-i k leng

 ekil r k yu a m rg n-ı dil   c n şaf şaf⁸⁷⁰

4. C mi  içre göre t  kimlere hem-z n sı 

 ekl-i sak k da gezer d de-i giry n şaf şaf⁸⁷¹

5. K yu  etr fına  u  ak dizilmiş g y 

H rem-i Ka'be'de her c nibe erk n şaf şaf⁸⁷²

6. Le ker-i e k-i fir v n ile ceng eylemege⁸⁷³

Gönderür mevclerin⁸⁷⁴ lücce-i  umm n şaf şaf⁸⁷⁵

7.  adr n  seng-i mu all da bilüp ey **B k **

 turup el ba layalar  ar u a y r n şaf şaf⁸⁷⁶

102

G zel-i   n  Naz re-i Eyzan

Fe' l t n / Fe' l t n / Fe' l t n / Fe' l n

1. Didüm ol yüzde nedendür h t-ı reyh n şaf şaf

Didi böyle yazılır  yet-i  ur' n şaf şaf

⁸⁶⁸ G yy : G y  İ .

⁸⁶⁹ cenge girer: cenge  turur İ .

⁸⁷⁰ Bu beyit BAD'da 5. beyittir.

⁸⁷¹ Bu beyit BAD'da 4. beyittir.

⁸⁷² Bu beyit BAD'da 8. beyittir.

⁸⁷³ ceng eylemege: ceng itmek i n BAD.

⁸⁷⁴ mevclerin: mevclerini İ .

⁸⁷⁵ Bu beyit BAD'da 3. beyittir.

⁸⁷⁶ Bu beyit BAD'da 9. beyittir.

2. Seni seyr itmek-içün⁸⁷⁷ āyīnesi⁸⁷⁸ bāzāruñ
Yolda şarkar tırur ey mihr-i dirahşān şaf şaf⁸⁷⁹
3. Muşhaf-ı hüsnüñi ezberlemege mektebde
Dizilür qarşuña eţfāl-i dil ü cān şaf şaf⁸⁸⁰
4. Zülfeķār-ı müjenüñ baħşine⁸⁸¹ āġāz idicek⁸⁸²
Kışşa-hvānuñ alur eţrāfını yārān şaf şaf
5. ‘Asker-i şabra siyāh-ı müje aķın şaldı
Bozdı ālaylarını ġamze-i fettān şaf şaf⁸⁸³
6. Mihr ü meh şanma iki pencere açdı gerdün
İde tā⁸⁸⁴ ħayl-i melā’ik seni seyrān şaf şaf⁸⁸⁵
7. Bir gün⁸⁸⁶ ola ki el üzre götürüp ey Şānī⁸⁸⁷
Gide tābütüñ öñince nice yārān şaf şaf⁸⁸⁸

[123b]

103

‘Ulvi

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

1. Devr idüp ‘arız-ı yāri ħaţ-ı reyħān şaf şaf
Yazdılar berg-i güle āyet-i Qur’ān şaf şaf

⁸⁷⁷ Seni seyr itmek-içün: Seni seyr itmege MN.

⁸⁷⁸ āyīnesi: āyīneleri MN.

⁸⁷⁹ Bu beyit MN’de 3. beyittir.

⁸⁸⁰ Bu beyit MN’de 2. beyittir.

⁸⁸¹ baħşine: evşāfın İÜ.

⁸⁸² idicek: ideli MN.

⁸⁸³ Bu beyit MN’de yoktur.

⁸⁸⁴ İde tā: Eyleye MN.

⁸⁸⁵ Bu beyit MN’de 5. beyittir.

⁸⁸⁶ Bir gün: Bir zamān MN.

⁸⁸⁷ Şānī: Nişānī MN.

⁸⁸⁸ Bu beyit MN’de 7. beyittir.

2. Gördiler cāmi‘-i hūsn içre kaçuñ mihrābın
Secdeye varsa n’ola zümre-i ‘irfān şaf şaf
3. Ne şafādur bu ki ol şāh-ı ğāzabnāki görüp
Tura eṭrāfa selām almağa yārān şaf şaf
4. Görmedüm ḳadd-i bülendüñ gibi bir tāze nihāl
Şaḫlarla tūtalum ṭoldı gülistān şaf şaf
5. Rūz-ı mātem irişüp māh-ı muḫarrem geldi
Şerḫalar sīne-i ‘Ulvī’de firāvān⁸⁸⁹ şaf şaf

104

Gazel-i Ümīdi Nazīre-i Eyzan

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

1. Dizilür ḳarşuñā erbāb-ı dil ü cān şaf şaf
Kā‘be‘ye ḳarşu ṭurur ehl-i Ḥicāzān şaf şaf
2. ‘Aks-i ruḫsārını seyr itmek-içün⁸⁹⁰ cānānuñ⁸⁹¹
Dizilüp ṭurdı bugün dīde-i müjgān şaf şaf
3. Tāb-ı meyden uyarup şem‘-i çerāğ-ı cāmı
Oturup şevḳ-ile meyḫānede rindān şaf şaf
4. Ceng idüp ḫayl-i şitā-yile bugün güleşende
ṭurdı süsenler idüp tīgını ‘üryān şaf şaf
5. Öliceḳ ḫalk cenāzem getirüp baş üzre
Ey **Ümīdī** düşeler öñüme yārān şaf şaf⁸⁹²

⁸⁸⁹ firāvān: olan İÜ.

⁸⁹⁰ seyr itmek-içün: seyr itmege ÜD.

⁸⁹¹ cānānuñ: māhveşüñ ÜD.

⁸⁹² ÜD’de bu beyitten önce *Seni seyr itmek için rāh-ı ser-i kūyurda / Şekl-i sâ’ilde ṭurur eşk-i yetimān şaf şaf* beyti yer almaktadır.

Ġazel-i Refikī Nazīre-i Eyzān⁸⁹³**Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün**

1.Nazarına dizer ‘uşşakını cānān şaf şaf
Çeşm-i nāz-ile ider anları seyrān şaf şaf

2.Kākül-i zülf-i perīşānuñı seyr itmek-içün
İki cānibde dizer sünbül [ü] reyḥān şaf şaf

3.Ḥaṭṭ-ı Fir‘avn-ıla ceng itmege zülfün şanemā
Gönderür ‘asker-i şu‘bān-ı firāvān şaf şaf

4.Gülşen-i hüsnüñi seyr itmege ey serv-i revān
Çekilürler ser-i kūyuña neferān şaf şaf

5.Cāmi‘-i hüsnüñi kıлмаğa temāşā cānā
Ḥalka saqqālīk ider dīde-i giryān şaf şaf

6.Taḥt-ı hüsne geçe mi bendelerün sultānum
Elleri bağlu ṭurur qarşuña dīvān şaf şaf

7.Ḳara sin içre yatur bende **Refikī** dirler
Gele Ḳur‘ān okuya üstüme yārān şaf şaf

Ġazel-i Kānī⁸⁹⁴**Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün**

1.Dil şarāb u ‘aşḳ nüşında şafā bu cām pes
Sāḳiyā la‘l-i lebün zevḳi bize in‘ām pes

2.Mey-kede ḥākiyle ālūde olup o kār mest

⁸⁹³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸⁹⁴ İÜ’de“Ġazel-i Kānīyā” şeklinde yazılmıştır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Şadr-ı dünyā irtifā‘ından baña bu [kār pes]

3. Bezmimünj cāmın begüm yād eyleyüp zevk almazuz

Yārda rengin olup ruḥānı ol gül-fām pes

4. Katline ‘āşıklarunḡ hañcer bilermiş ol perī

Ġamzesi bilmez mi ḡattāl olduġun cām pes⁸⁹⁵

5. **Kāniyā** ruḥsārı yārünj bir tecellī-i şuḡufdur⁸⁹⁶

Meh yüzi maḡcübına ġüyā şaçdı şām pes⁸⁹⁷

107

1. Devlet oldur ki ḡāşıl ola kārundan

La‘net şu devlete ki ḡāşıl ola ḡārundan⁸⁹⁸

[125a]

108

Naḡire-i ‘Ahdī Raḡmetu ‘llāhi ‘Aleyh

Mefā‘ilün / Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

1. İşitdi nükte-i la‘lin o verd-i ḡandānunḡ

Açılmadı alınup ġoncesi ġülistānunḡ

2. Pür oldı sāġar-ı lāle ‘araḡla jāle degül

Ġül ile şoḡbeti var ‘andelīb-i nālānunḡ⁸⁹⁹

3. İdüp durur⁹⁰⁰ leb-i esrārı ġonceyi⁹⁰¹ ḡayrān

Nebāt-pāresidür⁹⁰² aġzında jāleler anunḡ⁹⁰³

⁸⁹⁵ Vezin hatalıdır.

⁸⁹⁶ Vezin hatalıdır.

⁸⁹⁷ Vezin hatalıdır.

⁸⁹⁸ Bu beytin hangi şiire ait olduġu tespit edilememiştir. Vezin hatalıdır.

⁸⁹⁹ Bu beyit AD’de 3. beyittir.

⁹⁰⁰ İdüp durur: Edep durur AD.

⁹⁰¹ ġonceyi: ġonce İÜ.

⁹⁰² Nebāt-pāresidür: Nebāt pāresi AD.

⁹⁰³ Bu beyit AD’de 2. beyittir.

4. Çemende yüregini göncenüñ ider pür-ḥün
Şabā virünce lebinden ḥaber o cānānuñ

5. Hezārı ‘Ahdī gibi yaķasuz ḳoduñ ey gül⁹⁰⁴
Nesīm çāk ideli gönceveş girībānuñ

109

Gazel-i Yahyā Ḳuddise Sırrıhu⁹⁰⁵

Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün

1. Dil-i maḥzūnumı bir dem tesellī itseñ olmaz mı
Ṭotalum düşmenüñ oldum müdürā itseñ olmaz mı

2. Beni tiğ-i celālünle gül-i şad-berge döndürseñ
Kemāl-i ‘aşḳumı ḥalkā hüveydā itseñ olmaz mı

3. Baña gelmezseñ ey ḳaşı kemānum bāri tırūñden
Ḥoş āmed eyleseñ bir nāme peydā itseñ olmaz mı

4. Bulutlar gibi dūd-ı āhum-ıla tağlara düşdüm
Gelüp Mecnūn-ı şeydāñı temāşā itseñ olmaz mı

5. Güneş gibi irişüp āsumāna āsitānuñdan
Bugün ‘İsā gibi Yahyā’yı iḥyā itseñ olmaz mı

110

Naẓıre-i Şānī⁹⁰⁶

Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün

1. Göñül mir’ātini şūfī mücellā itseñ olmaz mı
Cemāl-i yāri bu yüzden temāşā itseñ olmaz mı

⁹⁰⁴ Bu mısraı AD’de “Hezārı yaķasuz ḳoduñ ‘Ahdī gibi ey gül” şeklinde yazılmıştır.

⁹⁰⁵ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁹⁰⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

2.Nigârî da‘vet için biraz ey ʔab‘-ı güher-encüm
Yine şâ‘irâne nâme peydâ itseñ olmaz mı

3.Behâneyle ıkarısuñ yâri görseñ hânedan ey dil
Ser-i kûyında ağıâr-ile ğavġâ itseñ olmaz mı

4.Gezersüñ vâdî-i asretde gördüm Kays-ı nâ-şâdı
Didüm bî-çâre ‘azm-i kûy-ı Leylâ itseñ olmaz mı

5.Niçe demdür yatur hâmüş ʔüʔî-i dil-i Şânî
Lebüñ andini şunsañ anı ihyâ itseñ olmaz mı

111

Gazel-i ‘Azmî Sellema‘llâhü ‘Aleyh⁹⁰⁷

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

1.Bir şanem ‘aşkı-yile olmasañ ey dil me’nûs
Güşuñja girmez-idi zemzemehâ-yı nâķûs

2.Deyr-i dilde yaķagör şevķ-ile ‘uzlet şem‘in
Perdedâr olmayasun tâ ki mişâl-i fânûs

3.Bir şehüñ bendesiyem ki seg-i Kıţmîr-şifat
Kâse-lîsi geçinür maţbâhınuñ Keykâvus

4.‘Aşk müşkilleriñi all idemez degme luġât
Ne anı Muġrib ü İbn Ferişte Şiġâh u Kâmûs⁹⁰⁸

5.Sendedür istedüġüñ sende taġassüs eyle
Şalma her cânibe ittibâ‘-ı hevâdan câmûs⁹⁰⁹

⁹⁰⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁹⁰⁸ Vezin hatalıdır.

⁹⁰⁹ Vezin hatalıdır.

6. Her füsün u hîleye ‘âkıl iseñ aldanma⁹¹⁰

Şonradan nâdim olup dimeyesün tâ efsûs

7. ‘Aşk-ile sen de yakup küll-i vücûduñ küll kıl

Ola her zerresi hâkisterünñ bir kaçnûs

8. Şeyh kim küşte gibi şüfî ‘aşâña tayanup

Bize dik gelme alup deste ‘aşâ-yı sâlûs

9. Fazl-ı Hâk’dur saña hâdî ‘amel [ü] tã’ati ko

‘Azmiyâ olma yürî fazl-ı Hûda’dan me’yûs

112

[125b]

Ġazel-i İshâk Raġmetu’llâhi ‘Aleyh

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

1. Mübtelâ-yı derd-i hicrân eyleyen sensün meni⁹¹¹

‘Âşık-ı bî-şabr u sāmān eyleyen sensün meni⁹¹²

2. Raġt u baġtum nār-ı hecre⁹¹³ yandurup pervānevār

Şem‘veş ‘uryān u giryān⁹¹⁴ eyleyen sensün meni⁹¹⁵

3. Ġam beyābānında Mecnūn gibi ser-gerdān idüp

Vālih ü şeydā vü ġayrān eyleyen sensün meni⁹¹⁶

4. İy ġuķūķ-ı şoġbeti cümle ferāmūş eyleyüp

⁹¹⁰ Vezin hatalıdır.

⁹¹¹ meni: beni İD.

⁹¹² meni: beni İD.

⁹¹³ nār-ı hecre: tãb-ı ‘ışka İD.

⁹¹⁴ giryān: biryān İÜ.

⁹¹⁵ beni: meni: beni İD.

⁹¹⁶ Bu beyit mecmuada “Vālih ü ġayrān u şeydā eyleyen sensün meni” şeklinde yazılmıştır.

Her nefes ney gibi nālān eyleyen sensüñ meni⁹¹⁷

5. Hāme-i luṭfunla **İshāk** adını⁹¹⁸ evvel yazup
Defter-i ‘uṣṣāka ‘unvān eyleyen sensüñ meni⁹¹⁹

113

Naẓīre-i Ğazel-i ‘Amrī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1. Öldürüp ḥāk-ile yeksān eyleyen sensüñ meni⁹²⁰
Kaṅlu yaṣum içre ğaltān eyleyen sensüñ meni⁹²¹
2. Ey ṣarāb-ı nāz içüp ‘uṣṣāka ra‘nālīk ṣatan⁹²²
İçmedin ser-mest ü ḥayrān eyleyen sensüñ meni⁹²³
3. Hār n’eyler bülbül-i bī-çāreye güldür iden
N’etdi⁹²⁴ düşmen zār u⁹²⁵ nālān eyleyen sensüñ meni⁹²⁶
4. Lāle gibi pāre pāre yüregüme ṭāğ urup⁹²⁷
Sünbülün gibi perīṣān eyleyen sensüñ meni⁹²⁸
5. Kim aṅardı⁹²⁹ bülbül-i⁹³⁰ ğüyālīğın gül olmasa
‘**Amrī**’yem naẓm-ile destān eyleyen sensüñ meni

114

⁹¹⁷ meni: beni İD.

⁹¹⁸ adını: nāmını İÜ.

⁹¹⁹ meni: beni İD.

⁹²⁰ meni: beni İD.

⁹²¹ meni: beni İD.

⁹²² Bu mısraı mecmuada “Ey ṣarāb-ı nāz için ‘ālemde ra‘nālīk ṣatan” şeklinde yazılmıştır.

⁹²³ .meni: beni İD. *Pervāne Bey Mecmuası*’nda bu beyit 4. beyittir.

⁹²⁴ N’etdi: Şanma PBM.

⁹²⁵ u: - İÜ.

⁹²⁶ meni: beni İD. *Pervāne Bey Mecmuası*’nda bu beyit 2. beyittir.

⁹²⁷ Bu mısra mecmuada “La’l gibi yüregüme pāre pāre ṭāğ urup” şeklinde yazılmıştır.

⁹²⁸ meni: beni İD. *Pervāne Bey Mecmuası*’nda bu beyit 3. beyittir.

⁹²⁹ Kim aṅardı: Kimler aṅlar İÜ.

⁹³⁰ bülbül-i: bülbülün İÜ.

Ġazel-i Murādī Sellema'llāh

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

1. Ehl-i sırruñ ne bilür nüktesini kâl ehli
Kimse ħall itmez anı olmıyacağ ħāl ehli
2. Dünyāda toprağ anuñ başına kim Ķārünveş
Devlet-i fağrı koyup ola begüm māl ehli
3. 'Aşğ esrārını ey dil dime her ħayrāna
Ehl var başka anuñ behey ab(1)dāl ehli
4. Sīm-sīmāları dā'im getürür pehlüya
Şaħħ olmaz kıızıl altun gibi bir ān ehli
5. Ey **Murādī** irilür fağr-ile 'āleme kim
Anı düşünde de seyr idemez iğbāl ehli

[127a]

115

Ġazel-i Nizāmī Raħmetu'llāhi 'Aleyh⁹³¹

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün

1. Beni yā Rab yine sen milket-i cānāna ilet
Mür-ı mazlümü güzergāh-ı Süleymān'a ilet
2. Cānı zülfinde dili çāh-ı zenaħdānda bulup
Didi kim⁹³² birini aş⁹³³ birini zindāna ilet⁹³⁴
3. Ola kim kıla teraħħum ben oda yanmışına⁹³⁵

⁹³¹ Raħmetu'llāhi 'Aleyh: Mecmuada Rħ kısaltması ile yazılmıştır.

⁹³² kim: - İÜ.

⁹³³ birini aş: birini aş u İÜ.

⁹³⁴ Bu beyit Nizāmî'nin gazelinin 3. beytidir.

⁹³⁵ Bu mısraı İÜ'de "Ola kim raħm ide bu oda yanmışına kim" şeklinde yazılmıştır.

Cigerüm pāresini⁹³⁶ ol gözi⁹³⁷ mestāna ilet⁹³⁸

4. Ben bu ğurbetde⁹³⁹ eger ölür isem ħasretle
Ey şabā ħāk-i mezārum⁹⁴⁰ der-i cānāna ilet

5. Şād olsun dir iseñ rûhı **Nizāmî**'nün eger⁹⁴¹
Ĥaber-i zülfini gel mülk-i Karamān'a ilet⁹⁴²

116

Naẓīre-i Muʿdī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

1. İy şabā⁹⁴³ nāme-i şevķüm yūri cānāne ilet
Murğ-i dil-ħaste selāmın gül-i ħandāne ilet

2. Dil ü cān derdini dildāre varup 'arz eyle
Ĥaberin zerrelerin⁹⁴⁴ mihr-i dıraḥşāne ilet

3. Kuḥl için⁹⁴⁵ gözüme yārünj izi tozını getür
Öp elin⁹⁴⁶ benden aña cānı faķīrāne ilet

4. Ĥaṭṭ-ı cānāne daḥi gelmedin⁹⁴⁷ irdi ecelüm
Yūri ħara ħaberüm derd-ile cānāne⁹⁴⁸ ilet

5. Rüm'dan varma tehī-dest varur-iseñ 'Acem'e
Gel **Muʿdī** ğazeliyyātını Selmān'a ilet

⁹³⁶ pāresini: pāresin PBM.

⁹³⁷ gözi: gözleri PBM.

⁹³⁸ Bu beyit Nizāmî'nin gazelinin 2. beytidir.

⁹³⁹ ğurbetde: fūrķatden PBM.

⁹⁴⁰ mezārum: ğubārum İÜ.

⁹⁴¹ Bu mısra mecmuada "Şād olsun eger rûhı Nizāmî dir iseñ" şeklinde yazılmıştır.

⁹⁴² Bu mısra PBM'de "Bu Kemāl'ünj yūri şı'rini Karamān'a ilet" şeklinde yazılmıştır.

⁹⁴³ İy şabā: Aḥibbā' İÜ.

⁹⁴⁴ zerrelerin: zerrelerini İÜ.

⁹⁴⁵ Kuḥl için: Gel buğün PBM.

⁹⁴⁶ Öp elin: elin öp İÜ.

⁹⁴⁷ gelmedin: irmedin İÜ.

⁹⁴⁸ cānāne: yārāna PBM.

Gazel-i Nev'î Raḥmetu'llāhi 'Aleyh**Mefā'ülün / Mefā'ülün/ Mefā'ülün/ Mefā'ülün**

1. Seni erbāb-ı dil ḳadrin bilür bir dilsitān dirler
Esīr-i ḫalka-i bezm-i şafā-yı 'ārifān dirler
2. Seni cānā melāḫat⁹⁴⁹ milkinüñ şāh-ı suḫan-dānı
Ḳul itmiş 'ālemi bir Ḥüsrev-i şīrīn-zebān⁹⁵⁰ dirler
3. Saḡa bir cān nedür kim itmeye 'āşık anı teslīm
Seni cānlar deġer bir şūḫ u⁹⁵¹ āşüb-ı cihān dirler⁹⁵²
4. Benüm ḫaḳḳumda⁹⁵³ saḡa ḳaḫbe zenler ḳoḳ⁹⁵⁴ yaman söyler
İnanma gerçek erler ḫaḳḳı-çün anlar yalan dirler⁹⁵⁵
5. Temennā-yı kenār eylerse Nev'î baḫr-i luṭfuñdan
N'ola deryā-yı iḫsānuñ efendim⁹⁵⁶ bī-kerān dirler

[127b]

Müseddes-i Cinānī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh**Mef'ülü / Fā'ilätü / Mefā'ülü / Fā'ilün****I**

Derdā ki tāb-ı hecr-ile dil nā-tüvān olup
Ḳaldum esīr-i bend-i belā-yı cihān olup⁹⁵⁷
La'l-i ġam-ile dīdelerüm dür-feşān olup
Bāġ-ı cihānda cūy-ı sirişküm revān olup

⁹⁴⁹ melāḫat: maḫabbet İÜ.

⁹⁵⁰ şīrīn-zebān: şīrīn-dehān İÜ.

⁹⁵¹ u: - İÜ.

⁹⁵² Bu beyit ND'de 4. beyittir.

⁹⁵³ ḫaḳḳumda: ḫaḳḳuma ND.

⁹⁵⁴ ḳoḳ: çü İÜ.

⁹⁵⁵ Bu beyit ND'de 4. beyittir.

⁹⁵⁶ efendim: efendi ND.

⁹⁵⁷ Bu mısraı İÜ'de "Ḳaldum esīr-i bend-i belā-yı cihān içre revān olup" şeklinde yazılmıştır.

Bir serv besledüm niçe yıl bâğbân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân olup

II

Bālâ-yı kıadınüñ düşeli dil belâsına
Şarf itdi naqd-i eşkini neşv ü⁹⁵⁸ nemâsına
Sevķ itmeyüp muhâlefeti muķtezâsına
Cân u dil ile tâbi' olup her hevâsına
Bir serv besledüm niçe yıl bâğbân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân olup

III

Künc-i belâda geçdi günüm intizâr ile
Rûzum şeb oldı nâle vü zâr u hezâr⁹⁵⁹ ile
Ümmîd-i bûy-yı vaşl [u]recâ-yı kenâr ile⁹⁶⁰
Envâ'-ı sa'y-i himmet⁹⁶¹ idüp rûzgâr ile
Bir serv besledüm niçe yıl bâğbân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân olup

IV

Yâd itmeyüp belâ-yı firâķuñ melâlini
Mağrûr idüm⁹⁶² hemîşe görürdüm cemâlini
Ümmîd idüp felekde şafâ-yı vişâlini
Dikdüm zemîn-i dilde maķabbet nihâlini
Bir serv besledüm niçe yıl bâğbân olup
Ser-keşlik itdi ol dağı dâmen-keşân olup

V

Naħl-i ķad-i bülendine⁹⁶³ irmez ģam-ı kemend
Mâ'il degül esîrine ol şûħ-ı şeh-levend⁹⁶⁴
Şandum ki sâyesinde olam ben de ercümend

⁹⁵⁸ ü: - İÜ.

⁹⁵⁹ zâr u hezâr: zâr-ı hezâr CD.

⁹⁶⁰ Bu mısraı CD'de "Ümmîd-i bûs u meyl-i recâ-yı kenâr ile" şeklinde yazılmıştır.

⁹⁶¹ sa'y-i himmet: sa'y u himmet CD.

⁹⁶² Mağrûr idüm: Mağrûr idem İÜ.

⁹⁶³ ķad-i bülendine: bülend-i ķaddine CD.

⁹⁶⁴ şeh-levend: dil-pesend CD.

Sa'y eyleyüp mişāl-i **Cinānī**-i müstemend⁹⁶⁵

Bir serv besledüm niçe yıl bāğbān olup

Ser-keşlik itdi ol daħı dāmen-keşān olup

119

Gazel-i Hüsrevī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün

1. Yeşiller giydigünce tūṭi-i güyāya benzersün
Siyeh-püş olduğunça Ka'be-i 'ulyāya benzersün
2. Kaçan kim nāz-ile aq sāde giyseñ ey semen-simā
Şadefde ḥāşıl olmuş gevher-i yektāya⁹⁶⁶ benzersün
3. Giyüp egnüñe⁹⁶⁷ mā'i cāmeler seyr-i çemen itseñ⁹⁶⁸
Yem-i ḥaḍrāda⁹⁶⁹ Hızır'a gökdeki 'İsā'ya benzersün
4. Libās-ı surḥ-ile cānā yeşil ferrāce giydükçe
Ṭarāvet gülşeninde ğonce-i zībāya⁹⁷⁰ benzersün
5. O gül-ruḥsārı vaşf itdün 'aceb rengin edālarla
Sözünde **Hüsrevā** sen bülbül-i şeydāya benzersün

[128a]

120

Müseddes-i Mānī Sellema'llāh

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

I

Āh kim bilinmedi bī-şabr u⁹⁷¹ sāmān olduğum

Rāh-ı 'aşq-ı yārda ḥāk-ile yeksān olduğum

⁹⁶⁵ Bu beyit İÜ'de "Çok sa'y eyleyüp mişāl-i Cinānī-i müstemend" şeklinde yazılmıştır.

⁹⁶⁶ gevher-i yektāya: bir dürr-i yektāya İÜ.

⁹⁶⁷ egnüñe: bir kerre HD.

⁹⁶⁸ seyr-i çemen itseñ: 'azm-i çemen kılsan HD.

⁹⁶⁹ Yem-i ḥaḍrāda: Yemm-i aḥḍar HD.

⁹⁷⁰ ğonce-i zībāya: ğonce-i ra'nā HD.

⁹⁷¹ u: - İÜ.

Olmadı ma'lûmı yârûj⁹⁷² zâr u nâlân⁹⁷³ olduĝum
Bilmedi la'l-i lebinden mest ü ĥayrân olduĝum
Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduĝum
Ĥâtırum şormaz neden anlar perîşân olduĝum

II

Vaşl-ile bir dem⁹⁷⁴ gönül mesrûr u⁹⁷⁵ ĥandân olmadı
Çekdüĝüm derd ü belâya ĥadd⁹⁷⁶ ü⁹⁷⁷ pâyân olmadı
Ĥâlümi bildürmege cânâna imkân olmadı
Bilmedi derd-i derûnum gitdi dermân kılmadı⁹⁷⁸
Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduĝum
Ĥâtırum şormaz neden anlar perîşân olduĝum

III

Râh-ı 'aşk-ı yârda çekdüm⁹⁷⁹ nice derd ü ta'ab
Başladı cevr ü⁹⁸⁰ cefâya yok yire ol ĝonca-leb
Yüz çevürdi ben ĝarîb üftâdesinden bî-sebeb
Bilmese ĥâl-i dil-i zârüm degül ka'â 'aceb
Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduĝum
Ĥâtırum şormaz neden anlar perîşân olduĝum

IV

Bilmedi ĥâl-i dilümden⁹⁸¹ ol şeh-i Yûsuf-liķâ
Olmadı aĥvâlüme vâķıf dirîĝâ ĥasretâ⁹⁸²
Bilse derdüm raĥm iderdi ĥâlüme ol bî-vefâ
Şanma kim 'aşķum⁹⁸³ bilüp eyler baņa cevr ü⁹⁸⁴ cefâ

⁹⁷² Olmadı ma'lûmı yârûj: Olmadı yârûj yolında İÜ.

⁹⁷³ nâlân: tâlân İÜ.

⁹⁷⁴ bir dem: her dem MD.

⁹⁷⁵ u: - İÜ.

⁹⁷⁶ ĥadd: ķadd MD.

⁹⁷⁷ ü: - İÜ.

⁹⁷⁸ kılmadı: olmadı MD.

⁹⁷⁹ çekdüm: çekdi MD.

⁹⁸⁰ ü: - İÜ.

⁹⁸¹ Bilmedi ĥâl-i dilümden: bî-ĥaber ĥâlümden İÜ.

⁹⁸² ĥasretâ: ĥayretâ MD.

⁹⁸³ 'aşķum: 'aşķuñ İÜ.

⁹⁸⁴ ü: - İÜ.

*Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduğum
Hâtırum şormaz neden anlar perîşân olduğum*

V

Māniyā ol şeh beni ‘aşkında nālân anlamaz⁹⁸⁵
Haste-i miñnet esîr-i derd-i hicrân anlamaz⁹⁸⁶
Çâk beni böyle zebûn u zâr⁹⁸⁷ u giryân anlamaz⁹⁸⁸
Hâtırum mañzûn olup gönülüm perîşân anlamaz⁹⁸⁹
*Yüzüme bakmaz ne bilsün yâr giryân olduğum
Hâtırum şormaz neden anlar perîşân olduğum*

121

Ġazel-i Emrî

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

1. Hatt-ı sebz ol şanemüñ la‘l-i güher-bârında
Benzer ol⁹⁹⁰ tûfiye sükker tuta minķârında
2. Zâhir olmazdı duġânı hatınuñ⁹⁹¹ ‘uşşâķa
Dil ü cân yakmasalar âteş-i ruġsârında
3. Dil dehânın görüp özlerdi diyâr-ı ‘ademi
Kaldı baġlandı gönül zülf-i siyeh-kârında
4. Elif-i bî-ġarekât öyküne mi kaddüñe k’ol
Serv-i bâġı müteġayyir ķodı reftârında⁹⁹²
5. Vaşf-ı ġaddüñ yazalı deftere **Emrî** okıyan

⁹⁸⁵ anlamaz: eylemez İÜ.

⁹⁸⁶ anlamaz: eylemez İÜ.

⁹⁸⁷ zâr: zûr MD.

⁹⁸⁸ anlamaz: eylemez İÜ.

⁹⁸⁹ anlamaz: eylemez İÜ.

⁹⁹⁰ ol: o ED.

⁹⁹¹ duġânı hatınuñ: duġân-ı hattı yârüñ İÜ.

⁹⁹² ED’de bu beyitten sonra

*Ķıldı bir sözle femi zerresini iki hilâl
İsâ’nuñ yog-idi bu mu‘cize güftârında*
beyti yer almaktadır.

Gül koğusun⁹⁹³ işidür defter-i eş'ârında

122

[128b]

Müseddes-i Miyānī Raḥmetu'llāhi 'Aleyh⁹⁹⁴

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

I

Çün 'aşık olmaduñ ta'n eyleyüp baña n'idersün sen

Görüp ben 'aşık-ı ğamnâkı ağlarken gülersün sen

Ta'accüb eyleyüp aḥvālüme başuñ şalarsuñ sen

Naşihat baña şimdi kâr ider mi zann idersün sen

Gel ey nâşih ço pendi ḥâl-i dilden bî-ḥabersün sen

Beni dīvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsün sen

II

Olupdur 'aql u hüşum zülf-i dilberveş perākende

Ne şabra t̄akatüm vardur ne dil ārām ider tende

Temām olmuşdum 'ayşum qalmamışdur 'āfiyet bende

Dil-i bî-çāreye dirdi sır-ı biryāna dön sen de

Gel ey nâşih ço pendi ḥâl-i dilden bî-ḥabersün sen

Beni dīvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsün sen

Şorup ḥâl-i dil-i bî-çāreye bir laḥza hoş itmez

Ḥaḫâsı yok şevâbın bārî kaşd idüp ne hoş itmez

'Aceb bir dem mi vardur kim bu dil deryâsı cüş itmez

Qulağum na're-i mestânelerden ğayrı güş itmez

Gel ey nâşih ço pendi ḥâl-i dilden bî-ḥabersün sen

Beni dīvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsün sen

III

Fenâdur devlet-i dünyâ-yile dil iftiḫâr itmez

Cihānuñ 'izzetinden geçdi ol cāh ihtiyâr itmez

⁹⁹³ koğusun: koğusun ED.

⁹⁹⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Melâmet ihtiyâr itdi o şimden girü ‘âr itmez
Benüm hâlüm mükedderdür naşîhat başa kâr itmez
Gel ey nâşih ço pendi hâl-i dilden bî-ğabersün sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsün sen

IV

Helâk itmek muğarrerdür beni hecr-ile cânânum
Miyânı fikr(i) ile kılca kıldı çıqmağa cânüm
Miyânî kılmadı derd-ile ‘âlemde dermânüm
Hemân Allâh’a qalmışdur benüm hâl-i perîşânüm
Gel ey nâşih ço pendi hâl-i dilden bî-ğabersün sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsün sen

123

Gazel-i Muhibbî

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

1. Pend güş itme dilâ alma ele ‘âr etegin
 Ço ne dirlerse disünler dutagör yâr etegin
2. Başa her lahza⁹⁹⁵ gelür derd ü belâ⁹⁹⁶ guşsa⁹⁹⁷ vü ğam
 Müşkil işdür kişi kim duta sitemkâr etegin
3. Müdde‘î dâmen-i dildâra irişse ne ‘aceb
 Çanda bir⁹⁹⁸ gül açıla⁹⁹⁹ duta¹⁰⁰⁰ anuñ hâr etegin
4. H‘âbda yâri görüp¹⁰⁰¹ fırsat-ile bûsesin al
 Uyanup hışma gelürse çoma inkâr etegin
5. Ey **Muhibbî** benî-Âdem’de vefâ qalmadı hiç

⁹⁹⁵ her lahza: her demde İÜ.

⁹⁹⁶ derd ü belâ: derd-i belâ İÜ.

⁹⁹⁷ guşsa: miñnet İÜ.

⁹⁹⁸ bir: kim İÜ.

⁹⁹⁹ açıla: açılır İÜ.

¹⁰⁰⁰ duta: dutar İÜ.

¹⁰⁰¹ görüp: bulup İÜ.

Sen daħı¹⁰⁰² Mecnün-şıfat¹⁰⁰³ tut yürı tağlar etegin

[129a]

124

Müseddes-i Sâ'î Sellema'llāh¹⁰⁰⁴

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

I

Fenn-i 'aşkuñda gönül tıflını üstād ideyin
Bî-sütünda leb-i Şîrîn'üñe Ferhād ideyin
Çevirüp başuma cān murgını āzād ideyin
Rāh-ı kuyuñda tenüm hākini ber-bād ideyin
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Sen ki dād itmeyesün ben kime feryād ideyin

II

'Aşıkam derdün-ile ağlayayın inleyeyin
Zehrlere nüş ideyin hün-ı cigerler yiyeyin
Büriyālar yaqayın başuma çullar çekeyin
Yolları üzre tırup sen şeh-i hüsne diyeyin
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Sen ki dād itmeyesün ben kime feryād ideyin

III

Bî-günāham reh-i 'aşkuñda şehā Hāk 'ālem
Baña zulm olduğına sen daħı olduñ cāzim
İtdüğün çevre eger olmaduñ-ısa nādım
Geldi mektüb-ıla hünkāra şikāyet lāzım
Bunca feryādum işitdün dimedün dād ideyin
Sen ki dād itmeyesün ben kime feryād ideyin

IV

¹⁰⁰² Sen de: Sen daħı MUD.

¹⁰⁰³ Mecnün-şıfatın: Mecnün-şıfat MUD.

¹⁰⁰⁴ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Olduñ ey serv-ķad ü ğonce-fem ü lâle-‘izâr
Şahñ-ı gülzâr-ı melâhatde bugün hem-dem-i ħâr
Gül-ruĥuñ yâdına eyler dil ü cân âh-ı hezâr
Nâle vü zârüm saña itmez-imiş hergiz kâr¹⁰⁰⁵
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin
Sen ki dâd itmeyesün ben kime feryâd ideyin

V

Bir gice ĥasret-ile Sâ‘î-i zâr-ı ğamgîn
Küy-ı yâri ŧolanup eyler-iken âh u enîn
‘Arz-ı ĥüsn eyledi bir ğüşeden ol mâh-cebîn
Ağlayup düşdüm ayağına didüm ben miskîn
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin
Sen ki dâd itmeyesün ben kime feryâd ideyin

125

Ğazel-i Ħamdî Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh¹⁰⁰⁶

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün

- 1.Görüp güller ‘izâruñ ey semen-sîmâ ħulak çekdi
Benefşe ĥattı-ı ‘anber-bâruña cânâ ħulak çekdi
- 2.İşidüp râzümü meclisde sâķî berbať u muťrib
Baş egdi meskenetle baña çengäsâ ħulak çekdi
- 3.Şadefler ħodı dürr-i nazmuma el arķasın yirde
İşidüp ŧab‘-ı gevher-bâruma deryâ ħulak çekdi
- 4.Görüp yüz urduğum küyuñda resm-i na’lçeñ üzre

¹⁰⁰⁵ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁰⁶ Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh: Mecmuada Rĥ kısaltması ile yazılmıştır.
Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Meh-i nev-resteden ey kâmet-i tûbâ kulağ çekdi

5.Zekâ-yı tıfl-ı tab‘um fâş olaldan ‘âleme **Ḥamdî**

Bu mekteb-ḥānede çok ḥvāce-i dānâ kulağ çekdi

[129b]

126

Müseddes-i Hāşimî ¹⁰⁰⁷

Mef‘ülü / Fā‘ilätü / Mefā‘ilü / Fā‘ilün

I

Dime vişāl fırsat-ı eyyāma bağıldur
Ḥübānı şayd şöhret-ile nāma bağıldur
Açmağ o şūhı bāde-i gül-fāma bağıldur
İrmek murāda bir sehil ārāma bağıldur
Yārūñ vişāli el virür ikdāma bağıldur
Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağıldur

II

Vaşl-ı yāre irmegi şanma dilā muḥāl
İtme miyān-ı yār kocuılmaz diyü ḥayāl
Düşdükce semti ile yüri eyle ‘arz-ı ḥāl
Yalvar yağar düş ayağına virme hīç mecal
Yārūñ vişāli el virür ikdāma bağıldur
Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağıldur

III

Bir ‘āşıkun ki vuşlat olup kaşd u himmeti
Düşdükce yāre eylese ibrām u minneti
Pāyine düşse eyleyüp ikdām u cür’eti
Açmamağa yir yok aña bāb-ı vuşlatı¹⁰⁰⁸
Yārūñ vişāli el virür ikdāma bağıldur

¹⁰⁰⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁰⁸ Vezin hatalıdır.

Elbette feth-i bâb olur ibrâma baĝlıdur

IV

İbrâma şanma tâ yine¹⁰⁰⁹ ser-keşlik ide yâr
İkdâma nesne döymedügi gündən âşikâr
Her gice bekle küyünü it âh-ı bî-şümâr
Her gün kapuyı hâlka-i der gibi gözle var
Yârüñ vişâli el virür ikdâma baĝlıdur
Elbette feth-i bâb olur ibrâma baĝlıdur

V

Var küy-ı yâre anda idüñ mesken [ü] maĝal
Cânüñ çıkınca bekle kapusını gitme gel
İkdâm imiş vişâl-i nigâra hemân ‘amel
Duydı kapuyı **Haşîmî** açmaz ço bir seh(i)l
Yârüñ vişâli el virür ikdâma baĝlıdur
Elbette feth-i bâb olur ibrâma baĝlıdur

127

Gazel-i ‘Ulvî

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

1. Hâk bu kim özge şafâ yok mı mey-i hamrâda

Olsa¹⁰¹⁰ meclisde huşûşâ o gül-i ra‘nâ da

2. ‘Âkıbet hâk olıcağ cism için efkârı¹⁰¹¹ gider

Ey gönül ĝam mı¹⁰¹² çeker ‘âkı¹⁰¹³ olan dünyâda¹⁰¹⁴

¹⁰⁰⁹ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰¹⁰ Olsa: Ola UD.

¹⁰¹¹ efkârı: efkâr İÜ.

¹⁰¹² ĝam mı: ĝamı İÜ.

¹⁰¹³ ‘âkı: âdem İÜ.

¹⁰¹⁴ Bu beyit UD’de gazelin 3. beytidir.

3.Gözüme şekl-i beşerde görünür bedr-i münîr¹⁰¹⁵

‘Aks-i hüsnüñ ki görem cām-ı mey-i şahbāda ¹⁰¹⁶

4.Murğ-ı dil fāhteveş āh u figān eylemede

Ol boyı¹⁰¹⁷ serv-i ser-efrāz ise istignāda

5.Sāyeveş hāke düşersem ne ‘aceb ey ‘Ulvi

Oldı¹⁰¹⁸ bir serv-i hūrāmāna göñül üftāde

[130a]

128

Sultān Meḥammed Ḥjān ‘Adlī

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1. Yok durur zülme rızāmuz ‘adle biz mā’illerüz

Gözlerüz Ḥaḳḳ’uñ rızāsın emrine kā’illerüz

2.Göñlümüz¹⁰¹⁹ kuhl-ı Şifāhān’ı alır mı ‘aynına¹⁰²⁰

Tütüiyā-yı gerd-i rāh-ı dilbere mā’illerüz¹⁰²¹

3.‘Arifüz āyine-i ālem-nümādur göñlümüz¹⁰²²

Rüzgāruñ cünbişinden şanma kim¹⁰²³ gāfillerüz

4.Ḥükm-i Mevlā’ya muṭī‘üz fāriğüz tedbīrden

Biz tevekkül ehliyüz taḳdīrine rızālaruz¹⁰²⁴

¹⁰¹⁵ bedr-i münîr: māh-ı münîr İÜ.

¹⁰¹⁶ Bu beyit UD’de gazelin 2. beytidir.

¹⁰¹⁷ Ol boyı: O boy-ı İÜ.

¹⁰¹⁸ Oldı: Düşdi İÜ.

¹⁰¹⁹ Göñlümüz: Gözümüz İÜ.

¹⁰²⁰ ‘aynına: ‘aynın MHD.

¹⁰²¹ mā’illerüz: vaşıllaruz İÜ.

¹⁰²² göñlümüz: ḳalbümüz İÜ.

¹⁰²³ şanma kim: şanmayın MHD.

¹⁰²⁴ rızālaruz kā’illeriz MHD.

5.Püte-i ‘aşk içre ‘Adlî kalb¹⁰²⁵ edelden kalbümüz

Ğıll ü ğışdan hâliyüz ‘âlemde şâfî-dillerüz

129

Naẓîre-i Himmetî Raḥmetü’lîlâhi ‘Aleyh¹⁰²⁶

Fâ‘îlatün / Fâ‘îlatün / Fâ‘îlatün / Fâ‘îlün

1.Ḥazret-i sulṭân-ı ‘adlün kavline kâ’illerüz

Sâlik-i râh-ı Ḥaḳuz ilet¹⁰²⁷ bende-i mâ’illerüz¹⁰²⁸

2.Sa‘yümüz her dem ‘adâlet mülkini ibdâ‘dur

Ḥükm-i sulṭâna itâ‘at eyleyen kâmilleriüz

3.Niçe demdür sa‘y idüp cân-ile ser-ḥad bekleriüz

Ḥizmet-i şâh-ı keremden şanma kim ğâfilleriüz

4.Def‘-i zulm itmek durur dehr içre her dem faḥrümüz

Biz ‘adâlet semtini elden ḳomaz ‘adilleriüz

5.Şâm u Bağdâd’a varup ‘adl-ile âbâd eyleriüz

Himmetî şâḥdan şafâyı çünki biz sâ’illerüz

130

Ġazel-i Bîcân¹⁰²⁹

Mef‘ülü / Mefâ‘îlün / Mef‘ülü / Mefâ‘îlün

1.La‘îlün saḡa ḥâtemdür şevketle Süleymân ol

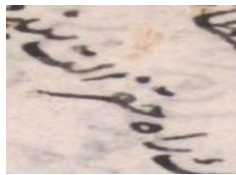
‘Tyş ile neşâṭ-ile çün Āşaf-ı devrân ol

2.Var mülk-i melâḥatde niçe leb-i câm-ı Cem

Şîrîn dehenün vardur sen ḥusrev-i ḥübân ol

¹⁰²⁵ kalb: ḳâl MHD.

¹⁰²⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰²⁷ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰²⁸ Vezin hatalıdır.

¹⁰²⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

3. Bülbül gibi ağlarsam n'ola gice gündüz ben
Sen gülşen-i hüsn içre güller gibi handân ol

4. Zerre gibi şevkünle ben çarç urayın cānā
Evc-i felek-i hüsne sen mihr-i dirahşān ol

5. Bu dünyeye-i fānīye meyl itme şağın **Bīcān**
Bağ nakş u nigārına nakqāşına hayrān ol

[130b]

131

Gazel-i Rūhī Nazīre-i Bākī

Müfte'ilün / Mefā'ilün / Müfte'ilün / Mefā'ilün

1. Gelmez o şūhdan vefā kim revīşi yaman ola
'Āşīka eyleyüp cefā ğayrıya mihrībān ola

2. Göklere çıkmada¹⁰³⁰ fiğān yār ise ğayr-ı mihrībān
Çorqum odur¹⁰³¹ ki nāgehān birgün arada qan ola

3. Nār-ı ğamı o mehveşün yağsa ne ğam içün tışuñ¹⁰³²
Kim bile baht-ı ser-keşün¹⁰³³ yār ola bir zamān ola

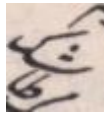
4. Qan-ile talsa gözlerün cevrine qalma dilberün
Şāyed o māh-peykerün maqşadı¹⁰³⁴ imtiḥān ola

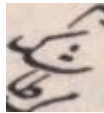
5. **Rūhī**'ye dir o ğonca-fem bülbül-i gülşen-i elem
Qaşdı budur ki dem-be-dem işi anuñ fiğān ola

132

¹⁰³⁰ çıkmada: çıkmadı RD.

¹⁰³¹ odur: olur İÜ.

¹⁰³² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır. RD'de "taşuñ" şeklindedir.

¹⁰³³ ser-keşün: sirişk RD.

¹⁰³⁴ maqşadı: maqşüdü İÜ.

Gazel-i Bākī Efendi

Müfte'ülün / Mefā'ilün / Müfte'ülün / Mefā'ilün

1. Müşkil imiş ki dil-rübā tıfl ola dilsitān ola

‘Āşık-ı zār u mübtelā pīr ola nā-tüvān ola

2. Yaşuma bakmaz ol perī bilmedi kadr-i gevheri

Ṭālib ola bu demleri bulmaya bir zamān ola

3. Gūş dutup münāfıka cevri¹⁰³⁵ ço yār-ı şādıka

Dil-ber odur ki ‘āşık müşfik ü¹⁰³⁶ mihrbān ola

4. Ḥayl-i şerār¹⁰³⁷-ı nār-ı dil cünd-i nücūma muttaşıl

Böyle kalursa şöyle bil gökde nice kırān ola

5. Bākī'ye sākıyā ferāḥ vir ki¹⁰³⁸ fenā bula teraḥ

Şol meyi şun ki bir kadeḥ pīr içe nev-cevān ola

133

Nazīre-i ‘Ādlī Meḥemmed Ḥān

Müfte'ülün / Mefā'ilün / Müfte'ülün / Mefā'ilün

1. Ḥayf ola pīr-i nā-tüvān mürteşī-i zamān ola

Ḥırş [u] tama'la her zamān mübtezēl-i cihān ola

2. Āk-ile sū'-i ḥāl-ile kızb-ile cem'-i māl-ile

Muzlime-i vebāl-ile ‘āleme dāstān ola

3. Ḥaḫ getüre o zālimi kim ide çok mezālimi

Hetk ide ‘arz-ı ‘ālemi cāh-ile hem-zebān ola

4. Gelse çok ötmese ğurāb itmese ‘ālemi ḥarāb

¹⁰³⁵ cevri: cevr İÜ.

¹⁰³⁶ ü: - İÜ.

¹⁰³⁷ şerār: şirār BAD.

¹⁰³⁸ vir ki: virsene İÜ.

Çorqum o peççe-i 'uqāb irişe yilkovan ola

5. 'Adlî-i 'adl-perverüz dāver-i dād-güsterüz

Bu sözi aña söyle zor aňlaya nüktedān ola

134

Nazîre-i Vaħdetî

Fā'îlâtün / Fā'îlâtün / Fā'îlâtün / Fā'îlün

1. Ĥayf degül mi ŝāhumuz cā'iz ide tebāhumuz

Çadd dū-tā āhumuz tîr ola hem kemān ola¹⁰³⁹

2. Bu ne gülistān-ı ŝafā bülbül-i dar¹⁰⁴⁰ bî-vefā

'Āŝıq-ı ŝādıq-ı mübtelā pîr ola nā-tüvān ola¹⁰⁴¹

3. Eşk-revān-ı dil-keşün ide ziyāde āteŝün

Yolına ol perîveŝün cān ise¹⁰⁴² revān ola

4. Ger bu sipîhr pür-ğazab¹⁰⁴³ böyle dönerse rüz u ŝeb¹⁰⁴⁴

Yîr¹⁰⁴⁵ ü gökde bî-sebeb bil ki nice kırān ola

5. Vaħdetiyā murādumuz nūr ide hep sevādumuz¹⁰⁴⁶

Zîkr olunursa adumuz sırr-ı süħan 'ıyān ola¹⁰⁴⁷

135

Ġazel-i Dem'î¹⁰⁴⁸

¹⁰³⁹ Bu beyit VD'de gazelin 4. beytidir.

¹⁰⁴⁰ dar: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁴¹ Vezin hatalıdır. Bu beyit Vaħdetî Dîvānı'nda

“Bu ne ŝafādur ey ŝabā yār ola gülistān ola

'Āŝıq-ı zār-bî-nevā āh ide ĥün-feŝān ola”

şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁴² ise: Bu kelime İÜ'de “ise de” ŝeklinindedir. Vezin gereği “de” mısraıdan çıkarılmıştır.

¹⁰⁴³ pür-ğazab: pür-ğabğab VD.

¹⁰⁴⁴ rüz u şeb: rüz şeb İÜ.

¹⁰⁴⁵ yîr: Bu kelime İÜ'de “yirde” ŝeklinindedir. Vezin gereği “yîr” yazılmıştır.

¹⁰⁴⁶ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁴⁷ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁴⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1.Caḥīm-i hecr içinde yirümi nār eyleyen ṭālī'
Cinān-ı vuşlata göz ırmeyüp zār eyleyen ṭālī'

2.O gülden ayırıp bülbül-i şūrīdenün her dem¹⁰⁴⁹
İşin zār eyleyen ṭālī' yirin zār eyleyen ṭālī'

3.Yapup bahtum ḳapusını güşād itmedi ol hergiz
Mezellet güşesinde cismüm evkār eyleyen ṭālī'

4.Siyeh bahtum ḳoyuben ḥvāb-ı ḡafletde benüm dā'im
Gözüm encüm gibi tā şubḡa dek¹⁰⁵⁰ bīdār eyleyen ṭālī'¹⁰⁵¹

5.Ne ḳanlar aḡlada daḡı saḡa 'ālemde ey **Dem'i**
Beni bu rāh-ı 'aşḡ içre dil-efḡār eyleyen ṭālī'

[131a]

136

Ve minhü Eyzan¹⁰⁵²

Fe'ılātün / Fe'ılātün / Fe'ılātün / Fe'ılün

1.Türke şordum anı didi e be hey bāyum ādem
Ne idüp¹⁰⁵³ n'eyleyeyüm derd-ile ḳaldum pür-nem

2.Sevdügüm çünki senünle sevimüz var ezeli
Seni kimden şorayın söyle güzeller güzeli

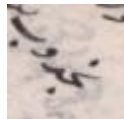
3.Kimi Başıyye'ye beni kimi Kerrār'a şalar

¹⁰⁴⁹ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁵⁰ şubḡa dek: şubḡadan İÜ.

¹⁰⁵¹ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁵² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁵³ Ne idüp: Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Kimi Şibli'ye kimi dağı 'Aṭār'a¹⁰⁵⁴ şalar

4.Kimi şarka kimi ğarba kimi Tātār'a şalar

Ceclüm¹⁰⁵⁵ var diyü kimi kıya da ħünkāra şalar¹⁰⁵⁶

5.Ķara ĩmānlu kimi bir niçe řarrāra şalar

Zelberi yırtıĝını sökdi kim aĝyāra şalar

6.Kimi düm-dāra muĥaşşıl kimi sālāra şalar

Kimi Mehdī'ye kimi Aĥmed-i Muĥtār'a şalar

7.Sevdüĝüm çünki senünle sevimüz var ezeli

Seni kimden şorayın söyle güzeller güzeli

Temme'l-kelām

137

Tercī'-i Bend-i Muĥyī Sellema'llāh¹⁰⁵⁷

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1.Gel ey dil cāy-ı rāĥat şanma bu dehr-i ĝam-ābādı

Binā bünyādın urma bu fenā mülkinde Şeddādı

2.Ne geđer dur nażar kıl āsiyāb-ı çarĥ-ı bīdādı

Ķidā itmiş durur gendüm yirine ādemī zādı

3.Niçe serverlerün ancak Ķalupdur şimdi bir adı

MuĥaĶĶaĶ anladuĝ çün Seyyidü'l-kevneyne Ķalmadı

4.Saĝa Bāķi Ķalur şanma bu çarĥ hep bünyādı

¹⁰⁵⁴ 'Aṭār'a: "'Aṭṭāra" kelimesi vezin gereĝi "'aṭāra" şeklinde okunmuştur.

¹⁰⁵⁵ Ceclüm: "Celāl" kelimesi vezin gereĝi "cecl" şeklinde okunmuştur.

¹⁰⁵⁶ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁵⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Fenā sengiyle urmuşdur bināsın bunun üstādı¹⁰⁵⁸

5. Mücellā kı̄l dilā mir'āt-ı kalbün bī-keder eyle
Vücūduñ kāl idüp gel pūte-i 'aşk içre zār eyle

Ve minhü

6. Elüñden geldüğünce hayra sa'y it bir eşer eyle
Kānā'at küncine geç genc-i 'ālemden güzer eyle

7. Dem-ā-dem kanlu yaş dök dīdeden āh-ı seher eyle
Bu lu'bet-bāz-ı dehre çeşm-i 'ibretle nazār eyle

8. İçün taş u fışuñ āh-ı zehī olsa hazer eyle
Ecel dirler bir āteş var eridür seng-i pūlādı

9. Sikenderveş eger dünyāda tāk-ı devlet istersen
Bugün meydānda Rüstem gibi fırsat nuşret istersen

10. Du'ā-i hayr umarsañ evliyādan himmet istersen
Resül-ile Hūdā'dan şefkat-ile rahmet istersen

138

Ġazel-i Zādī Güft¹⁰⁵⁹

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlün

1. Meclis-i 'irfānda 'ālim ü kāmīl¹⁰⁶⁰
Yirini bilür tedebbür ider¹⁰⁶¹

2. Nāgehān şadra geçe bir cāhil

¹⁰⁵⁸ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁵⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁶⁰ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁶¹ Vezin hatalıdır.

Kendüyi fażl-ıla tařavvur ider

3.Şerefü'l-mekân bi'l-mekân¹⁰⁶² bilmez¹⁰⁶³

Erbâb-ı meclise taşaddur ider

4. Men tekebbera¹⁰⁶⁴ ĥadîşini ne bilsün¹⁰⁶⁵

‘Ucb-ile ‘unf-ile tekebbür ider

5.Nādân-ı bed-nāmuş pindârını gör¹⁰⁶⁶

Kendüye kibri-ile tekebbür ider¹⁰⁶⁷

6. Maĥall-i müşâdif-i baĥş-ı ‘ilm olsa

Güşına almaz teğaccer ider¹⁰⁶⁸

7.Çelebi söyle diyüp ĥiĥâb itseler

Mâl ile ensâbın tezekkür ider¹⁰⁶⁹

8.Ger olsa meclisde ‘ilmî mesâ’il

Semâ‘ından ġâyet teneffür ider¹⁰⁷⁰

9.Zeyn-i ‘ulemâda ebcedi bilmez âbâd¹⁰⁷¹

Ecdâdıyla tefahĥur ider¹⁰⁷²

¹⁰⁶² bi'l-mekân: Bu ifade bir Kelam-ı kibar’dır. İfadenin tamamı şu şekildedir: “Şerefü'l Mekân Bi'l Mekân” Anlamı şu şekildedir: “Mekânın şerefi orada bulunan iledir.” Bu ifade Arapça hocası Engin İLHAN tarafından açıklanmıştır.

¹⁰⁶³ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁶⁴ “Men tevâdaa rafeahullâhu ve men tekebbera vedaahullâhu.” Hadisinden kısmen iktibas edilmiştir. Hadisin açıklaması şu şekildedir: “Allah için tevazu göstereni Allah yüceltir. Kibirli olanı ise Allah alçaltır.” (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 3/76).

¹⁰⁶⁵ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁶⁶ Mısraının başında vezin hatalıdır.

¹⁰⁶⁷ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁶⁸ Bu beyitte vezin hatalıdır.

¹⁰⁶⁹ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁷⁰ Bu beyitte vezin hatalıdır.

¹⁰⁷¹ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁷² Vezin hatalıdır.

10. Men te‘azze ḥadīsinüñ mefhūmın¹⁰⁷³

Ne te‘aqqul u ne tefekkür ider

11. El-cāhilü kel ḥunfesā kelāmın¹⁰⁷⁴

Bilmez ol ebter teḥarruk ider¹⁰⁷⁵

12. Lā ya‘rifü zü‘lfażlü illā zevūhü¹⁰⁷⁶

Zādī ḳalbümüzi tenevvür ider

[131b]

139

Ve minhü Eyzān¹⁰⁷⁷

Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün / Mefā‘lün

I

Bu dünyā-yı denīden rāḥat-ile riḥlet isterseñ

İki ‘ālemde maḳşūd u merāma vuşlat isterseñ

Eger dünyāda ‘izzet āḥiretde rif‘at isterseñ

Cihān mülkinde şāhum pīşe eyle ‘adl-ile dādı¹⁰⁷⁸

II

Bu dehr içre eger olsun dir-iseñ müşkilātuñ ḥal

Varup bir mürşid-i kāmīl ayağına düşüp al el

Ḥumār-ı bāde-i ğaflet dimāğıñ itmesün muḥtel

Dem-ā-dem inle neyveş hecr-ile bağıruñ del¹⁰⁷⁹

Bu pendüm diñlemekdür saña ey dil cümleden efḍal

¹⁰⁷³ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁷⁴ Vezin hatalıdır. El-cāhilü kel ḥunfesā: Bu sözüñ anlamı şu şekildedir: “Cahil pislik gibidir.” Bu söz Arapça hocası Engin İlhan tarafından açıklanmıştır.

¹⁰⁷⁵ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁷⁶ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁷⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁷⁸ Bu bendin 4 mısraı eksiktir.

¹⁰⁷⁹ Bu dizenin son tef‘ilesi eksiktir.

Sözüm tut ‘âlemün nîk ü bedinden it ferâgat gel
Eger bār-ı ta‘alluḡdan berī olup çekerseñ el
Olasuñ iki ‘âlem bâğınuñ bir serv-i âzâdı

III

Olursuñ devlet-ile ger ser-â-ser ‘âleme sulṡân
Hulâşa pençe-i şîre Haleb’den yoḡ durur dermân
Şular kim ‘âleme olmuşlar yedi şâh-ı ‘âlî-şân¹⁰⁸⁰
Yaturlar cür‘aveş hâk içre şimdi bî-ser ü sāmân
Bu miḡnet-hānede ‘âqıl olan hîç ola mı şādân
Nice mâ‘îl olur **Muḡyî** cihāna bilmezsin insân
Niçe şâh-ı felek-rif‘at olupdur hâk-ile yeksân
İrişdürse kişi **Zâti** yiridür göge feryâdı

140

Nazîre-i Zuhûrî der-Haḡḡ-ı Resûlu‘llâh Şallallâhu ‘Aleyhi ve
Sellem¹⁰⁸¹

Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün

1. Dilâ zevḡ al belâdan çün görürsün çarḡ-ı gerdânu

Leked-küb cefâ itmekdedür erbâb-ı ‘irfânı

2.Felekden behre almış dehr-i fânîde şafâ sürmüş

Refâhiyyetde seyr itdün mi bir merd-i sühândânu

3.Ölürler hisset-ile nazmuñı bir pula almazlar

Aḡıtsa fi‘l-meşel mîzâb-ı hâmuñ âb-ı ḡayvânı

4.Ne bilsün lezzet-i güftârı her kec-ṡab‘ u nâ-ḡâbil

Ne bilsün zâğ-ı bed-dil kıymet-i gül-berg-i ḡandânu

5.Erâzil nazm-ı pāk ü nükte-i rengîn-ile n’eyler

¹⁰⁸⁰ Vezin hatalıdır.

¹⁰⁸¹ Şallallâhu ‘Aleyhi ve Sellem: Mecmuada “Am.” kısaltması ile verilmiştir.

Ne alsun kūr-ı mäder-zād olan kuḥl-ı Şifāhān'ı

[132a]

141

Ve Minhü Eyzān

Mef'ülü / Fā'ilätü / Mefā'ilü / Fā'ilün

1. Geldi zamān-ı 'ıyş ü şafā mevsim-i țarab

Dür olmasun elün den ebed cām-ı hoş-güvār

2. Cānlar bağışlar ādeme cāmuḡ neẓāresi

Mānend-i la'l-i dil-keş [ü] maḥbüb-ı şivekār

3. Geldi o dem ki şahn-ı çemende nigār ile

Rindān-ı meclis ile gül-geşt-i sebzezār¹⁰⁸²

4. La'līn ṭabaḡda zer getirür şeh-süvār-ı gül

Dārā-yı dehrün ayağına kıлмаğı nişār

5. Ḥān Aḡmed-i zamāne ki bezm-i şafāsınuḡ

Sākīsi ḡonce sāḡarıdur verd-i āb-dār

Ve Minhü Eyzān

6. Zeyn itdi bāḡ-ı 'ālemi ezhār-ı 'adl-ile

Ol şehriyār-ı ma'delet-etvār u Cem-vaḡār

7. Oldı o şeh-süvār Sikender-tebār olup

Dārā-yı kāmkar u ḡıdīvend-i rüzḡār

8. Şemşīr-i ḡahrı eyledi ol Ḳahramān-demün

Şaḡrā-yı rezmi ḡün-ı 'adū-y-ile lālezār

¹⁰⁸² Vezin hatalıdır.

9.Na‘l-i semendi gül gibi efser-nişāndur
Meydān-ı luṭfı manzar-ı a‘yān-ı nām-dār

10.Enfās-ı cān-fezā-yı nesīm-i seḫer gibi
Aḫlākı oldı velvele-ārā-yı rūzgār

11.Ḳahrında dem-be-dem nice Dārā esīr ü bend
Luṭfında kām-ber nice İskender-i‘tibār

12.Hem-vāre cām-ı devleti ber-kām Nūṣiyā
Peyveste ḳaşr-ı ‘izzet ü iclālī pāy-dār

142

Ġazel-i Nūṣī Efendi

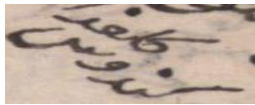
Müfte‘ilün / Mefā‘ilün / Müfte‘ilün / Mefā‘ilün

1.Dil-ber odur ki dā‘imā ṣūḫ ola ṣīvekār ola
Ġonce-i la‘lī dil-güşā kendüsi¹⁰⁸³ gül-‘izār ola

2.İle¹⁰⁸⁴ virüp beṣāreti ‘āṣıḳa būy-ı vuṣlatı
Ḥāk-i cenāb-ı ‘izzeti tuḫfe-i rūzgār ola

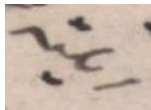
3.‘Āṣıḳ odur ki dem-be-dem başsa¹⁰⁸⁵ vilāyete ḳadem

¹⁰⁸³ Bu kelime mecmuada

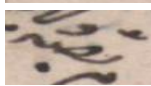
şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁸⁴ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁸⁵ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

Cān-ı ‘azīzi lā-cerem dil-bere¹⁰⁸⁶ ber-güzār ola

4.Bezm-i şafāsı ğam-şiken deşt-i kızāsı¹⁰⁸⁷ ber-semen

Bir çemen isterin ki ben cān-ile lālezār ola

5.Nūşī’ye nuql-i cān ola ‘ıyş-ile şād-mān ola

Sāķī-i nev-cūvān ola bāde-i hoş-güvār ola

[138b]

143

Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

I

Oldı ‘ālemde ol cihān güzeli
Şun‘-ı hātır-güşā-yı Lem-yezeli
Didiler aña tal‘at ehli belī
Aña virmiş bu ānı Hāķ ezeli
Hil‘at-i hüsñ ü ānı nādirdür
Nedür ammā nedür ne fāhirdür

II

La‘l-i nābı müferrih-i dil ü cān
Leb-i yāķütı çıksa [da] mercān
Fem-i rengīni ğonce-i handān
Leb-i cān-baħşı çeşme-i hayvān
Hil‘at-i hüsñ ü ānı nādirdür
Nedür ammā nedür ne fāhirdür

III

Lebi şekker-şiken ‘aceb şīrīn

¹⁰⁸⁶ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁸⁷ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

Çeşme-i la'li bâdeveş nüşîn
‘Arızı âfitâb-ı çarh-ı berîn
Kendü bir nâzenîn ‘işve-güzîn¹⁰⁸⁸
Hil’at-i hüsn ü ânı nâdirdür
Nedür ammâ nedür ne fâhirdür

IV

Ṭal‘at-ı dil-güşâsı¹⁰⁸⁹ dehr-efrüz
Şerer-i nâr-ı mihrî¹⁰⁹⁰ cân-fürüz
Ruḥ-ı gülzâr u ‘arızı¹⁰⁹¹ nev-rüz
Nergis-i şive-sâzı nâz-âmüz
Hil’at-i hüsn ü ânı nâdirdür
Nedür ammâ nedür ne fâhirdür

V

Nüşiyâ la'li dilsitân ancak
Rûḥ-ı zibâsı gülsitân ancak
Güherî câna ağzı kân ancak
Leb-i cân-baḥşî naḥd-i cân ancak
Hil’at-i hüsn ü ânı nâdirdür
Nedür ammâ nedür ne fâhirdür

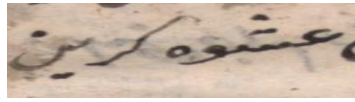
[139a]

144

Fe‘ilâtün / Mefâ‘ilün / Fe‘ilün¹⁰⁹²

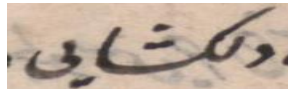
1. ‘Aşk içinde olan ser-encâmı

¹⁰⁸⁸ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

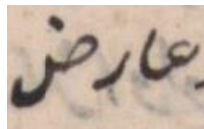
¹⁰⁸⁹ Bu sıfat mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁹⁰ Bu kelimedenden sonra mecmuada cām-ı kelimesi bulunmaktadır. Ancak vezin gereği mısradan çıkarılmıştır.

¹⁰⁹¹ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁹² Mecmuada bulunan kopukluk nedeniyle bu şiirin sadece iki beyti bulunmaktadır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Halka bir bir turup beyan ideyin

2.Bile ta su kamu havas u avam

Olayin asqla cihanda be-nam

145

Fe'ilatun / Mefa'ilun / Fe'ilun¹⁰⁹³

1.Gelun ey ehl-i dil du'a eyley

Canib-i Vacib'e nidā eyley

2.İdüp ol bi-niyāza arz-ı niyāz

Girye vü nale vü nevā eyley

3.Dil-i bimarı ol du'a birle

'Aşk derdine yā devā eyley

4.İrgürüp yā vişāl-i cānāna

Dil-i mahzūnı pür-şafā eyley

5.Yā belā-yı firāka yād eylese de¹⁰⁹⁴

Ögredüp derde aşinā eyley

6.Fırkat-i gamda cānumı yāhud

Hançer-i 'aşk-ıla fedā eyley

7.Ehl-i hālün bilürsiz ahvālin

Dil-i bi-hāli bir yaña eyley

146

Fe'ilatun / Mefa'ilun / Fe'ilun

1.Himmet eyley bi-Hakq-ı Rabb-i Qadīr

¹⁰⁹³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁰⁹⁴ Vezin hatalıdır.

Beni bu derd içinde komañ esİR

147

Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

1.Fevriyā bezm-i ‘aşk içinde müdām

Ele al cām-ı bāde-i gül-fām

2.Hecr-i zülf ü ruḥunda şām u seḥer

Şevk-i la‘li elünde olsun cām

3.Mest-i medḥüş-ı meclis-i ‘aşk ol

Eyle şabr u karar u hūşa selām

4.Vaz gele bu ‘ıyş u ‘işretten

Bezm-i ‘ömrün olunca tā ki temām

5.Her ne deñlü gelürse derd ü elem

Eyle şabr u taḥammül ü ārām

6.Vaşlı terk eyle ṭālib-i hicr ol

Ḥāşıl olsun dir-iseñ ehl-i merām

7.Ki ḥilāf-ı murāduñ üzre olup

Dileyem dehr-i gerdiş-i eyyām

148¹⁰⁹⁵

1.Umaruz vaşl olasun ol şāha

Yüri eyle tevekkül Allāh’a

[139b]

149

¹⁰⁹⁵ Vezin hatalıdır.

Ġazel-i Şem'î Taĥmîs-i Cinânî Raĥmetu'llâhi 'Aleyhimâ
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

I

Bilürin inciniyor her kişi efgânumdan
Her gören¹⁰⁹⁶ nem kıapıyor dîde-i giryânumdan
Gerçi ĥâlî degülem¹⁰⁹⁷ ta'ne-i yârânumdan
Beni men' eyleme nâsiĥ¹⁰⁹⁸ yûri cânânumdan
Göz göre ayrılayın mı varayın cânımdan

II

Zerreyem mâh-ı ruĥı mihr-i dirâĥşânumdur
Teşneyem la'l-i lebi çeşme-i ĥayvânumdur
Mürdeyem nuĥk-ı Mesîĥâ-dem-ile cânımdur
Ĥasteyem yâr benüm derdüme dermânımdur
Hey meded öldüm ayırmaĥ beni dermânımdan

III

Râzıyam bülbül-i nâlân olayın yanında
Gül gibi çâk-i girîbân olayın yanında
Dimezin şâĥib-i 'unvân olayın yanında¹⁰⁹⁹
Sâyeveş ĥâk-ile yeksân olayın yanında
Tek cüdâ düşmeyeyin¹¹⁰⁰ serv-i ĥurâmânumdan¹¹⁰¹

IV

Yine keyfiyyetümi ĥalkâ 'ayân eyleyeyin
'Âleme râz-ı dil-i zârı beyân eyleyeyin
Tıtalum sâkit olup¹¹⁰² kıaĥ'-ı lisân eyleyeyin
Mest olduğımı ben nice nihân eyleyeyin

¹⁰⁹⁶ Her gören: Seyr iden İÜ.

¹⁰⁹⁷ degülem: degülüz İÜ.

¹⁰⁹⁸ nâsiĥ: naşûĥ CD.

¹⁰⁹⁹ Bu mısra mecmuada "Bâdvüş 'aşkla püyân olayın yanında" şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁰⁰ düşmeyeyin: olmayayın İÜ.

¹¹⁰¹ Bu bent CD'de dördüncü benttir.

¹¹⁰² sâkit olup: söylemeyüp İÜ.

Görinür dāğlarum çāk-i giribānumdan¹¹⁰³

V

‘Aşk kim cism-i **Cinānī**-i hevesnāki yaçar
Ne ‘aceb āteş olur bāda virüp hāki yaçar
Şanma kim yirde hemān hār ile hāşāki yaçar
Şem’iyā dil uzadup her gice eflāki yaçar
Nār-ı āhum ki çıkar sīne-i sūzānumdan

150

Gazel-i Fevrī Tahmīs-i Cinānī Sellema’llāhü Te’ālā

Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün / Mefā’lün

I

Dilā bākī degüldür¹¹⁰⁴ şevket-i Dārā’yı n’eylersün
Libās-ı ‘ariyetdür aţlas u¹¹⁰⁵ dībāyı n’eylersün
Ġam-ı ‘azline degmez manşıb-ı a’lāyı n’eylersün
Çün āhir қor gidersün devlet-i dünyāyı¹¹⁰⁶ n’eylersün
Riyāset ‘add idüp bu halk-ile gavgāyı n’eylersün

II

Nedür bā’iş düşen bu intizām-ı hāl-i devrāna¹¹⁰⁷
Ne ma’nā kaşd ider şüret viren eşkāl-i insāna
Vücüd-ı Vācib’i idrak için geldün bu meydāna¹¹⁰⁸
Başiretle çü kılmazsun naţar āşār-ı Raḥmān’a

¹¹⁰³ Bu bent CD’de üçüncü benttir.

¹¹⁰⁴ degüldür: degül çün İÜ.

¹¹⁰⁵ u: - İÜ.

¹¹⁰⁶ devlet-i dünyāyı: devlet-i Dārā’yı İÜ.

¹¹⁰⁷ Mecmuada bu mısranın başında bir kopukluk vardır, bu sebeple okunamamıştır. Kaynak eser

dikkate alınmıştır.

¹¹⁰⁸ Mecmuada bu mısranın başında bir kopukluk vardır, bu sebeple okunamamıştır. Kaynak eser

dikkate alınmıştır.

*Yā dūnyāya açup bu dīde-i bīnā-yı n'eylersün*¹¹⁰⁹

[140a]

III

Giyüp fāhīr libası¹¹¹⁰ halka 'arz-ı devlet eylersün
Gedā-yı hırka-püşı fakr ucından töhmet eylersün
Fenāsın bilmeyüp dūnyāya şarf-ı himmet eylersün
Gedāveş çünki āhīr bir kefenle rıhlet eylersün
*Bu tāk-ı Keykubād u*¹¹¹¹ *hīl'at-i Dārā'yı n'eylersün*

IV

Çemen bezminde bād-ı şubhğāhī olsa ferrāşun
Müheyyā kılsa hep esbāb-ı 'ışı nefis-i 'ayyāşun
Elünde cām-ı gül-gün olsa Cem gibi ayakdaşun
*Bu bezmün çün beķası yok bu*¹¹¹² *ğavğāya virüp başun*
Bu 'ış ü nūş u sāz u sūz u çeng ü nāyı n'eylersün

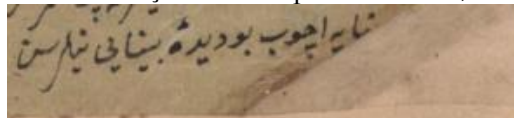
V

Hemīşe kārumuz cürm ü haţādur gerçi rüz u¹¹¹³ şeb
Bihār-ı ma'şiyetde ğarķ olupdur cümleten kālīb
Eger¹¹¹⁴ pāk eyleyüp çirk-i me'āsīden ser-ā-ser hep
Yumazsa āb-ı rahmet ehl-i cürmün cürmünü yā Rab
Yā ol bī-hadd ü bī-pāyān olan deryāyı n'eylersün

VI

Cinānī çün sever 'arz-ı niyāzı hażret-i 'izzet
Demidür ağla hālün ğāfil olma geçmesün fırsat
Cihāndan cürm ile ālūde iken eyleyüp rıhlet
*Mūsī' ü muhsine ta'yīn olunca dūzaķ u*¹¹¹⁵ *cennet*

¹¹⁰⁹ Mecmuada bu mısranın başında bir kopukluk vardır, bu sebeple okunamamıştır. Kaynak eser

dikkate alınmıştır.

¹¹¹⁰ Giyüp fāhīr libası: Libās-ı fāhīrünle CD.

¹¹¹¹ u: - İÜ.

¹¹¹² bu: yā CD.

¹¹¹³ u: - İÜ.

¹¹¹⁴ Eger: Veli İÜ.

¹¹¹⁵ u: - İÜ.

‘Aceb ol demde **Fevrî** sen dil-i şeydâyı n’eylersün

151

Tercî-i Bend-i ‘Ulvî Fermâyed¹¹¹⁶

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün¹¹¹⁷

I

Düşelden şevk-ile ‘aşk âteşine bu dil-i süzân
İrişdi göklere feryād u āh u nāle vü efgān
Şāh iken Maḥmūd’u kul itdün Ayāz’a nā-gehān
Varaḫa’nuḡ Gülşāh için rūḡunu itdün revān
Ne gedā buldı rehā senden ne ḡod şāh-ı cihān
Hep senün-çündür cihānda şūr-ı ḡavgā her zaman

Ḥırmenine ehl-i derdün od şalan sensün ‘ayān
El-emān ey ‘aşk-ı ‘ālem-süz elinden el-emān

II

Yār ḡam çekmekle ḡayfā bī-mecāl itdün beni
Bir yüzi bedr ey şevkle hilāl itdün beni¹¹¹⁸
‘Aqlum aldun vālih ü şūrīde-ḡāl itdün beni
Āh kim dīvāne-i bī-i‘tidāl itdün beni[140b]
Ḥalk-ı ‘ālem içre Mecnūn’dan mişāl itdün beni
Derd-ile başdan çıkardun pāy-māl itdün beni

Ḥırmenine ehl-i derdün od şalan sensün ‘ayān
El-emān ey ‘aşk-ı ‘ālem-süz elinden el-emān

III

Cānumı bir serv boyluya hevādār eyledün
Sen beni āzāde yürürken giriftār eyledün
Gün yüzüñsüz gözüme bu ‘ālemi tar eyledün
Dār-ı dünyāyı dirīḡā başuma ḡar eyledün

¹¹¹⁶ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹¹⁷ Bu Tercî-i Bendin ilk beyti Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün kalıbıyla yazılmıştır.

¹¹¹⁸ Vezin hatalıdır.

Künc-i ğamda derd-i hicrân-ile bîmâr eyledüñ
Kendü cânımdan beni cevır-ile bîzâr eyledüñ

Hırmenine ehl-i derdüñ od şalan sensüñ ‘ayân
El-emân ey ‘aşķ-ı ‘âlem-süz elinden el-emân

IV

Mübtelâ-yı derd-i hicrân eyleyen sensüñ beni
Âşınâ-yı baħr-ı bî-pâyân eyleyen sensüñ beni¹¹¹⁹
Râh-ı ğamda ħâk-ile yeksân iden sensüñ beni
Derd-ile bî-şabr u sâmân eyleyen sensüñ beni
Hüsüne her gül-ruħuñ ħayrân iden sensüñ beni
Dem-be-dem bülbül-şıfat nâlân iden sensüñ beni

Hırmenine ehl-i derdüñ od şalan sensüñ ‘ayân
El-emân ey ‘aşķ-ı ‘âlem-süz elinden el-emân

V

Vâmıķ’uñ ‘Azrâ ğamıyla bağrını ħün eyledüñ
Şür u Şîrîn-ile hem Ferhâd’ı mağbün eyledüñ
Derd-i Leylâ’ya düşürdüñ Kays’ı Mecnûn eyledüñ
Bu ‘Ul(i)vî’nüñ daħı ħâlin diger-gün eyledüñ
‘Âķıbet derdin bunuñ anlardan efzün eyledüñ
Gönliñ alduñ bir gözi fettâna meftün eyledüñ

Hırmenine ehl-i derdüñ od şalan sensüñ ‘ayân
El-emân ey ‘aşķ-ı ‘âlem-süz elinden el-emân

[141a]

152

140

Kaşide-i ‘Ulvî der-Haķķ-ı Tîr [ü] Kemân fı-Remz-i Selîm Hân
Fe‘îlâtün / Fe‘îlâtün / Fe‘îlâtün / Fe‘îlün

¹¹¹⁹ Vezin hatalıdır.

1. Dest-i kudret şanemā qaşlaruñ itdükde kemān
Tır-i müjgānuña qarşu hedef oldı niçe cān¹¹²⁰

2. Baş açuq yügrü gider¹¹²¹ tır-i müjeñ meydānuñ
N'ola ey qaşı kemān dirsem aña toz qoparan

3. Görmedüm nāvek-i ğamzeñ gibi bir tır-endāz
Yā qaşuñ gibi kemān-keş qanı ey tāze cüvān

4. Ebruvānuñ ne kemāndur ki aña yoqdur zih¹¹²²
Ġamzenüñ tırine zāhirde nitekim peykān

5. Şol kemāndur ki qaşuñ çekmede Rüstem 'āciz
Ġamzeñ ol tır durur kim¹¹²³ aña döymez qalqan

6. Ol¹¹²⁴ kemānı çekemez sencileyin kimse veli
Sīnelerden dökemez kimseler ol tır-ile qan

7. Ol¹¹²⁵ kemān qavs-ı qader sehm-i qazādur ol tır
Ol¹¹²⁶ kemān tırine cān qurtıla mı olsa nişān

8. Kāmetüm oldı kemān bār-ı belā çekmekden
Tır-i āhum yiridür göklere olursa revān

9. Şanmañuz qavs-ı quzah qurdı kemānını yine

¹¹²⁰ niçe cān: dil ü cān UD.

¹¹²¹ yügrü gider: yügridür UD.

¹¹²² zih: rü İÜ.

¹¹²³ kim: ki İÜ.

¹¹²⁴ Ol: O UD.

¹¹²⁵ Ol: O UD.

¹¹²⁶ Ol: O UD.

Felegün kaşdı bu kim yağdura tır-i bārān¹¹²⁷

10.Şişe-i çarhı delüp aşdı kemānını hilāl ¹¹²⁸

Nitekim tabla-i tır-i şeh-i Dārāb-nişān

11.Maḥv olur tır-i şihāb ile kemān-ı meh-i nev

Eline tır ü kemān alsa şeh-en-şāh-ı cihān¹¹²⁹

12.Şāhib-i tır ü kemān fāris-i meydān-ı veġā

Mālik-i seyf ü kalem ḥusrev-i iklīm-i sinān

13.Ḥāme-i tīre ider ta'ne o şāhuḡ tīri

Burc-ı kavsi ḥacil eyler o kemān itme gümān¹¹³⁰

14.Pehlevān-ı sitem ü ḥışm u¹¹³¹ kemān u bāzū

Tır-i kahr u¹¹³² ġāzab u ḥaşmeti destinde benān

15.Ḥalkā-i çeşmümi¹¹³³ kıldum o kemāna zih-gīr

Dilümi itdüm anuḡ tīrine la'īn peykān

16.Bir güzeldür o kemān nāmı hilāl-ebrüdur

Tır¹¹³⁴ bir ḥüb durur serv-ḳad ü ġonce-dehān

17.Menzilüm deşt-i 'adem kıldı kemān-ı sitemüḡ

Tırveş yiri durur ḥāk-ile olsam yeksān¹¹³⁵

¹¹²⁷ tır-i bārān: tır-bārān UD.

¹¹²⁸ hilāl: yine UD.

¹¹²⁹ şeh-en-şāh-ı cihān: Selīm Ḥan-ı zamān İÜ.

¹¹³⁰ gümān: ümān UD.

¹¹³¹ ḥışm u: ḥışma İÜ.

¹¹³² u: - İÜ.

¹¹³³ çeşmümi: çeşmi İÜ.

¹¹³⁴ Tır: Tīri İÜ.

¹¹³⁵ Bu beyit 'Ulvî Dîvânı'nda yoktur.

18. Murğ-ı cāna o kemān bir urulu dām ancak

Bāl aar Őaydına ŐāhīnveŐ o tīr-i mūjgān¹¹³⁶

19. Ađzı anlı baŐı yūnlū Őu dil-āver gibidūr

Tīrūn eyler ad-i a‘dāyı kemān irse¹¹³⁷ hemān¹¹³⁸

[141b]

20. Oldı destūnde kemānuŐ iki baŐlu ejder

O yılanı didiler tīrūne ey genc-i nihān¹¹³⁹

21. Tīr Őāhrāda tek ũ pūda kemān belde tūrur

Oldı bir iki arāmī yine yollarda ‘ayān¹¹⁴⁰

22. Bezm [ū] rezme o kemān oldı kemāne zihi tār

Oıdur tīrūn eyā zūbde-i Őāhān-ı cihān¹¹⁴¹

23. OuŐ ey aŐı kemān sīnemi terkeŐ ılalı¹¹⁴²

TīrveŐ zāhir olupdur Şaf-ı zamumda duān¹¹⁴³

24. Birisi ehl-i hevā birisi gāyet ser-keş

Demidūr tīr ũ kemānuŐdan¹¹⁴⁴ idersem efān¹¹⁴⁵

25. Getūrūp uvvet-i bāzūya kemānuŐ ekseŐ

Tīrūn ilmez zırıh¹¹⁴⁶-i ardan eyler gūzerān¹¹⁴⁷

¹¹³⁶ tīr-i mūjgān: tīr ũ mūjgān UD. Bu beyit UD’de 18. beyittir.

¹¹³⁷ İrse: itme İÜ.

¹¹³⁸ Bu beyit UD’de 19. beyittir.

¹¹³⁹ Bu beyit UD’de 20. beyittir.

¹¹⁴⁰ Bu beyit UD’de 21. beyittir.

¹¹⁴¹ Őāhān-ı cihān: mecmū‘-ı Őehān UD. Bu beyit UD’de 22. beyittir.

¹¹⁴² ılalı: ıldı UD.

¹¹⁴³ Bu beyit UD’de 23. beyittir.

¹¹⁴⁴ KemānuŐdan: kemāndan İÜ.

¹¹⁴⁵ Bu beyit UD’de 24. beyittir.

¹¹⁴⁶ Zırıh: zerre İÜ.

¹¹⁴⁷ Bu beyit UD’de 25. beyittir.

26. Bir kepāde¹¹⁴⁸ olmaz saḡa kemān-ı Rüstem
Tır-i Vaḡḡāş iremez tırüḡe mānend-i kırān ¹¹⁴⁹
27. Ebruvānuḡ ile müjgānuḡı¹¹⁵⁰ vaş eyleyli
Nazmum¹¹⁵¹ içre görünür tır ü kemān şüret-i ān¹¹⁵²
28. Ḳaşuḡa kimi kemān dir kimi nūn kimisi rā¹¹⁵³
Tır dir ḡamzeḡe kimi kimi tiḡ-ı bürrān ¹¹⁵⁴
29. Bir yire geldi niçe tır ü kemān ḡaḡer ü tiḡ
Cān-ı ‘Ulvī’yi alır her birisi virmez emān¹¹⁵⁵
30. Raḡm-ı zühhād¹¹⁵⁶ kesüḡ sīneme şad-na‘l ü elif
Ceng için tır ü kemān-ile pür olsun meydān¹¹⁵⁷
31. Benem ol muḡteri‘-i tır ü kemān kim göricek
Şu‘arā cümle okın atdı yayın yaşdı¹¹⁵⁸ hemān ¹¹⁵⁹
32. Midḡat-i tır ü kemānuḡla bulup niçe ḡayāl
Bir ḡaşıde dimişem nāmı durur¹¹⁶⁰ tır ü kemān¹¹⁶¹
33. Şanuram niçe kemān araya bir tır alır

¹¹⁴⁸ kepāze: kepāde UD.

¹¹⁴⁹ Bu beyit UD’de 32. beyittir.

¹¹⁵⁰ müjgānuḡı: müjeḡ yayını İÜ.

¹¹⁵¹ Nazmum: Nazm İÜ.

¹¹⁵² Bu beyit UD’de 26. beyittir.

¹¹⁵³ rā: yā UD.

¹¹⁵⁴ Bu beyit UD’de 27. beyittir.

¹¹⁵⁵ Bu beyit UD’de 28. beyittir.

¹¹⁵⁶ Raḡm-ı zühhād: Raḡm-ı zühhāda UD.

¹¹⁵⁷ Bu beyit UD’de 29. beyittir.

¹¹⁵⁸ yaşdı: başdı UD.

¹¹⁵⁹ Bu beyit UD’de 33. beyittir.

¹¹⁶⁰ nāmı anuḡ; nāmı durur UD.

¹¹⁶¹ Bu beyit UD’de 34. beyittir.

Nāmemi alsañ ele ey şeh-i şāhān-ı cihān ¹¹⁶²

34.Rağbet-i tīrūñ olur gerçi kemān-ile şehā

Ṭoğrı yanında bu vech-ile ṭutar egri mekān¹¹⁶³

35.Tīrveş ṭoğrı olanlar saña meydān alsun

Egrilük eyleyenüñ ḳaddini Ḥaḳḳ ide kemān¹¹⁶⁴

Der-kenārlar

[94b]

153

Be-Ġazel-i Nev'ī

Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün

1.İdüp ḳaṭ'ı ta'alluḳ tīğ-ı hecr-ile gedālardan

Neden düşdi kesildi¹¹⁶⁵ pādişāhum āşinālardan

2. Beni terk eyleyüp bezm-i belālarda didüñ yā hū

Ferāmüş itme bārī göz uciyla merḥabālardan

3.Vefā vü mihrüñe¹¹⁶⁶ lāyık degülsek bārī cevri eyle

Bizi cānā niçün 'add eylemezsüñ mübtelālardan

4.Raḳīb-i bed-liḳālarla işitdüm şoḥbet itmişsüñ

Vücūduñ şaḳlasuñ Bārī ḳazālardan belālardan¹¹⁶⁷

5.Gönül hercā'ī dilberden şaḳınur ¹¹⁶⁸ n'eylesün Nev'ī

¹¹⁶² Bu beyit UD'de 35. beyittir.

¹¹⁶³ Bu beyit UD'de 36. beyittir.

¹¹⁶⁴ Bu beyit UD'de 37. beyittir.

¹¹⁶⁵ Kesildi: kesildüñ ND.

¹¹⁶⁶ mihrüñe: luṭfuña ND.

¹¹⁶⁷ ḳazālardan belālardan: belālardan ḳazālardan ND.

¹¹⁶⁸ dilberden şaḳınur: dilber bī-ḥaḳīḳat ND.

Şikāyet bī-vefālardan şikāyet bī-vefālardan

[97b]

154

(...) Kemāl Ümmî¹¹⁶⁹

Mef'ülü / Mefā'ülü / Mefā'ülü / Fe'ülün

1.İy her kime¹¹⁷⁰ kim rü'yet-i dīdār¹¹⁷¹ gerekdür

Her¹¹⁷² laḫza anuḫ gözleri bī-dār gerekdür

2.Uyḫu mı uyur 'āşık olan yār-ı laṭīfe¹¹⁷³

Dün ü gün işiginde anuḫ zār gerekdür¹¹⁷⁴

3.Kim cān u gönül birle severse o Ḥudā'yı

Her laḫza dilinde adı tekrār gerekdür¹¹⁷⁵

4.Kim gencini fāş eyler-ise rence şataşur

Sır¹¹⁷⁶ beklemeyen kimselere dār gerekdür¹¹⁷⁷

5.Baykuşlara vīrāne gerek ḫarḫaya cīfe

Ṭütīye şeker bülbüle gülzār gerekdür¹¹⁷⁸

[99b]

155

Mefā'ülün / Mefā'ülün / Mefā'ülün / Mefā'ülün¹¹⁷⁹

Ḳazāya rāzī olmaḫ ḫār-ı zebān-ı tevekküldür

¹¹⁶⁹ Ümmî Kemāl'in derkenara yazılan bu şiiri eksiktir.

¹¹⁷⁰ Mecmuada bu kısım varaḫın yırtılması nedeniyle eksiktir ve okunamamaktadır. Bu şekilde olduḫu tahmin edilmektedir.

¹¹⁷¹ dīdār: dīzār KÜD.

¹¹⁷² Her: Mecmuada bu kelime varaḫın yırtılması nedeniyle eksiktir ve okunamamaktadır. Bu şekilde olduḫu tahmin edilmektedir.

¹¹⁷³ Bu mısra KÜD'de "Uyḫu mı uyur 'āşık ol Şāh-ı laṭīfün" şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁷⁴ Bu mısra KÜD'de "Dün dülbi işiginde işi zār gerekdür" şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁷⁵ Bu mısra KÜD'de "Dilinde hemīşe adı tekrār gerekdür" şeklinde yazılmıştır. Bu beyit KÜD'de 4. beyittir.

¹¹⁷⁶ Sır: Rāz KÜD.

¹¹⁷⁷ Bu beyit KÜD'de 14. beyittir.

¹¹⁷⁸ Bu beyit KÜD'de 8. beyittir.

¹¹⁷⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Mükâfâtın viren Hâk çâresi şabr [u] taħammüldür

[109b]

156

Gazel-i Hilâlî Sellema'illâh

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

1.Şikest olsa şurâhî cām-ı meclis ber-ķarâr olmaz

Meşeldür sâķiyâ baş gitse ayak pâydar olmaz

2.Şarâb-ı nâbdan şüfi geçerdüm ihtiyâr olsa

Bilirsün mest olanlardaki evvel ihtiyâr olmaz¹¹⁸⁰

3.İrişmez¹¹⁸¹ sâye-i Tübâ'ya Sidre Hâkķ-içün yârdan¹¹⁸²

Bugün yolunĊa her kim ey sehî-ķad hâksâr olmaz

4.Ruħun yâdıyla ey gül dem mi var gülzâr-ı kuyunĊa

Hâbâb-ı eşk-i gül-gündan kenârum lâlezâr olmaz

5.Hadeng-i ģamzesi tenden geçüp kâr eyledi cânâ

Hilâlî ol kemân-ebrüya beņzer ģamzekâr olmaz

[110a]

157

Nazîre-i Zuhûrî

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

1.Gülşen-i Râz-ı hâķâ'ikden şu kim aldı sebak

Çeşmine mir'ât-ı şun'-ı Hâk ģorinür her varak

2.Bakma sen erbâb-ı zühdün şüret-i tezvîrine

¹¹⁸⁰ Bu mısraı HİD'de "Bilürsin mest-i 'ışķ olanda evvel ihtiyâr olmaz" şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁸¹ İrişmez: irişe İÜ.

¹¹⁸² yârdan: yârün İÜ.

Cām-ı mey āyine-i ‘ālem-nümādur işte baķ

3.Bir lebi mey-gūn ile ‘aşķ eyle her Őeb kim ola

Bezm-i rūĥ-efzā ki encūm nuķl ũ māh altun ũabaķ

4.Yā aķılmışdur gūl ũ nergis miyān-ı bāĝda

Yā dutar erbāb-ı gūlŐen maķdemūn-ĉūn gōz ķulaķ

5.Dāĝlarca āteŐūnden bir Őerer izhār ķıl

İy Zuhūrī sīne-i sūzānuĝa biĝ dāĝ¹¹⁸³ yaķ

[111b]

158

Gazel-i Zuhūrī

Fe‘ilātūn / Fe‘ilātūn / Fe‘ilātūn / Fe‘ilūn

1.‘ĀŐıķam gūn yūzūnūn naķŐına Őāhum¹¹⁸⁴ ezeli

Seni naķķāŐ-ı ezel ķudret eliyle yazalı

2.Devr idelden berū bu ĉarĥ¹¹⁸⁵-ı felek Őimdiye dek

Kimse gōrmedi senūĝ gibi muŐāĥib gūzeli

3.Āl ile aldayup alduĝ dil-i sūzānumuz āh¹¹⁸⁶

Őol ela gōzli gūzel nāz ile bir gōz sūzeli¹¹⁸⁷

4.Dimedūķ mi saĝa vāŐıl olam ey ĝonce-dehen

¹¹⁸³ Farsĉa dāĝ kelimesi mecmuada Şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁸⁴ Őāhum: māhum MKM. Bu Şiir Şairin divanında bulunamamıştır. Milli Kütüphanedeki Yz A 803 numaralı mecmuada tespit edilmiştir.

¹¹⁸⁵ ĉarĥ: devr İÜ.

¹¹⁸⁶ Bu beyit mecmuada “Alla aldadaĝ alduĝ bu dil ũ cānımızı” Şeklinde yazılmıştır. Vezin aksamasından dolayı kaynak eserdeki Şekli metne alınmıştır.

¹¹⁸⁷ Bu mısra Zuhūrī’nin gazelinde “Őol ķara gōzlerūnĝi nāz ile bir kez sūzeli” Őeklinde yazılmıştır. Bu beyit MKM’de dōrdüncü beyittir.

Ahd [ü] peymân oğutduñ bu güzeller güzeli¹¹⁸⁸

5.İy **Zuhûrî** kamu yârâna yûri var haber it
Böyle rindâne disünler diyicek her ğazeli

[116a]

159

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün¹¹⁸⁹

1.Bir yoluğ nâ-sâz-meşreb bir mücerred nâ-tırâş
Bir yonulmaduğ dıraht diküp dü-tâ şalık ‘arak

2.Aldı hüsni behâ hâzır [u] müheyyâ mâ hâzar
Bir kalem kaşlu kıvırcık saçlu bir kavruk ‘arak

3.Biz erenlerden şafâ himmet irişmiş sîne şâf
Şu gibi bir meşreb-i şâfî yüzi yumşak ‘arak

4.Ġonçe-i bâğ-ı tarâvet bir güzel gökçek ışık
Bülbül-i gülzâr-ı nâz u şîve bir şakrağ ‘arak

5.Cism-i ‘uryân libâs-ı ‘ariyetden ‘arîdür
Bir kudüretten mu‘arrâ pâk bir muñlak ‘arak

6.Kendüsi bir nev-niyâz lemmâ yanında sâyevar
Bir **Ġazak Abdâli** var el-hağ ‘aceb kavlak ‘arak

[118a]

160

Ġazel-i Zâti¹¹⁹⁰

¹¹⁸⁸ MKM’de yer alan Zuhûrî’nin gazelinde bu beyit yoktur. Onun yerine “Dün ü gün şevk-ile bülbül gibi medhüñ oğuram” beyti yazılıdır.

¹¹⁸⁹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹⁹⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

- 1.Ey kitāb-ı hüsne kaşı besmele
Hak budur kim aşk müşkil mes'ele
2. 'Aşık oldur yağa ahı her gice
Ey felek fülk-i felekde meş'ale
3. Şah-ı şabrum göçdi n'ola kūs-ı ah
Tāk-ı 'ayyūka bıraksa velvele
4. Leblerüj başa okıtsa emşile
Ben de şorsam düşdügünce mes'ele
5. Yolda buldukça beni düşnām ider
Yār yolında taşra iş itmez hele
6. Seyr-i diyārmış iletelüm ayağına¹¹⁹¹
Kim bu fırsat degmede girmez ele
7. Tuħfe iletüj **Zātī** dil-ħasteyi¹¹⁹²
Ol řabīb-i cāna řāyed hoş gele

[119a]

161

Kemālpaşa-zāde¹¹⁹³

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Gözlerüm yaşına raħm it yā Raħīm
Sā'ili redd eylemez hergiz Kerīm
2. Rabbi heblī min ledünke raħmeten

¹¹⁹¹ Vezin hatalıdır.

¹¹⁹² Vezin hatalıdır.

¹¹⁹³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

*Tüb 'aleynâ ente tevvâbü'r-rahîm*¹¹⁹⁴

3. Hâk cemâlin isterüz cennet nedür

Görinür cennet bize ansuz caḥîm

4. Ünzurünâ nüktebes min-nürüküm

Eyyühe's-sekâne fî-dâri'n-na'îm

5. *Yâ İlâhî neccinâ mimmâ neḥâf*¹¹⁹⁵

Kesmesün yolumu şeyṭân-ı racîm

6. Koma bizi nefis elinde dâllîn¹¹⁹⁶

İhdinâ yâ Râb şırâṭa'l-müstakîm¹¹⁹⁷

[119b]

162

Gazel-i 'Abdî¹¹⁹⁸

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

1. Dehânuḡ çeşme-i âb-ı ḥayât-ı zindegânîdür

Dudaḡuḡ mazḥar-ı nuṭḡ u kelâm-ile ma'ânîdür

2. Nihâl-i bâḡ-ı cennetdür ḡadüḡ ey serv-i ḡübân¹¹⁹⁹

¹¹⁹⁴ "Rabbenâ vec'alnâ muslimeyni leke ve min zurriyyetinâ ummeten muslimeten leke ve erinâ menâsikenâ ve tub aleynâ, inneke entet tevvâbur rahîm(rahîmu)" Kur'an-ı Kerim, 2/128. ayetten kısmen iktibas olunmuştur. Anlamı şu şekildedir: "Ey Rabbimiz, biz yalnız senin için boyun eğen Müslüman yap ve soyumuzdan yalnız senin için boyun eğen bir Müslüman ümmet oluştur. Bizlere ibadetimizin yollarını göster ve tövbe ettikçe üzerimize rahmetinle bak. Tövbeleri en fazla kabul eden, en çok merhamet eden ancak sensin sen!" (Yazır, 2002: 21).

¹¹⁹⁵ Bu ifade bir duadır. "Yâ İlâhî neccinâ mimmâ neḥâf" Anlamı şu şekildedir: "Allah'ım korktuğumuz şeylerden bizi koru." Bu duanın anlamı Arapça hocası Engin İlhan tarafından açıklanmıştır.

¹¹⁹⁶ Bu ifade *Fatiha Suresi* 7. ayetten kısmen alınmıştır. *Ayetin tamamı şu şekildedir*: "Sıratallezine en'amte aleyhim gayril magdubi aleyhim ve lad dallin." Ayetin anlamı şu şekildedir: "O kendilerine nimet verdiği bahtiyarların yoluna; ne o gazap edilenlerin, ne de sapmışların!" (Yazır, 2002: 2).

¹¹⁹⁷ Bu ifade *Fatiha Suresi* 6. ayetten kısmen alınmıştır. Ayetin tamamı şu şekildedir: "İhdinas sıratel mustakim." Ayetin anlamı şu şekildedir: "Bizi doğru yola ilet." (Yazır, 2002: 2).

¹¹⁹⁸ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹¹⁹⁹ Vezin hatalıdır.

Vücūduñ Tūr-ı Sīnā seb‘a’l-meşānīdür¹²⁰⁰

3.Şaçunla kākülün cānā biri mār u biri ejder
Meger genc-i nihān bekler ki la‘lün rūḥ-ı şānīdür

4.Cemālün naqşını hergiz bi-ḥaqq-ı āyet-i *māzāg*¹²⁰¹
Göremez diyü nā-bīnā bular remz-i nihānīdür

5.Te‘āla’llāh zihī iḥsān [u] rif‘at-i ḥaz(i)ret-çün
Kelāmuñ ‘Abdiyā her dem anuñ vird-i zebānıdur

[120b]

163

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün ¹²⁰²

1.Metā‘-ı nazm-ı bī-ḥāletle beyhūde fiğān itmek
Cihān bāzārı içre ḥvācelenmek gibidür dellāl

2.Kişi şibh-i şebēh nazmını saçmağ pāyine ehlün
İletmek gibidür şarrāf olanlara baqır ḥalḥāl

3. Kelām-ı raṭb u yābis ‘arzın itmek ehl-i icāda
Hemān bostāncıya tarḥūn u tere itmedür işāl

4.Du‘ā-yı devlete şāri‘ olup taṭvīl terk eyle
Ser-i devlet-me’ābā irmesün taşdı‘-ile ihlāl

5.Dem-ā-dem şevket-i kūh-ı vaqāruñ ber-ḳarār olup
Derūn-ı ḥāṭır-ı ḥussāduña her dem ire zilzāl

¹²⁰⁰ Vezin hatalıdır.

¹²⁰¹ Bu ifade *Necm Suresi* 17. ayetten kısmen alınmıştır. Ayetin tamamı şu şekildedir: “*Mā zāğā-İbasaru vemā tağā*” Ayetin anlamı şu şekildedir: “*Göz, ne şaştı, ne aştı*” (Kur’an-ı Kerim Meāli, 2011: 527).

¹²⁰² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

6. oęa her gice ʿid-i rifʿatüñ-çün ğurre-i maķşüd
 ulüʿ ider egerçi yıl başında bir meh-i Őevvāl

7. Devām-ı devletüñ dergāh-ı Hāķʿdan olalar rācün¹²⁰³
 Ser-ā-ser ādem ü hātem-i dñn-ı ehl-i sırr [u] hāl
 [125b]

164

Ġazel-i Reʿīsī¹²⁰⁴

Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün

1. Ey perī hāk-ile yeksān eyleyen sensüñ meni
 Kākülün gibi perīřān eyleyen sensüñ meni

2. Gizleyüp gül-ruĥlaruñ ey ğonce-leb bñlbñl gibi
 Ġülřen-i kuyunġa nālān eyleyen sensüñ meni

3. Nazm [u] neřr-ile cihān mñlkinde ey řāh-ı cemāl
 Ġñn gibi meşhür-ı devrān eyleyen sensüñ meni

4. Emmege kaşd itdüğüm çñn laʿlünġi pinhān idüp
 ālīb-i ser-çeşme-i cān eyleyen sensüñ meni

5. Ruĥlaruñla ğözlerüm yaşını deryā eyleyüp
 Çñn **Reʿīsī** ıřķa mihmān eyleyen sensüñ meni

[128a]

165

Ġazel-i Ķabñlī bī-Nuķaķ

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

¹²⁰³ rācün: rāciʿün kelimesi vezin gereği rācün Şeklinde yazılmış ve okunmuştur.

¹²⁰⁴ Bu Şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

1. Dil olsa gördüğün¹²⁰⁵ demde dil-ārāda kemāl¹²⁰⁶ olsa
Murādunı aňlasa ‘ālemde dildār ehl-i hāl olsa
2. ‘Adū kām almasa¹²⁰⁷ rām olmasa ‘ālemde her güle
Aňa sevmek sevimlik mā-ħaşal emr-i muħāl olsa
3. Elüňe kāse alsan lāleāsā¹²⁰⁸ gülle germ olan
Müdām al görseñ¹²⁰⁹ gül gül olan elün al olsa¹²¹⁰
4. Kemāl-i ‘ilm-ile ma‘lüm-ı ‘ālem olan el-ħāşıl
Dilā ehl-i kemāl olup kelāmunıda me’āl olsa
5. **Ķabūlı** mäh-rūlarda vişāle va‘de olmasa
Dem-i vaşl-ı dil-ārā her dem ü her mäh sāl olsa

[128b]

166

Ķazel-i bī-NuĶat-ı ‘Ahdī

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

1. Serverüm serv-i dil-ārāmum dilā
Mālik-i mülk-i dil olursa revā
2. Ol melek-rū kim muşavver-rūħdur
Olsa ‘aks ol rūħ ādem ħūr ola

¹²⁰⁵ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹²⁰⁶ kemāl: mihmān KD.

¹²⁰⁷ almasa: olmasa İÜ.

¹²⁰⁸ Elüňe kāse alsan lāleāsā: Elüňe lāleāsā kāse alsan KD.

¹²⁰⁹ görseñ: görsek KD.

¹²¹⁰ Vezin hatalıdır.

3.Hem o mihr-i¹²¹¹ ‘ālem-ārādur seher
Ṭālī‘ olsa mihr ü meh olur semā

4.Aradum ‘ālemde illā derdüme
Vaşl-ı dildār olımaz¹²¹² şaḥdur devā

5. Medḥ-i vird-i la‘l-i u ḥamd-i dilem
Der-kelām āmed kemāl-i ‘Ahd-i mā

[129a]

167

Murabba‘-ı bī-Nuḳaṭ-ı Edirneli Nazmī Çelebi¹²¹³

Fā‘ilatün / Fā‘ilatün / Fā‘ilün

1.Ṭālī‘üñ sa‘d ola ‘ālemde dilā
Hem-dem olursa eger ol meh saña

2.Var dilā emsem dile derdüñe kim
La‘l-i dildār olur ol derde devā¹²¹⁴

3.Maḥrem olur mül müdām ehl-i dile
Hem-dem ol gel var dilā her dem aña¹²¹⁵

168

Bir Şan‘at-ı Menḳūṭa

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün

Kaşl naḳşl cebīni zīnet-i Çīn

¹²¹¹ mihr-i: mihr ü İÜ.

¹²¹² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

¹²¹³ Bu gazelin tamamı 5 beyittir. Ancak mecmuada sadece 3 beyti mevcuttur.

¹²¹⁴ Edirneli Nazmī’nin MN’de gazelin 4.beytidir.

¹²¹⁵ Edirneli Nazmī’nin MN’de 5. beytidir.

Bakışı Ően nazife-ten¹²¹⁶ büt-i Çin

[129b]

169

Qıf'a¹²¹⁷

Fe'ilätün / Fe'ilätün / Fe'ilätün / Fe'ilün

1.Olsa zâtında kiŐininüŕ eger âşâr-ı küfr

İŐilâhât-ı 'ulüm-ile Müselmân olmaz

2.Ger qara taŐı qan-ıla rengin itseŕ

Rengi taŕyir olur ammâ la'l-i BedahŐân olmaz¹²¹⁸

3.ŦüŦiye eyleseler ta'lim edâ-i kelimât

Sözi insân olur ammâ özi insân olmaz

170

Müfred

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Göŕül yıqmaq harâb itmek durur bir¹²¹⁹ beyt-i ma'mûri

Velî yapmak hezârân Ka'be bünyâd itmeden yegdür

171

Müfred

Fâ'ilätün / Fâ'ilätün / Fâ'ilün

Ka'be bünyâd-ı Halil-i Azerest

Dil nazargâh-ı Celil-i Ekberest

[132a]

¹²¹⁶: nazife-ten: Bu kelime mecmuada Şeklinde yazılmıştır.

¹²¹⁷ Mecmuada bu baŐlıŕın üzerinde okunabildiŕi kadarıyla Şöyle bir ibare yazmaktadır: AŞl-ı ezhâr-ı balyemez merd-i müllhid ehl (...)

¹²¹⁸ Beytin vezni hatalıdır.

¹²¹⁹ itmek durur bir: itmek gibidir İK.

Mef'ülü/ Mefā'ülü / Mefā'ülü / Fe'ülün

İkrār koyup elden ü inkār tutanlar
İnkār gerekmez ere ikrār gerekdür

Ṭālib kişi maṭlūbına irdi vü iriser
Dükkān ṭoludur illā ḥarīdār gerekdür

Bir kimsene ağır yük-ile menzile yitmez
Yükdür ser ü cān daḥı sebük-bār gerekdür

Ol yāri Kemāl Ümmī dilerseñ ki göresin
Gönlün evi 'aşq ile pür-envār gerekdür

[141a]

11'li hece

I

Çoçdur rāḥat-ı ḥarābātda sefil
Be-her ḥāl iletür 'adūdan ḥayfuñ
Ḥātırın şorarsañ bu ehl-i keyfüñ
Afyonum devḥātüm yoç diyü ağlar

II

Çağı geçüp her 'amelden қalanlar
Beş vaқti kerāhet-ile қılanlar
Қocalıқda tāze 'avrat alanlar
İncitme dermānum yoç diyü ağlar

III

Kendün қahılarından şaқınup
Ḥırş-ıla қayadan atlar cāhil
Ölüm ḥātırına gelmeyen ġāfil
Māl-ı firāvānum yoç diyü ağlar¹²²²

¹²²⁰ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹²²¹ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹²²² Dörtlüğün ilk iki dizesinde vezin hatalıdır.

IV

Bu dār-ı dünyāda çoğdur temāşā
Tedbīr ile taqdīr bozulunca hā
[Elde] fermān olan beg-ile pāşā
(...) sekbānum yoğ diyü ağlar¹²²³

V

(...) ašlā yumaz şālını¹²²⁴
Bir qarınca çekmez cümle mālını
Pehlevān kulacı bakmaz hālını
(...) hod şayvānum yoğ diyü ağlar¹²²⁵

VI

(...) ‘Arab dilince¹²²⁶
(...) her bir mes’elede bilince¹²²⁷
Ziyāda ‘iraqı yakın gelince
(...) hirmānum yoğ diyü ağlar¹²²⁸

VII

(...) virür bekriler görünce meyi¹²²⁹
(...) hem qumāşuñ kağısı eyi¹²³⁰
(...) qahveciler qağt oldı diyü¹²³¹
Fāriq-i fincānum yoğ diyü ağlar

¹²²³ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²²⁴ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²²⁵ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²²⁶ Bu dizenin başı eksiktir ve mürekkep dağıldığı için okunamamaktadır.

¹²²⁷ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²²⁸ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²²⁹ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²³⁰ Bu dizenin başı eksiktir.

¹²³¹ Bu dizenin başı eksiktir.

SONUÇ

Kültür, bir millete ait temel değerlerin, geleneklerin, göreneklerin kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır. Kültürü oluşturan temel değerlerden birisi de sözlü ve yazılı geleneğimizdir. Yazılı geleneğin temel yapı taşlarından birini de mecmualar oluşturmaktadır. Mecmualar, tek bir şaire/yazara ya da birden fazla şaire/ yazara ait eserlerin bir araya toplandığı bir defterdir. Günümüzdeki karşılığını ise dergiler oluşturmaktadır. Mecmuaların içerisinde manzum, mensur, manzum-mensur karışık birçok eser bulunmaktadır. İçinde barındırdığı eserlerin türüne ve muhtevasına göre mecmualar farklı isimlerle ifade edilmektedir. Örneğin sadece ilahilerden oluşan bir mecmua için “ilahi mecmuası” ifadesi kullanılırken sadece şiirlerden oluşan mecmualar için “şiir mecmuası” ifadesi kullanılmaktadır. Bir mecmua türü olan şiir mecmuaları, tanınmış şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerinin gün yüzüne çıkarılmasına olanak sağlamaktadır, hâlihazırda var olan şiirlerin farklı şekillerinin bulunmasına yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte varlığından haberdar olunan ancak hiçbir nüshasının bulunmadığı şiirlerin bulunmasına kaynaklık etmektedir.

Çalışma için yapılan literatür taramasının sonucunda bugün şiir mecmuası alanında çok fazla eksiğin olduğu saptanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalar yakın zamanda artmaya başlamıştır. Ancak bu çalışmaların da henüz şiir mecmuaları alanındaki boşluğun sadece belirli bir kısmını doldurduğu görülmektedir. Bu durumun başlıca nedeni edebiyatımızdaki şiir mecmualarının oldukça çok olmasıdır. Bu hususta Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP) ön plana çıkmaktadır. Bu proje edebiyatımızda bugüne kadar ulaşılmış şiir mecmualarının detaylı olarak tasnif edilmesi için yapılmış bir projedir. Bu projenin sonucunda birçok şiir mecmuası bilim âlemine tanıtılmış olacaktır ve bu alanda çalışma yapan araştırmacılar ihtiyacı olan bilgileri hiçbir yere gitmeden rahatlıkla bilgisayarından bulabilecektir. Yapmakta olduğumuz çalışma da bu proje kapsamında hazırlanmıştır.

Çalışmaya konu olan mecmua İstanbul Üniveristesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada kayıtlıdır. Araştırmanın temel amacı bir şiir mecmuasının tasnif, çeviri yazı ve incelemesini yaparak mecmua çalışmalarına katkı sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda bir şiir mecmuasını bilim âlemine tanıtmak, bugüne kadar hiç duyulmamış şairlere ulaşmak, hakkında sadece tezkirelerde bilgi bulunan şairler hakkında daha fazla bilgiye ulaşmak ve bilim dünyasına yeni bilgiler kazandırmak hedeflenmiştir.

Tezin araştırma problemi, İstanbul Üniversitesi T743 numaralı şiir mecmuasının edebiyat tarihine ne gibi katkılar sunacağıdır. Bu problemin çözümü için mecmua detaylı olarak incelenmiştir. Mecmuanın içerisinde hiçbir mensur esere rastlanmamıştır, tamamıyla manzum eserlerden oluşmaktadır. Bu mecmuayı sadece şiirlerden oluşması sebebiyle bir şiir mecmuası olarak adlandırmak mümkündür. Mecmuanın içerisinde yer alan şiirler bir zemin şiire yazılmış olan nazirelerden de oluşmaktadır. Bu nedenle bu mecmua için “nazire mecmuası” adlandırmasını yapmak da uygun görülmüştür. Ancak mecmuanın geneline bakıldığında nazire olarak yazılmış şiirlerin sayısı azdır. Bu nedenle “şiir mecmuası” adlandırması daha uygun görülmüştür. İncelenen mecmua hacimli bir eser olduğu için bu çalışmada sadece mecmuanın 91a-141b varakları arasındaki şiirler detaylı olarak incelenmiştir. Mecmuanın geneli hakkında ise nüsha tavsifi ile birlikte bilgi verilmiştir.

Araştırmaya konu olan mecmuanın 91a-141b varakları arasında toplamda 173 şiir, 87 şair, 13 nazım şekli, 6 tür tespit edilmiştir. Mecmuada en çok kullanılan nazım şekli gazel, en çok kullanılan tür methiyedir. 91a-141b varak aralığında kullanılan vezin ağırlıklı olarak aruzdur. İncelen varaklarda en çok kullanılan aruz kalıbı “Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün” kalıbıdır. Sadece 1 şiir hece ölçüsü ile yazılmıştır. Mecmuanın istinsah tarihi ve mürettibi hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. İncelenen varak aralığındaki şairlerden 67 tanesi 16.yy.’da yaşamış şairlerdir. Bu sebeple bu mecmuanın 17.yy.’da tertip edildiği düşünülmektedir. Ancak mecmuada 18.yy.’da yaşamış şairlerin olması nedeniyle en yakın 18.yy.’da tertip edilmiş olabilir.

Bu çalışmada elde edilen veriler sayesinde adı duyulmuş ancak şiirlerine rastlanmamış şairlerin şiirlerine ulaşmak mümkün olmuştur. Çok tanınan şairlerin divanları dışında kalan şiirlerine ulaşmak söz konusu olmuştur. Bâkî’nin divanında bulunmayan 1 şiiri, Cinânî’nin divanında bulunmayan 1 şiiri, Ulvî’nin divanında bulunmayan 1 şiiri, Zâtî’nin divanında bulunmayan 1 şiiri, Hayâlî’nin divanında bulunmayan 1 şiiri mecmuada tespit edilmiştir. Mecmuada derkenarında toplam 21 adet şiir tespit edilmiştir. 91a-141b varakları arasında en fazla şiiri bulunan şair Nûşî’dir. Toplamda 29 adet şiiri bulunan Nuşi Efendi’nin şiirleri bu şiir mecmuası vasıtasıyla bilim âlemine tanıtılmıştır. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı şiir mecmuasının 91a-141b varak aralığında en çok şiiri bulunan Şeyh Nûşî Efendi’nin şiirleri ile ilgili ilk çalışmayı yapan Yılmaz Top’tur. Onun verdiği bilgilerden bu tez çalışmasında yararlanılmıştır.

KAYNAKLAR

Akalın, Ş.H. (2010). *Türkçe Sözlük*. On birinci Basım, Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara, 2763 s.

Alıcı, L. (2002). Klasik Türk Edebiyatında Müraca'a Şiirler. *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 14: 1-15.

Arslan, M. (2013). Manastırlı Celâl Bey Dîvânı [İnceleme – Metin. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, CU Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Sivas, 724 s.

Arslan, Ö. (2013). Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme). *Yüksek Lisans tezi (yayımlanmamış)*, İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 765 s.

Aslan, E. (2020). Milli Kütüphanede 06 Hk 3639 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme-Metin). *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, AYÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 186 s.

Aydemir, Y. (1999). Behiştî Dîvânı. *Doktora Tezi (yayımlanmamış)*, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 600 s.

Bahri, Y. (1998). Hilali Divanı İnceleme-Metin. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 222.

Bedestani, A. (2018). Xvı. Yüzyıl Şairi Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 185 s.

Bülbül, T. (2016). Muhibbî'nin "Gibi" Redifli Gazeline Ebussuûd Efendi'nin Bilinmeyen Bir Naziresi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 17:1-12.

Cankurt, G. (2015). Figanî Divanı Gramatikal İndeksi. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, AMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Aydın, 329 s.

Çelik, B. ve Kılıç, M. (2018). *Derzi-zâde Ulvî Dîvân*. 1. Basım, Dün Bugün Yarın Yayınları: DBY Ajans, İstanbul, 845 s.

Demiralay, M. (2007). Hüdâyî-i Kadîm (16.yy) ve Dîvânı İnceleme- Tenkidli Metin. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Isparta, 237.

Develi, H. (2017). *Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 2*. İkinci Basım, Kesit Yayınları: Çalış Ofset, İstanbul, 445 s.

Devellioğlu, F. (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Otuz Birinci Basım, Aydın Kitabevi Yayınları: Aydın Yayıncılık, Ankara, 1712 s.

Erdoğan, M. (2008). Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği Ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin). *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 909 s.

Erten, S. (2018). Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme). *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, YBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat, 778 s.

Ertonga, C. (1987). Tacizâde Ca'fer Çelebi Devri-Hayatı- Eserleri-Edebi Şahsiyeti Gazelleri Şerhi. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 192 s.

Gıynaş, K. (2015). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 245-260.

Gök, S. (2017). Hayretî Divanı Sözlüğü (Bağlamalı Dizin ve İşlevsel Sözlük. *Doktora Tezi (yayımlanmamış)*, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 1590 s.

Gündoğdu, R., Adıgüzel N. ve Önal, E. (2015). *Kâmûs-ı Türkî*. İdeal Kültür Yayıncılık: İstanbul, 1608 s.

Gürbüz, M. (2012). *Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi. Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı*. Turkuaz Yayınları: Mas Matbaacılık, İstanbul, 495 s.

Güzel, A. (1997). Kemal Ümmi Divanı İnceleme-Metin. *Doktora Tezi (yayımlanmamış)*, GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, 717 s.

İpekten, H. (2017). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İkinci Basım, Dergâh Yayınları: Güven & Mücellit Matbaacılık, İstanbul, 368 s.

İsen, M. (1997). *Ötelerden Bir Ses Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler*. Akçağ Yayınları: Ankara, 581 s.

İsen, M., İpekten, H., Toparlı, R., Okçu, N. ve Karabet, T. (1998). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: Ankara, 579 s.

İsen, M., Kılıç, F., Aksoyak, İ., Sungurhan, A. ve Durmuş, M. (2015). *Şair Tezkireleri*. Grafiker Yayınları: Ankara, 444 s.

Keklik, M. (2014). Üsküplü İshak Çelebi Divan [Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]. *Doktora Tezi (yayımlanmamış)*, KTMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkoloji Anabilim Dalı, Bişkek, 803 s.

Köksal, M.F. (2017). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*. Kesit Yayınları: İstanbul, 508 s.

Kut, G. (2011). *Mecmua, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Levend, A.S. (2014). *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yayınları.

Mecmû'a-i Eş'âr (trsz.). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743, 186 vr.

Mermer, A. (2014). *Eski Türk Edebiyatına Giriş*. Akçağ Yayınları, Ankara, 586 s.

Okuyucu, C. (1994). *Cinani Hayatı Eserleri Divanının Tenkidli Metni*. Türk Dil Kurumu Yayınları: Semih Ofset Matbaacılık, Ankara, 770 s.

Okuyucu, C. (1996). *Cinâni Hayatı, Eserleri ve Divanı'ndan Seçmeler*. Birinci Basım, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: Ankara, 190 s.

Özkat, M. (2005). Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin). *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 412 s.

Öztürk, Y. (2006). 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Divan'ının Tenkitli Metni. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 134 s.

Pala, İ. (2015). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. Yirmi Beşinci Basım, Kapı Yayınları: Melisa Matbaacılık, İstanbul, 637 s.

Sefercioğlu, M.N. (1990). *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili*. T.C Kültür Bakanlığı Yayınları: Gaye Matbaacılık, Ankara, 448 s.

Sefercioğlu, M.N. (2020). *Nev'î Divanı'nın Tahlili*. Akçağ Yayınları: Gaye Matbaası, Ankara, 505 s.

Selvi, M. (2008). Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı. *Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış)*, AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Afyon, 242 s.

Seyhan, N. (2000). Medhî Divanı (İnceleme Transkripsiyonlu Metin). *Doktora Tezi (yayımlanmamış)*, MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 1070 s.

Şemseddin Sami (2015). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Nadir Eserler Kitaplığı.

Tanyeri, M.A. ve Tulum, M. (1977). *Nev'î Divan Tenkidli Basım*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: İstanbul.

Tarlan, A.N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul Üniversitesi Yayınları: Bürhaneddin Erenler Matbaası, İstanbul, 484 s.

Timurtaş, F.K. (2015). *Osmanlı Türkçesine Giriş 1*. Otuz Dördüncü Basım, Alfa yayıncılık: Melisa Matbacılık, İstanbul, 461 s.

Timurtaş, F.K. (2015). *Osmanlı Türkçesi Grameri III*. On Beşinci Basım, Alfa yayıncılık: Melisa Matbacılık, İstanbul, 460 s.

Top, Y. (2019). Bir Şiir Mecmuası Vasıtasıyla Şiirlerinden ve Şairliğinden Haberdar Olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi. *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı*, İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi Matbaası, s.2074-2114.

Top, Y. (2021). *Şeyh Nûşî Efendi ve Şiirleri*. Birinci Basım, Gece Kitaplığı Yayınları: Gece Kitaplığı Matbaası, Ankara, 210 s.

URL-1 (2004). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10606,giris-emridivanipdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (01.11.2021).

URL-2(2011).
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10590,ahidivanimustafakacalinpdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (01.11.2021).

URL-3 (2011). <https://mestap.com/mestap/>, Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi, (15.01.2022).

URL-4 (2014). <https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2014/04/11042014.pdf> Türk Dil Kurumu, (01.11.2021).

URL-5 (2014). <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-celebi-pirizade>, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (01.11.2021).

URL-6 (2015). <https://www.ademder.com/akademi/28-siirler/1336-yok-durur-zulme-r-%C4%B1zam-%C4%B1z-iii-mehmed-han.html> , Ademder Akademi , (06.04.2022)

URL-7(2015).
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (01.11.2021).

URL-8 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0> , T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (06.11.2021).

URL-9(2017).
http://sivas.bel.tr/Files/PDF/ekitap/%C5%9EEHRENG%C4%B0ZLER/Sivasl%C4%B1%20Divan%20%C5%9Eairleri_15EYL.pdf , Sivas Belediyesi Yayınları, (05.03.2022).

URL-10 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55755,divan-ve-sehr-engiz-i-bursapdf.pdf?0> , T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (06.04.2022).

URL-11 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (02.11.2021).

URL-12 (2017) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55755,divan-ve-sehr-engiz-i-bursapdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (06.11.2021).

URL-13 (2018). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58679,mihri-hatun-divanipdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (28.11.2021).

URL-14 (2019). <https://www.katredenummana.com/>, *Katreden Ummana* (05.02.2022).

URL-15 <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59883,kalkandelenli-mu39idi-divanipdf.pdf?0>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (02.12.2021).

URL-16 <https://mestap.com/>, *Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi*, (10.01.2022).

URL-17 <http://lugatim.com/>, *Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı*, (22.01.2022).

Uzun, M.İ. (2003). *Mecmua DİA*, c.28, Ankara: TDV Yayınları. s.265-268.

Yavuz, K. (2016). *Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri Kânûnî Sultan Süleyman*. 1.basım, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı: Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi, İstanbul, 1000 s.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an A'râf Suresi*. Ayet 12, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Bakara Suresi. Ayet 128, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an* Fatıha Suresi. Ayet 6, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an* Fatıha Suresi. Ayet 7, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Kalem Suresi. Ayet 1, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Kalem Suresi. Ayet 4, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Kamer Suresi. Ayet 1, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Necm Suresi. Ayet 17, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Sad Suresi. Ayet 76, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Şems Suresi. Ayet 1, Merve Yayınevi.

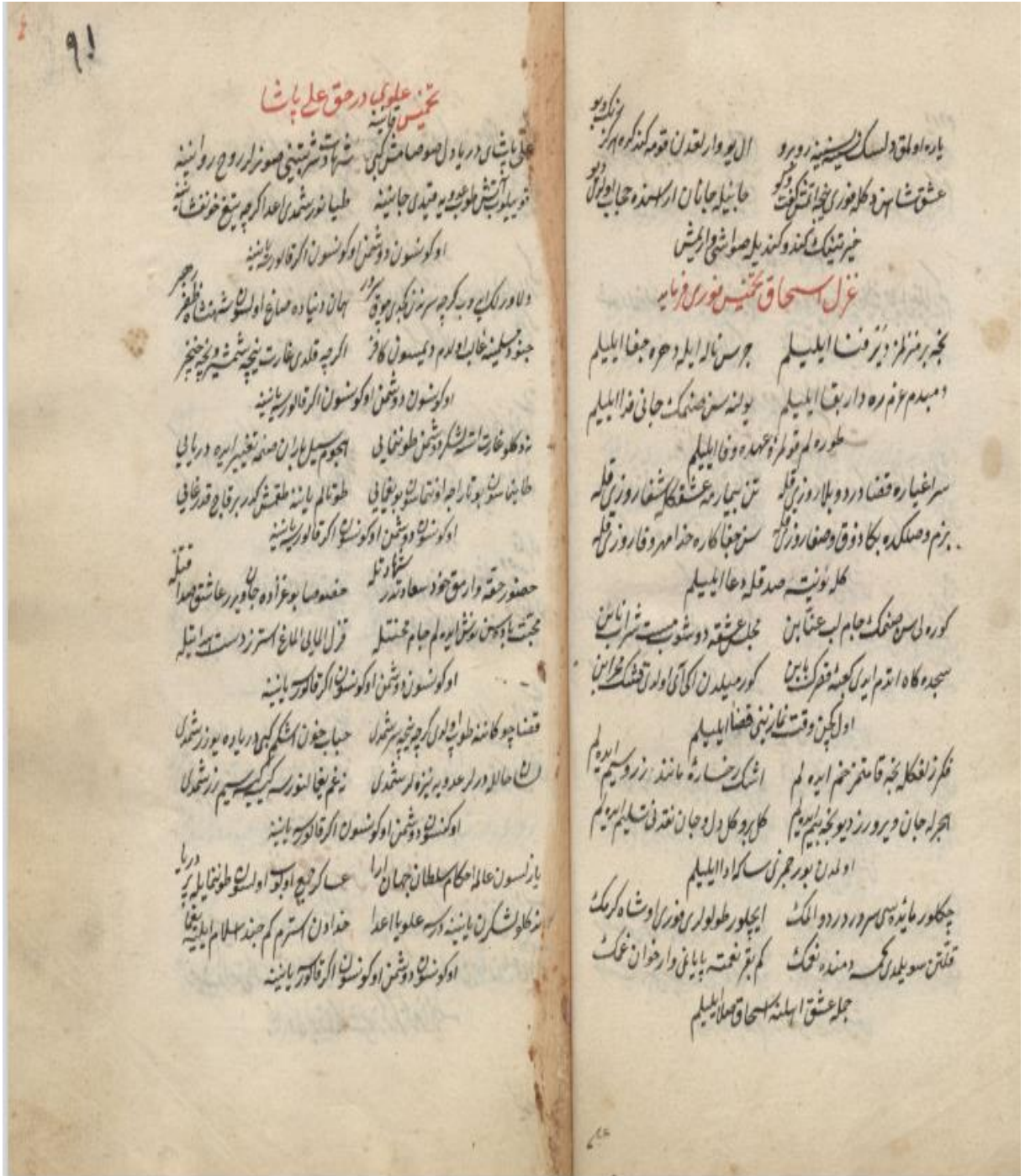
Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Yusuf Suresi. Ayet 12, Merve Yayınevi.

Yazır, E.H. (2002). *Kur'an*, Zuhruf Suresi. Ayet 32, Merve Yayınevi.

TIPKIBASIM

EK 1: İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi T743 No'lu Şiir Mecmuası'nın Tıpkıbasımı
90b-91a

غزل خیالی تخمین عالی گفت فرماید

دور رس جان عشق کجاست
بوی کده ترک سرفاغی یوزیکه
او بس در دهر کجاست
باز منم زین جهان یوزیکه

سکای عشق اولت یوزیکه
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

کبوتر کلکی نوزدنی نماند
چمنده صانور لاسر وکی
نماند شده اولش سر سربس
این عشق بلایه کوزم چقدر آما

اوبسه در میان اولت یوزیکه
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

غزل خیالی تخمین رحمت

اولت یوزیکه
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی
بوی کده ترک سرفاغی

کیسبا

۹۳
 ۲۴
 او در وقت طریق وصله است بدین خوف آنکه قبل بپندارند
 متصلا در قبول آتش رود صواب نازل او با وقت
 سرو طرازه او در وقت
 لب آب روان و سابه بید ماه ارد بهشت روز سعید
 می مینا الکره فرد و سعید او نور کن بهشتیا نمید
 خوش سعادت و کلمه مقدم یار
غزل نوع تخمین غریب گفت
 نه ممکن اولدن غم و تنگدانت ایوم نه چاره وار طلبکن سنک فرانت
 نه قادرم سر کو یک وار بیزارت ایوم نه فرصت اولو اسکا حال کایت ایوم
 نه وسعت اولدن که همچون سخن روایت ایوم
 همیشه اولده منند زمان غنیمت همیشه در دوالم بیشتر در راحت کم
 نه برترین موافق وار اولمف محمدم نه بر شهنشه عادل بوند کم وارم
 نه ظلم عادت ایرن شهنشه نکایت ایوم
 نه باد آسیر اول سر وی الیک متیال نه ایلدی اثر اول مو جبانه قیلد قال
 نه صلاح کار شهنشه که و ضیال اعمال نه عرض حال مدد وار نه دله مبر خیال
 نه چاره نیلین بلزم نه حالت ایوم
 مراد بر ایچون نامر او اولوب ایوم کوهل و لایتنه عشق ایلم حکم
 بو کاره مننه بن او بر حق اولم نام مرادی چون بی کولدر مکر اول نظام
 رو بودر که همان اغلامن عادت ایوم

۹۲
 محبت جانم نوزن آنی کجای یاز بویزه مست اولدن طسوی نوزن نوزده
 یقاس صبح و شجاک ایستو حشا صلوات شوق کون کار ایستو نوزده افش نوزده
 کشدن ذره کور کور موز فلکده آتی نوزده
 محبت دشتی کشت ایوب خیر نوزده که اولدی بویزه نوزده وار نوزده
 فاسر نوزده دیده کورن دور در جملر نمیده قدریه نوزده اشک طوبی نوزده
 از نوزده مقصودی نوزده ریای بلر نوزده
 بنایوق و حسیانی تصور اولدی که ایست عالم دیوانکم اولدی نوزده
 نه سوله بر شکر کوش ایکلر نوزده حیاتی نوزده نیشه بیکلر جسم حسیانی
 اولم فخر ایور اولم دیبا بی نوزده
غزل بهشت تخمین و سعید و فریاد
 عسکر بر حمت آتار قلعه کوهسار اول تو ای حصار
 اولدی باد صبا شکوفه نشار روضه لوده قور لری بزم بهار
 ساقیا عالمت کوز لکی وار
 بومغ غم غبار نی ملیله باغ و اردخه بر بوزی کللیله
 بر لبی عنجه زلفی سنبله نی نه لارم صدال لبلیله
 کوهلن نمینده اکلر عاقبت وار
 شو که عشقیله عالم طوبی بوزی برک خزان کبی صولدی
 عاقبت عطشینه بول بولوا هست که بی یکن اولدی
 نوله اهرم فلکده قلعه فرایه

۹۶

غزل بهشتی تخمیس هجرت گفت

غدارم هعیاری زربونگر کز زرد زده
نه اصل اعتباری بوق میان سپر برده
بچشم حلقه اولور ایسدم کوش در زده
لیکند خجسته نیشینه جانا شکر زده
دصا لک عدوی چوق ایله طمنه و در خبر زده

فراق او دینه نیده قیجیه بی او ظالم سواد
ارون دلان ایله سیم عجب ناله و خراباد
فغانه مانتد من اولور ایله بی غم
برآه سوزناک آتش ازل کف زده

انوک تاثیر بیدر پنهان اولن آتش خج زده
کچه تا صبحه دک بزم رقیبه خلوتیه ایمن
سوزم صدوقیه چشمه خوار کله عکاس
بی تو گل سینه ایضا ایله چون اهل آتیه
بخون ز کسجه اولکل برین خرابه کس

صبا کی گلستان سیران آتیش سحر زده
به دوا خط کند کی حکم نینه چکن چور سمن
مرایه ایله ایسایه عیایه حکم کرسن
اشدم طلعن ایله یوسف و خلیفه هر چه
نظر تعلق کس شری و گل عبود در سمن

نظر تعلق دکل کور نوکل ایله سوز زده
جانانه شمدی راه عدل ایله کور کور
صفا نین نظر ک چشم ایله کور کور
معنا کوشه این تو لاشده کور کور
بهشتی اعتقاد بو سونو کل خج زده

بلاغت قلم مسکن ایرمین نیش زده
غزل باقی تخمیس سعود ک گفت
بی تا بولور فلک چمن بو خرابه اول
کشته ایرد خالی چمن کی اول اول
قیده غزن چکلوب بولش ازل اول
اول اول برت شین دهنک فانی

اکلا لاکچور خسرو و شیرین دادلی

یا نکل ایلیه اغیارین کوی زنیب
دوستوردی راه بیابان جهوری تریب
نه چاره چونکه دکش و صا لک کتیب
قیلکه اولکل نوعی مانع اولن تریب
اوسک فوعدای که بر طغنه است ابرم

غزل بهشتی تخمیس عهدی فرمایید

سازم دکلفکده زره زهر ابرم
کوشه ذوق و صفا غم در کون دنیا ابرم
سینه غم زاهد این غم فر ابرم
بر غم بیجا سیدر کوشه ما ابرم
جرم غم زان بر در شش بوشه در طوبی ابرم

ایر اولدور اهل مشهور کن الوقت
بو خج طایع غم زره و بلا و چکل ک
کوسور ک شمدی ایله اولدن کم کوش
دلره کی بهر ازلدن بر ازل در صورت
باده سرد درون نغنه در سوز ابرم

شربت طبعن ایرر کله لوق
جانی بو قدر سینه غم زره اولمانده
عیشتم شوبله اولور بر وقت خلیفه
غم دمنده ابره غم زره خاکه اوشش غم
طالع جرمو بید ایلمین در ابرم

زنگ نگار بوز کون ارسن کسک
نور عشقیله درون خانسه تانده اول
حالمن کز خج بلک در سک نش اول
بر حقیقت اقر زره غم زره نورانی
اوستم زره تر بر زره کنبه صفا ابرم

بوزده تحصیل آملک طراک صفا خالی
صیاح ازل اولد ایسیانه عهدی
ش نوز کونک اولر بولام صافی
ان بهشتی عنوان غم زره بیجا ابرم
برالان غم زره نوز افر دنیا ابرم

غدارم

دیندار دینداره برنج فراغتند از راه محرم سالک اولیجه قتل او
 اهل خردی که ترک علقای قتل او نه ایچون قید تعلقله مقید اولور
 برکی کون بونفا کیمیه خود همانوز

لبی و صیفیا جنانی کچی اوستق کویا طوطی بارغ منانی اولور ز شکر
 بره بونکینه دهر ایچره بونتر همتا نکتسه دانر چکر کر چه عبیدی آتا
 یارک سر اربین اکلده چر انوز

تخمین ظاهر سنه

جیش مرغ دله کون کهور او از کندوی ایلدیز بنین چو منال غلوس
 در عالمده بر در کله صدایا نوس وقتنه ز غره لرین دکله ز ابر طلیک
 فنی کله خسر و دار قتی باکی کله نوس

مرغ جان باز اهلدن بونتر آکلان طلس بر نهرن ایچر بوقلک عکلم
 یوخ اهلدن کش تور تلغور جانان اولیادلی قلچندن اهلک ان خلاص
 بویعادلی از نوسونه شفا جالی نوس

دیو کلم ایلشم ده دلاور کله ایمن طوشتم عالی باشن بشه سرور کله
 سرور اولور که بجه عز قلندر کله ایمن ارد کله ادر که دنیای طوته ارکله ایمن
 ار اولن پرورن و دهر یلن اولم نوس

بلبل آتین ایکن جان فلفل اولور بون انی آزاد ایدر کور کفسر ایمن
 هر اقلش خن طوت سردر باغنده سن ملکن اولور ایکن او کوره
 خاک سفیده قلس نغی عار و ناموس

ار بسک پرورن زود هم ایکن ادر ظاهر انقش کوروب آنی جوان دست
 پیر دنیا یوزو کور کور و کور ادر آتش خیلینه کاشقن آنک یا نم
 کرا اولور او عجز زنجیه دلاوه کور

تخمین علوی سنه

دینداره کله دولت اولسون بیمنت ابر اولوب کرین نیت
 ذلته قارین باکچه عرش اولسون کچی آینه دوشین حرمت اولسون
 تک برده و کور ذره قدر زشت اولسون

حرص آتینه بونی تعیم بابوش ارناک ک طعانه دوشتم با بوش
 بشتم کور ابر دخی آتیک دوش ارضه سجاد کس ابر نوس ابروش
 تک برده و کور ذره قدر زشت اولسون

مغور مال دولت لادونه بون شکرم خدایه در کف فادونه بون
 چر نه برینه اطلک دونه بون شکر کل اوزر عجه کلکونه بون
 تک برده و کور ذره قدر زشت اولسون

هر کدن ایله ای دل جاو کرم بر کره ایله کرم ایله بجه ستم
 صبرایت جغایه خاطر کله ستم سلم ایکنه وکی توبه بجه کرم
 تک برده و کور ذره قدر زشت اولسون

برش لکنه علوی کله قیامت در دیش اولنه خلعت شاه عیامت
 کوشایت سختم برش بوندر کله ستم بجه بجه کرم ایا بوندم طوت کله
 تک برده و کور ذره قدر زشت اولسون

مشق مدعی
 بجز اول و نونی برم غم و غم خون اول کوز کوز کوز بر زبانی چگون اول
 بنویسد بجا اول قامت موزون اول دو غم و غم بر هر دو جمله مقنون اول
 بر چشم سیم پوش سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 کوز چشم در زبانه چون نثار بر کش سر و بتوش نیم سخن طراز
 با یک روز سوره کلام تمه که چون اب غرضم کاست کاست دکل ایاحتکار
 بر چشم سیم پوش سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 نظر اول طریق خانه سی بر آن اول مصونیت تک تعده کوه کلع اول اول
 کوز بکله اول بر کله خیران اول عقل و فکر اول جان جمله سنی لای اول اول
 بر سیم پوش سیم بر چشم سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 قوه زبان اول بخت و عیاش نک او مین مهن اول ان اوماه تا نک
 الم در دو جمله ایله چه جانک در حیا نام شریفین دیم زنه انک
 بر سیم پوش سیم بر چشم سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار

مشق مدعی
 بجز اول و نونی برم غم و غم خون اول کوز کوز کوز بر زبانی چگون اول
 بنویسد بجا اول قامت موزون اول دو غم و غم بر هر دو جمله مقنون اول
 بر چشم سیم پوش سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 کوز چشم در زبانه چون نثار بر کش سر و بتوش نیم سخن طراز
 با یک روز سوره کلام تمه که چون اب غرضم کاست کاست دکل ایاحتکار
 بر چشم سیم پوش سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 نظر اول طریق خانه سی بر آن اول مصونیت تک تعده کوه کلع اول اول
 کوز بکله اول بر کله خیران اول عقل و فکر اول جان جمله سنی لای اول اول
 بر سیم پوش سیم بر چشم سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار
 قوه زبان اول بخت و عیاش نک او مین مهن اول ان اوماه تا نک
 الم در دو جمله ایله چه جانک در حیا نام شریفین دیم زنه انک
 بر سیم پوش سیم بر چشم سیم بر ده نثار
 دون یوم بعد از نیم بخار هر نثار

سپهر معلول

تعالی الله بر قدرت زود آورده
 زنده خیمه در آب و خاک آتش بود
 ز باغک باغبان بسزای قوتش
 ز سخن دلکش ده جگه قلمت سرو آزاد
 اندم سا که در روز بروز من نذر آدک
 جفایا که در او کز آن عالم کده اوستادک

کلمه تعلیمه در نه کجیا از غم مظهر
 جفا فتنی فلک نور سیده طغیان
 ز بهار خان باک عقل اول طبع نازک
 سکا و خوس بود هلو قابلیت صانع و کبر
 اندم سا که کدر روز بروز من نذر آدک
 جفایا که در او کز آن عالم کده اوستادک

نه نهار که سید در هوا غم با کجیا
 ز شمع کس سید نار خضر عرق
 ز خلقت من که ترس خلق بود کز
 ز نهر کس صبور را کجیا بر طغیان خاک
 اندم سا که کدر روز بروز من نذر آدک
 جفایا که در او کز آن عالم کده اوستادک

رضاع عنایت بر حسن الملك لطیف
 ضیاء حسن اوستو افانته بحالک ما لطیف
 کرم قلسود که حیو بسو بانه لطف
 جفا و جور که کایا بل لطف
 اندم سا که کدر روز بروز من نذر آدک
 جفایا که در او کز آن عالم کده اوستادک

هر که خدای من بر مردم عماره بگذرسن
 پنج بش کسر قاندر که خورده
 کو کلمه بقدره ماحم یکم عیاره بگذرسن
 دل علوی بر مردم ایتمه و فاسد بگذرسن
 اندم سا که کدر روز بروز من نذر آدک
 جفایا که در او کز آن عالم کده اوستادک

منه در آرزو گفت

گرچه آیین وفا او بر سنگ مقادیر
 منقصل رسم جفا انکه دو شتر آدک
 خستکه ز جرم ایلیت بر که کلان بود
 با کینه شمشیر جگه عاشق ناست آدک
 سخن او که ترک جفایا عمره بیدادک
 خوب تعلیم ایلیت من افزین اوستادک

کوزرک خونریز نک فتنی تکبیل العیش
 مبتلای قاننی دو کلمه تعجب العیش
 خشمی افزون ایوب الطغنی تعقل
 یوق قصور را مکتب حسن اوستادک
 سخن او که ترک جفایا عمره بیدادک
 خوب تعلیم ایلیت من افزین اوستادک

بنده که لایق کور در دو بلاد
 ایلیت و ششمه جور و جفان غیر سن
 کوزرین اهل لاف و مصفا غیر
 ایلیت و حکمت مهر و فادان غیر سن
 سخن او که ترک جفایا عمره بیدادک
 خوب تعلیم ایلیت من افزین اوستادک

ایشکلون ردایه و اغیار کی کلمت
 کاشق دل خسته دن زرد و بلای اور
 تو لک غم چکستو دایم اهل مسرور
 پادشاه هم صورت و غم و عیب سوان
 سخن او که ترک جفایا عمره بیدادک
 خوب تعلیم ایلیت من افزین اوستادک

آرزو نک اتو کی فریاده و اه الجوان
 پر خد آشنه صالین سوز دل کمر آه
 مهبط روح الامین اوشه شجاعانه
 طوعت سول سلطه عالم و ارا لیلین آند الجوان
 سخن او که ترک جفایا عمره بیدادک
 خوب تعلیم ایلیت من افزین اوستادک

تفسیر سوره در حق سید کایان

مشرفی گفت

نه ماهی در اول هر جهان را بلبل
نه نفس ایله پیاپی اول پست ترستی بلبل
کر هر شکل اول بچو کمان بلبل
طوخور یوزدان اول هر جهان بلبل
جهان از جهان ایچنده در اول بلبل
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل
بوزنکین پرده ایچره کورین نوبه ایچمال
رحن ایچا معیندر و کل باره ایچمال
مغصوبه الغد نوزم و فطرت ایچمال
جینال غلده ظاهر در کمال ایچمال
جهان از جهان ایچنده در اول بلبل
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل
اولو ابصاره روخند بر کورم ایچمال
اولیدر جلوه انوار ذنک ایچمال
دل اغرمو بوسر ادمه شرمه خایان
نه زنده سینه معین ایچمال
جهان از جهان ایچنده در اول بلبل
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل
و بودک غلدر امکان کابینه ایچمال
اولور فرخ اصلو تابع بوستل ایچمال
شور معنی نیست بر توی خورشید ایچمال
الغرم فی ایچمال جانم ایچمال
جهان از جهان ایچنده در اول بلبل
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل
سعادت برجه لایع اولور هر آدمک ایچمال
ایدر لغیش نوتش صفای ایچمال
هر ایچ نفر تک ایله بود دنیا عاقبت ایچمال
سکایند و نصیحتد بر بوشم ایچمال
جهان از جهان ایچنده در اول بلبل
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل

بودن ز بود بونهر ایچ بود حسن و جمال
بودن رخ بود جبین بود نوزخان بود خال
بودن زلف بود نوره لام بود ذال
بودن لعل بود غنچه بود لب بود زلال
بودن اغرم بود خنده بود شمد بود مال
بودن بل بود میان بود موبه بود خیال
بودن سر بود بود کلین بود خیال
بودن خلق بود مشرب بود خون بود خصال
بودن چشم بود ایچره بود کور بود آل
بودن غره بود خنجر بود ابر بود مهلال
بارک الله زهی صنع خدای تعالی
قاسم جنبک شرمه شریک الله مال
نیدکین بدن هم فلدن فراکک بنی زار
عود و شرفی قدیم رشک و صالکته مال
بنده ربط کین قلم نوره سیک نار شعار
بیملک کلش کویکده نوار اوله مال
سن کلک لطفنی و صفت ایچمال کلدی مال
روح قورسنگ کرده در قاسم مال
برچمک شرمه خنی کر خله رسم قصه اوزار
بودن کال بود عارض بود سنبل ایچمال
بودن شک بود ریحان بود خط بود عیار
بارک الله زهی صنع خدای تعالی
رفت اول شخصه که قابول اولور مال
دولت اول نایت که عاقله علم اولور مال
عزم موبول شول جان که اولور کوره مال
قانه اولام که چو کیمه شیمیله تیغک صنما
کل حال ایله دسک لطفله قانی ایچمال
عاشقک اولمید در دینه شک کچی دوا
لوت جور کیمسه نوبه بمانه صنما
دره کلک چاکر بر بنده صفت مال کرا
نوجت اریشته خذ کالو که سزا مال
ملک رسم کورچک کون بود کانی شیخ خدا
بارک الله زهی صنع خدای تعالی
فشک کون و الف قاشکنا لاهور مال
کالک کیم روخک جلایر نقطه جان
ایچم خطیر روز گل بودی روان
سن بوعلله سیجا الکلور سکا نه کان
سسال آدده مقلد دیلر یوچوشان
سن بری اولور و عک اولور کال کون کون جان
یوسف طهارت سن ایچا جان
دسلر ذنک لایق شمه نارک بدنان
کوشک کورمدی اولور دور مال
خلقه عبرت یار و برستی قادر سبحان
بارک الله زهی صنع خدای تعالی

نقطه
اولو ابصاره
صفا
مکافات و برین صفا

جهان
شوماهیر که دریا ایچره در نیان بلبل

مطلع باقی کسر نوحی

عزم ایوب کلکشت باغ ز رخسار هر گلشن بهره ایتمک شبنم در خوی سلطنت
 سر فراز ایتمک عدول بر نادان جلدان بیغ اهلانی او بر بر ایسم بین
 یا نکه ایوب رقیبی ایلمک سیر چین
 یا نکه فالورن ایلم و سیر ایلم
 اتفاظ دل زارم سر فراز ایتمک عشقی طبعی غم لطف کما شمار ایتمک
 سیر ایوب ایلم تنها لطفک از ایتمک عاشق شیرین ایلم هر که خرم زار ایتمک
 یا نکه ایوب رقیبی ایلمک سیر چین
 یا نکه فالورن ایلم و سیر ایلم
 حق تعالی صافستون یکن فایز ایلمک با پای ایتمک غم خور ایلمک
 و بر این سابقا اعدایه بر کرد ایتمی کشت ایلمک سیرین ایتمک
 یا نکه ایوب رقیبی ایلمک سیر چین
 یا نکه فالورن ایلم و سیر ایلم
 ان کو ز لادن کوزل ایلم عشق باغ از ایلم صولور بر کون مقن ز کلک باو حلال
 دو شمن که راه ایتمک کوردن حلال دولت ایلم و بی باقلشد ایتمک
 یا نکه ایوب رقیبی ایلمک سیر چین
 یا نکه فالورن ایلم و سیر ایلم
 نوش زادی بولونی دایما دور ایلم بزم ادا ایتمک قواعد ایلم و ایلم
 دست لطفک دل اختیار مع ایلم خاطر ویرانم جو بر کل ایلم و ایلم
 یا نکه ایوب رقیبی ایلمک سیر چین
 یا نکه فالورن ایلم و سیر ایلم

مطلع باقی کسر نوحی

اولورنش و ایلمک حلقه ایلمک کور زار با یخسته خوق صفایه ایلمک
 اولوب سخره بر ایتمک عالمه خلیش کوزل ایلم اولوب سخره بر ایتمک
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک
 یوز و بزم صفاده زورق جام کل ایلمک دو کندن روز کارک درد ایلمک
 صفایه ایلمک ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک
 کنار جوی بزم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 ایتمک ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک
 مقام عشقه ایتمک ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 و مادم عشقه فله حال عشق ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک
 خار حبه نغمه ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 مشرف قلند جان محبت ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم ایلم
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک

اولوب سخره بر ایتمک
 کل ایلمک بو نغمه نوبله عا دلکشت خلیش
 کتور جام صفایه ایلمک اولوب سخره بر ایتمک

غزل باقی نوشتی و آرزو

جمع اولوب جمل سیر کرده آرزو طوتم روی را جافقت ستاره
 بر قدم با صیبه نوم بهر خرم اغیاره کالکوز طوتم بار که عشاره
 جان و دلان کله نوم تو به و استغفار
 فلک کار نه قل زره قدر و معان بر رخ روده اولور عقل بندس خزان
 عقلی زایل ابر رحمت صنع زوان بهیست عالم امکانه اولوسک نکران
 برین بکر زینر جد و لاله بر کاره
 لهو اولوب طاعت مولای یوزم انیزکیم نیجه اولور نیست ایسه لای یوزم انیزکیم
 عمل صانع اعلا یوزم انیزکیم عجب اول طاعت ذلغوا یوزم انیزکیم
 وار جیق نوله کور نظر جبار
 الودایه خدایا که حقیقت انی باغلسون تک او همان رشته صدق مینگی
 ارکوز منظر المعصومه اولو قوتی طوتم کعبه توفیق الحق یوسنه
 بویا بانو عبت کوزیم اواره
 بو عقل گلشنی جمال اولور سینه اولور میوه باغ اصل اولور سینه اولور
 ما حصل حالک کور شکل اولور سینه اولور بو تصور را که باطل اولور سینه اولور
 قاتی خیرت یبدر آرزو کوزدی بیچاره
 روزگار توی وفا ایتمدا اصل شدت دیدی ای پیوسته صفا جانیم عشق
 ای دل کرم و گناه ایتمک عادت قاتی ال و دردی هوا غایت چلوق خا
 ای شمر قالی کمال کرم ستاره
 نوشتیا جان حسودا سوز و کلفت ک سخن اوز زیندی کم فکلی کلمدی
 نطق شیرین شکر باش عجب اطلدی باقی لذت وصلی طمع سولیددی
 طوطی شده شکر در کورن گفتاره

۱۰۴

ملغ بونوب من نوشتی

میسون کلایله کول کل زین اولولدا باعث خون جگر جانم اولور انکل
 قنات دم تنگیم لیم زین اولولدا باغ خیر من انکل دین لوم عین اولول
 جریان ایله کوز باشکل جریان اولول
 ما جو جوق اراده یار ایله یابین اولول
 آتش غم دن سوزا قلوب خاکستر تنده باوستم ایتمدی نمی زیز و زبر
 بیره کم باره ایوب خنجر حجر دلبر طویلیق سینم جردوم دلا خون جگر
 جریان ایله کوز باشکل جریان اولول
 ما جو جوق اراده یار ایله یابین اولول
 انخوب سولور اولور کجا اول شوق سانی شک اولور بر قبوسنل کریمان
 ایر جیک قانلیر جانی لعل جانان چشمه چشم اولوب سوز قلم خون افشان
 جریان ایله کوز باشکل جریان اولول
 ما جو جوق اراده یار ایله یابین اولول
 هر کزتم قاتی جوق یوق ای تفصیل حال صدقه نوقند اولدی وجودم با مال
 اولول چون دیش دل امواج خیال اولو جیق چشم ترم ناظر دریاک وصال
 جریان ایله کوز باشکل جریان اولول
 ما جو جوق اراده یار ایله یابین اولول
 نوشیا س غزفقت بنی بهوش اولدم عیشی زلفه نر اموش ایتمدی
 باغ عشق کول کل جام جفا نوش اولدی جو صباری کور یک بدو زخوش اولدی
 جریان ایله کوز باشکل جریان اولول
 ما جو جوق اراده یار ایله یابین اولول

غزل باقی آمدن خمیس نوشتن افندی

همچو دیو در سر راه کارم بوق مناجعت بخت خوشگدن از زلف بازم
 غمگن خرابی زین غزل بازم بوق کمال و فضل سالده انجبارم بوق
 سلامت ایستد شکم با منم غلامم ملاست ایستد شکم با منم غلامم
 قیاس تیرن فلان ایستد قیاس غز ز یاد و نوم منم بوی یک قدم
 طریقی او که درم چون که دیدم قیاس هر از در تیر عشقک غایبم قیاس
 نهایت ای صدم او که کوهم ازم نهایت ای صدم او که کوهم ازم
 کوکل فالوب هم بر یک ایستد عذار جوهر فاقه اولی تا بند
 بوی کج معرفت ایستد ظهوری بند حضور پیر ارشادم اگر چه هم فتنه
 دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق
 کوکل نرسد فضا نک صفا بوسه نکونه کل کی طراز کبریا بوسه
 بوی زین ششم شاد ایچیه صفا چند غمچه دل نجبه کوسه بوسه
 با منم سجده شوق کفم بوق با منم سجده شوق کفم بوق
 شراب جام خسته نوشناسی شود کله ایلدانا باب جان شتاسی
 کوزار بودل بیچاره دایم آفاتی عدم دیار نیم بوقدن کردم آفاتی
 شراب عشق ز فتنه افتد بوق شراب عشق ز فتنه افتد بوق

غزل باقی آمدن خمیس نوشتن افندی

ایستد شکم با منم غلامم ملاست ایستد شکم با منم غلامم
 قیاس تیرن فلان ایستد قیاس غز ز یاد و نوم منم بوی یک قدم
 طریقی او که درم چون که دیدم قیاس هر از در تیر عشقک غایبم قیاس
 نهایت ای صدم او که کوهم ازم نهایت ای صدم او که کوهم ازم
 کوکل فالوب هم بر یک ایستد عذار جوهر فاقه اولی تا بند
 بوی کج معرفت ایستد ظهوری بند حضور پیر ارشادم اگر چه هم فتنه
 دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق
 کوکل نرسد فضا نک صفا بوسه نکونه کل کی طراز کبریا بوسه
 بوی زین ششم شاد ایچیه صفا چند غمچه دل نجبه کوسه بوسه
 با منم سجده شوق کفم بوق با منم سجده شوق کفم بوق
 شراب جام خسته نوشناسی شود کله ایلدانا باب جان شتاسی
 کوزار بودل بیچاره دایم آفاتی عدم دیار نیم بوقدن کردم آفاتی
 شراب عشق ز فتنه افتد بوق شراب عشق ز فتنه افتد بوق

غزل باقی آمدن خمیس نوشتن افندی

ایستد شکم با منم غلامم ملاست ایستد شکم با منم غلامم
 قیاس تیرن فلان ایستد قیاس غز ز یاد و نوم منم بوی یک قدم
 طریقی او که درم چون که دیدم قیاس هر از در تیر عشقک غایبم قیاس
 نهایت ای صدم او که کوهم ازم نهایت ای صدم او که کوهم ازم
 کوکل فالوب هم بر یک ایستد عذار جوهر فاقه اولی تا بند
 بوی کج معرفت ایستد ظهوری بند حضور پیر ارشادم اگر چه هم فتنه
 دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق دل کو زان سو مکن اشتیاقم بوق
 کوکل نرسد فضا نک صفا بوسه نکونه کل کی طراز کبریا بوسه
 بوی زین ششم شاد ایچیه صفا چند غمچه دل نجبه کوسه بوسه
 با منم سجده شوق کفم بوق با منم سجده شوق کفم بوق
 شراب جام خسته نوشناسی شود کله ایلدانا باب جان شتاسی
 کوزار بودل بیچاره دایم آفاتی عدم دیار نیم بوقدن کردم آفاتی
 شراب عشق ز فتنه افتد بوق شراب عشق ز فتنه افتد بوق

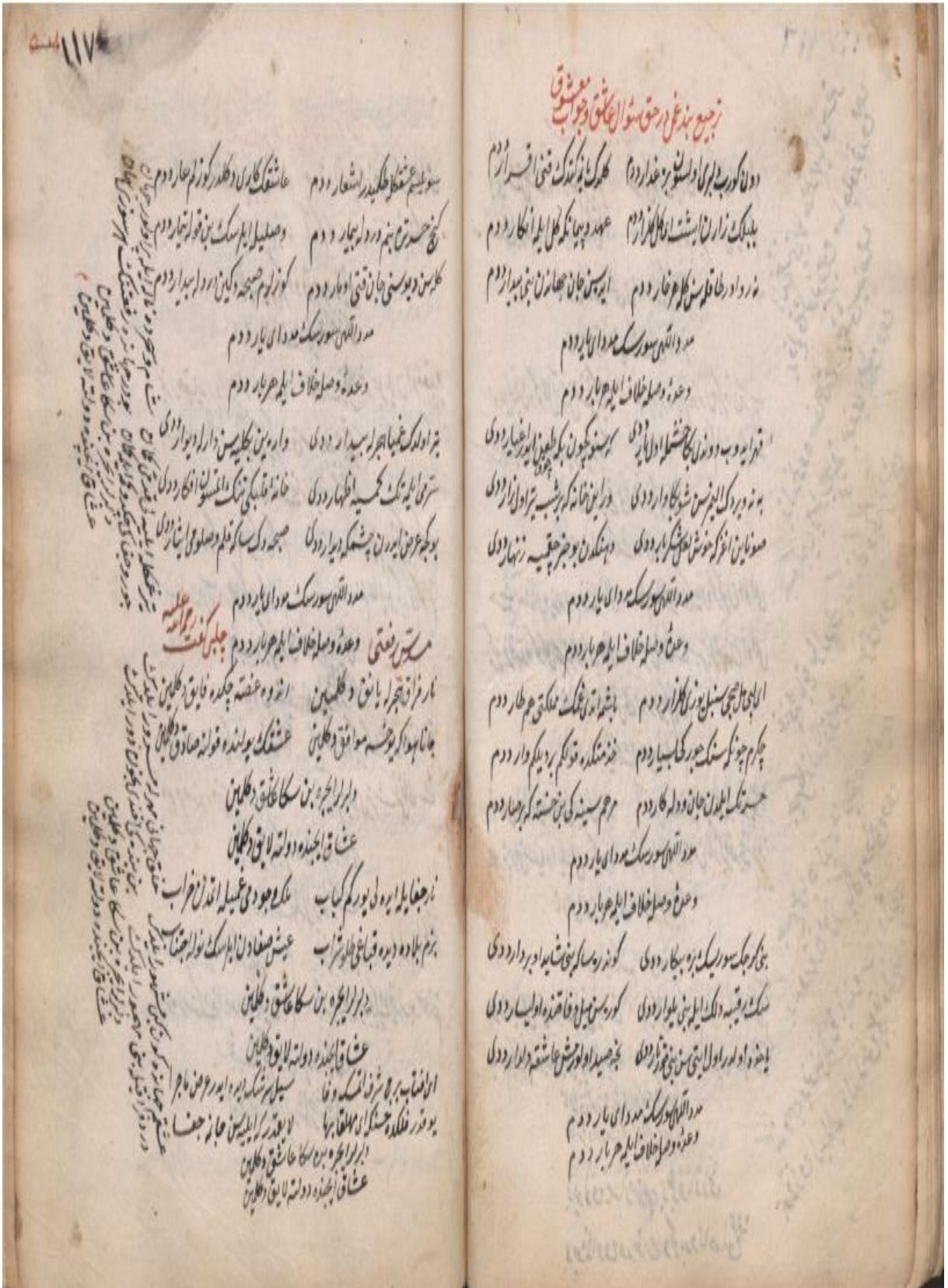
مسئله نوشتنی سلم الله

بوره کم یاریوب خنجر جوهر جانان کوزرم طوسه خم سحره و لارا لایله جانان
اشک خوشی ایلمسه نه لکلو پویان بوز جوهر نهندن او نکلار کورانه
اولسه شیم قضاوش نقر خون افشان
اولیم تیغ خنکسندن انوک در کردان
نقل کسسه لذاره اوتوغ ستریز ایتم دزد قور بزم باسره ستریز
ایلمز قزم نهندن دل اهدا باره کوریز شرمه لکسسه تن زاره او بزم خوریز
اولسه شیم قضاوش نقر خون افشان
اولیم تیغ خنکسندن انوک در کردان
لازار ایلمسه شایسته نون دنیایی یا ابر در انینه اول اول ایلمسه افرا
بوز طوسه نهندن کور جان بلای جانایی ایلمسه جوهر لیک باره کوریز
اولسه شیم قضاوش نقر خون افشان
اولیم تیغ خنکسندن انوک در کردان
خوش کلور کولکله یارک ستم واک ایلمک بزم ابر جام سرد غمان
سینه ای یاره ایوب غمزه خون افشان چاک چاک ایلمسه شیمه دل ناکانی
اولسه شیم قضاوش نقر خون افشان
اولیم تیغ خنکسندن انوک در کردان
بن زار ایلمیه اول غمزه لکلم شرمه دن چشمه اولسه سراسر بزم
خنجر جوهر لیک پاز او کور بزم بودرانی نوش شیمه ایلمه کور سخم
اولسه شیم قضاوش نقر خون افشان
اولیم تیغ خنکسندن انوک در کردان

مسئله تالین چلبی فرغایدرد

یانی آتش خننده دل سوزانم طوق لک لک بوزنی دود دل نالانم
ساقی بزم اولوب بزم خون افشان غصه زرد و خم بزم اولوب یارانم
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
اولوب جان و کولک آتش خنکسندن کباب جامه دیده لرم اولوب بزم یارانم
شب هر کس سناک بیل ابر کورانه جنگ لب قامت خنکسندن هم سینه
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
حسره لعلکله دیده لرم خون اولوب فکر خطکله سناک لک لک کون اولوب
کوز قنده کولکله بزم خون اولوب لیل نفاک ایلمه بزم یارانم
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
صلی جان اینه آتش بزم اولوب آتش حسره سینه لک لک بزم یارانم
بهر بزم سینه ایلمی اولوب بزم اختیار ده من نار لکله بزم یارانم
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
جوعه جامک اختیار دنی نیش ابره می چیکل سینه لک بزم یارانم
جامه لک بزم نیش بزم یارانم حالت باده خنکسندن بزم یارانم
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
بو لوق نسا لوق بزم یارانم
بو لوق نسا لوق بزم یارانم

116
باز ایلمه سینه لک لک بزم یارانم
ساقی بزم اولوب بزم خون افشان
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
اولوب جان و کولک آتش خنکسندن کباب
شب هر کس سناک بیل ابر کورانه
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
حسره لعلکله دیده لرم خون اولوب
کوز قنده کولکله بزم خون اولوب
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
صلی جان اینه آتش بزم اولوب
بهر بزم سینه ایلمی اولوب
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
جوعه جامک اختیار دنی نیش ابره می
جامه لک بزم نیش بزم یارانم
نارنی کوز یاشی می اولوب بزم یارانم
خانم دله خیاک اولوب هم نام
بو لوق نسا لوق بزم یارانم
بو لوق نسا لوق بزم یارانم

زبج بندغ در حق سوال عشق و جوابش

دون کورب لری ولسو بر خنداردم / هرک باندک فنی افسرددم

بیلک زارن ایشته اهل کوزاردم / عهد و پیمانم کل ایله انکاردم

نوردا و طافتم سن کلام خاردم / ایسین جان همانن بنیامداردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

تیر یوب دونی کج خستله اول یاردم / کرسن کچون بولطین ایله یاردم

به ندرک ایسین شیکار واردم / در این خانه کبر شیب تیر اول یاردم

صوناین انز که خوش ایشیک یاردم / دهنکدن بو جرحه حقیقه زینهاردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

الهی الی سبیل نورن کوزاردم / باشه انه زنگت نملکتی هم طاردم

چارم چو کرسک حور کبسیاردم / نغمه ننگه قو کلم بر ایلم واردم

حسرتک ایلمدن جان اوله کاردم / هر چه سیندی بن حسته کبر صاردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

بی کورک سورسک بره بیچاردم / کونر و سا کبر شیدا بر داردم

سک برقیبه دلک ایلمدن یلواردم / کورسین یل و فاقه اولیساردم

یاخنده اولور اول ایسین بنی تاردم / بچسید اولور مش عاشقه اولور داردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

سولیم عشق طغیر اشعاردم / عاشق کانی و کلدر کوزم خاردم

کچ خسرتن بنم دورله بیاردم / و صلبلیل ایلسک بن قور تیاردم

کلین دیوسنی جان فنی اوماردم / کوزلوم صینه دکلین اورداردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

تیر اولدک غمجا هر ل سیداردم / وار برین چکلین دار لر دیواردم

سزنی ایله نیک کسبه انهاردم / خانه نعلکی نیک انستون انکاردم

بو کچ عرض ایردن پشیمک دیاردم / صبر و کس کوفلم و صلواتی ایشاردم

مدد الله سورسک مددای یاردم

و عذره و صلوات خلاف ایله هر باردم

نار فرات حیرا یانق و کلین / انزوه غصه چکده فایق کلین

جانا هو اکر یوشه موافق کلین / عشقک بولنده قولنده صادق کلین

دبر لر ایچره بن سکا عشق کلین

عشق ایچنده دولته لایق کلین

نار حجابا ایره لی یورکم کباب / ملک وجودی عسلیه اذن خراب

بزم بلاوه دیره قیامی طو تراب / عیش صفادن ایلسک نولر ایچنا خراب

دبر لر ایچره بن سکا عشق کلین

عشق ایچنده دولته لایق کلین

انرا نقاب بره شرف انسه وفا / سیلار شکر بره ایدر عرض با

یوفدر فلکده چنگل ان ملقا بها / لایق قدر ایلسین جانر حجاب

دبر لر ایچره بن سکا عشق کلین

عشق ایچنده دولته لایق کلین

در این خانه کبر شیب تیر اول یاردم
 عشق ایچنده دولته لایق کلین
 در این خانه کبر شیب تیر اول یاردم
 عشق ایچنده دولته لایق کلین
 در این خانه کبر شیب تیر اول یاردم
 عشق ایچنده دولته لایق کلین

ستادس علوی از فایده روزنامه علمیه

بر مردان من فلک کبریا دل ناکامی
سودای نامرغین زهره طولو جان
ایزدان جان تو لغت بیگانه بیگانی
آه کم گدای در عقده و غم نهنگانی
نجیب نیز کج ذوق سرور آبی
اولادان نصف نهار از شور خانی

نخبر عقیده روان اولفته
قدرت جناب ششم جلالان اولفته
نخبر وصله سلامها
نجیب نیز کج ذوق سرور آبی
اولادان نصف نهار از شور خانی

باید اختیار کردم غم کیدی گویم
خلق عیب اندکی نیم مانع کیدی گویم
سیر طغنه او بود در حال کجی گویم
شب غمده عالم عالم کیدی گویم
نجیب نیز کج ذوق سرور آبی
اولادان نصف نهار از شور خانی

ذوق وصله بکن بر ذوق آقا
کج خنده کردک غمیله اوقاتی
دم فرشته قضا ایردک مافاتی
روز فر ابدا تر ششم غم ظلمت
نجیب نیز کج ذوق سرور آبی
اولادان نصف نهار از شور خانی

جان در بهر جمله علوی ایچوق کرده
تم طویحون شیون اجابا بیستیم
بزه از سنگ فرار موده بو ایاتی
بم باک تلیقی ای ریگه قیله بو سختم
نجیب نیز کج ذوق سرور آبی
اولادان نصف نهار از شور خانی

غزل سعد مخمیس از امده

کون کئی بالان اولوبت هرک مجالینه ده
بر کوش آینه پیدا الملقا بکینه ده
منه فر اندر کلر دم چشم عالم بینه ده
ناش و کرمیت مهر جمالک بینه ده
افتاب عالم الرعکیده آینه ده

دوشینیم خوبان شطرنج پاینده بر جلاله
بقیم سوز سپهرک آینه بر وجهله
ناظر اولم زاهد عشق در آینه بر وجهله
سینه افتر بر آینه بر وجهله

ظاهر و باطن کدر بو سینیه کینه ده
کندری کور کور قلبه نسوز
استماع ایله رو جان کوه
قدرت اهل فیتن بل اشک عشق الوع
لعل بو کدر کوه غم ز کبر کینه ده

کردن شمش فلک آری اول کینه
کون کلر ساعت کج هر کج قلبه کلر کینه
هر نه دکلور خرمه داغ عشق و اسلک
اطلس دیبای هر خرمه کین ایله اسلک نظر
فایده ایتمر کرمک هر قدر و پشمینه ده

حرفی عیار بوغجه ناله شکر ایله
صیحه دل وصلن قفا ایله یون
کودن در قدر بایستوم آسمانزیر ایله
اوله نامه باز عاقبت تاشر ایله
اسعدا کرمیت مهر و حجت سینه ده

غزل حرمی

عشق رشوق فردا زردون سینه ده
سوق بر تو درم برق اور آینه ده
پاک مشرب کاشم آینه در کیم غله
غلام شدن بر اثر ذوق سینه بی کینه ده
لعل نابکدن خبر یوق کان امکا ایچ
دوره شرک و مصلن ارادم بولور کینه ده
ناظر اولم اطللس دیبایسته خلقک یوق
کی کرامت وار دیشلر قوه و پشمینه ده
کیم باقم یا دم سوز درونی حرمی
آتش عشقیله بر ایندر جگرده بینه ده

غزل حرمی
کون کئی بالان اولوبت هرک مجالینه ده
بر کوش آینه پیدا الملقا بکینه ده
منه فر اندر کلر دم چشم عالم بینه ده
ناش و کرمیت مهر جمالک بینه ده
افتاب عالم الرعکیده آینه ده
دوشینیم خوبان شطرنج پاینده بر جلاله
بقیم سوز سپهرک آینه بر وجهله
ناظر اولم زاهد عشق در آینه بر وجهله
سینه افتر بر آینه بر وجهله
ظاهر و باطن کدر بو سینیه کینه ده
کندری کور کور قلبه نسوز
استماع ایله رو جان کوه
قدرت اهل فیتن بل اشک عشق الوع
لعل بو کدر کوه غم ز کبر کینه ده
کردن شمش فلک آری اول کینه
کون کلر ساعت کج هر کج قلبه کلر کینه
هر نه دکلور خرمه داغ عشق و اسلک
اطلس دیبای هر خرمه کین ایله اسلک نظر
فایده ایتمر کرمک هر قدر و پشمینه ده
حرفی عیار بوغجه ناله شکر ایله
صیحه دل وصلن قفا ایله یون
کودن در قدر بایستوم آسمانزیر ایله
اوله نامه باز عاقبت تاشر ایله
اسعدا کرمیت مهر و حجت سینه ده
عشق رشوق فردا زردون سینه ده
سوق بر تو درم برق اور آینه ده
پاک مشرب کاشم آینه در کیم غله
غلام شدن بر اثر ذوق سینه بی کینه ده
لعل نابکدن خبر یوق کان امکا ایچ
دوره شرک و مصلن ارادم بولور کینه ده
ناظر اولم اطللس دیبایسته خلقک یوق
کی کرامت وار دیشلر قوه و پشمینه ده
کیم باقم یا دم سوز درونی حرمی
آتش عشقیله بر ایندر جگرده بینه ده

مسکین علوی زواید رتبه عیسی

بر مردان تنی فلک کبریا لایمانی
 سوزی نامین زهره طولو حافی
 ابروی جان تو لغنه بیک عدم بیغای
 آه کم کلدی در عقده و غم نهنگانی
 نجیب نیز کز ذوق سرور آبی
 او ملان نصف نهار از شور خفانی

بچه رعقبا روان اولفته
 قدرت جیل ششم جلایان اولفته
 بجز ره صله سلطانم
 نجیب نیز کز ذوق سرور آبی
 ساعت نهم مردم کز زان
 او ملان نصف نهار از شور خفانی

باری اغیار که کورم غلگه کی کونم
 خلق عید انرا نیم مانده کی کونم
 سیر لغنه او بود در جلگه کی کونم
 شب نهمه الم عالم کی کونم
 نجیب نیز کز ذوق سرور آبی
 او ملان نصف نهار از شور خفانی

ذوق وصلنده بکنی بر ذوق آقا
 کج خشنده چو ک غیله اوقاتی
 دم خفته و قضا ایروک مافاتی
 روز از ابتدای ترش غم ظلمتی
 نجیب نیز کز ذوق سرور آبی
 او ملان نصف نهار از شور خفانی

جان در بجه علوی ای بحق برده
 تم طویحی بیخون اجبا بلیستک
 بره زار سنگ فرار مدد باریانی
 بنم باک تلیقی ای ریگه ای قیله بو سختم
 نجیب نیز کز ذوق سرور آبی
 او ملان نصف نهار از شور خفانی

غزل سعد حمیس زواید رتبه عیسی

کون کی با با او بویست هر که بچسبیده
 بر کوش آینه بیدای المیحه بکینده
 نونه زاندر کلر غم خشم عالم سینه
 نایش و کرمیت مهر جبالک سینه
 افتاب عالم را رکبید آینه
 دو شیم خونان شکرک پائینه بر جبهله
 بقیم سوز سپهرک آینه بر وجهله
 ناظر اولم زاهد شوق در آینه بر جبهله
 سینده افروز بر آینه بر وجهله

ظاهر و باطن کدر بویست بکینده
 کند خ کونم طایفه قلبه نسوده
 طوع و عذو بی یونکر نکلک طلایع
 مستحاج ایله بر واجن کوه
 قدر کله قیقین بل اسلک خوف العوی
 لعل بو کونم بویست بکینده

کرده کاش فلک آبی و بل الکنه
 کونم ساعت کچه کله کلر کونم
 هر نه دکلوزده داغ غمنا و سکه
 طلایع و سیای جرحه کین ایروسک نظر
 فایده ایتر کرسک حرقه و پشمینه

حرقه بیجا بویست ناله شکله ایله
 صبحه دل وصلن قفا المیوه بکینده
 کوه در قدر بلایستوم آسمان زیر ایله
 اولک نامه باز عاقبت تا شری ایله
 اسعد کرمیت مهر و حجت سینه

غزل حرمی

عشق بر شوخ فردا زانرون سینه
 سوزی بر تو درم برق اور آینه
 پال مشرب کاشتم آینه در کونم
 غلغله شدن بر اثر ذوق سینه بی کینه
 لعل ناکدن خرمی قی کان امکا پر جبهله
 در نه شرک و مصلحت اراد بولم بکینده
 ناظر اولم طلایع و سیای غمنا و سکه
 کرامت و ارادیش کز قوه و پشمینه
 کیم بازم یادم سوز درونی حرمی
 آتش عشق قلیله بر ایندر جگره سینه

غزل حرمی
 کون کی با با او بویست هر که بچسبیده
 بر کوش آینه بیدای المیحه بکینده
 نونه زاندر کلر غم خشم عالم سینه
 نایش و کرمیت مهر جبالک سینه
 افتاب عالم را رکبید آینه
 دو شیم خونان شکرک پائینه بر جبهله
 بقیم سوز سپهرک آینه بر وجهله
 ناظر اولم زاهد شوق در آینه بر جبهله
 سینده افروز بر آینه بر وجهله

تقسیم کمال اندوز

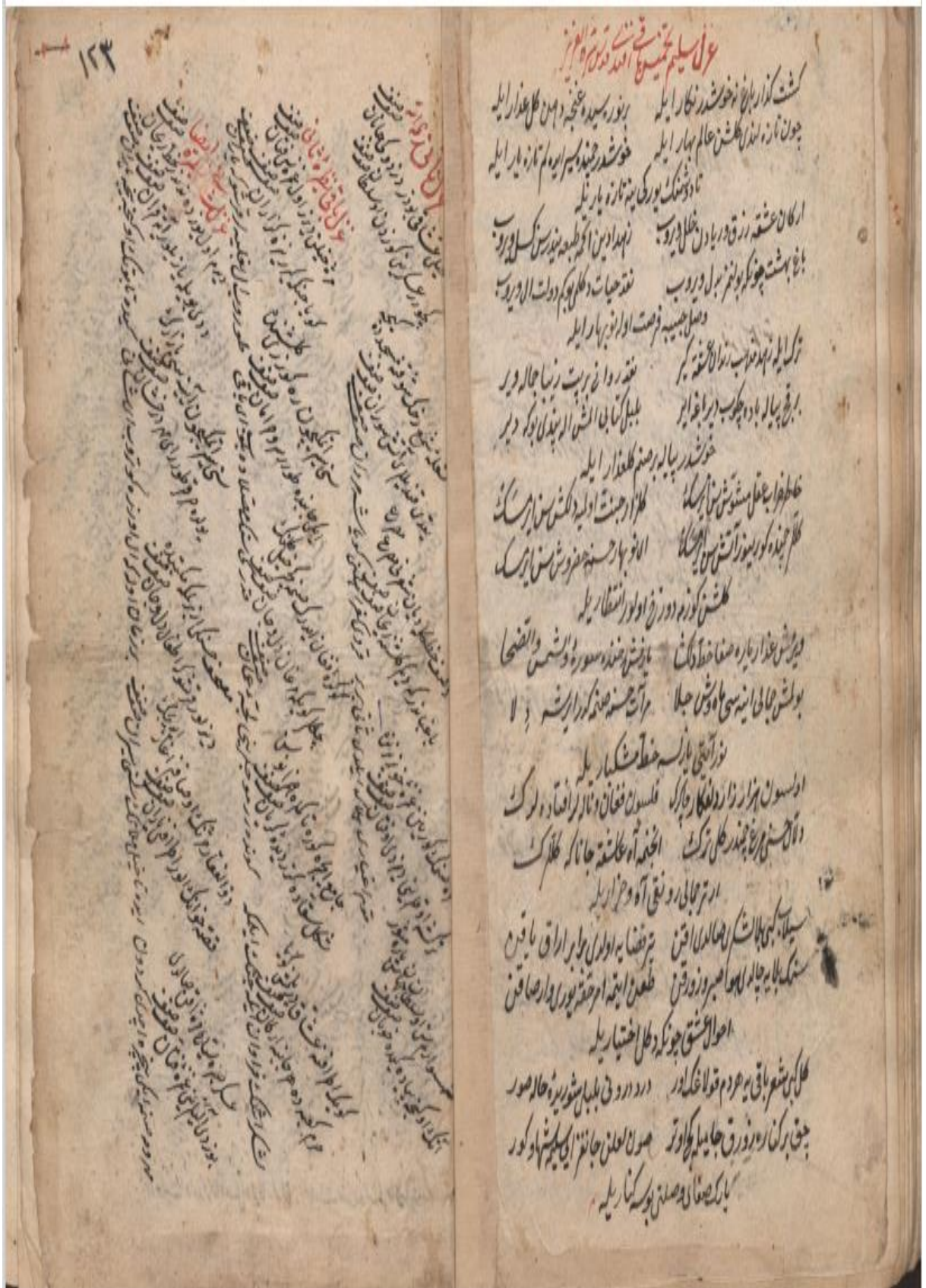
۱۴۴

ومن

ار با ششتر از کجا بخت قسبیل دل قان اقتدر تیغیله و بعد چو سبیل
 در مانده اولاد با دشت ام بوسن علیا سینده زخمک با بره و طور ان پشه فیصل
 شول بجهت دونه کور قور ز قریه
 کاور شخه غلغله قی اولور علی ایله داغته زلفی او صحنه باده سبیل ایله
 غلبه و سوز ساز ابریک علی ایله باقی بقیده شمشیری قتل ایله
تختین عالی مطرب ترانه با شلیحق اولسه بلیله **افندو سمرانه**
 سوزلسون چشمه مستیکه دوت سیدار کور سوزن بوزلسون سینه زلفک بیده رو بیا کور سوزن
 بجز سوزن دو کور مات برانوار کور سوزن جقم بر اینک تا قدرت سنا کور سوزن
 مرده و منصور تیجا اولوش بار کور سوزن
 لبکن با سلماق اده جان بوق قدر واردر صیقل فوق حیات جاوده ان بوق قدر واردر
 مسالک تو بیق کج نمان بوق قدر واردر وصالک حازه الملق رایگان بوق قدر واردر
 نوار رامت است سیدار اولان انار کور سوزن
 رخا کجی اولور دوق قیتمه زشت ان سکن سربا دهر ویران المین کج نمان کور سوزن
 کونک مغرب طومش فتنه آفرین کجی نه مانت سزایا بانه دن نامهربان کور سوزن
 مجله و سوزن غریب سن کار کور سوزن
 مکر کانه رفیق از در حرا خون جانی با خود ملک ملاحظت کج نمان کور سوزن
 قویند باشک با خود حال ابر سلطان ای انان کور سوزن جقم بکشدن جهمان ای
 عریشیک جقم اولور طرار کور سوزن
 او هر وخت عالی کجی خوار اولوق کج نمان تحصیل غلبه امیر شرحا کار اولوق کج نمان
 نرور عاشق کجی خوار اولوق کج نمان گرم سندان ان کج نمان ستمکار اولوق کج نمان
 بیششوند و واقعه در یالوار کور سوزن

بجوانه او کرم خرم کون مستقبال طلوع ایروب سعا شتر قنبر بر اولوب
 کانه اولوب شتر قنبر قنبر اولوب شتر حصوله و ننگه کجی نادان اهل استقبال
 نضال شتر اولوب شتر اولوب عید اولوم سینده و ننگه انان جوان دست قضا الخصال
 خیام ننگه زلفک با شمشیر ایله جبار خیار با کیم این دل جان شمشیر کمال
 عجب کیم ابریشم نغمه و عید پیونده فکله و ابرین اعلی سینده کجی نمان سبیل
 عدو کجی بده جان اولان انار کور سوزن ابر شدل ان قنبر جقم کور کجی نمان غلبه
 اولوب و طلوع هر حاده رفعت شتانیک نوا طاهر مردان بوق قدر واردر کجی نمان احوال
 نوا طاهر مردان بوق قدر واردر ظهور ابر حوض ذاکر کجی نمان استقبال
 ضیم انور حرم تران اولوب رفیق جیعا علمه اولوب و انان تفصیل و کجی نمان احوال
 حدیث ننگه دم کور نغمه قنبر کور سوزن کلام درون جشم کجی نمان کجی نمان احوال
 معام اولوب شتر قنبر قنبر سوزن ظهوره کلک ان کجی نمان غلبه استقبال
 زمانه حمت سید مقدم کجی نمان سز کجی نمان وجوده کلک کجی نمان استقبال
 نچرا کجی نمان اخفته جده علامه کمال اولوب نسیب اولسه کور سوزن کجی نمان
 ابر ششمه نسیب کلک کجی نمان قیاده نوزن من جان کجی نمان کجی نمان استقبال
 اولوب نسیب نایب بابک عید اولوب کجی نمان تاش فضله کجی نمان اولسه کجی نمان احوال
 خلاصه داعی خلفن اولور در جان کجی نمان نسیم فضله کجی نمان اولسه کجی نمان احوال
 کورید نسیب و حاسبه عزالت در کجی نمان ابر دجه کجی نمان حده استقبال
 اصول اولور دنگه و شوده کلور و نغاه کجی نمان فتاویه کجی نمان ابر بوق قدر واردر کجی نمان احوال
 امام اولوب اولور دنگه اهل انان وجوده کلک کجی نمان اولسه کجی نمان احوال
 خصلی هر کجی نمان کور سوزن بر نسیب کجی نمان اولوب میدان شوده کجی نمان احوال
 تو با حاکم دست قدر کجی نمان سوق کجی نمان ننگه ایدر و سوزن کجی نمان احوال
 کجی نمان عقلیه بر نسیب کجی نمان هر قنبر خاطر کجی نمان اولوب استقبال

(Vertical marginal notes in Arabic script, likely commentary or corrections related to the main text.)

عزل سلیم خمیس

گشت که از این نه خوشتر بخار ایله
 چون تازه نهدن گلشن عالم بهار ایله
 ارکان عشقه زرق در بادن غلغل دروید
 باغ بهشت چونکه بونیز برل دروید
 فصل جمیه فصت اولون بهار ایله
 ترک ایله نه نهدن بزم ناله نشه بکر
 برقی بیله باور کجوب در باغ ایله
 خله طهر اعلی مشوش سن ایله
 کلمه جیده کو برینوزات سن ایله
 گلشن کوزمه دوزن اولور انظار ایله
 دیوش عذار باره صفا خط دلک
 بولش جامی اینی ماهوش جلا
 نوز آتی باره خط مشکبار ایله
 اولسون هزار زارده فلک چاکر
 دل آتشی برین پذیر گل ترک
 سیلا بی باشت که مالدی اقلین
 سنکله طایر چالده اصبر و زوق
 احوال عشق چونکه دحل اختیار ایله
 گل ای مشوق باقی بر مردم قولا غلک اور
 چن برکن رو زوق جامیه کاور
 بارک صفا و وصلتی بوسه کنایه

تذکره
 کلمه جیده کو برینوزات سن ایله
 گلشن کوزمه دوزن اولور انظار ایله
 دیوش عذار باره صفا خط دلک
 بولش جامی اینی ماهوش جلا
 نوز آتی باره خط مشکبار ایله
 اولسون هزار زارده فلک چاکر
 دل آتشی برین پذیر گل ترک
 سیلا بی باشت که مالدی اقلین
 سنکله طایر چالده اصبر و زوق
 احوال عشق چونکه دحل اختیار ایله
 گل ای مشوق باقی بر مردم قولا غلک اور
 چن برکن رو زوق جامیه کاور
 بارک صفا و وصلتی بوسه کنایه

سکس جهان اره

در دکان بخرید دل نتوان بود
فاندم سیم بند بلای جهان ایچم روان اولوب
لعل خیل دیو بدم در شان اولوب
بانه جهانزه جولم شکم روان اولوب

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

با ناله توشک و شکر بلایه
حرف اتی نونه شکرشک افشوقا سینه
سوق ایوب خالغنی مقضیا سینه
جان دول ایله تابع اولوب هر موکسینه

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

کنج بلاده بکل کونم انتظار ایله
روزم بش اولون ناله و زار و خوار ایله
ایمید بول و صل حال کنار ایله
انوار سحری همت ایوب روزگار ایله

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

یاد ایوب بلای فریقت علانی
مغز ارم همیشه کوررم جاسنی
ایمید ایوب فکله صفایه صافی
دکرم زمین دلوه حجت نهانی

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

غزل بلند از غم خم کند
مانی کل ایسه نه اول سوز شعله مند
صانع کس پیروز اولم کنده ارشد
چوق سحر ایوب مثال جنائی شمد

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

بیشتر لیدر طوطی ایوب بکر زسن
سینه پوش اولون کعبه علیا بکر زسن
چشم ناز ایلق ساد کسک ایسک سیم
صفوفه حال اولش زدن کیتا بکر زسن

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

کیب انیکه مانی جبه لریم جیم استک
یم حظه اده حظه کولوه کی عیس بکر زسن
لباسم خلیه باشت فرقه کیم کیم
طراوت کشفنده غنچه زیبا بکر زسن
اول حشر ایوب صفواته لریم جیم استک
سوز کیم حشر و انزیم بیل کیم استک

سکس مانه ستمانه

آه کم بیلندن بجهر سان اولونم
راه عشق یارده خالی کیک ان اولونم
اولدی یارک زار و تان اولونم
بلور لعل لیلان سیمه خیر ان اولونم

یوزنه تیز نه بلسون یار کریان اولونم
خاطرم صورم نزن اکل پریشان اولونم

وصلایه هر دم کول سر و زنده ان اولونم
چکیم کیم درد و مایه قند بیایان اولونم
حال بدمر که جانانه اسکان اولونم
بلور دردی درد مکنه در مان اولونم

یوزنه تیز نه بلسون یار کریان اولونم
خاطرم صورم نزن اکل پریشان اولونم

راه عشق یارده چکیم بجهر اوقوس
باشندن جور حجاب یوق بره اولونم
یوزن چوردن بیز نیشانه کیم
بله حال دل تارم دکل قطعاً عجب

یوزنه تیز نه بلسون یار کریان اولونم
خاطرم صورم نزن اکل پریشان اولونم

برخیزم خالون اول شته یوسف نفا
اولدی احواله واقف در رفاحه ستمانه
بله دردم رزم ایوب در حال اولونم
صنعه کم عشق کیم لبوب ایچم جور حفا

یوزنه تیز نه بلسون یار کریان اولونم
خاطرم صورم نزن اکل پریشان اولونم

مانیا اول شته بنی عشقه نه تالان
کیم حسته محبت کیم در دهر ان ایسک
چاق بنی بولیز بولون و زار کریان
خاطرم غم نزن اولوب کولم پریشان ایسک

یوزنه تیز نه بلسون یار کریان اولونم
خاطرم صورم نزن اکل پریشان اولونم

خط سبز اول سنک لعل کیم بر نه
بکر اولونم بکله سکر طوطه صفادرن
ظاهر اولونم خان خطی بکر زسن
اول حشر ایوب سکر زسن
دل هان کورس اولونم دیا حشر
قادی بیلندن کولم زسن سیم کورس
ایسک زکات او کفری فکر کول
سرو باجی حشر قودل ایسک زسن
وصف کیم زنی اولونم ایسک
کل حشر ایسک زسن حشر ایسک زسن

برم و بسلام بخیر بیل باغبان اولوب
سرکشک اتی اولون فری اتمش ان اولوب

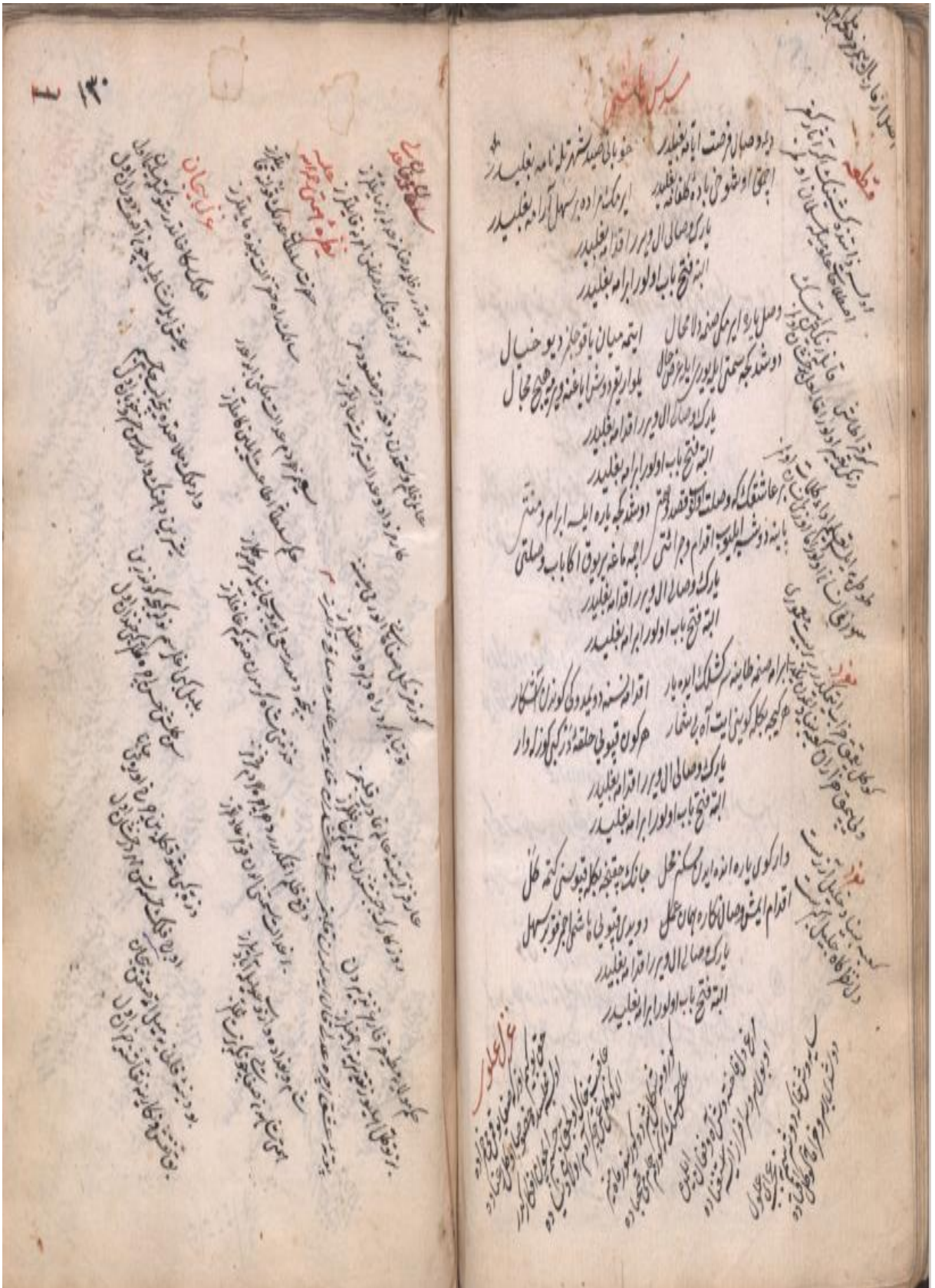
بکر اولونم بکله سکر طوطه صفادرن
ظاهر اولونم خان خطی بکر زسن
دل هان کورس اولونم دیا حشر
قادی بیلندن کولم زسن سیم کورس
ایسک زکات او کفری فکر کول
سرو باجی حشر قودل ایسک زسن
وصف کیم زنی اولونم ایسک
کل حشر ایسک زسن حشر ایسک زسن

Handwritten marginal notes in the left margin, including the number 128 and various lines of text.

سند بنیاد در قزوین
 چون عاشق اولک طلق با سینه بیدر سن کورب سن خلق عشق از نظر کورب سن
 بجای ایوب اولک باشک سن سن بیضت کاشند کار بیدر سن از نظر سن
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 اولی در عقل او بوشم زنده بر سر کوزه نه صبره طاقتم در آن دل آرام بیدر سن
 تمام او شدم چشمه قلمش در حاشیت بیدر دل بچاره بیدر او بر بار کون سن
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 مورد و ناله بیدر سن خوش را تم خطای تو بی باری بقدر بوشم خوش را تم
 عجب بیدر او در کور بیدر سن خوش را تم قولا تم بوشم از بیدر بوشم خوش را تم
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 فساد دولت دنیا بیدر سن اختیار تم جمالت خوندن بیدر سن بجاه اختیار تم
 ملامت اختیار تو را و سنده بر حوار تم بنم حالم کلمه در بیضت بکار کار تم
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 بهان کلمه عز زرتی بیدر سن نام میانی فکر ایوب بقدر قلدی بی حقیقت جانم
 سنیر قلدی در دایه علامه در نام همان آند فکشد در نیم حال پریش نام
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 بیدر کوشی تو لاله کار انکلین کوزه در رسد بسن سن کور بار انکلین
 با کوزه در کلور در دریا بختیم شکل از کوشی که دو تا ستکار انکلین
 مدتی این دواره ایر بشم عجب فتم که طلق آبیور دو تم آنک خار انکلین
 خوابه بار ایوب زهنتی بیدر سن ایوب چشمه کلوسم تو در انکار انکلین
 انجمنی بی آذمه و فاقلدی بی سنده جنون صفیق اوتیور لاله انکلین

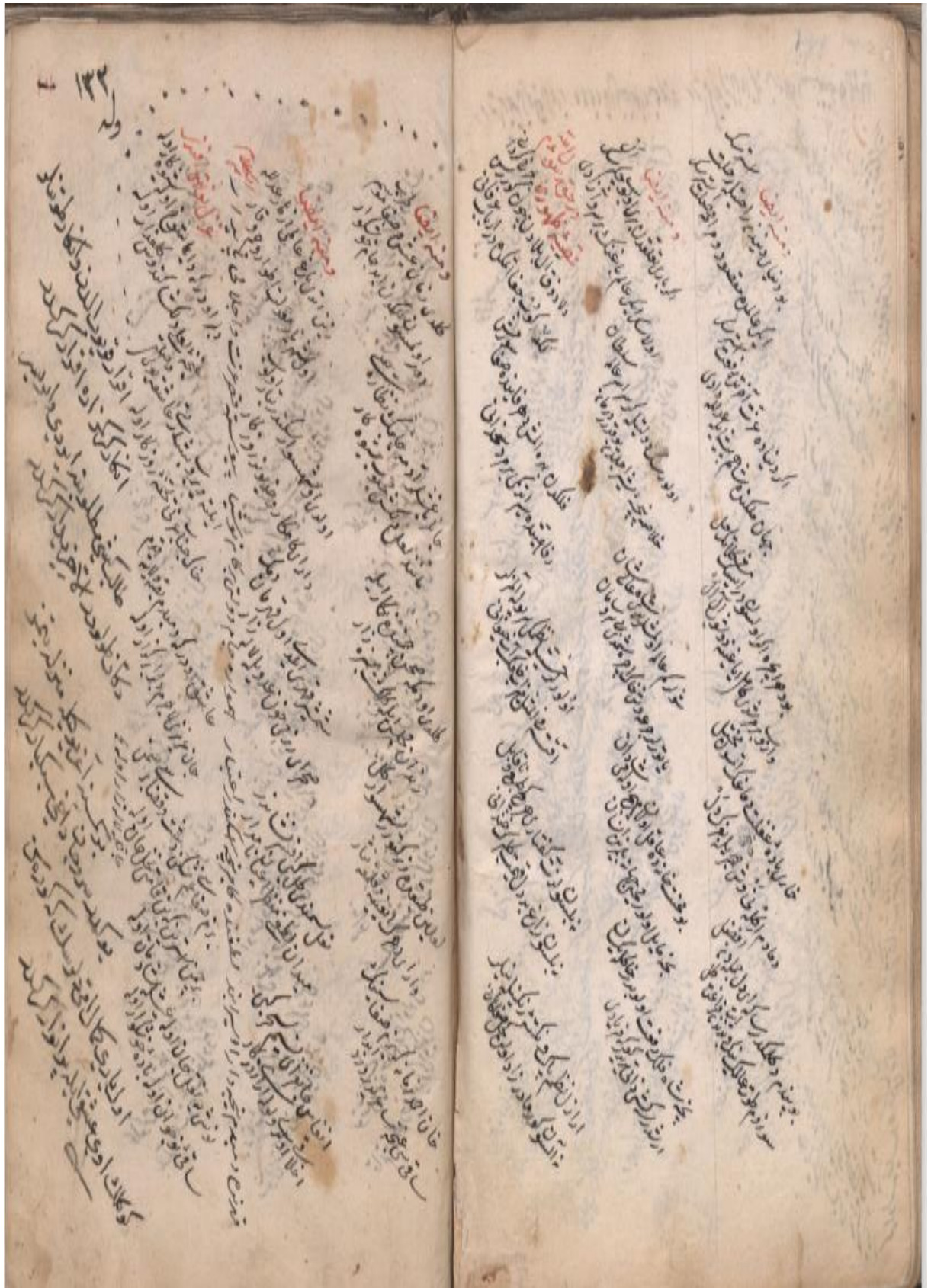
سند بنیاد در قزوین
 فنم شغله کور کل طلقی هستا بیدر سن بسنوزه بیدر سن کور کور با بیدر سن
 چارو بسنوزه خازم خازم از آداب بیدر سن راه کوبیده تم خانگی بر باد بیدر سن
 بوخه فریادم اشتد کدیوک داد بیدر سن
 سن که داد ایوب سن بن کیم فریاد بیدر سن
 عاشقم در دکل انقلیه بن علی بن زهر لوش ایدر سن خون بکر بیدر سن
 بو بار یقین بیدر سن بوخه کیم بیدر سن بو تالی او زره طوبس بیدر سن دیوب
 بوخه فریاد اشتد کدیوک داد بیدر سن
 سن که داد ایوب سن بن کیم فریاد بیدر سن
 بکناهم در غمشکله مشها حق عالم با کفله اولو غنه سن دخی اولک جازم
 از کلمه جوهره ارا که کس نام کدیوک مکتوبه سنکار و شکایت لازم
 بوخه فریاد اشتد کدیوک داد بیدر سن
 سن که داد ایوب سن بن کیم فریاد بیدر سن
 اولک ای سو و قزوین قلم و لاله عذار صحن طلق ملاحظه بولون بدم خسار
 کل غمک یادته اولد جان آه عزار نالوزارم سکا انوش هر کار
 بوخه فریاد اشتد کدیوک داد بیدر سن
 سن که داد ایوب سن بن کیم فریاد بیدر سن
 بکجه حسرت با بی زار غلبن کوی باری طوبس ایوب سن آه و انبسن
 عرض حسن ایوبی بکوشه زان ایوب غلیوب دوشدم باغینه دیدم بن سکین
 بوخه فریاد اشتد کدیوک داد بیدر سن
 سن که داد ایوب سن بن کیم فریاد بیدر سن
 کورب طلق از کون کوی با قوقی کلمه بنفشه خطه بیدر سن کور جان قوقی کلمه ③
 اشیدوب راز ان غلبه در بر طوق ب باشک ایوب سن کشته با کجناک ساقوقی کلمه
 صد فریاد از نظر ال ارق سن برده اشیدوب طبع کور باره دریا قوقی کلمه
 کورب بیدر او در دکه کوبیده در غمشکله سن نور سن ان قاضی طوبس قوقی کلمه
 از نظر طلق طبع فاش اولد ان حاله قلدی
 بو مکتب خانه در حق طوبس قوقی کلمه

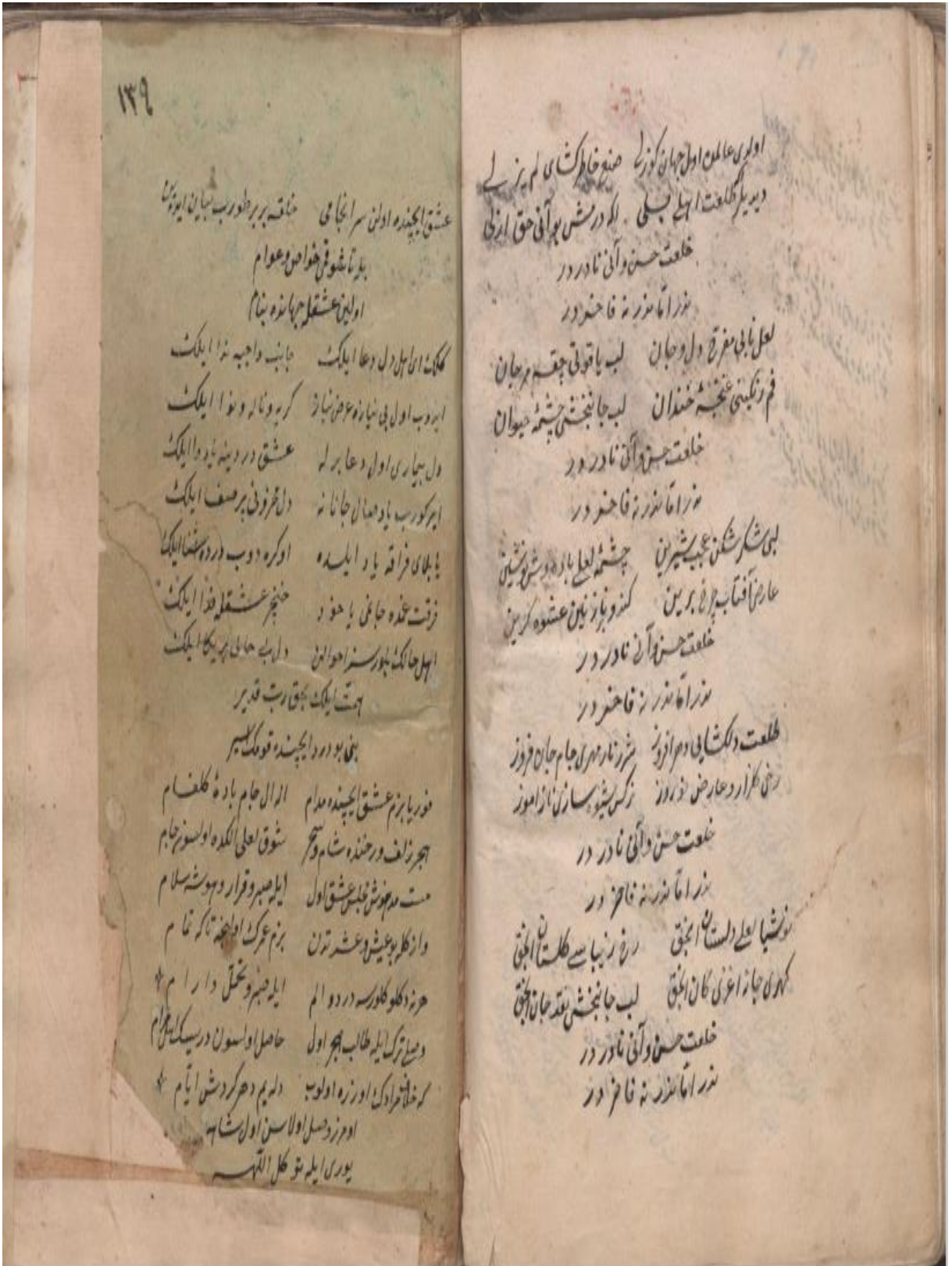
سند بنیاد در قزوین
 کورب سن خلق عشق از نظر کورب سن
 بیضت کاشند کار بیدر سن از نظر سن
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 اولی در عقل او بوشم زنده بر سر کوزه نه صبره طاقتم در آن دل آرام بیدر سن
 تمام او شدم چشمه قلمش در حاشیت بیدر دل بچاره بیدر او بر بار کون سن
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 مورد و ناله بیدر سن خوش را تم خطای تو بی باری بقدر بوشم خوش را تم
 عجب بیدر او در کور بیدر سن خوش را تم قولا تم بوشم از بیدر بوشم خوش را تم
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 فساد دولت دنیا بیدر سن اختیار تم جمالت خوندن بیدر سن بجاه اختیار تم
 ملامت اختیار تو را و سنده بر حوار تم بنم حالم کلمه در بیضت بکار کار تم
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 بهان کلمه عز زرتی بیدر سن نام میانی فکر ایوب بقدر قلدی بی حقیقت جانم
 سنیر قلدی در دایه علامه در نام همان آند فکشد در نیم حال پریش نام
 طلق از قزوین حال دلوان را خبر سن سن
 بنیاد و ناله قلدی اولی بلم بنیر سن سن
 بیدر کوشی تو لاله کار انکلین کوزه در رسد بسن سن کور بار انکلین
 با کوزه در کلور در دریا بختیم شکل از کوشی که دو تا ستکار انکلین
 مدتی این دواره ایر بشم عجب فتم که طلق آبیور دو تم آنک خار انکلین
 خوابه بار ایوب زهنتی بیدر سن ایوب چشمه کلوسم تو در انکار انکلین
 انجمنی بی آذمه و فاقلدی بی سنده جنون صفیق اوتیور لاله انکلین

سید الشهدا
 در وصال حضرت ابراهیم علیه السلام
 ایچا او شوخی باوه کفایتیه
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 وصل یار ابراهیم صند ال حال
 ایتمه میان باقو خلدین یو حساب
 اوشد کجه ستمی الیور ابراهیم حال
 یلوار تو دوشن باغنه یو مریح حال
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 ابراهیم صند ال حال
 اوشد کجه ستمی الیور ابراهیم حال
 یلوار تو دوشن باغنه یو مریح حال
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 ابراهیم صند طایفه کشک ابره یار
 اقراره سنده دیندی کونل اشکار
 هر کون قیومی حلقه در کونل دار
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 وار کون یاره انده ابره ستم غفل
 جانک و جفته بکل قیوس کته خل
 اقدام ایتمش وصال نگاره جهان غفل
 دوبر لایقوی باشکلی اقراره بغلیدر
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر

عزیز
 حکمت کا خاندان در کونل حساب
 عشق لایق است ایچا یو اقراره بغلیدر
 وار کون صند کجه ستمی
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 ابراهیم صند طایفه کشک ابره یار
 اقراره سنده دیندی کونل اشکار
 هر کون قیومی حلقه در کونل دار
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر
 وار کون یاره انده ابره ستم غفل
 جانک و جفته بکل قیوس کته خل
 اقدام ایتمش وصال نگاره جهان غفل
 دوبر لایقوی باشکلی اقراره بغلیدر
 یارک وصال ال دیر اقراره بغلیدر
 ایته فتح باب اولور ابراهیم بغلیدر

اولی عالم اول جهان کوزله صنع خالک ایلم نزل
دیر یکر خلقت اهل بسلی لادرمش برانی حق ازل
خلعت حسن و آنی نادر در
نر اما نر نه فخر در

لعل بانی مغز اول و جان لب یا قوتی چشم بر جان
فم رنگی غنچه خندان لب جان بخش چشمه حیوان
خلعت حسن و آنی نادر در
نر اما نر نه فخر در

لبی شکر شکن عجب شیرین چشمه لعل باره و شیرین
عاری آفتاب برین کز و باره یون عشوه کرین
خلعت حسن و آنی نادر در
نر اما نر نه فخر در

خلعت دلکش ای دم از تو نر نر مهری جام جان فرور
رضی گزار عارض نر نر زگرشوی ساری نر انور
خلعت حسن و آنی نادر در
نر اما نر نه فخر در

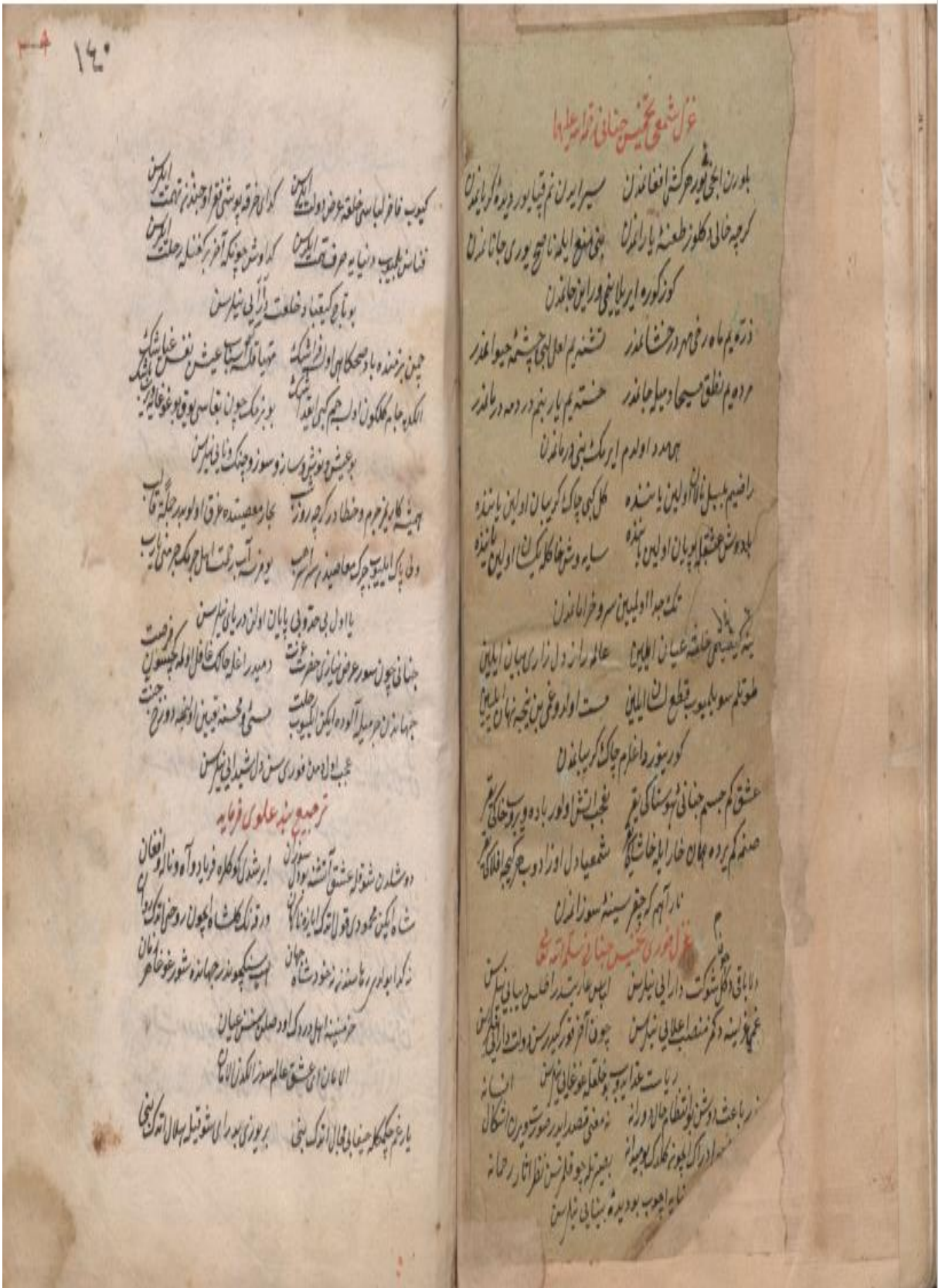
نوشیا لعل دست ای محبتی رز زین با سطلت ای محبتی
کهری جازه اغوی کان ای محبتی لب جان بخش نر جان ای محبتی
خلعت حسن و آنی نادر در
نر اما نر نه فخر در

عشق ایچیزه اولن سر ایچامی خلقه بر رطوبت بیابان ایچیزه
بدا نشوقن خواص و عوام
اولین عشق جاپانه بنام

لکات ای اهل دل دعا ایلیک جانب واجب نر ایلیک
ایر و ب اول بی نیازه عرض نیاز کره و ناله و نوا ایلیک
دل بیماری اول دعا بر له عشق در دینه یاد ایلیک
ایر کورب یاد معانی جانانه دل خرفنی بر صف ایلیک
یابلی فزانه یاد ایلیده اوکره دوب در ده نفس ایلیک
زنت خنده جاننی با خود خنجر عشق نر ایلیک
اهل جانک بلور سحر اولن دل به حاله بر یک ایلیک
هست ایلیک بحق رب قدر

بنی بود در ایچیزه نومک سیر

نور یازم عشق ایچیزه مدام ال ال جام باده کلف ام
هجر زلف در خنده شام و شوق لعلی الکره اولسون جام
مت مدخوش غلب عشق اول ایلی صبر و قرار و هوشت سلام
وازلک بو عیش و عشرت نر بزم عرک اولجه تا کر نام
حوزه کلور کورس در دو الم ایلی صبر و تحمل دار ام
دست ترک ایلی طالب هجر اول حاصل اولسون در سیک ایلی
که خا نر اولک اوزره اولوب دلیم دهر کردش ایام
اومر وصل اولسن اول شاه
یوری ایلم تو کل التهم

غزل شمع و تخم جنانی در مایه علمها

بلورن ایچ نور حرکت افغاندن
سیر ایرن نم قیامور دیوه کرماندن
کرچه خالی دکونز طعنه باراندن
یعنی منبع ایکننا هیچ یوری جانانندن
کوز کوره ایر مایخی ویران جانندن

ذره بم ماه رخ در حشا کند
ششم اهل ای چشمه حیوانند
روم نطق مسیحا و میا جانند
خسته م یار نیم در دمه در مانند
همه در اولدم ایر مکشی در مانند

راضیم بسبل نا اولین یا سنده
کل کی چاک کریمان اولین یا سنده
بلدوش عشقا ایوان اولین یا سنده
سایر و ش حال کیک اولین یا سنده

تکجه اولین سر و خرماندن

بیر کیم حاشه عیان ایوان
عالم راز دل زاری میان ایوان
طونم سو بلیب قطع ک ایوان
مست اولور غمی بنجه نهان ایوان

کوز سوز داغدم چاک کرماندن
عشق کم جسم جنانی نهوسنای
تجلیش اولور باده ویر و حالی
صندکم برده همان خار ایاشیک
شفعیال اوزا و بچه کمالک

نار آهم کچه سینه سوزانندن

غزل در مایه سینه سوزانندن

داناکی دکلی شوکت دار ای نیرسن
ایس عار سینه راضی سینی نیرسن
غمی نیرسن دکر منقلب ای نیرسن
چون آفر نور کیر سن و است ای نیرسن
ریاست عذرا بیه خلع غوغایی نیرسن
ارباب باغت اوشن لوت نظام جال و رنه
نه معنی مقصد ایر عورت ویرن اشکال
سینه ادرک کچونم کله ک بیه نیرسن
بیشتر بوجو قلم سن نظر آثار رحمانه
نایه ایوب بودیده جنیاتی نیرسن

کیوب فاقه لباسی خلقه عرض اولمش
کولان فرقه بو شنی فرقه او جند نهفت
نخاسن بلیب دنیا به عرف تیرسن
کدوشن چونک آفر بر خنایه حلفت
بو نایه کعبه خلعت داری نیرسن

چین بر سنده باد صحکاه او فر شیکه
مویا فک سبک عیش نغمه شیکه
الکله جام کلگون اولدیم کیم ای قده
بوز رنگ چون بغاس بوق بو غوغایی
بو عیش و نوش و سوز و جنگ داری نیرسن

همیشه کار فرم و خطا در کچه روز
چاره عینه هرق اولور حلیه قاپ
دی پاک ایلیو چکر معاصید هر اسیر
یوز آس برکت ایس بکجه من آس

یا اول ی حقوفی پامان اولن در مایه نیرسن
جنانی چون سوز عرض نیران حضرت
دمیر راعیا حاکم خالی اولدیم حسون
جهان نیرن هم میل آوره ایکن کیوب
مسعی و حشمت عین اولدیم دور حضرت
عجب کلامن نور کسن دل شیدی نیرسن

ترجمه سید عالموی فریادیه

دوشدن شوق عشق آتشه دوان
ایرشدن کولکله فریاد آه و ناله افغان
شاه ایکن محمود قولت کله ایزنا کله
دره نکلکشت باچون روحی اولدیم
نکه کولکله فریاد شوقه خود شاه جهان
ایس کچونم نیر جهانده شوقه خواهر

خوشنیه ایلور دک اولد صلیب سنس عیان
الامان ای عشق عالم سوز کله زانان

یار غم چکلک حیا و جمال آنک بنی
بر یوزی سوز ای شوقه سیه مال آنک بنی

ترجیع بند ماتی ز ما بر درگاه

اولی دستگیره کاندلی کی بشلو از
 بزجر اده تک بوده کان مله طو
 بزم رزم او کان اولو کانه تار
 او تک قاشر کان سینتی تر کش قلی
 تروش ظاهر اولدر رصفه تر خان
 برسی ابر بر سر غایت کش
 دیدر تیر و کان ز ایدر رسم افغان
 کورب قون با زو نه کانه کله
 بزک ایلم ز تره جردن ایلم کزان
 بز قاصی ایدر تره کماند قران
 ابر و حکم کمانی صنف الیه
 نظر ابره کورینور تره کان حورستان
 قشکه کیم کان دیر کی کون کیمس
 تیر در غره کیم کی کی تیغ بر آن
 بر ره کله خیه تره کان جرد تیغ
 جان خلوی الور هر بر سر بره مان
 زخم زنده کس سینه صدف اولف
 جنگ ایچون تره کانیله بر اولف
 بنم اول تره تره کان کم کور جکت
 شمر اتم او قن آتو یان یا صدف
 مدحت تیر و کان کله بو لب پیخ خیال
 بر قصیده دیشتم نامی انور کزان
 صانورم پیچ کان آرم بر تره لور
 نامه ای اسکالر ای شمشاد کزان
 رعیتی ترک اولور کجه کانیله شها
 طوغری یا ننده بو جویله طوره کزان
 تر و شش طوغری اولنم الیه
 اریملک ایلمک قن حق ایدر کان

ایچنج سنبل پریشتم
 الار فی کل یوزی کله ستانم
 کوزدن اققن جگر دی قانم
 سنه دن بنم کوزل خانم
 سعبیل بره فی ابر شدر رسم
 اشکک کعبه سیننه بجانم
 قشک سجده گاه ایدر بور
 کعبه دین ایدر نیم ایانم
 اولر نیم بودر ده حیرتله
 نور تار رسم بوغشته دن جانم
 حق تعالی مدد قلوب کون
 کروس که ابر جبهه سلطانم
 فلکی جانم مونس الیلین
 ذلکی یار مجلس الیلین

قشکر قلدر قائم جو مال
 کون یوز کون کوزنه قلدر خیال
 ز خلک کللمنن ابر علی
 اسکالما د کوز کون آل
 الفدلام دیم و جیم اولش
 قدوزلف ودغان و قاشه مال
 عیبی بر نظره غیب ایدر کوزم
 یوز ایدر بر کوز لکی ایکی خیال
 سن کی استر یک انو کله
 شاد اولو عشم تا بلر هر سال
 بنده نار غمکله طوفش بن
 یانین کوره بن پیچ اولو حال
 نته کم ننده بولسه جانم
 نته کم جانره اوله ذره جمال
 فلکی جانم مونس الیلین
 ذلکی یار مجلس الیلین

رخم عکسی دوشدی گلزاره
 یاندر بلبل طوشدی گلزاره

